

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల వారిచే సంభావించబడిన

శ్రీ వైష్ణవ ధర్మ విజ్ఞాన సర్వస్వము

స చిత్రము

నాల్గవ భాగము



సంపాదకుడు :

విద్యా భూషణ

ఉపన్యాసక రత్న - కవికా వికారద

ధనకుధరం వరదాచార్యులు



ప్రకాశకులు :

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది గ్రంథమాల

శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణ పురము

గుంటూరు - 6

శ్రీరామానుజ కీర్తి కామిది
నాల్గవ భాగము

మొదటి ముద్రణము
వేయి పంతులు

రుధిరోడ్డారి వనంతము
జూన్ 1983

రామానుజ శకము : ౧౯౬౪

మూల్యము :
ఇరువది రూపాయలు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

సమాలోచన సమితి



మహా కవి - వాచస్పతి - కళా వ్రహ్మ
డాక్టర్ : వానమామలై వరదాచార్యులు
చిన్నూరు

మహా కవి - వాచస్పతి పుత్ర - కళా వ్రహ్మ - వత్సశ్రీ
డాక్టర్ : పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు
కడప

వ్యాకరణ విద్యా వ్రహ్మ - భాషా వ్రహ్మ
శ్రీమాన్ శ్రీభాష్యం అప్పలాచార్యులు, M. A.
విశాఖ పట్టణము

పాహిత్య రత్న - భాషా వ్రహ్మ
శ్రీమాన్ కె. టి. యల్. నరసింహాచార్యులు
శ్రీ గోదా గ్రంథశాలా శంపాదకులు
మునునూరు

సంగీత పాహిత్య కళావిది
శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు
అశోక వాణి - నిలయ సంగీత విద్వాంసులు
విజయవాడ

జాతి విద్య క-వి

శ్రీమాన్ కె. వి. వి. యల్. నరసింహాచార్యులు, N
అడ్వాకేటు - గుంటూరు.

చతుర్విధ కవిత్వా చతురావన - మహా కవి

శ్రీమాన్ విక్రమ శేషాచార్యులు
కలికివాయ

భాషా ప్రవీణ - విద్యాన్ - లలిత కవి

శ్రీమాన్ కొమాండూరు రామానుజాచార్యులు
కందుకూరు తాలూకా రచయితల సంఘాధ్యక్షులు
సీనియర్ తెలుగు పండితులు - Z.P. హైస్కూలు
కందుకూరు

న్యాయ విద్యా ప్రవీణ

డాక్టర్ : యన్. బి. రఘునాథాచార్యులు, M.A; P
సంస్కృత కావ్య : శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వ విద్యాలయము
కోఆర్డినేటర్ : చల్లికేశవస్వామి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము
తిరుపతి

సాహిత్య విద్యా ప్రవీణ

శ్రీమాన్ చలమచర్ల వేంకట శేషాచార్యులు
సంస్కృత వ్యాసకులు ;
శ్రీ వేంకటేశ్వర వివేక శర్మిని సంస్కృత కళాశాల
హైదరాబాదు

శ్రీమాన్ చిలకపాటి విజయ రాఘవాచార్యులు

M. A. (Pol), M.A. (Pub - Adm) , D I S

లెక్చరర్ :- ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రెసిడెన్షియల్ కాలేజి

నాగార్జున సాగర్ - విజయపురి సౌత్

శ్రీమాన్ శ్రీ పెరుంబూదూరు శ్రీరంగాచార్యులు, M. A.

ఉపన్యాయులు :- శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రభుత్వ ప్రాచ్య కళాశాల

పా లె మీ

కవి కోకిల - విద్వత్ కవి - కావ్య కళా విది

శ్రీమాన్ వేముగంటి నరసింహాచార్యులు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి సభ్యులు

సి డ్లి పే టు

డాక్టర్ : కె. సుప్రసన్నాచార్యులు, M.A.; Ph. D.

తెలుగు రీడరు :

కాకతీయ విశ్వ విద్యాలయము

వ ర ం గ ల్





శ్రీవివాసాయ నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తెలుగు వెలుగు

శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయము భారత దేశమున చిర నుండియు ప్రచలిత మగుచునే ఉన్నది. వేద శాస్త్ర పురాణేతివ ఈ సంప్రదాయమునకు పరమ ప్రమాణములు. ఈ సం మును సమాశ్రయించి తరించినవా రెందరో కలరు. మః సంప్రదాయమును బహు ముఖములుగా సముల్లసింపఁ జేసి అనేకు లున్నారు. అట్టి వారిలో - అశ్వారాచార్యులు అగ్ర పరమ పవిత్రములైన ఆ మహనీయుల జీవిత విశేషము గ్రంథములు వివిధ భాషలలో కొన్ని వెలువడి యున్నవి.

సంస్కృతములో : -

- 1) భార్గవోప పురాణమునందలి
మహాయోగి మాహాత్మ్యము
- 2) దివ్య సూరి చరితమ్ గరుడ వాహన పండి
- 3) ప్రపన్నామృతమ్ అనంతాచార్యులు
- 4) దివ్య సూరి కథామృతమ్ |ప. భ. అణ్ణంగరాచా
- 5) దివ్య సూరి వైభవమ్ జగ్గు వేంకటాచార్యులు
- 6) ఉపదేశ రత్నమాలా

(వరవర మునుల తమిళ మూలమునకు సంస్కృతానువాదము) వరవరమునుల పౌత్రుఁ డగు అభిరామ వరులు

తెలుగులో :-

- 1) అముక్త మాల్యద శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు
- 2) అచార్య సూక్తి ముక్తావళి సంబూతు కేశవాచార్యులు
- 3) పరమ యోగి విలాసము తాళ్ళపాక తిరువేంగళవాధూరి
- (ద్వీపద)
- 4) పరమ యోగి విలాసము సిద్ధిరాజు తిమ్మరాజు భూపాలుడు
- (పద్య కావ్యము)
- 5) అచార్య రత్నహారము పంగిపురము సీతారామకవి
- 6) అశ్వార్ వైభవము ప్ర భ అణ్ణంగరాచార్యులు
- 7) దివ్య నూరి ప్రభావము ,,
- 8) గురు పరంపరా ప్రభావము అనువాదకులు :
- (తమిళమునుండి కొమండూరు అనంతాచార్యులు
- అనువాదము)
- 9) అశ్వార్ అచార్యుల చరిత్ర పండిట్ : టి. లక్ష్మణాచార్యులు
- 10) మహా భక్త విజయము మేడేపల్లి వేంకట రమణాచార్యులు
- 11) నిత్యానుసంధానము టి. కె. వి. యన్. సుదర్శనాచార్యులు
- (‘పరిమళోల్లాస’ వ్యాఖ్యానహితము)
- 12) ముముక్షు జన కల్పకము
- 13) పరమ భాగవత చరిత్రము గణపవరపు వేంకటకవి

- 14) పరమ భాగవత చరిత్ర కట్టా వరదరాజు
 15) శ్రీ రామానుజ ప్రభావ కల్పకము టుక్కపట్టణం నరసింహాచార్యులు
 16) ఆళ్వారులు - ధనకుధరం వరదాచార్యులు
 దివ్య ప్రబంధము
 17) ద్వాదశ నూరి చరిత్ర కె.టి.యల్. నరసింహాచార్యులు
 18) ఆళ్వారుల దివ్య వైభవము టి రాఘవయ్య
 19) రామానుజాచార్యులు ఆర్. పార్థసారథి
 20) రామానుజ ప్రతిష్ఠ ఎమెస్కో ప్రచురణ
 21) దివ్య నూరి చరిత్రము ఎన్. టి. వి. రాఘవాచార్య

అరవములో :-

- 1) గురు వరంపరా ప్రభావము పిన్నళగియ పెరుమాళ్ జీయర్
 2) ఆళ్వార్ కాల నిలై పండిత: యం. రాఘవయ్యంగార్
 3) దావిడ మునివర్ గళ్ రాధాకృష్ణ పిళ్ళై

హిందీలో :-

- 1) ఆళ్వార్ వైభవ ప్ర. భ ఆంజనగరాచార్య
 2) భక్తి కా వికాస్ డా : మున్షీరామ్ శర్మా
 3) భక్తి ఆందోలన్ కా ఆధ్యయన్ డా : రతిభానుసింహ నాహర్
 4) ఆళ్వార్ భక్తి కా ఏక్ } డా : మాలిక్ మొహమ్మద్
 ఆధ్యయన్ డార్ కృష్ణ }
 భక్తి కావ్య }
 5) వైష్ణవ సంప్రదాయం కా } ఆచార్య: బలదేవ ఉపాధ్యాయ
 ఏక్ ఆధ్యయన్ డార్ }
 సిద్ధాంత }

అంగములు :-

1. Alvar Saints Swami Suddhananda Bharati
2. The Holy Lives of the Azwars or Dravid Saints } A. Govindacharya
3. The Hymans of Alvars J. S. M. Hooper
4. Alvars of South India K. C. Varadachari
5. Divine Wisdom of Dravid Saints } A. Govindacharyulu
6. Life and Teachings of Ramannja } C. R. Srinivasa Aiyangar
7. Life of Ramanuja Swami Ramakrishnananda
8. History of Tirupati Dr. S. Krishna Swami Ayyangar
9. Grains of Gold R. S. Dasikan
10. History of Srivaishnavas T. A. Gopinatha Rao
11. History of Indian Philosophy Dr. S. N. Das Gupta
12. Out Lines of Indian Philosophy } Prof : Hiriyana
13. The Philosophy of Visistadvalta } P. N. Srinivasachayulu
14. Vaishnavism Saivism and Other minor Rgligius sect } Dr. R. G. Bhandarkar
15. History of Tamil Liturature E. S. Varadaraja Iyar
16. History of Tamil Language and Liturature } Prof : S. Vaiyapuri Pillai
17. Life of Ramanujacharyulu A. Govindacharya
18. Indian Philosophy Dr. S. Radhakrishnan
19. Mystic and Mysticism P. N. Srinivasachari
20. Vaishnavit Reformars of India } T. Rajagopalachari
21. Early History of Vaishnavism in South India } Dr. S. Krishnaswami Aiyangar

22. A Metaphysique of }
Misticism } A. Govindacharya swami
23. Pearls of Truth M. R. Appadurai
24. Vaishnavite Mysticism V. K. S. N. Raghavan

పై పట్టికలో నుట్టంకింపఁబడిన గ్రంథములే గాక, ఇంకను అనేక గ్రంథములు - అశ్వాశాచార్యుల వైభవమును, పృథావమును వేనోళ్ళ చాటుతున్నవి. ఆ మహనీయులు సంస్కృత ద్రావిడ భాషలలో రచించి అనుగ్రహించిన గ్రంథ రాజములు ముముక్షువులకు మార్గ దర్శకములై యలరారుచున్నవి.

అట్టి ప్రాచీన అర్వాచీన గ్రంథములలో విక్షిప్తము లగు సంస్కృత దాయ రహస్యములను, విజ్ఞాన విశేషములను సంగ్రహముగా - తేట తెన్నున, 'శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది' ద్వారా - లోకమున కందింపవలె ననియే మా తలంపు. పదునారు కళలుగా వెలువడుచున్న అట్టి 'కౌముది' గ్రంథ వరంపరలో ఇది నాల్గవది. ఈ 'చతుర్థి'యు - చతుర పాతక చకోరములకు ఆత్మ సంతర్పణము గావింపఁగల దనియే మా విశ్వాసము.

ఈ గ్రంథ ముద్రణమునకు ఆర్థిక సహాయము గావించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల వారికిని, ఋణ సహాయము చేసిన పట్టాభిపురము - ఆంధ్రా బ్యాంకు వారికిని, 'సదరు' ఋణ సహాయమునకు 'అమోద ముద్ర' చేసిన రీజినల్ మేనేజరు గారికిని ఇందుమూలమున మా కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచున్నాము.

— ప్రకాశకుడు

విషయానుక్రమణిక

1. శ్రీవేంకటేశ్వర స్తుతి మాలిక 1—8
 శ్రీమాన్ వేముగంటి నరసింహాచార్యులు
2. పరమార్థ తత్త్వము 9—21
 శ్రీమాన్ కొమాండూరు రామానుజాచార్యులు
 సృష్టి - మానవుడు
 మానవుడు - జ్ఞానము
 జ్ఞానము - అజ్ఞానము
 జ్ఞాన సాధనములు
 ఆచార్యోపాసనము - తగవ దమగ్రహము
 తగవ చృద్భారము
 పద్మ విశేషములు
 పంచావతారములు
 అర్చావతార వైభవము
 తగవ తృతీయాక్షరము - వరమార్థప్రాప్తి
3. శ్రీ సమ్మక్కారుల వైభవము 22—80
 శ్రీమాన్ టి. కె. వి. యన్, నుద్యోగాచార్యులు
 సంగళాచరణము
 చరిత్ర సంగ్రహము
 శ్రీవరణాశరణుల అవతార వైభవము
 సమ్మక్కారుల దివ్య ప్రబంధ ద్విమితవము
 సమ్మక్కారుల అవతార ప్రమాణములు
 శ్రీ సమ్మక్కారులే ప్రపన్న జన కూటస్థులు
 శ్రీ శతకోప ముదీశ్వరులు - శ్రీ శతకోపము
 దివ్య ప్రబంధ వైభవ సంగ్రహము

౨. వైష్ణవలకు ద్రావిడ వేదిమ - వరమోపాదేయము
ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములు - శ్రీమ ద్రామానుజులు
వేదాంత సూక్తిములు - ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములు

౩. వరకాల చిలాసము

61-11

శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు

శ్రీరామ కృష్ణావతారములు -

ఆళ్వారుల ఖక్తి విశేషములు

120-17

శ్రీమాన్ ధనకుధరం వరదాచార్యులు

:- ఆళ్వారుల రామ ఖక్తి :-

నిలకొరవాయడం రామ ఖక్తి

తిరుమంగై యాళ్వారుల రామ ఖక్తి

పెరియాళ్వారుల రామ ఖక్తి

రామాయణ కావ్య నిర్మాణము

ఆళ్వారుల రామాయణము

:- ఆళ్వారుల కృష్ణ ఖక్తి :-

శ్రీకృష్ణ లీల సూక్తి పాఠము - అవతార రహస్యము

రిగవేద స్తోత్రంలో ఆళ్వారుల కృష్ణాయత్నము

కృష్ణుని భువన మోహన పౌండర్యము

కృష్ణుని వరమాతృ కత్తము

కృష్ణునిపై గోపికల ప్రేమ భావము

సహజ నిర్దమగు ఆండాల్ ప్రేమ భావము

వేణు మాధుర్యము

రాన లీల

రాదా (నప్పిన్న) కృష్ణుని ప్రేమ కలాపములు

శ్రీమద గీతములు

అముక్త మాల్యదా సౌరభము

175 - 218

శ్రీమాన్ ఈయుజ్ఞ పంకజ పీఠరాఘవాచార్యులు
 అముక్త మాల్యద - కళా శరీరము - అంగ ప్రకృంగ సూచిక
 అంధ్ర పౌరస్వతము - ప్రబంధావతరణము
 అంధ్ర కావ్య పంచకము - అముక్త మాల్యద
 రాయల కృతులు
 రాయల విరుదములు - శేముషీ నైడిన్యములు
 రాయల విద్య త్కవి పోషణము - అష్ట దిగ్గజములు
 అముక్త మాల్యద - ఇతివృత్త నైష్యము
 రాయల పద జాలము
 బ్రౌన్ పండితుడు వ్రాసిన అముక్త పద సూచిక
 అముక్త మాల్యదపై వ్యాఖ్యలు
 అముక్త మాల్యద మాత్మికలు
 రాయల నైష్ఠవ మకాభినివేశము - దళావతార వర్ణనము
 అముక్త మాల్యద - ఇతిహాసిక - రాజనైతిక ప్రామాణ్యము
 దివ్య సూతి చరణ చామరము - దివ్య వ్రజాంబ దీపిక
 అముక్తము భారతీయ విజ్ఞాన సంస్కృతులకు గవి

*

*

*

కవి పండిత పరిచయము

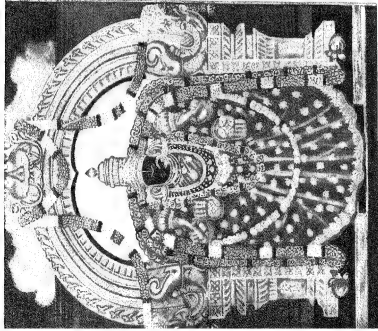
సవరణ పట్రిక

రానున్న రచనలు

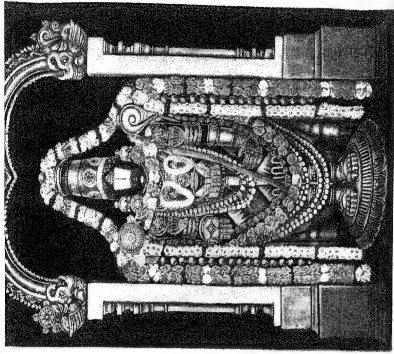
శుభాకాంక్ష







SRI PADMAVATHI AMMAVARU



SRI VENKATESWARA SWAMIVARU

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తుతి మాలిక

విద్య కృపి - కవి కోకిల

శ్రీమాన్ వేముగంటి నరసింహాచార్యులు



శ్రీ మహిళా మనోహర ! విరించి హర ప్రముఖమరార్పితా !
కామిత దాయకా ! వికచ కంజ దళేక్షణ ! భక్త రక్షణ !
శ్యామల వర్ణ శోభిత శుభాంగ ! దయా వృద్ధులంతరంగ ! శో
భా మహనీయ హేమ ఘన భానుర గోపుర వేంకటేశ్వరా !

బంగరు గోపురములును - బంగరు రంగు చెలంగు ముంగిళుల్
బంగరు వాహనములును - బంగరు చెంగుల పట్టు పట్టుముల్
బంగరు ద్వార దేశములు - బంగరు సొమ్మలతో వెలుంగు మా
బంగరు తండ్రి పిచ్చ కద ! భవ్య గుణాకర ! వేంకటేశ్వరా !

కొంగు పసిండి యాశ్రితులకున్, భజియి-చెడు దీప కోటికిన్
ముంగిటి పెన్నిధానమును, మ్రొక్కెడు వారికి సన్నిధాన మౌ
తంగెటి జన్ను, అర్చులకు దగ్గరి చట్ట మటంచు నెప్పు ని
న్నుం గొనియాడు లోకము మనోహర మందీర ! వేంకటేశ్వరా !

ఎండల రీతి కల్మషము లెంతయు తాపము గల్గ జేసినన్
దండిగ మాకు నీ యడుగు దామర నీడలు చాలు - కష్టముల్
కొండల భంగి పైనఁ బడి కొండల పెట్టిర నైన నేమి నీ
కొండయె యండ మాకు నవ కుండ నుమ్మిత ! వేంకటేశ్వరా !

తామరసేక్షణ ! నకల దైవ లలామ ! వినీల నీరద
శ్యామ ! విశిష్ట ధామ ముని నన్నుత పావన నామ ! నర్దుణా
రామ ! దురాత్మ దానవ విరామ ! త్రివిష్టవ సార్వభౌమ ! నీ
కోమల పాద పద్మములకున్ బ్రజమిల్లెద వేంకటేశ్వరా !

లోకము లెల్ల నీ కడుపులోఁ గదలాడుచునుండ, నిశ్చల
త్యాకలనన్ జెలంగు పరమాద్భుత దైవము నీవు - తావతా
లోకము లోక జీవన నిరూపణ హేతువు - పాద తోయ దూ
రీ కృత పాప పంక ముఖరీ కృత నూపుర ! వేంకటేశ్వరా !

కప్పరపుం బరాగములు క్రమ్మిన యట్టులు, కప్పు తేనియల్
చిప్పిలి నట్లు, గందవొడి చిడిన యట్టులు అన్నమయ్య తా
ముప్పది రెండు వేల పదముల్ మృదువుల్ నినుఁ గూర్చి భక్తితోఁ
జెప్పెను ధన్యతా గరిమఁ జెందెను మా వర ! వేంకటేశ్వరా !

సుందర మందహాస పరిశోభిత దివ్య ముఖారవింద ! గో
వింద ! ముకుంద ! యోగి జన బృంద హృదబ్జ మిళింద ! పక్షిరాట్
స్యందన ! భక్త లోక హరి చందన ! దీనులవింద ! నంతతా
నందమయాకృతీ ! నళిన నాభ ! కృపాకర ! వేంకటేశ్వరా !

అకళంకోజ్జ్వల చంద్ర బింబ వదనంబై, కంబు కంఠంబునై
నకలాభీష్టద దక్ష నద్వరద హస్తంబై, ప్రభా పూర్ణ ర
త్న కలాపాంచిత సుందరాంగక కదంబంబై విరాజిల్లు తా
వక దివ్యాకృతి లోక మోహనము దేవా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

కలుషము లెల్ల బాపగను, గష్టములన్ దొలగింపఁగా, వరం
బులు దయసేయఁగ నతము బోధవగ, శ్రేయము సాగరింపఁగాఁ
గలతలు దీర్చి యాడుకొనఁగా నినుఁ బోలిన దొడ్ల దైవ మీ
యిల పయి లేడు లేడనుచు నెంతయు గొంతుక విచ్చి, యేడు కొం
డల పయినెక్కి చాతుర జనార్దన ! కేశవ ! వేంకటేశ్వరా !

నేత్ర జీతాబ్జ మిత్ర ! ముఖ నిరిత పూర్ణ శిశాఁక ! నీ కొగిన్
బత్త్రమొ, పుష్పమొ, ఫలమొ భక్తి నొసంగడి వారి కైహి తా
ముత్ర ఫలంబులిత్తువు ప్రభూ ! భవదీయ దయా ప్రభావముల్
చిత్రిములై యెనంగు సఫలీకృత ! వాంఛిత ! వేంకటేశ్వరా !

గోదుగై, మెత్తని పానుపై, సుఖముగాఁ గూర్చుండగాఁ బీరమై
యడుగుం దామర లుంచఁ బీటయి నిత్యం బాపశేషుండు పెం
పడరంగా నినుఁ గొల్చువాఁ డిపుడు దీవ్యత్ నప్త తైలాకృతిన్
బడి సేవించుచునుండె నిన్ను మృదు భావా ! వేంకటేశ ప్రభూ'

ఓ కమలా మనో రమణ ! ఓ భువన త్రయ స్పష్టికారణా !
ఓ కరుణా గుణాభరణ ! ఓ ఘన సంసరజాబ్ధిశారణా !
ఓ కలుషాఘ సంహరణ ! ఓ శ్రితలోక విప స్నీహారణా !
ఓ కరిరా ద్వ్యధా హరణ ! ఓ గిరి ధారణ ! వేంకటేశ్వరా !

గాణల పాతులన్, శుక్రితి సుఖం బగు మంగళ వాద్య ఘోషపుం
బోజీమి, వజ్రిపున్ రుచుల ముగ్ధులు, నంతత దీప్త దీపికా
శ్రేణులు, వేద పారము లసించెడు నీ నిలయంబు నిత్య క
ల్యాణము పచ్చ తోరణమునై విలసిల్లును వేంకటేశ్వరా !

తూరుపు దిక్కునన్ వెలుగు తోచియుఁ దోచక మున్నె వాయు సం
చారము చల్ల చల్ల గను సాగగ, తావక సుప్రభాత గీ
తా రవముల్ జగ త్రయము నంతకు చక్కని మేలుకొల్పురై
చారక భావ సంపదను వర్ణిలఁ జేయును వేంకటేశ్వరా !

అలమే ల్మంగ కనుం గవన్ మెఱయు నవ్యాలంక్రియా స్నిగ్ధ క
జ్జల రేఖా మృదు రూప ! రత్న మయ భూషా వేష ! పద్మాలయా
లలనా ముగ కపోల పాళికలపై రాచించు కస్తూరికో
జ్జ్వల పతాంగుళి మంగళాకృతి విలాసా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

నెల వంకల్ నలు వంకలన్ జీలుగు వన్నెల్ చిందు చందాన ని
స్తులమౌ వజ్రి విభూషణ ప్రకతి కాతుల్ దిక్కులన్ బాగికగాఁ
గొలువై శోభిల్చున్న నిన్నుగని భక్తుల్ ముక్తి సౌధాగ్రి సీ
మలక్షన్ దారులు వేసికొందు రట శ్రీమ ద్వేంకటేశ ప్రభూ !

రాకాచంద్రో నమాన మంజు వదనా ! రాజీవ పత్రేక్షణా !
 నీ కారుణ్య రసంబు నా పయిని నుంతే జిల్కినన్ జాలు - లి
 లా కల్పంబుగఁ బున్నెపుం బువుల మాలల్ చుట్టెదన్ ముక్తి క
 న్నా కంఠంబునఁ బుస్తె గట్టెదను దేవా ! వేంకటేశ ప్రభూ !
 హిమకరుడన్ బ్రభాకరుడు నెంతయు మేలుగ శంఖ చక్ర రూ
 పమును వహించి నీకు నిరువైపుల నిల్చి భజింతు; తారకా
 నమితి మనోజ్ఞ వజ్ర విలస న్నవ భూషణ చారు తార హా
 రము లయి యన్నుఁ గొల్పెడిని రమ్య గుణాకర! వేంకటేశ్వరా !
 నళిన దళాక్ష ! నీ మధుర నామము సేమము మాకు; నీరదో
 జ్జ్వల లలితాంగ ! నీ చరణ నన్నిధి పెన్నిధి మాకు; రోచి రూ
 ర్ములు వెలయించు నీ రుచిర రూపము దీపము మాకు లోక మం
 గళ కర శీల ! నాగవర కంకణ భూషిత ! వేంకటేశ్వరా !

వేదము గాచి, తైలమును పీపున మోచి, విషాణ కోరపై
 మేదినిఁ దేల్చి, రక్కసుల మేటరి పొట్టునుఁ జీల్చి, పొట్టి రూ
 పాదటఁ క్షత్రియ జనాళిని గొట్టడఁ గూల్చి, భాను వం
 శోదయ మోదియై మురళి నూది, యహింసనుఁ జెప్పి, సాదియై
 శ్రీ దశ రూపకంబులు ధరించిన దేవర ! వేంకటేశ్వరా !

చీకటి నూతి రీతి కడు జే బగు సంసరజంపు గోతిలోఁ
 గూకటి బంటిగా మునిగి కొందల మందెడు దీన మానవా
 నీకము నుద్ధరించుటకు వేమముఁ బూనిన యట్టి వేల్పు క
 న్నాకు ! ఖగేంద్ర కేతన ! ననాతన చేతన ! వేంకటేశ్వరా !

నిను సేవించెద, నిన్ భజించెదను, నిన్నే యెప్పు పూజించెదన్
 యను భావించెద, నిన్ జపించెదను, నిన్నే భక్తి గొండాదెదన్
 నిను వర్ణించెద, నిన్ నుతించెదను తండ్రి ! నీకు కైమోదుపుల
 నను రక్షింపుము శేష తైల శిఖరేంద్రా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

మడులును, మాన్యముల్, మణులు, మానికముల్, తపనీయ ఘోషలున్
గోడుగులు, చామరంబులును, గుఱ్ఱము, లేన్లులు, గోవు ఛాదిగా
నుడుగర లిచ్చి నిన్ గొలిచి యుండిరి భక్తిని రాజు లెందఱు
పుడమిని నీ మహా మహిమ పొప్పిరి వోపగ వేంకటేశ్వరా !

విశ్వ వ్యాపక ! విశ్వ రూప ! వరదా ! విశ్వాత్మ ! విశ్వాధిపా !
విశ్వరాధిత ! విశ్వ భావ నిలయా ! విశ్వంతరా పూరితా !
శశ్వ చ్ఛాంతి సుఖ ప్రదాయక ! నువేషా ! వాసుదేవా ! నమ
సైశ్వర్యాంచిత ధామ ! రూప జిత కామా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

మనసుల్ పూలుగ, భావ పాళి ఫలసంభారమ్ముగాఁ బ్రాణముల్
ఘన నీ రాజున దీపికా కళికలుంగా నాత్మసేవా నమ
ర్చనముల్ సేసెడు భక్తవర్యు లపవర్గ ప్రాప్తకుల్, నిత్య నూ
తన భోగ ప్రసాద ప్రభుల్ల విశ దాత్మా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

నీలుగులఁ బాపి కావఁగను, శ్రేయములన్ నమకూర్చ, కోరు కో
ర్కెలు నఫలమ్ము సేయఁగను, కీ దెడబాపగ, వేంకటాద్రిపై
వలమురిదాల్చు వేల్పు మన పాల గలం డని నిశ్చయమ్ముగాఁ
బలుకుచునుండు రెల్ల పుడు భక్తి వరేణ్యులు వేంకటేశ్వరా !

కలియుగ మందు దైవత శిఖామణి వేంకట శైల నాథుడే
కొలిచిన ఆ ప్రభూత్తమునె కొల్వవలెన్, మణికష్ట వేళలోఁ
దలచిన ఆ విభున్ మది నదా తలపన్వలె నంచు సౌతయున్
బలుకుచునుండు రెల్ల పుడు భక్తి వరేణ్యులు వేంకటేశ్వరా !

కూరిమి చూపి విన్ గొలిచి కొందఱు నీ కృపఁ జూర లాడగా
నేరమి చూపి కొందఱు ద్రవించిరి నీ కరుణా స్రవంతిలో
నారయ చిత్రముల్ భవ దనంత నితాంత దయా విలాసముల్
శ్రీ రమణీ మనః కమల భృంగ శిరోమణి ! వేంకటేశ్వరా !

మాయాతీత ! ముకుంద ! భక్త జనతా మందార ! లోక క్రయీ
శ్రేయో దాయక శేష శైల నిలయా ! చిద్రోది రాకార ! ధా
శ్రీ యోషాతత భూరి భార హరణా ! శ్రీకృష్ణరాయాస్పితా !
మేయశ్రీకలితా ! యశో లలిత ! స్వామీ ! వేంకటేశ ప్రభూ !

మడుపులు గట్టి, దీప మిడి, మ్రొక్కులు వెట్టి, యుపాస ముండి తా
ముడుగర లిచ్చి, నోములు - రథోత్సవముల్ పొనరించి : బుద్ధి దో
పిడుల నొనంగి, భక్త జన బృందము నిన్ను భజించి సంలతం
విడుమలఁ జాయుచుండును ముసీంద్ర మనోహర ! వేంకటేశ్వరా !

తలచెద దెందమందు సతతంబు జనార్దన ! దైత్య మర్దనా !
పిలిచెద రమ్ము - కాపు మని పిశ్చ విరాజిత దేవ పూజితా !
కొలిచెద మల్లికా కుసుమ కోమల హాస కళా విలాస ! నిన్
విలిచెద భక్తి విత్తమున విశ్రుత వైభవ ! వేంకటేశ్వరా !

అరుణములై యనంత నిగమాంత వధూ తిలకోల్లన చ్చిఖా
భరణములై, జగ న్ముత నభ వ్రటిని మధురాంబుపూర ని
స్సరణములై భవాంబునిధి సంతరణమ్ముల వై చెలంగు త్వ
చ్ఛరణము లెప్పు మాకు బహుధా శరణమ్ములు వేంకటేశ్వరా !

నారద గీత మాధురి సనారతమున్ జవి గాంచు, సామ గా
నారవ సార పూరణ సుధాంబుధి పీచులఁ దేలి సౌఖ్య సం
భార వినోదివై వెలయు స్వామివి మా మొఱ లాలకింతు వే
తీరున ? సుప్రభాభవ ! సుధీనుత వైభవ ! వేంకటేశ్వరా !

శ్రీపాణి సృ శితమ్ములున్, శ్రుతి వధూ సీమంత సిందూర రే
ఖా పృక్తమ్ములు, భానురమ్ములు, జగ త్కల్యాణ సంధాయక
వ్యాపారమ్ములు, భవ్య లాంఛన కళా ప్రాచుర్యముల్. స్నిగ్ధముల్
నీ పాదమ్ములు దిక్కు మా కెప్పుడు తండ్రీ ! వేంకటేశ ప్రభూ !

వేల కొలంది భక్త జన బృందములున్ భవదీయ దర్శనా
లోల మనస్కుతన్ శ్రమకు లోగక కొండల నెక్కి వచ్చి నీ
యాలయ మంటపాంతరమునందున శ్రేణులు దీర్చి నిర్మి సు
శ్రీల నెనంగు నిన్ను దరిశించి తరింతురు వేంకటేశ్వరా !

కల్యాణామృత గాత్ర ! భోగి శయనా ! కారుణ్య సౌజన్య సా
శీల్యాది ప్రముఖ ప్రసన్న గుణ రాశీ ! నిత్య సౌభాగ్య సా
కల్యాణ్యుంచిత దివ్య ధామ ! నవ మేఘ క్యామ ! దైత్యారి ! కై
వల్యానంద నిదాన ! భాను నిభ శోభా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

నీ పద పంకజములను నెమ్మది నమ్మినవార తెప్ప డే
యాపద లొందబోవరు యధార్థము ; దీనికి మారు లేదు - సు
దీపిత భక్తి కజ్జలము దిద్దిన వారల శబ్దు మోక్ష ని
క్షేపము ; శ్రీ శుభంకర ! వశీకృత కింకర ! వేంకటేశ్వరా !

ఆమోహించిత పుష్ప సంగ్రాధిత మాలాలంకృతా ! చారు ము
క్తా మాణిక్య విభూషణోజ్జ్వల శుభాంగా ! రత్న కోటిర ! వి
శ్వామిత్రాత్రి వశిష్ఠ గౌతమ భరద్వాజాది సప్తర్షి చా
చా మాదుర్య రసానుభోగ ! మృదు హాసా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

తిరుమణి బొట్టు నిద్రముగ దిద్దిన ముద్దుల మోము గోము చూ
పరులగు వారికిన్ గనుల పండువు సేయఁగ భక్త కోటికిన్
వరము లొనంగుచున్ వెతలఁ బాపుమఁ బ్రోన్నత శేష శైలమం
దిరవుగ వెల్లు నీ విభవ మెన్న నశక్యము వేంకటేశ్వరా !

భావాతీత మహా ప్రభావ కవితా ! భక్తాని గోవింద ! శ్రీ
గోవిందా ! యవి కంఠ మెత్తి కడు నిన్ గొండాడుచున భూరి భ
క్తవేదమున గొండ లెక్కి భవదీయ ప్రోల్లస ద్దర్శన
శ్రీ చాల్ల భ్యము నొందు నిర్జర జనార్తీ ! వేంకటేశ ప్రభూ !

పన్నగ శాయి ! భక్త రస పాయి ! నమస్త శుభ ప్రదాయి ! యా
పన్న జనావనా ! పరమ పావన భావన ! దివ్య రూప సం
పన్నవ మోహనా ! విహగ వల్లభ వాహన ! సౌఖ్య దోహనా !
యెన్నెద నిన్ను మౌని జన హృద్గుహ భాస్వర వేంకటేశ్వరా !

మల్లెల్, జాజులు, పొన్నలున్, బొగడలున్, మందారముల్, సంపెగల్
మొల్లల్, కల్వలు, సారసమ్మలు, గులాబుల్, పచ్చ చేమంతులున్
గొల్లల్ గా నమకూర్చి మాలికలుగాఁ గుంపించి కై సేయఁగాఁ
ద్వల్లి లాకృతి లోచనోత్సవము కాదా ! వేంకటేశ ప్రభూ !

కమ్మని తేట మీగడలు గట్టిన చిక్కని పాల నంద్రమం
డిమ్ముగఁ బాము పానుపున నింపు దలిర్పఁగఁ బవ్వళించి మో
దమ్మును నొందువాడ విట ధాత్రి పయిన్ బెను గొండలందు వా
న మొనరించుటల్ జనుల సాకగనేకద వేంకటేశ్వరా !

మీఱిన భక్తి భావము నుమింపఁ గపిండు లొసంగు కావ్యమం
దార నుమ సజంబులకుఁ దద్దయు హర్షముఁ జెందినావు - ఆ
శ్వారుల ద్రావిడోక్త నుధలన్ బులకించినావు బృం
దారక బృంద వంది పదా ! ప్రమద ప్రచ : వేంకటేశ్వరా !

*

*

*

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది - జగత్ క్షేమం కరంబై, తమో
భారంబున్ దొలగించి, యోగి : రిషత్ భావోత్పల్లన రే
ఖ రీతన్ వెలయించి చల్వలు చెలంగన్ భూ జవాహ్లాద తో
తేనెకంబున్ నవరించి సర్వ దిశలన్ జెన్నారి వర్ధిల్లెడున్ !





శ్రీ భగవ ద్రామానుజులు

పరమార్థ తత్త్వము

భాషా ప్రవీణ - విద్వాన్ - లలిత కవి

శ్రీమాన్ కొమాండూరు రామానుజాచార్యులు



“నమామి నారాయణ పాద పంకజం
శరోమి నారాయణ పూజనం నదా
వదామి నారాయణ నామ విర్మలం
స్మరామి నారాయణ తత్త్వ మవ్యయమ్.”

సృష్టి - మానవుడు

చరాచరాత్మక మగు ఈ సృష్టియందు, విపిరికాది బ్రహ్మ పర్యంతము గల తొంబది కొట్ల జీవ రాసులలో - ఎనుబది నాల్గు లక్షల జన్మ లెత్తిన పిదప జన్మ మెత్తిన మానవున కొక్కనికి మాత్రమే అసాధారణ మైన జ్ఞాన సంపద కలదు. అనియే లేకున్న, మానవున కును - పశు పక్ష్యాది తిర్యక్ జంతువులకును వ్యత్యాసము లేక, నమానుడే యగును. అందువలననే మన తత్త్వ శాస్త్రవేత్తలు - అసాధారణ మగు మానవ జన్మ దుర్లభ మని చెప్పుచు - ‘దుర్లభో మానుషో దేహః’ అనియు, ‘జంతూనాం నర జన్మ దుర్లభమ్’ అనియు ప్రబోధించి యున్నారు.

మానవుడు - జ్ఞానము

అఖిల హేయ ప్రత్యసికానంత జ్ఞానానంద స్వరూపుడగు, జ్ఞాన శక్త్యాది కల్యాణ గుణ మండితుడగు, దివ్య భవ్య విగ్రహ విశిష్టుడు నగు నర్వేశ్వరుని సాయుజ్య సామాజ్యమును సంప్రాప్తింపఁ జేయునదియే జ్ఞానము. అట్టి జ్ఞానము గలవాడే మానవుడు. అట్టి జ్ఞానము విద్యచే లభించును.

“అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్యా
విద్యయా అమృత మక్తుతే.”

అవిద్య వలన మానవుడు అధోగతిఁ జెందు ననియు, విద్య వలన అమృత పదవిని పొందఁ గలఁ డనియు వేద మాత వివరించు చున్నది. ఇటు అవిద్య యనఁగా - భుక్తి కుపయుక్త మగు అవిద్య. అట్టి అవిద్య వలన, సంసార రూప మగు మృత్యువు జీవునకు సంప్రాప్తించును.

జ్ఞానము - అజ్ఞానము

దీపము వంటిది జ్ఞానము. గాఢాంధకారము వంటిది అజ్ఞానము. కనుక, మానవుడు తరింపవలె నన్న, జ్ఞాన మావశ్యకము. జ్ఞాన మనఁగా - బ్రహ్మ జ్ఞానము. అది - కోటి సూర్య సంకాశము వంటిది అట్టి బ్రహ్మ జ్ఞానమును బడయుటకు - ఇరువది గుణము లావశ్యకము లని, భగవద్గీత నొక్క వక్కాణించుచున్నది :-

జ్ఞానసాధనములు

“అమావిత్వ మదంధిత్వ మహింసా జంతి రార్థవత్
అచార్యోపాసనం శౌచం స్తైర్య మాత్మ వివిగ్రహః
ఇంద్రియార్థేషు నైరాగ్య మవహంకార మేవ చ
జన్మ మృత్యు జరా వ్యాధి దుఃఖ దోషాదుదర్శనమ్
అనక్తి రవధి స్వంగః పుత్ర భార గృహాదిషు
మయి చావస్య యోగేవ భక్తి రవ్యభిచారిణీ
విత్కత్వ నమ చిత్తత్వ మిష్టావిష్టివసత్తిషు
వివిక్త దేళ పేవిత్వ మరతి ర్థవ సంపది
అధ్యాత్మ జ్ఞాన విత్కత్వం తత్త్వ జ్ఞావార్థ దర్శనమ్
ఏతత్ జ్ఞాన మితి ప్రోక్త మజ్ఞానం యదతోఽవ్యధా.”

- [భగవద్గీత 8 శ్లో॥ మంది 12 శ్లో॥ చతురు]

౧. అమానిత్వము ౨. ఆదంభిత్వము ౩. అహింస
 ౪. ఖాతి ౫. ఆర్జవము ౬. ఆచార్యోపాసనము ౭. శౌచము
 ౮. స్థైర్యము ౯. అత్మ వినిగ్రహము ౧౦. వైరాగ్యము
 ౧౧. అనహంకారము ౧౨. దుఃఖ దోషానుదర్శనము ౧౩. అనక్తి
 ౧౪. అనభిష్పంగము ౧౫. సమ చిత్తత్వము ౧౬. అనన్య భక్తి
 ౧౭. వివిక్త దేశ సేవిత్వము ౧౮. అరతి ౧౯. ఆధ్యాత్మజ్ఞాన
 నిత్యత్వము ౨౦. తత్త్వజ్ఞానాభిదర్శనము అను యిరువదియు జ్ఞాన
 పాధనములు. పీని వివరణ మిది :-

౧. అమానిత్వము :-

తన ఆకించనత్వము నెఱుంగక, కన్ను - మిన్ను గానక,
 గర్వించి, పెద్దలను చిన్న చూపు జూచుచు, తాను పూజింప బడవలె
 ననెడి అపేక్ష - 'మాన' మనఁబడును. అది లేకుండుటే అమానిత్వము.

౨. ఆదంభిత్వము :-

కీర్తి ప్రతిష్ఠలు పరమ ప్రయోజనముగ భావించుట 'దంభ'
 మనఁబడును. అది లేకుండుటే ఆదంభిత్వము.

౩. అహింస :-

పరులను బాధించుట, తనను తా బాధించుకొనుట 'హింస'
 అనఁబడును. అది లేకుండుటయే అహింస.

౪. ఖాతి :-

తనను బాధించినవారి విషయమున, తూర్పి భావము
 వహించుట.

౧. ఆర్జవము :-

పరుల యెడ నమ భావము కలిగి యుండుట. దీనినే 'సర్వ మానవ సౌభ్రాత్ర' మందురు.

౨. ఆచార్యోపాసనము :-

అనవరతము ఆచార్యుని (గురువును) సేవించుచుండుట.

౩. శౌచము :-

వ్యసన నస్తకమును వీడి, సత్య వా క్పాలకుడై, శాస్త్ర నిషిద్ధ పద్ధతులను విడనాడి, త్రికరణము లనఁబడు మనో వా క్కాయములను పరిశుద్ధముగ నుంచుకొనుట.

౪. సైర్యము :-

భగవత్తత్వము నందును, ధర్మారాధనము నందును, సంప్రదాయ పరిరక్షణము నందును నిశ్చయ - నిర్మల జ్ఞానము కలిగి యుండుట.

౫. ఆత్మ వినిగ్రహము :-

వైదిక కర్మ మార్గము నుండి మనస్సును మరలింప కుండుట.

౬. వైరాగ్యము :-

భగవత్ చింతన యందు తక్కు, త దితరము లందు వైరాగ్య భావము కలిగి యుండుట.

౭. అనహంకారము :-

దేహమే అర్థమనెడి బుద్ధిని, అద్వైత భావనను విడనాడి,

జీవాత్మ - పరమాత్మలు వేరను భావము కలిగి, భగవంతుడు సర్వ రక్షకుఁ డనియు, ఆ స్వామికి తాను దానుఁ డనియు తలంచుట.

౧౨. దుఃఖ దోషానుదర్శనము :-

జన్మము, మృత్యువు, జర, వ్యాధి యను వాని యందలి దుఃఖ రూపమును త దేకముగ తలంపక, దానికి అతీతుడై యుండుట.

౧౩. అసక్తి :-

సతీ మతాదులందు నిస్సంగుడై యుండుట.

౧౪. అనభిష్వంగము :-

ఇతరుల నుభ దుఃఖముల యందు అభినివేశము లే కుండుట.

౧౫. సమ చిత్తము :-

సకల భూతము లందును సమ భావము కలిగి, ఇష్టానిష్టము లందును, మానావమానము లందును హర్షము విషాదము లే కుండుట.

౧౬. అనన్య భక్తి :-

సర్వేశ్వరుని యందు సంపూర్ణ భక్తి కలిగి యుండి, దేవ తాంతర భజన పరిత్యాగ పూర్వకముగ, సహజ శేషి యగు భగవంతుని యందు ఏకాంత భక్తి కలిగి యుండుట. అట్టి ఏకాంత భక్తి మార్గ మున పయనించిన వారిలో - ప్రహ్లాద, నారద, పరాశరాది పరమ భాగవతోత్తములు, పరాంకుశ - పరకాలాది దివ్య మూర్తులు, నాథ - యామున - రామానుజాది ఆచార్య వర్యులు, అన్నమాచార్యాది భగవన్నామ సంకీర్తనానంద మగ్న మానసులు ముఖ్యులు.

౧౭. వివిక్త దేశ నేవిత్వము :-

ఏకాంతమున నివసించి, భగవ ద్భాగవతాచార్య సామన్యరణము, అష్టాక్షరీ మహా మంత్ర ఇవము, ద్వయ మంత్రానునంధానము చేయుచు, నమయమును నద్వివియోగము గావించుట.

౧౮. అరతి :-

ప్రాకృతుల సాంగత్యము వీడి, నజ్జన సాంగత్యము గావించుచు, వారి మూలమున నత్కర్మానుష్ఠాన విధాన మెఱుంగుచు, ఎఱింగిన దానిని మఱవక, అనుష్ఠించుట.

౧౯. అధ్యాత్మ జ్ఞాన నిత్యత్వము :-

అత్మ జ్ఞానమునందు స్థిర మైన బుద్ధి కలిగి యుండుట. తా నెవరు ? తన కి మానవ జన్మ యేల లభించెను ? తన కర్తవ్య మేమి ? ఇట్టి అధ్యాత్మ చింత చేయుచు, పరమార్థ సాధనకు వ్రయత్నించుట.

౨౦. తత్త్వ జ్ఞానాభి దర్శనము :-

నర్వ కాల సర్వావస్థల యందును భగవ త్తత్త్వము నెఱుంగ యత్నించుట. భగవ ద్గుణానుభవము గావించుట.

ఇవియే జ్ఞాన సాధనకు మార్గములు. ఈ యిరువది సాధనముల వలన జ్ఞానము లభించును. దానికి భిన్న మగున దంతయు అజ్ఞాన మనియే తెలియ నగును.

ఆచార్యోపాసనము - భగవ దనుగ్రహము

పై యిరువదింటిలో - ఆచార్యోపాసన మనునది అతి ముఖ్యమైనది ఏల యన, పూర్వ జన్మ కర్మ నందితముచే, స్వస్వరూప - పరమాత్మ స్వరూపములను మఱచి, త న్ములమున, బహు విధము లగు

కష్ట నష్టముల కగ్గల మగుచు, తీర మెటుంగని ఘోర సంసార కూపమునఁ బడి, దారి గానక, అల్లాడుచున్న జీవునకు, దయా నముదుర్చి డగు దేవ దేవుని అనుగ్రహముచే, సదాచార్య కటాక్షము నంపొప్పించును. అట్టి ఆచార్య దర్శన విశేషము వలన, భగవద్దర్శన భాగ్యము లభించును.

చేదాంత శాస్త్ర రహస్యములను ఆచార్యుని ఉపదేశ మూలము ననే ముముక్షువులు, గ్రహింపవలసి యున్నది. ఆచార్యుఁ డనఁగా - గురువు. గురు వనఁగా - అజ్ఞాన మను అంధకారమును తొలఁగించు వాఁడు. భగవద్దనుభవము పొందిన సద్గురువులు మాత్రమే శిష్యుల అజ్ఞానమును తొలఁగించి, వారికి భగవత్సాక్షాత్కార మార్గము చూపగలరు. దైవ సాక్షాత్కారము నొందుటే - దేవుఁ డున్నాఁడను టుకు పరిబల నిదర్శన మని ననాతన ధర్మము వక్కాణించుచున్నది.

భ గ వ చ్ఛ బ్దార్థ ము

భగవ చ్ఛబ్దమునకు - అగణిత కల్యాణ గుణ రత్నాకరఁ డనియు, అనంత శుభ గుణ కళా వ్రహ్మార్థఁ డనియు అర్థము. ఈ భావమునే బ్రహ్మ సూత్రము (324) ఇట్లు వ్యక్తీకరించుచున్నది:-

“న స్థానతోఽపి వరస్కోశయలింగం వర్వత్రహి.” (3-2-1)

ఈ సూత్రమును శ్రీ భగవద్బ్రాహ్మణ యతి సార్వభౌములు తమ శ్రీభాష్యమున నిట్లు వ్యాఖ్యానించి యున్నారు :-

“న స్థానతోఽపి వరస్కోశి న వృతిశ్చాది స్థానతోఽపి వరస్య బ్రహ్మణః అపరుషార్థ గంధ స్పృశవతి. తతః : ఉభయ లింగం వర్వత్ర హి - యతః సర్వత్ర త్రుతి వృతిశు వరం బ్రహ్మ ఉభయ లింగం - ఉభయ లక్షణ ముద్ధీయతే: విరస్త విలిల దోషత్వ కల్యాణ గుణాకరత్వ లక్షణోపేత మి త్యర్థః అవహతసాస్మి విహరో విమృత్య ర్విశోకోఽవిజిహతోఽపిపాన - సుత్య

నంకల్వః. నమస్త కల్యాణ గుణాత్మకో ౭ సౌ న్నశక్తి లేకాదృత భూత వర్గః. తేజో ఐ లై శ్వర్య మహావదోభ మవీర్య శక్త్యాది గుణైక రాశిః. వరః పరాజాం నమస్త హేయ రహితం విష్ణ్వ్యాఖ్యం వరమం వదమ్. ఇత్యాది శ్రుతి స్మృతిభ్యః ఉతయ లక్షణం హి బాహ్యవగతమ్."

అనంభ్యాకము లైన భగవంతుని కల్యాణ గుణములలో -

౧. జ్ఞానము ౨. శక్తి ౩. బలము ౪. ఐశ్వర్యము
౫. వీర్యము ౬. తేజస్సు అను ఆరు గుణములు ముఖ్యములు.

ష డ్మ ణ వి శే ష ము లు

౧. జ్ఞానము :-

'తస్య యథా కప్యానం పుండరీక మేవ మక్షిణీ' అని ఉపని షత్తులలో వర్ణింపబడి, గంభీరాంభ న్నముద్భూత సుమృష్టనాళ రవి కిరణ వికసిత పుండరీక దళాయతేక్షణముల సాపేక్షముగను, లీలా విభూతి యందును, నిత్య విభూతి యందును గల నమస్త వస్తు జాతమును ఒక్క వర్యాయముగ, స్వభావ సిద్ధముగ కానవచ్చుట.

౨. శక్తి :-

నకల చరాచర ప్రపంచమునకును భగవంతుడే మూల కారణము. ఆ సర్వేశ్వరుని దివ్య శక్తి - సర్వ నిర్వాహక మైనది.

౩. బలము :-

'ఇచ్ఛామాత్రో ప్రిభో !' అన్నట్లు, తన నంకల్వ మాత్రము చేతనే బ్రహ్మాండ భాండమును తనలో ధరింపగల బలము.

౪. ఐశ్వర్యము :-

అప్రతిహత మగు నర్వ నియమన సామర్థ్యము గల్గి, సకల సంపదలకును నిలయుడై తేజరిల్లుట.

౫. పీఠ్యము :-

నర్వమున కాధారభూతుడై, నర్వము నియమింపగలవాడై యున్నప్పటి సౌరభము వలె, తన స్వరూప స్వభావములను విడనాడ కుండుట.

౬. తేజస్సు :-

పరాభిభవన సామర్థ్యమును తేజ స్సని వలపు రసంగా, నర్వ కార్యములందును సహకారి నిరపేక్షిత్య మని మఱి యొక సూక్తి చెప్పుచున్నది

భగవంతునకు - సౌశీల్య, వాత్సల్య, మార్దవ, అర్హవ, సౌహార్ద, సామ్య, ధైర్య, తౌర్య పరాక్రమాది కల్యాణ గుణము లెన్నియో కలవు. వానిలో - పై నుడిచిన అఱు గుణములు అతి ప్రధానములుగా వరిగి డింపఁబడుచున్నవి.

ప ం చా వ తా ర ము లు

భగవంతుని స్వరూపము - పర, పూహ, విభవ, అంతర్లామి, అర్వావకారములుగ పంచ విధములై యుండును.

౭. పరత్వము :-

విశామహ ప్రభృతి - దీవేంద్రాదులకు సైత మీది అంతు విక్కినిగై యుండును. నిత్య సూరులకు, ముముక్షువులకు అత్యంత యుగమమై శుద్ధ స్ఫటిక సంకాశమై, అనుపమానమై, ఉహితీతమై, స్వర్ణ

పాగ్గికర గోళుర ముకువ పాగ్గిసాదాదులచే విరాజమానుడై, అతి సుందర మగు తిరుమాళుణి మండపమున, శేష వర్త్యంకమందు - లక్ష్మీ నమేతుడై, అనంత గరుడ విష్వక్సేనాది దివ్య సూరులచే సేవింపబడు వాడై, జ్ఞాన శక్తి బలై శ్వర్యాది పాదులొక పరిపూర్ణుడై, కోటి సూర్య ప్రకాశమాన లేజ స్సంపన్నుడై విరాజిల్లుచుండును.

౨. వ్యూహము :-

సంకర్షణ - ప్రద్యుమ్న - అనిరుద్ధ రూపములతోఁ గలసి యుండు రూపమే వ్యూహము. ఒక్కొక్క రూపము - గుణ ద్వయముతోఁ గూడియుండును. సంకర్షణుడు - జ్ఞాన - బలములతోఁ గలసి, జగ త్సంహారమునకు ఆమోద లోకమునకు కర్తయై యుండును. ప్రద్యుమ్నుడు - ప్రమోద లోకమునకు కర్తయై, బశ్వర్య వంతుడై, పరాకృమోపేతుడై యుండును. అనిరుద్ధుడు - స్థితికి కర్తయై, లేజ శక్తి కలిగి, సమ్మోద లోకమున నుండును.

౩. విభవము :-

విజాతీయుడై ఉద్భవించి, ముఖ్యము, గౌణము, (ఆముఖ్యము) అని, విభవము ద్వివిధములుగ నుండును. పరిపూర్ణము లైన రామ కృష్ణావతారములు ముఖ్యములు అవేశావతారము లగు జామదగ్నాదులు గౌణములు.

౪. అంతర్యామిత్వము :-

“అంకః ప్రవిష్ట కృష్టా జనానాం సర్వాత్మా”

అని శ్రుతియు -

“ఈశ్వర స్వర్వ భూతానాం హృద్యేషేఽర్థనః తిష్ఠతి

బ్రాహ్మయన్ సర్వభూతాని యంత్రాదౌతాని మాయయా.”

•ని భగవద్గీతయు (18-61) వక్కాణించినట్లు, వర్ష పీఠల స్పృహయములందును నివసించి, నియంతయై యుండుట అంతర్యామిత్వ పునఃబడును. అంతర్యామి యైన వర్షేశ్వరుడు - నిర్వ ప్రాణులకు, సర్వ కాలమును తన చేయూత నిచ్చుచు, వారల పరిరక్షణ తన కర్తవ్య మని భావించి, నీల వలాహక దృకుల నీను శుభాశ్రయ విగ్రహుఁడై, చుట్టూ మేఘులై, భక్త మానసాంబుధుహ వానియై యుండును.

గ. అర్చనావతారము :-

భక్తాభీష్ట వరప్రదఁ డైన భగవానుఁడు విగ్రహ రూపము దాల్చి యుండుటె అర్చనావతారము. పర - పూహ - ౩వ - అంతర్యామిల కంటెను సౌలభ్య గుణ యుక్త మైన అర్చనావతారమే సంపూర్ణమైన దని శ్రుతి పలుకుచున్నది :-

“ఇదం పూర్ణమదః పూర్ణం పూర్ణ త్పూర్ణ ముచ్యతే
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణ మేవావశిష్యతే
సర్వం పూర్ణగం నహోహి.”

అర్చనావతార వైభవము

అగమము లన్నియు అర్చనావతార వైభవమును విపులముగను, చిస్తృతముగను విశదీకరించుచున్నవి. పన్నిద్దరాళ్వారులు పాదిన పాశురములలో విశేషించి అర్చనావతార వైభవమునే కీర్తించుచున్నవి. ఋషి ప్రోక్షము లైన దర్శనములును అవకాశము నవసరించి, సంసార బంధమును తొలగించుకొని, వివేక - వైరాగ్యముల ద్వారా, అర్చన మూర్తిని అర్చించి, మోక్ష మార్గము నుపదేశించుచున్నవి.

సకల కల్యాణ గుణ పూర్ణ మగు బహు విధ విభవ రూపములు ఆవిర్భవించిన అర్చనావతారము - అవతారము లన్నింటికన్న మిన్నగ నెన్నఁదగి యున్నది ఈ అర్చనావతారమున, జ్ఞాన - శక్త్యాది సకల

కల్యాణ గుణములు సంపూర్ణములుగ నున్నవి. అట్టి అర్చావతారమునుఁ గూర్చి భాగవతములో - ఏకాదశ స్కంధమున ఉద్భవుని ధర్మ సందేహము, కృష్ణుని సమాధానము గమనింపఁదగినవి :-

“రూపు లేని పీఠ రూపిగ యోగులు

రూపు నిల్చి నిన్ను రుచిర తక్కి

గొల్చి యుండ, వారి కోర్కెల నిల్వెద

నేమి లాగు : మాత్ర నెఱుంగ బలుకు.”

అని యుద్భవుఁ డడిగిన, నారాయణుల దీర్ఘనియై :- “నేను వర్స వర్ణములకు వసుం బయిన పూజా ప్రకారమును పాషాణ మృత్మయ దాదాపులం గల్పించి, నా రూపముగ విచ్చుకొని కొండలు పూజింతురు. కాంక్ష క్రమ రూప కాంక్ష ప్రతిమా విశేషములు బుద్ధమందులు. నా రూపమునందు ముద్భావము నుంచి కొల్పిన వారలకు నే ప్రసన్నుండ వగుదును. ఈ లోకమున మనుష్యులకు ర్యాసము విలువ నేరదు. కావున, ప్రతిమా విశేషముల లనేకములు కలవు. వాని యందు సౌందర్య పారములును - మనోహరములు నైన రూపముల నే నుండు కావున, దుగ్ధార్థవ కాయుగా భావించి, దౌతాంబర మాల్వాశురేపనములను, దివ్యాన్న పాయనములను, ఘోడకోవచార పూజా ప్రకారములను, రాజోపచారములను, బాహ్య పూజా విధానముల నాచరించి, మన వృంకల్పితముల బయిన వదార్థములు నమర్పించి, విక్యమును నాభ్యంతర పూజా విధానముల పరిక్షుప్తించి జేసి, దివ్యాంబర రాతిరణ మాల్వాను కోరితుండును, శంఖ చక్ర కిరీటా ద్యంబులార భూషితుండును, దివ్య మంగళ విగ్రహముండునుగా తలంచి, ద్యాన పరవశుఁ డయిన యతండు నాయందులం కలయు. ఉద్భవా : నీ వీ ప్రకారమున గరిష్ఠాతిరేకమున యోగ విష్ణుండవై, బదరికాశ్రమమును చేరి, మ త్కథితం బైన సౌంధ్య యోగం బంతరంగమున విచ్చుకొని, కలియుగావసాన పర్యంతము వర్తింపుము” అని పరమేశ్వరుం డానతిచ్చిన, ఉద్భవుండు నానందభరితుండై, త త్పాదరవిందములు హృదయమునను జేర్చుకొని, పావనం బైన బదరికాశ్రమమున కరిగెను.”

ఇ ట్లనేక శాస్త్ర పురాణేతిహాసాదులలో - అర్చావతార వైభవము అతి విస్తృతముగను, పరమ భోగ్యముగను, అతివేలముగను ప్రతిపాదితమై యున్నది.

భగవత్కృతాక్షరము - పరమార్థ ప్రాప్తి

నిర్వైతుక భగవత్కృతాక్షరము లబ్ధ నిర్మల జ్ఞాన సంపన్ను లగు నిత్య నూరులు, వారి మార్గము వనుసరించిన ఆచార్య శేఖరులు అర్చా రూపి యగు భగవంతుని నందర్శించి, ప్రపత్తి చేసి, మనోరథ సిద్ధిని పొందుటకు - వార లానతిచ్చిన దివ్య ప్రబోధములు, ప్రోత్ర రత్నములు మున్నగు నవియే ప్రణల ప్రమాణములు.

వేద శిఖోల్లస త్వయః డగు శ్రీనివాస భగవానుని అన్నమా చార్యుఁడు, భద్రాచల తుంగ శృంగ విహార దివ్య మంగళ విగ్రహుఁ డగు శ్రీరామచంద్రుని రామదాసు - అర్చా మూర్తిని శరణించి, ఆరాధించి తరించిరి.

అట్టి వైభవముతోఁ గూడి, ఆశ్రిత ఫలప్రదుఁడై, అఖిల జీవ లోక శరణ్యుఁడై, అర్చా రూపమున నవతరించిన శ్రీమన్నారాయణుని శరణాగతి చేయుటయే చేతనుల కవశ్య కర్తవ్యమై యున్నది.

ఆ స్వామిని కనులార గాంచి, మనసార ఆనందించి, 'పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం' అన్నట్లు యథా శక్తి పూజించి, ప్రణమించి నచో - తమ భక్తి ప్రపత్తులకు తగినట్లు, ఇహ వరములలో - సమస్త సంపత్సమృద్ధులను పొందగలరు. అదియే పరమార్థము. ఆ య్యదియే బ్రహ్మానందము, అట్టి బ్రహ్మానంద ప్రాప్తియే చేతన కోటికి అభిలష జీయము.

“హే మర్త్యః పరమం హితం శృణుతవో వజ్రేణి సంక్షేపతః
సంపారావ మాన దూర్ఘి బహళం వమ్య క్రృవిశ్య స్థితాః
నానాజన మపావ్య చేతసి వమో నారాయణాయే క్షమం
మంత్రం వప్రణవం వ్రజామ సహితం ప్రివర్తయిష్యం మహాః”

శ్రీ నమ్మాళ్వారుల వైభవము

దర్శన పార్వభాసు - తర్క భూషణ

న్యాయ వేదాంత కిరోషణి - ఉభయ వేదాంత విద్వాన్

శ్రీమాన్ టి. కె. వి. యస్. సుదర్శనాచార్యులు



మంగళాచరణము

శ్రీ శేషాద్రి శిఖరలాహరి మణిం కారుణ్య నారాం విధిం
శ్రీ విద్యుల్లసితం సుదర్శన కరం శ్రీ పాంచజన్యారవమ్
సంసారాశవ కోషితార్తి హరణం భక్తాంకుర ప్రేక్షణం
పందే వేంకట నాయకం మమ నతిం భావ్య తృహస్పారకమ్.

యద్గో వసాప్ర మవహన్తి కమాంసి పుంసాం
నారాయణో వసతి యత్ర న శంఖ చక్రః
య స్మందలం క్రుతి గతం వ్రణమన్తి విపాః
తస్మై నమో వతుః భూషణ భాగ్య-రాయ.

చరిత్ర సంగ్రహము

శ్రీమదఖండ భూమండల మండనామ మగు ఈ భరత ఖండమున, గంగాది మహా నదులకంటెను శ్రేష్ఠ తమ మైన శ్రీ తామ్రపరీతీరమున - 'కురుకూర్' (కురుకా పురీ) అనియెడి నర్వాంగ నుందర మగు దివ్య క్షేత్ర మొండు గలదు. ఈ నగరము - కౌరవ మహారాజుచే ద్వాపర యుగమున పరిపాలింపఁబడెను.

అచట - చతుర్థ కులోత్పన్నుఁ డగు 'విభూతి నాగేంద్రుఁ' డను నొక పరమ భాగవతోత్తముఁ డుండెను. అతనికి - 'ధర్మ ధరుఁ' డను

కుమారుఁ డవతరించెను. అతనికి - 'చక్ర పాణి' యను తనూభవుఁ డుద్భవించెను. అతనికి - 'అద్యుతుఁ' డను నాత్మజుఁ డవతరించెను. అతనికి - 'సుమతి'యు, సుమతికి - 'శెందామరై క్కణ్ణన్' అనియు, ఆయనకు - 'కారి' యనియును క్రమముగ పుత్ర రత్నము లుద్భవించిరి. వా రందఱును నకల పద్మజ సంపన్నులుగా - విశేష భగవద్భక్తియుక్తులుగా ప్రకాశించిరి.

శ్రీ కారి యను భాగవతోత్తముఁడు - తుల్య శీల వయో వృత్తురాలగు 'ఉడై య నడై' యమ్మవా రనియెడి 'నాథ నాయకి' యను కన్యా రత్నమును పెండ్లాడెను. ఆ దంపతులు కొంత కాలము సంతానము లేనివారలై, 'తిరు క్కుఱుజ్జుడి నంబి' అనియెడు స్వామి యను గ్రహమును సంపాదించి, ఆ భగవ దనుగ్రహముచే నొక కుమార రత్నమును బడసిరి.

ఆ కుమార రత్నము - కలి యుగము బుట్టిన నలువది మూడవ దినమున, ప్రమాది సంవత్సర వృషభ (వైయాసి) మాసమున పండెం డవ దిన మగు నృసిత్రి వైశాఖ శుక్ల చతుర్దశీ శుక్రవాసరమున, కటుక లగ్నమందు, దివ్య తేజస్సుతో వెలుంగుచు, సేనేశాంశమున దివ్య ప్రభావ సంపన్నమై యవతరించెను. ఆ కుమార రత్నము - లోకుల బిడ్డలవలె స్తన్య పానాదులను స్వీకరింపక, యేడ్వక, కనులను మూసి కొని, జన్మించినది మొదలు భగవద్ధ్యావైక నిమగ్నుడై, అత్యద్భుతావహముగ దిన దిన ప్రవర్థమాన దివ్య తేజ స్సంపన్నుడై వెలుగొందు చుండెను.

ఇది యేమి విచిత్రమా ! యని అతని తలిదండ్రులు సంభ్రామాశ్చర్య నిమగ్నులై వితర్కించి, ఆ బిడ్డను పండ్రెండవ దినమున - 'పొలిన్దు నిన్దు పిరాన్' అను భగవంతుని నన్నిధికి గొంపొయి,

శ్రీ స్వామివారిని సేవింపజేసిరి. ఆ భగవత్సన్నిధికి జనిన మరుక్షణముననే ఆ శిశు రత్నము కన్నులఁ దెఱచి, ఆ శ్రియః పతిని కన్నులారా ఆపాదచూడము సేవించి, త దనుభవ జనిత మైన పరమానంద నిమగ్నుడై యుండ, శ్రీ స్వామి శిశువున కొక విలక్షణమైన వకుళ మాలిక ననుగ్రహించెను. దాని నా శిశువు తన కంఠ సీమ నలంకరించుకొని, బాలార్కుని పగిది దేదీప్య దివ్య మంగళ విగ్రహుడై ప్రజ్వరిల్లుచు, మెల్ల మెల్లగ దేకుచు, జరిగి జరిగి, త త్సూర్యమే అచ్చట అది శేషుని దివ్యాంశతో నవతరించియుండు 'తిరు శిప్పయ్యాళ్వార్' అనియెడు తింతిరిజీ వృక్షము (చింత చెట్టు) యొక్క మూలమునకుఁ జేరి, అం దుండు కోటరమున (తొట్టలో) వద్మాననంబిడి, యోగ నిష్ఠా గరిష్ఠుడై యుండెను. ఇ ట్లితని స్వభావము - భగవత్సందర్శన మాత్రముననే మాణినందున, ఈ మహనీయునకు నాఁటినుండి - 'మాఱన్' అను తిరునామము ప్రసిద్ధ మాయెను.

ఈ రీతిగా వీరు నిరాహారులై యుండియు - నిరంతర భగవద్ధ్యానామృతాస్వాద ప్రభావము వలన, కుక్క పక్ష చంద్రుని పగిది, దిన దిన ప్రవర్ధమానులై, పదునాఱు సంవత్సరములు జ్ఞాన ముద్రితో మౌన మవలంబించి, అత్యర్కానల దీప్త మైన దివ్య మంగళ విగ్రహులై, పరమ విలక్షణులై విరాజిల్లుచుండిరి.

ఇట్లుండ, దివ్య దేశ యాత్ర నలుపుచున్న మధురకవి యాళ్వారులు బదరికాశ్రమమునుండి అయోధ్య కేతెంచి, కొన్ని దినము లచ్చట నివసించుచుండిరి. ఒకా నొక దినమున వారు జల స్పర్శ నిమిత్తమై అర్ధ రాత్రమున బయటికి జనుదెంచిన నమయమున, దక్షిణ దిక్కునం దొక గొప్ప వెలుగు వారికిఁ గనబడెను. ఇది యేమియా ! యని అత్యంతాశ్చర్య సంకలిత మానసులై విచారించి, దాని స్వరూప స్వభావములను సంపూర్ణ ముగా గనుఁగొని గుఱి బెట్టుకొని, రాత్రిలందు

పక్షిణ దిక్కునకు పయన మగుచు, నిఖిల దేశముల గడచి వెళ్ళి, క్రమముగ కురికాపురికి వచ్చి చేరిరి.

ఇటుల ఆ దివ్య తేజము ఆ నగరి వఱకే కనబడి, దాని వెగ క గనబడ దాయెను అందుచే, ఈ యూరియందే ఆ దివ్య తేజ స్ఫుడి తీరవలయు నని నిశ్చయించుకొని, అచ్చటి వారలను అచ్చట గల విశేష విషయములను విచారించిరి. ఆ యూరివారలు - శ్రీ నమ్మాళ్వారుల విషయమును వారికి దెలుపగా, వెంటనే ఆళ్వారుల సన్నిధా నమునకు త్వరిత గతిని వచ్చి చేరి, ముకుళిత హస్తలై, చిర కాలము నిరీక్షించియు - వారు కన్నుల దెఱచిచూడనందున, ఒక పెద్ద - తి నెత్తి కింద పడవైచిరి ఆ ధ్వనిని విని, నమ్మాళ్వారులు కండ్లు తెరిచి చూచిరి త దు ప రి, వీరి మహిమాతీతయములను దెలియఁగోరి, 'స్వామీ! అచేతన మగు ప్రకృతి గర్భమున చేతనుఁ గుదయించిన దేనిని తిని, ఎచ్చట నుండును?' అని భావ గర్భముగ ప్రశ్నించి, వెంటనే ఆళ్వారులు - 'దానిని తిని అచ్చటనే యుండును' అని గం రముగ బదులు పల్కిరి. దానిని విని మధుర కవులు - 'వీరు మహా పాంజ్ఞులు, మహానుభావులు' అని తీర్మానించుకొని, పరమ ప్రీతులై ఆళ్వారులయందు విశేష ప్రతిపత్తిని గలిగి, వారికి పర్యదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందునూ, నకల విధములైన నిత్య సేవలఁ జేయుచుండిరి

ఇట్లుండ, నమ్మాళ్వారులు లోక యాత్రిను పూర్తిగా ఎదిలి, భారక పోషక భోగ్య రూపము లగు సమస్త భోగ్య భోగ్యోపకరణము లనుగా కేవలము భగవ ద్దివ్య మంగళ విగ్రహ కల్యాణ గుణ గణ చారిత్ర నామాదులనే చేసికొని, త దేక నిరతులై యుండుటను దిలకించి, ఆ యా దివ్య దేశములయందు వేంచేసియుండు అర్చా స్వరూపు లగు భగవ న్మూర్తు లందఱును నమ్మాళ్వారులు నివసించి యుండు ఆ తింతిరిగి వృక్ష మూలమునకే విచ్చేసి, వీరికి తమ దివ్య

మంగళ విగ్రహ సేవాదుల ననుగ్రహించి, వీరి మంగళాశాసనమునకు పాటులై, ధన్యమృత్యులై, తమ తమ దివ్య నన్నిధులకు విచ్చేసిరి.

అటుల నకల దివ్య దేశ వాసులగు భగవత్పూర్వులకును, మంగళాశాసన మొనరించుచు, పరమ విరాగ చక్రవర్తులై, పర భక్తి - పర జ్ఞాన - పరమ భక్తులు ఒక్కొక్కటి యున్న ప్రకములు కాగా. భగవంతుని దివ్య మంగళ విగ్రహ విభూత్యాదుల ననుభవించి యనుభవించి, ఆ యనుభవామృతము లోపల నిమగ్న, బహిః ప్రవాహ వరీవాహ రూపముగా ప్రవహింప, నూరు (100) పాశురములు గల 'తిరువిరుత్తము' - వీడు (7) పాశురములు గల 'తిరువాళిరియము' - ఎనబదియేడు (87) పాశురములు గల 'పెరియ తిరువన్దాది' - వెయ్యిన్నీ నూరు రెండు (1102) పాశురములు గల 'తిరు వాయ్ మొళి' అను నాలుగు దివ్య ప్రబంధముల ననుగ్రహించిరి.

ఈ నాలుగు దివ్య ప్రబంధములను - ఋ గ్వజు స్సామాధర్వణము లను సంస్కృత వేదముల సారాంశ రూపములై యున్నందున వీరికి - 'వేదం తమిళ్ తెయ్ద మాఱన్' (వేదములను తమిళ్ భాషలో రచించిన మాఱులు) అను ప్రసిద్ధి ప్రచారములు గలిగినవి

మఱియు, ఊపుల కజ్ఞానమును కలుగజేయు శర వాయువున కోపించినందున, 'శర కోపులు' అను నామధేయము గలిగినది. ఇటులనే, పగడ పుష్పముల మాలను ధరించినందున, 'పకుళాభరణులనియు, భగవంతునకును - ప్రపన్ను లందఱకును మిక్కిలి యభిమాన పాత్రులగుటచే, 'నమ్మాళ్వారులు' (మన ఆళ్వారులు) అనియున వ్యవహరింపఁబడిరి

ఇంకను వీరికి - కారిమాఱులు, కారి మానులు, మాఱన్ శరకోపులు, పరాంకులు, వేదం తమిళ్ తెయ్ద మాఱన్ పెరుమాళ్

తిరుచాయ్మొళి ప్పెరుమాళ్, ఉదయ భాస్కరులు, తిరు నా పిలుడైయు
పిరాన్, కురుకేళులు, గురుగై ప్పిరాన్, తిరుక్కురుగూర్ నంబి, తెన్న
రంగం పొన్నడి, వకుళ భూషణులు, తిరువరంగన్ పొన్నడి, లరుల్
మాఱన్, ప్రపన్న జన కూటస్థులు అను దివ్య నామధేయములు
ప్రసిద్ధములై యున్నవి

ఫీరు, భగవ దనుగ్రహపాదిత విలక్షణ విమల జ్ఞాన సంపన్ను
లగు దివ్య నూరుల (ఆళ్వారుల)లో ప్రధాన భూతులు కనుకనే, పి రను
గ్రహించిన నాలుగు దివ్య ప్రబంధములును ద్రావిడ వేదములై
యలరాగుచున్నవి ఇతర దివ్య నూరు లానతిచ్చిన దివ్య ప్రబంధము
లన్నియును వీని కంగిములు. ఇందువలననే శ్రీ నమ్మాళ్వారులు
అవయవముగను, ఇతరులు వీరికి అవయవభూతుల గను అభివర్ణింపఁ
బడిరి ఇచ్చట, వీని కాధారముగ పెద్దలనుగ్రహించిన రెండు శ్లోకము
లనుసంధిపఁదగియున్నవి -

“భూతం శిరో హ్రద మహాహృయే మక్షి యుగ్మమ్
శక్టార్క మాన్య మథ భాగవ మన్య కంఠమ్
బాహూ వదన్తి కులశేఖర యోగివాహనౌ
కోర్కద్య నాభి చరణా వికలాన్ శరాదేః ”

శ్రీ నమ్మాళ్వారులకు పూదక్షాళ్వారుల శిరస్సు పొయ్యై
యాళ్వారులును, పే యాళ్వారులును రెండు నేత్రములు పెరియాళ్వా
రులు తిరు ముఖ మండలము. తిరుమళితై యాళ్వారులును కంఠము
కులశేఖరాళ్వారులును, తిరుప్పాజాళ్వారులును రెండు బాహువులు.
ఇతరు లగు ఆళ్వారులను - హస్తములు, మధ్యము, నాభి, చరణములు
గను పెద్దలు పర్ణించు చున్నారు.

“భూకం మస్తక మక్షితే హ్రద మహ త్పూరీ చ భద్రేశ్వరమ్
వక్త్రం తక్తి మనం గళం తల శిరో భూషం మునిం గాయకమ్
దో ద్యుగ్ధం హరిదావవ దగ్రిణ ఉరో నాభిం కలి ధ్వజనివమ్
శ్రీపాదం మధురం కపిం యతివతిం బాహు శృణారే ర్భుదాః.”

శ్రీ నమ్మాళ్వారులకు పూదత్తాళ్వారులు మస్తకము. పొయ్గై
యాళ్వారులు, పే యాళ్వారులు నేత్రములు. పెరియాళ్వారులు
వక్త్రము. తిరుమళిశై యాళ్వారులు గళము. కులశేఖరాళ్వారులు,
తిప్పాజ్ఞాళ్వారులు హస్త ద్వంద్వము. తొండరడిప్పొడి యాళ్వారులు
వక్షఃస్థలము. తిరుమంగై యాళ్వారులు నాభి. మధుర కవులును,
శ్రీమ ద్రామానుజులును చరణ ద్వంద్వము అని పెద్దలు అభివర్ణించు
చున్నారు.

పీరి శిరస్సు శ్రీరంగనాథులు. హస్తాదులు పది మంది
యాళ్వారులు. నడుమః, పిరుదులు, తొడలు నాథ యామునాదులు.
శ్రీపాదములు - శ్రీమ ద్రామానుజులు అనియును మఱి కొందఱు
అభివర్ణించుచున్నారు.

“తైర్ విద్య పృథ్త జన మూర్ధ విభూషణం యత్
సంవచ్చ సాత్త్వి క జనస్య యదేవ విక్యమ్
య ద్వా శరణ్య మశరణ్య జనస్య పుణ్యమ్
త త్సంశ్రియేమ వకుళాభరణాంఘ్రి యుగ్మమ్.”

శ్రీ వకుళాభరణుల అవతార వైభవము

“అక్తి వ్రళావ భవ దద్యుక భావ బంద
సింధు షిత వ్రణయ సార రసౌఘ పూర్ణః
వేదార్థ రక్త విధి కచ్యుక దివ్య రామా
జీయా శృరాంకుశ వయోది రసీమ భూమా.”

ఆళ్వారుల వాచామగోచర మగు దివ్య మహిమలను మరికించి, విబుధులు అనేక విధములుగ నుల్లభించుచున్నారు. సంస్కృత వేదవేద రణమునకై సాక్షాత్తుగ శ్రీమ న్నారాయణుడే శ్రీ వ్యాస మహర్షి స్వరూపమున నవతరించినటుల, ద్రావిడ వేదోద్ధరణమునకై ఈ యాళ్వారుల రూపమున మరల శ్రీమ న్నారాయణుడవతరించె నని కొందఱు వర్ణించుచున్నారు.

‘సేనేశోఽవతరిష్యతి’ అను ప్రమాణ వచనము బున్నందున, శ్రీ విష్ణుశ్లేనులే వీర లని మఱి కొందఱు కీర్తించుచున్నారు. ఇటులనే, లోకోజ్జీవనార్థ మవతరించిన నిత్య సూరులలో నొక రనియు, ‘కర్తే కర్ణూర్’ అనునటుల భగవ న్నియమనానుసారము సంసారి చేతనుల నుజ్జీవింపజేయుటకై యవతరించిన ముక్తులలో నొక రనియు, జన్మాంతర నవాస | సంచిత నకల నుకృత పరిపాక ఫలముగ బద్ధ చేతనుల యందే ఒకరి ట్లవతరించియుండు రనియు బహు ధంగుల వితర్కించు చున్నారు. ఏది యె ట్లున్నను - భగవ న్నిర్వేతుక జాయమాన దివ్య కటాక్ష పరీవాహ పరిపూరితు లగుటచే, అతి విలక్షణ దివ్య జ్ఞాని వైరాగ్య భక్తి యుక్తు లగు మహానుభావులు వీ రనట మాత్రము నిర్వివాదమైన యంశము.

వీరి జన్మ కాలాది నిఖిల పరిజ్ఞాంశములును, నకలేతి విలక్షణ వైభవాదులును, వీరి దివ్య ప్రబంధ ప్రకర్షాదులును స త్సంప్రదాయానుసారముగ శ్రీమ ద్రామానుజుల సమకాలికు లగు శ్రీ గరుడ వాహన పండితులచే విరచిత మగు ‘శ్రీ దివ్య సూరి చరిత్ర’ కావ్యము నందును, శ్రీ నంబిళ్ళై స్వామి వారి శిష్యురత్న మగు శ్రీ పిప్పిరయి పెరుమాళ్ జీయర్ (ప్రక్కాళ్ సుందర దేశికులు) వా రావతిచ్చిన ‘గురు పరంపరా ప్రభావము’ నందును, ‘అథ్ బిళ్ళై కందాడై అప్పన్’ అను వారు అన తిచ్చిన ‘పెరియ తిరుముడి యడైవు’ అను గ్రంథము

నందును, శ్రీ మణివాళ మహామునులు ప్రసాదించిన 'ఉపదేశ రత్నమాల' అను దివ్య ప్రబంధము నందును, శ్రీమ దనంతాచార్య కృత మగు 'ప్రపన్నాష్టకము' నందును, 'మమక్షు జన కల్పకము' 'అచార్య స్తూక్తి ముక్తావళి' మొదలగు ఆంధ్ర గ్రంథముల యందును విశిష్ట కృమముతో నిరూపింపబడి యున్నవి.

ఇది యి క్లుండ, ఆధునికు లగు విమర్శకాగ్రేసరులను శాననాది ప్రమాణముల నాధారముగ జేసికొని, అంగమునను, ద్రావిడమునను శ్రీయుతులు - గోపీనాథరావు, రాఘవయ్యంగారు మున్నగువారు కొన్ని గ్రంథములను విరచించి, చక్కగ విమర్శించియున్నారు. దేశ కాలాదులలో భేద మున్నను, అశ్వారుల అప్రతిమ ప్రభావమున నెవ్వరికిని విప్రతిపత్తి లేదు.

శ్రీ పిళ్ళలోకాచార్యులవారి యనుజవర్యు లగు శ్రీమ దళగియ పైరుమాళ్ నాయనాదులు - 'అచార్య హృదయము' అను ఆ త్యాశ్చర్య కర మగు గంభీర రమ్యమైన విశిష్ట గ్రంథములో - శ్రీ నమ్మాళ్వారుల అప్రతిమ ప్రభావములను, వారి దివ్య ప్రబంధ వైభవాదులను ఆ త్యద్భుత ప్రక్రియలతో - బహు భాగుల, మహా పిస్తారముగ నిరూపించియున్నారు అది యొక అపూర్వ రచనా సంవిధానము. అనదృశము. ఉల్లోక మహిమాన్వితము.

నమ్మాళ్వారుల దివ్య ప్రబంధ దివ్యానుభవము

"ఋషి జానకాపి కృష్ణ తృష్ణ తత్త్వ మిహోకమ్

నహస్ర కాశం యోద్రాక్షిత్ ద్రామిరం బ్రహ్మ వమ్మికమ్."

నమ్మాళ్వారులు తమ దివ్య ప్రబంధమున, తమ భగవ దనుభవ ప్రకారముల ననేక భాగుల నభివర్ణించియున్నారు. కర్మ పాద్యమై,

భగవత్ప్రాప్తికి సాధనమైన ఉపాసకుల భక్తి కంటకు - యాచించి, తైంకర్యార్థము ప్రపన్నులు పొందెను. అశ్వారుల భక్తి స్వరూపము పరమ విలక్షణమైనది. సర్వేంద్రియ నిర్వేతుక కృపా కటాక్ష నర్వస్వమును ఈ యాచారులు ప్రసాదించి, తన సంశ్లేషణములచే వీరి పరభక్తి - పుణ్యార్థులు నొందించుచుండెను. ఆ యనుభవానంద రస ప్రవాహము దివ్యమైనది. దివ్యామృతము, సంశ్లేష మనగా - జాహ్నముదవము లభించుచు, కలతఁ జెందిన యతఃకరణమునకు శైధిల్యాపథ్యము పొందెను. ఇట్టి స్త్రీత్యావస్థను పిగు - నఖి (తోళిమార్), జనని (రంగమా), నాయకి (మంగళ) అను త్రివిధ భావములతో సనుభవించెను.

ఇచ్చట - ప్రణవము నందలి అకార వాచ్యుడైన నకును, మతారవాచ్యుడైన జీవునకును విర్పడియున్న సంబంధ జ్ఞానమే వాఁడో వీనిని చేర్చుచున్నది గాన, పయి బడుచున్నది ఇటులనే - 'స్వతంత్రించుట స్వరూప మెరుగి' పెని యుపదేశించెడి 'నమః' పద ప్రతిపాద్యమైన ఉపాయాసక్తి జ్ఞానమే తల్లిగా నిరూపింపబడుచున్నది. 'పుంసంకల్పః పుంసహరిణః' అనునటుల పురుషుల యొక్కయు ద్విష్టి చిత్తములను రించు పరమ పురుషుని లోకోత్తర కమనీయ దివ్య మంగి - గ్రహ సౌందర్య సౌభాగ్యదులు అశ్వారులకు స్త్రీత్వి భావము గలది. పట చేతను, 'అనన్యార్హత్వ - అనన్య భోగ్యత్వ - అనన్య సామ్యత్వము' లను పతివ్రత కుండు అకార త్రయము వీరికి స్వభావస్థిముగింపబడు చేతను వీరికి నాయకావస్థ సుసంప్రతిపన్నమే ఇట్ట స్వాధ్యక్షము (వ్యంగ్యార్థము) లన్నియు భగవద్విషయ వ్యాఖ్యానదుల ముముని విప్రులముగా తెలియనగును. ఈ రీతిగా వీరి గ్రంథములు సమయ భరితములై, భక్తి శృంగార వైచిత్ర్యముల బహు భాగుల నిలాపించుచు,

పరమ భోగ్యములై యున్నవి. కనుకనే, శ్రీనమ్మాళ్వారులకు - 'ముపి' యనియు, 'కవి' యనియు గూడ వ్యవహార మున్నది

వీరి లోకానుభవమును - దివ్య జ్ఞానమును - బోధనా శక్తిని - పరమ నైపుణ్యమును - శృంగార చేష్టలను - అర్చిని - భగవద్భక్తిని బాగుగా పరిశీలించితిమేని, నమ్మాళ్వారులు నిస్సమాభ్యధిక కవి తల్లజు లని మనము గ్రహింపఁగలము. వీరి శిష్య తల్లజు లగు మధుర కవులు - 'కణ్ణినుఱ్ శిరుత్తాంబు' అను వివ్య ప్రబంధమున వీరి దివ్య కవితా మారుధ్యుడైనను, అప్రతిమాన వైభవాదులను బహు భంగులుగా అభివర్ణించియున్నారు. ద్రావిడ కవి చక్రవర్తి యగు కంఠ మహా కవియును - మహానుభావు లగు వీరి కవితా రీతులకు ముగ్ధుడై, వీరికి ప్రశిష్యు లగుటయే కాక, 'శ్రీ శరకోప నందాది' అను గ్రంథ రత్న మాలను గూడ గురు దక్షిణగా నమర్పించిరి అం గా కంబ కవి - నిఖిల సాహిత్య వాఙ్మయము అళ్వారుల పాశురములలో నొక పాదము నకు నరిపోల దని నొక్క వక్కాజు చియున్నాడు.

నమ్మాళ్వారుల అవతార ప్రమాణములు

"వకుళాభరణం వస్త్రే జగతాభరణం మువిమ్

య క్రుతే రుత్తరం భాగం చక్రే ద్దామిద భాషణా "

శ్రీ శరకోప మునీంద్రుల దివ్య చరిత్ర ప్రభావము లన్నియు పురాణాగమాది గ్రంథములలో వర్ణింపఁబడి యున్నవి.

శ్రీ మ ద్భాగవతములో -

"కృతాదిషు నరా రాజన్ కలౌ విచ్చన్తి సంభవమ్

కలౌ భజ భవిష్యన్తి వారాయణ వరాయణాః

క్వచి త్క్వచి ష్మహా బాగాః ద్భ్రవిదేషు చ భూరికః

తామ్రపర్ణి నదీ యత్ర కృతమాలా వయస్విని

కావేరీ చ మహా భాగా పృథివీ చ వరస్వతి."

శ్రీ విష్ణు పురాణములో -

“యే పితౄః జలం తేషాం మమజా మనుజేశ్వరః
తేషాం వారాయణే భక్తి ర్భూయసీ విరుషద్రవా”

అనన్త సంహితలో -

“తతః కలియుగ స్కాదౌ వైకాభ్యాం విశ్వ భావనః
అనిర్భవిష్కతి శ్రీమాన్ కరకోవ మహామవిః
సేనేశ కరుణా లబ్ధి వంశ వంస్కార వంయుతః
తదా మధుర క వ్యాదేః వంశ వంస్కారదో గురుః
తస్మై ద్రవిడ వేదానాం చతుర్థా మువదేశకృత్
పున కృ నాథ మువయే వంశ వంస్కార పూర్వకమ్
భట్టనాథ వ్రభృతిభిః నిర్మితై ర్విష్ణ యోగిభిః
దివ్యై ర్వింశతిభి ర్పౌగ్యైః వ్రభృతై స్సహ దేశకః
తేషాం ద్రవిడ వేదానాం చతుర్థా మువదేశకృత్
వరయోగి వ్రభృతిభి ర్విష్ణై ర్వరవరో మువిః
శ్రీ నగర్కాం మహా తేజా స్త్రింత్రీణీమాం వంశ్రయః
తత్త్వ దర్శి నతాం శ్రేష్ఠో వర్తిష్కతి వసుంధరే”
“జూరే కలి యుగే పాప్రీప్తే నాస్తైః కలసి కృతే
విష్ణో రంకా వముహూరో వేద వేదార్థ తత్త్వవిత్
నోత్రం వేదమయం కర్తుం ద్రావిడ్యా పీచ భాషయా”

ఇట్లొకను శ్రీ పాంచరాత్ర సంహితలో - ద్రావిడ వేదమును గూర్చియు, ఆళ్వారుల వైభవాదులను గూర్చియు విపులముగ దెలుపఁబడి యున్నది.

శ్రీ నమ్మాళ్వారులే ప్రవన్న జన హితములు

“వక్తృ భియః వ్రపాదేన పాప్రీప్తే వర్వజ్జ వంశకమ్
వ్రవన్న జన హితమ్ వ్రవద్యే శ్రీ వరాంకుశమ్.”

ఁరమ కరుణామయుఁ డగు వల్వేశ్వరుఁడు మొట్ట మొదట చతుర్ముఖుని నృత్యించి, అతని ద్వారా నిఖిల ప్రపంచమునకును ఉపదేశించిన మాతా పితృ నవానృములకన్న వత్సలతరములైన వేద శాస్త్రములు -

“న్యావ ఇ త్యాహ ర్కషీషిత్ బ్రహ్మణః వ్యావ ఇతి బ్రహ్మ.”

అని, న్యావ శబ్దార్థముచే ప్రవృత్తిని, పరమ పురుషార్థ రూపమైన మోక్షానుభూతికి పరమ సాధనముగ నుపదేశించుచున్నవి కర్మ జ్ఞాన భక్త్యా ద్యుపాయములవలె గాక, ప్రవృత్తి సర్వ సులభమై, స్వరూపాను రూపమై, నర్వాధికారమై, దేశ కాలాది నియమ విరహితమై, అవిలంబముగ నికల పురుషార్థములను కరతలామలక మొనర్చునదై, సిద్ధిపాయమైన శ్రీమ న్నారాయణుని కరణ వరణ రూపమై యున్నందున, పరమ పరమ తరణోపాయముగా ప్రాముఖ్యము వహించి యున్నది.

“వతిం విశ్వస్య బ్రహ్మణే త్వా మహవ ఓమి త్కాత్మాపం యంతిక.”

అని దాని ప్రయోగమునుగూడ, ఈ యుపనిషత్తు బోధించుచున్నది నిఖిల ప్రపంచ రక్షకుఁ డగు పరమాత్ముని చరణ నశినములో ప్రణామం నుచ్చరించుచు, ఆత్మను సమర్పింపవలయు నని దాని యర్థము

“కస్మా దపి వధ్యం ప్రవక్షం న ప్రతి ప్రయచ్ఛతి.”

అను ప్రమాణములు - వధ్యుని గూడ ప్రవృత్తి కధికారిగా నిర్ణయించుచున్నవి.

“యది వా రావణ స్వయమ్”

అనిగదా శ్రీ రామచంద్రమూర్తి అన తిచ్చినది ! శ్రీకృష్ణ భగవానుడు - ‘పుణ్యాపుణ్యముల నన్నింటిని పరిత్యజించి ర’ మ్మనెను.

'పరమ కరుణామయుఁ డైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి' యనునది, నైనను రమ్మనె' నని అచార్యు లానతిచ్చియున్నాడు.

మఱియును - వేద కాత్ర జన్య జ్ఞానము, అత్యంతము దుష్కర మైనందున, అవశ్య జ్ఞాతవ్యమైన రహస్యమును పరమ కరుణాకరుఁ డగు ఆ సర్వేశ్వరుఁడే ప్రవృత్తింపఁజేసెను. అందు - బదరికాశ్రమమున, స్వాంతిభూతుడైన వర్షస వ్యాధిచేత కొని, తిరుమంత్రమును, పరమ పదమున పెరియ పిరవై (దేవి) ని వ్యాజీకరించుకొని ద్వయ మంత్ర రత్నమును, పాండవ యుద్ధారంభ సమయములో రథోపస్థమున వ్యాధి వ్యాధి రి చుకొని చరమశ్లోకమును నిఖిల ప్రపంచమున కుపశించెను. ఆ ప్రపత్తి మార్గమును, దీర్ఘ శరణాగతి రూప మగు అమలమొళి' దివ్య పరిబంధమునందు సాంగోపాంగముగ నిరూపించెను. గాక, శ్రీ లక్ష్మీ దేవిని పురుషకారముగఁ దేసికొని, సావాస సావాసుని దివ్య పాదారవిందములలో - 'ఉగముల్ల పరివాయా' అను 6 - వ పది 10 - వ దశకమున -

"అగగిల్లేవ్ ఇత్తెయ పెన్దు అలర్చేత్ మంగై యన్దె మార్చా
విగరిర్ పుగగాదు ఉలగమ్ మూన్దునైయామ్ ఎన్నె యాన్దాదే
విగిరిల్ అమరర్ మవిక్కణ్ణజ్ విరుమ్పుం తిరువేగరిరానే
పుగగొన్దెల్లా ఆరియేవ్ ఉన్నదిక్కిల్ అమర్పె వుగ్గనే "

అని, అకింపవ్య అనన్యగతిత్వరూప మగు స్వరూపమును విస్తరింపఁ దేసికొనును. పరమాత్ముని శ్రియః పతిత్వ - కాలభ్య - కాల్య - స్వామిత్వ - వాత్సల్య - కారుణ్యాది స్వరూప నిరూపక - నిరూపిత స్వరూపక - ఆశ్రయణ సౌకర్యపాదుకాది నిఖిల కల్యాణ గుణ గణములను, దివ్య మంగళ విగ్రహ విభూత్యాదులను అభివృద్ధించును, సాంగోపాంగ మగు ప్రపత్తిని అనుష్ఠించుచున్నారు అందుచే, 6

'ప్రేమన్న జన కూటస్థులు' అని ప్రశస్తిచేసి జెందిరి. వీరి ననుసరించియే యామున మునులును -

“వ తర్కవిఘ్నోఽస్మి వ చాత్మవేదీ
వ త క్రిమాన్ త్వ వృరజారవిందే
అకించనోఽనన్యగతి శృరణ్యం
త్వ త్పాదమూలం శరణం ప్రవద్యే.”

అని ప్రోత్సాహమునందును, శ్రీమ ద్రామానుజ ముని సౌర్యభౌములు -

“ఓమ తగవ న్నారాయణాభిమతానురూప స్వరూప రూప గుణ విభ వై శ్వర్య
శీలా ద్యవపదితాశయపంజ్యేయ కల్యాణ గుణగణాం వద్మావసాయం భగవతీం
క్రీయం దేవీ విత్కానసాయాపీం విరవద్మాం దేవదేవ దివ్య మహిషీం అలిం జగ
న్మాకరం అన్య న్మాకరం అశరణ్య శరణ్యం అనన్య శరణః శరణ మహం
ప్రవద్యే”

అని యారంభించి, శరణాగతి గద్య యందును శ్రీ దేవిని పురస్కరి చుకొని, ఆ శిష్యుఃపతి దివ్య చరణార విందములయందు సాంగోపాంగ మగు ప్రేమత్తి ననుష్ఠించిరి. వస్తు తత్త్వమున, ప్రోత్సాహమున, గద్య త్రియాదు లన్నియు నమ్మాళ్వారుల శ్రీనూ క్త్యపజ్ఞములే.

మఱియును ప్రబంధారంభముననే - 'ఉయర్వర ఉయర్ నః' అను పాశురమున, సర్వేశ్వరుని దివ్య మంగళ విగ్రహా విభూత్యాదుల నెల్ల నభివర్ణించి, 'వారి దివ్య శేఖ స్సంపన్నములైన శ్రీపాదముల నాశ్రయింపు' మని తమ మనస్సును ప్రబోధించు ప్రణవము నందలి అక్షరముల మూడింటిని వ్యత్యస్త పఠిచి, 'ఉ - మ - ఆ' అని పాదాదులయందు పొందుపఠించిరి. మొదట, పురుషాచార భూతురాలైన శ్రీదేవిని, లేక - అనన్యార్థ సంబంధమును బోధించు

'ఉ' కారమును, తదుపరి - చేతనుని బోధించు 'మ' కారమును, పిమ్మట - పరమ చేతనుని బోధించు 'ల' కారమును సంఘటితి మొనర్చుటలో - అనేకములైన పరమార్థములు నిబిడీకృతములై యున్నవి. ఇదియును గాక, అధికృతాధికార మగు ప్రజ్ఞావమును సర్వాధికారముగా గూడ నొనర్చిరి.

ఇట్లు సర్వ సులభ మగు ప్రపత్తి ననుష్ఠించి, దాని పరమ ప్రయోజన మగు పరమాత్మ నిత్య సంశ్లేషము తమకు సిద్ధించిన దని, 'ఎన్ అనావతి చూళ్న్దాయే' అను ప్రబంధము యొక్క అంతమునందున్న పాశుర భాగముచే నభివ్యక్త మొనరించిరి. అదియును గాక, స్వాంతరంగ శిష్యులగు శ్రీ మధుర కవులకు తా మానతిచ్చిన దివ్య ప్రబంధముల నన్నిటినీ, సర్వేశ్వరుడు తన శ్లేష్ఠ పుత్రుఁ డగు చతుర్ముఖునకు నిఖిల వేదముల నుపదేశించినటుల నుపదేశించుటయే గాక, కాల వైపరీత్యమున మధ్య కాలములో - ఆళ్వారుల దివ్య ప్రబంధము లన్నియును ఉచ్చిన్నములు కాఁగా, శ్రీ మధుర కవులను గ్రహించిన 'కణ్ణినున్ శిఱుత్తామ్మ' అను మహా ప్రభావ సంపన్న మగు దివ్య ప్రబంధము యొక్క నిరంకర జప ధ్యానాదులచే సంతుష్టులై, స్వాంతరంగ భక్తులైన శ్రీమ న్నాథమునులకు సాక్షాత్కరించి, ఆళ్వారు లందఱును ప్రసాదించిన నిఖిల ప్రబంధములను తమ దివ్య వదనారవిందమునుండియే ప్రసరింపజేసిరి. కనుకనే, శ్రీ నమ్మళ్వారులు ప్రపన్న జన కూటుస్థు లని ప్రసిద్ధి వహించిరి.

'సాధోపజ్ఞం ప్రమత్తమ్' అని శ్రీ వేదాంత దేశికుల వారానతిచ్చినటుల, ఉభయ వేదాంతములును శ్రీమ న్నాథమునులనుండియే ప్రవర్తించి నందున, వారికి ప్రథమోపదేశికులైన శ్రీ నమ్మళ్వారులు ప్రపన్న జన కూటుస్థు లగుచున్నారు. కనుకనే,

“మాతా పితా యవశయే నైవయా విభూతిః
 పర్వం య దేవ వియమేవ సా దత్వయానామ్
 అద్యత్య నః కులవశే ద్వైతకావిరామం
 శ్రీమ త్త దంబో యుగళం నృణామామి మూర్ఖా ”

అను శ్లోకమున శ్రీ ఆళవందారులు - ‘అద్యత్య నః కులవశే’
 అని స్పష్టముగ నిర్దేశించియున్నారు శ్రీమ ద్వేదాంతదేశికులును -
 ‘మన సంప్రదాయమునకు ఈ కలియుగారంభమున శ్రీ ఆరోప
 మునీశ్వరులు ప్రథమ ప్రవర్తకమైరి’ అని, ఈ విషయమునే స్మృత
 పాఠిరి

శ్రీ శరకోపమునీశ్వరులు - శ్రీశరకోపము

‘వకుళాంకృతం శ్రీమ ద్వరకోప సద ద్వయమ్
 అన్య త్కం రసం భోగ మస్తు మే మూర్ఖీ భూషణమ్’

పై తనియన్ శ్లోకములోని ‘అద్యత్య నః కులవశే’ అనియును
 అర్థమును కొంద జాచార్యులు నిర్వహించున్నారు లక్ష్మీ నాథ
 నమారంభము గదా శ్రీవైష్ణవ గురువరంపర | అప్పుడు చారి అంఘ్రి
 యుగళము వకుళాభిరాము లగు శ్రీ నమ్మాళ్వారు లనియే స్పష్ట మగు
 చున్నది కనుకనే - భగవంతుని శ్రీపా దుకలకు - ‘శరకోప’ మని
 ప్రసిద్ధి గలిగినది దివ్య దేశములుగా వ్యవహరింపఁబడు శ్రీ వైష్ణవ దేవా
 లయములలో - శ్రీ శరకోపుల (నమ్మాళ్వారుల) విగ్రహ మొకవేళ
 లేకున్నను, భగవంతుని పాదుక లగు శరకోపము మాత్రము తప్పక
 ప్రతిష్ఠింపఁబడవలసి యున్నది అది లేని దివ్య దేశమే యెచ్చటను
 ఉండదు.

శ్రీ మహా విష్ణువు శరణార్థుడను రాక్షసుడు శ్రీచారి చరణ నశిసములపై తన శిరస్సును వార్చి, 'ఇటుపై శ్రీచారి చరణములు, నా పేరుతో వ్యవహరింపబడుచుండుటల అనుగ్రహింపుడు' అని పిలుచుచు నటులను, వాటినుండియు శ్రీచారి చరణములకు - శరణార్థుని మెనిపేడు ప్రసిద్ధులు గలిగిన వని కొందఱు చారిత్రకులు చెప్పుచున్నారు. ఈ విషయమును ప్రతిపాదించు కొన్ని శ్లోకములుగూడ, శ్రీమదాంధ్రమేళన పోష్య పరిశోధనాలయ పరిశ్రమయందు ప్రకటింపబడినవి. అయినను, అది అంత తృప్తికరమైన - ప్రశస్తమైన నిర్వాచనముగా దని వ్యవస్థముగా దెలియుచున్నది. ఎట్లనగా, శ్రీనివాసాచార్యుల వంతు దర్శిత్యుడు తమ శ్రీపాదములను వివేకవంశి విభాగము జూపక, అందఱి శిరస్సుల పైను తమ శ్రీపాదముల గూర్చి, ఆ శ్రీపాద స్పర్శ ప్రభావమువలన, విభిల పొగ్గుల నకల విధి పాపముల దహించుజేసి, పరమ పుణ్యమును గలుగజేసి, ఎల్లదేశ రిరియల జేసినటుల తమ మృదు మధుర మకరంద వందోపాముల ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములే, విభిల పోషి కోటివి గూడ సర్వస్వ వివిధ, తరుణా వాత్సల్యముల కభిషేకులుగా నొనరించి, తరింపజేసి శ్రీ నమ్మాళ్వారులే త చ్చరణారవింద వ్యవధిక భాజను లగుట - నమంజనమే గాని, వేరు గాదు 'ప్రపంచధయ ప్రభుకు, పరమి న్నని మందలము మొట్ట మొదటి రే వయినటుల, పరమ ప్రాప్తునికి సర్వేక్ష్యుని దివ్య చరణారవిందములే మొట్ట మొదటి అపగాహన స్థానము' అని, అభియుక్తాగ్రేవరులు పెరిచిచ్చియున్నాగు సర్వేక్ష్యుని దివ్య కల్యాణ విభూత్యాదుల ననుపవించుటకు నమ్మాళ్వారుల దివ్య ప్రబంధమునకంటె వే తొక గ్రంథము లేదు, కలుగజేసిన 'సభూతో న భవిష్యతి' అందువలననే, నమ్మాళ్వారుల వామాంతి మను శరణార్థ నామమున భగవంతుని శ్రీపాదుకలు వ్యవహరింపబడుచున్నవనుట - నమంజనమైన విషయము.

శ్రీ వేదాంతదేశికులవారి పాదుకా నవాసమును అనుభవించిన వారి కిట్టి సంతోషమే గలుగదు శ్రీమ దశగియ ముఖవాళ నాయ నార్ల 'పద కమల నవాస' మను గ్రంథ రత్నము గూడ అవతరించి నటులఁ దెలియుచున్నది కాఁ, మన యభాగ్య పశమున అది యుపల బ్ధము కాలేదు 'తెన్న రంగన్ పొన్నడి' (శ్రీరంగనాథుల పద కమ లము)-'తిరువరంగం పొన్నడి' అను నామధేయములు నమ్మాళ్వారుల కున్న వని సంప్రదాయజ్ఞు లెల్లఱును ఎఱుంగుదురు

మఱి యొక పరమార్థముగూడ శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయమున నున్నది 'శిరియ తిరువడి'(చిన్న శ్రీపాదము)-'పరియ తిరువడి'(పెద్ద శ్రీపాదము)అను వ్యవహారము శ్రీ హనుమంతునకును, శ్రీ గర్భంతు నకును ఉన్నది 'తిరువడి' అనఁగా - శ్రీపాదము ఇట్లుండ, శ్రీ విష్ణు శ్చేసుల వ్యరూపు లగు శ్రీ నమ్మాళ్వారులకు శ్రీవారి పాదుకా వ్యవ హారము అత్యంత ముపపన్నమై యున్నది తనుకన్నే ఎరమ భాగవ తోత్తములైన ఆళ్వారుల వంతులైనను ఎటులవైనను గలిగిన, అంద ఱును తరింతురు' అని యోచించియే, నమయజ్ఞాలు - మహా ప్రాజ్ఞాలు నగు శ్రీవైష్ణవ నమయాచార్యులు విష్ణ్వలయములలో శరకోప (శరారి) పృథ్విను విధిగ నేర్పాటుచేసి యున్నారు శ్రీ పాంసరాత్ర- వైఖానసా ద్యాగమములయందును శ్రీ శరారి ప్రతిష్ఠా కృమము విశిష్ట ముగ పేర్కొనఁబడి యున్నది అదియును గాక, భగవంతుని పరమ ప్రసాదముగ అంతరమైన మారిన్య నివృత్తిని భగవ త్సంబంధ ప్రాప్తి కిని శ్రీవారి పాదుకలైన శ్రీ శరారిని తలలపై మంచుటను, నకల లోకోక్షేపసార్థమై, సువిశాల హృదయముతో - పరమోదార్థముగ ఏర్పాటు చేసి యున్నారు అహ! ఏమి వారి యోదార్థము || ఏమి వారి విశాలదృక్పథము ||

భగవంతుని శ్రీపాదుకలకు - 'శరకోప' మనియు, 'శరారి' యనియు వ్యవహార మున్నటుల, శ్రీ నమ్మాళ్వారుల శ్రీపాదుకలకు -

'రామామహాన్' (శ్రీరామామహానుజులు) అనియు, శ్రీమ ద్రామానుజులు చారి పాదుకలకు - 'ముదలి యాండాన్ (దాశరిఫ్) యానిగలు వ్యవహారము లా యా దివ్య వీర్విధులలో కున్నది' అనియు చారి యంతరంగ రక్తుల నామధేయమే వారి వారి పాదాలలో వ్యవహరింపఁబడుచున్నది పీఠి తెల్ల మూల కారము - 'అ', వ్యవహారమే అనుటలో వందియము లేదు

“విశ్వాదాంభోరుహా ద్యావ నిర్మలాశ్రయకల్పః”

చంద్రా మవయాశోఽహం యామనేత్యం కమమి త్

అను శ్లోకమున, 'వదాంభోరుహా' శబ్దముచే, శ్రీమ ద్రామానుజులకు శిష్యులైన పంచ పూర్వులు (పెరియ వంధి, శిష్యులు) నంది మొదలగు బదు మంది అచార్యులు) కీర్తింపఁబడుచు వందనవాయాభిజ్ఞులగు పెద్ద బావతిమ్మయినారు

దివ్య ప్రబంధ వైభవ సంగ్రహము

“భక్తామృతం విశ్వ జ్ఞానమోదనం

సర్వార్థం శ్రీ కరకోట వాల్మయే

కమాన కాలోచరిష త్పరమాగమం

కమా మృతం బ్రావిద వేద పాగరమ్

శ్రీ వహ్మశ్వాసం దివ్య ప్రబంధములు - వేద రుక్మములు, వేదోపనిషత్సూత్రములు వేద మాత్ర ద్రవ్యుల నలె అన్వాయము లగు ప్రవచనములు ఋగాది వేద చతుష్టయమునకు పదు నాలుగు అంగ ప్రాంగము లున్నవై, శ్రీ వహ్మశ్వాసంబుల నాలుగు ప్రబంధములగును - 'ఇరుం తమిళ్ మోల్ ఫలవన్' అను నటుల, అగాధ మగు ద్రావిడ వేద కాత్ర పారంగతులైన శ్రీ తిరుమంగై యాశ్వాసంబులనుగ్రహించిన కాత్ర రూపము లగు అటు ప్రబంధములును, తక్కిన ఎనిమిది మంది

అశ్వారు లానతిచ్చిన దివ్య ప్రబంధములును అంగోపాంగములుగ నున్నవి ఇతర విద్య లన్నిటికన్నను వేదములు ప్రధానము లైనట్లు, ఇతర దివ్య ప్రబంధము లన్నిటి కన్నను, శ్రీ నమ్మాళ్వారుల ప్రబంధ చతుష్టయము ప్రధానమై యున్నది

శాస్త్ర మనియు, భగవ దాజ్ఞా రూప మనియు, నిత్య నిర్దుష్ట మనియు, సత్య ప్రతిపాదక మనియు, పరమ శ్రావ్య మనియు, అనా ద్యంత మనియు వేదమున కుండు సకల లక్షణములును ఈ ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములకు గూడ నున్నవి భగవంతుని దివ్య చరణార విందమునుండి వేదము లావిర్భవించి, చతుర్ముఖాదులచే ఉపదేశ పరం పరగా ప్రవర్తితము లైనట్లు, ఆ భగవంతుని ప్రసాదాసాదితములై, శ్రీ నమ్మాళ్వారుల దివ్య వదనారవిందము నుండి, భగవంతుని భవ పరీవాహ రూపముగ ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధము లావిర్భవించినవి

వేదవ్యాసుని వలెను - మంత్ర ద్రష్ట లగు ఋషుల వలెను, 'ఋషి' యనియు, 'కవి' యనియు వ్యవహారము నమ్మాళ్వారుల కున్నందున, వేదము లెటుల పూర్వ కల్పితములుగా భావము లైనవో - అటులనే, దివ్య ప్రబంధోపదేశము గూడ, యథా పూర్వ కల్పనమే గాని, ఆపూర్వ సృష్టి మాత్రము కాదు విశ్వామిత్రాది ఋషులు, తమ గప శృంగిచే వేద మంత్రములను దర్శించి 'వేద ద్రష్ట' లని కీర్తి గాంచి సటుల, శ్రీ నమ్మాళ్వారులును తమ పర బ్రహ్మ పరమ భక్తుల ప్రభావము వలన, ద్రావిడ వేద మంత్రములను దర్శించి, 'ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధ ద్రష్ట' యని కీర్తి గాంచిరి. సర్వేశ్వరుడే రేయిం బవక్కు సంత జెప్పగా అధికరించితి నని శ్రీనమ్మాళ్వారులే పలు కావుల బలికెను శ్రీ మధుర కవులు, శ్రీమ న్నాథ మునులు మొదలగు వారికిని, గురూచ్చారణ పూర్వకానుచ్ఛరణ రూప మగు అధ్యయన క్రమము తోడనే అశ్వారుల దివ్య ప్రబంధము లన్ని

యును సంప్రాప్తము లైనవి తిరువిరుత్తము, తిరువాళిరియము, పెరియ తిరువనాది అను మూడు దివ్య ప్రబంధములును - ఋగ్వేదము, అధర్వ వేదము, యజుర్వేదముల వంటివి ఇంక గాన రస మగు తిరు వాయ్ మొళి - దివ్య గాన మేదుర మగు సామ వేదము వంటిది

ఋగ్వేదము సామ వేదముచే రస యుక్త మైనదై, స్తోత్రముచే విస్తరించిన చందమున, తిరువాయ్మొళియును తిరువిరుత్తము చేర, సంయుక్త మైనదై, శబ్దార్థ రసములతో నిండి నిబిడికృతమై, సహస్రన పద్యాత్మకముగా విస్తరించెను 'వేదావాం సామవేదోఽస్మి' అని నర్వేశ్వరుఁ డానతిచ్చినట్లు మాత్రమే గాక, అందును సార తమ మైన ఛందోగ్య సామమే తిరువాయ్మొళి దివ్య ప్రబంధ మని తోచునటుల, 'ఉద్గీధ' సామము యొక్క ప్రతీక మైన ప్రణవమునందలి 'ఉత్' అను ప్రధానాక్షరములలో - 'ఉయర్వర' అని ఉపక్రమమున 'ఉ' కారమును 'ఉయర్'నే అని ఉపసంహారమున 'త' కారమును చేర్చి పంపుటికరించి కీర్తించుటయే గాక, 'ఉ మ - అ' అను ప్రణవాక్షరములను పొదాది యందు సంఘటిత మొనర్చి, అర్చిరాది గమన వర్ణముతో నమాప్తి నొనరించుచున్నారు సామ వేద గానము నిత్య ముక్తులకు భోగ్యమై యున్నటుల, భగవద్గుణానుభవపరు లగు ముక్తులకు దీనిని అమృత ముగాఁ జేసి, సామ ఘోషము వలె గొప్ప ధ్వని గల 'తిరువధ్యయన' మని ప్రితితో బారుట వలన, తిరువాయ్మొళి ఛాందోగ్యోపసత్తునకు నమాన మైన దని పెద్దలు చెప్పుదురు కనుకనే,

నహస్ర కాళం యోఽద్రాక్షిత్ ద్రావిడం ద్రాక్షా వంశాకామ

"నహస్ర కాళోవ విష తృపాగమం నమా మృహం ద్రావిడ వేద సాగరమ్ "

అని, తనియన్లలో నమనంధించుచున్నారు వేదాధ్యయనమును, అష్టాంగయోగాభ్యాసమును అభ్యసించియు, మహర్షులు ఒకా పా శము లచే బంధింపఁబడిరి నర్వేశ్వరుఁడు ప్రసాదించిన దివ్య చక్షుస్సుతో,

అనితర దర్శకుఁ డగు నర్వేక్ష్యరుని సేవించినతోడనే, 'ఇన్నిష్ట నిర్మే
యినీయా మతామై' అని బాహ్య విషయ న-బంధములు నమ్మాళ్వారు
లకు విశ్లేషముగా విడివడి పోయినా ఇంకాయే గాక, భగవంతుని
స్వరూప విభూతి చేష్టితములను, దివ్య మంగళ విగ్రహమును, దివ్య
కల్యాణ గణ గణములను, జ్ఞాన శక్తి బలై క్షయ్యారులను, నిత్య విభూతి
లీలా భూతి వైభవములను, విశిష్ట సంకల్ప వ్యాపారాదలను విడి
వడియు యీ శ్రీ పాంచరాత్ర శాస్త్ర పురాణైహానములవలెనే ఈ దివ్య
ప్రబాధము లును నీలమేఘ శ్యామల వర్ణమును, జ్యోతి స్స్వరూపము
నక దివ్య మంగళ విగ్రహమును వివరించి తెలుపునట్టి వేదోఽపొంపాణ
మనియు యెట్లు చెప్పుదురు ఋషులలో నెక్కఁ డొ పులస్త్యుని
యశఃగ్రహము...ముని ప్రోక్తిము లగు గ్రంథములకు మూల కారణము.
సాక్షాత్తుగ, నర్వేక్ష్యరుఁ డగు శ్రీఋషియై యొక్క దివ్యానుగ్రహము
నమ్మాళ్వారుల దివ్య ప్రబంధావలిరణమునకు మూల కారణము

శ్రియఃపతి విషయక మగు కవన మని ఎఱిఱిజ్ఞు చేసి, ఆ ప్రతి
జ్ఞాను సారముగ ఇతర పదము లగు శబ్దార్థములను పరికిలించి, వాని
నెల్లరిసి పాఠ వైచిత్ర్య భగవ దేక ప్రవణము లగు లలితోచిత నన్ని వేదము
లైన శబ్దార్థములను మాత్రమే వీర్చి కూర్చి, సుధా మధురముగ
సంకరించిన దీ తిరువాయ్మొళి దివ్య ప్రబంధము

‘వేదేషు హిరుషం మాత్రం భర్తా ప్రీతి మానవమ్

కారతే భగవద్గీతా పురాణేషు త వైష్ణవమ్

శ్రుతి స్మృతిహీన పురాణము లలో - పురుష సూక్తము, మను
స్మృతి, భగవద్గీత, శ్రీ విష్ణు పురాణముల వలెనే, ఆళ్వారులు ప్రసా
దించిన ఈ తిరువాయ్మొళి, నిఖిల దివ్య ప్రబంధములలో సార భూత
మైనది

గురు శిష్య గ్రంథ విరోధములను, పర మతాపాదనాదులచే బలిహరి నచక్రములేకుండ, 'కెంబల్' 'కెన్టమిల్' 'ఇన్ కవి' అనునటుల, పరస్పరము స్థాపించుకొనుచు, ఏక కంఠరై విలసిల్లు వారిలో - 'ఎన్నిల్ మిగుమ్' అనునటుల విలక్షణ మగు తిరువాయ్మొళి నాధార ముగి శేనోన్యాయే, కాస్త్రాస్త్రములను నిర్ణయింపవలసి యున్నందున, 'వలం కొండ అన్నట్లు, ప్రితిపాదన సామర్థ్యము గల ఈ దివ్య ప్రబంధములతో విరోధించునట్టి గ్రంథములు - మనుస్మృతి విరుద్ధము లగు ధర్మ కాస్త్రాస్త్రముల వలె పరిత్యాజ్యములు

శ్రీ భాష్యకారు లగు భగవ ద్రామానుజులు గూడ, ఈ తిరువాయ్మొళిని బాగుగ నధికరించి తీర్చిచుకొని, దీనిని గోవియే మాత్రమే వాక్యముల కైకకంఠమును దెలిపియున్నారు

“విదయ యు వైడినా ప్పడియ గంభీర మనోహరహరిః”

అను అశివందారాల శ్రీహృత్తి ఇచ్చుట అనునంధింపగిలది వేదములు వ్యాస - మను - బ్రహ్మదులఁ బేర్కొన నటల, ప్రతి - మార్కండేయుడు, పార్థుడు అను నామములఁ బేర్కొని యున్నది

శ్రీ మహా భారతమున భగవద్గీతయు - వేదమున ఉపనిషత్తులును వేద వ్యాఖ్యన రూపవై, వేద రహస్యములై యుండు నటుల, అగు వాయ్మొళియును, వేద రహస్యము గూడ కా దిగి యున్నది

ఉదాహరి వ్యరములు, పద - క్రమ - అటా ముచాదులు, పాద - వృత్త - ప్రశ్న - కాండ - అష్టక - అధ్యాయ - అంశ పర్యాదులును నగు వేదా ద్యలంకారముల నలెనే, అక్షరములకై - శీర్ - ప్రిమ్ - అది - కొడై - పిరైనిరై - ఈకై - తకై - ఇనమ్ - యాప్ప - పా - తుత్తై - పణి - శ్శై - తాళమ్ - పత్తు - నూన - అయిరమ్ మొదలగు అలంకారములు దీనికి గలవు మణియు,

‘వేద వేద్యే పరే పునః జాతే దశరథాత్మజే

వేదః ప్రాచేతకసా దావీత సాక్ష ద్వాపాయజాత్మకా

అని ఆభియుక్తులు ఆభివర్ణించినట్లుల, భగవంతుని పరత్వము దెలుపు పురాతన మగు వేదము - వ్యూహములను, అంత ర్వాప్తి, అవతారములను నర్వేశ్యుడు పొందినప్పుడు - పాంచరాల్యము, మనుస్మృతి, శ్రీమద్రామాయణ మహా భారతములుగ నవతరించు చున్నది అట్లులే, అతడు అర్చా రూపముగ నవతరించినపుడు, ఛరమ భోగ్య మగు సులలిత మధుర మయ ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములుగా నవతరించినది ఇదియును గాక, మేఘము ద్రావిడ నముద్రోద కము వలెనే, వేద విద్యా నముద్రము యొక్క చా క్షీరము - శ్రీమహ్యశ్వారుల వాక్కును పొందిన తోడనే, మధురాతిమధుర మగు అమృత రస మయమై, సర్వదా సర్వాధార మైనది

ఇవి - సంస్కృత భాషామయములు గాక, శిష్టాపరిగృహ్య ముగ శపింపబడిన ద్రావిడ భాషామయములుగా నున్నవే యనిన, భాషను మాత్రము పరిశీలించితిమేని, సంస్కృత భాషా మయము లగు వంచకానత్యము లైన వేద బాహ్య శాస్త్రాదులును పరిగృహ్యములు కావలసినదప్పును మహా ప్రభావ సంపన్ను లగు ఆశ్వారులచే పరిగ్రహింపబడినందున, భాషా దోషము గూడ పరా న్త మయినది ఈ విషయమును ద్రమిదోసనిష త్తాత్పర్య రత్నావళిలో శ్రీ వేదాంత దేశికుల వారు - ‘భాషా గణిః ప్రశస్తా భగవతి వచనాత్’ అను శ్లోకమున చర్చించి, దోషమును పరిహరించిరి

కులము మాత్రమే దూరితిమేని, పంచమ వేదముగా నెన్నబడిన మహా భారతము, ప్రమాణ తమం లైన భగవద్గీతలును త్యాజ్యములు కావలసినదప్పును ఇనక - దశరథ - వస దేవ పంశములకు క్రమముగ జ్యేష్ఠ కుమార్తె (సీతయు), మధ్యమ కుమారుడు (భరతుడు),

కడగొట్టు పిల్లవాడు (శ్రీకృష్ణుడు) వలెనే, శ్రీ నమ్మాళ్వారులును అవతరించి, కీర్తిని, కుల మర్యాదను కాపాడి, చెరసు పోగొట్టినారు

సూర్యునిని, శ్రీరామ దివాకరునిని, అచ్యుత భానువులకును తెఱగని లోపలి చీకటి (అజ్ఞానాంధకారము) పోయినది - స్కంధంపని సుసార నష్కదము శుష్కించినది - వికసింపని హృదయము వికసించి నని శ్రీమ ద్భక్తుల భూషణ లను భాస్కరు లడయించినపుడే గదా ! వంశ భూముల సుధరించుటకై శ్రీ గోపాల వరాహులవలెనే, వీరును సంపారమునఁ బడియుండువారిని సంరక్షించుటకై, క్రింది కులమున జన్మించిరి ఇట్టి యవతార విశేష మైన దివ్య ప్రబంధములును ఉల్లోక ప్రభావ సంపన్నములై, కేవల భగవ ద్విభూతి స్వరూప రూప కల్యాణ గుణ చారిత్రా ద్యభివర్ణనైకావములై, వేదముల కెల్ల వేదములు గను, వేదోపబృంహము కెల్ల ఉపబృంహములుగను కావ్యముల కెల్ల మహా కావ్యముగను, గానముల కెల్ల దివ్య గానముగను, అన్నిటి కన్న మిన్నయై, లలితోచిత నన్నివేళ రమ్యమైన మృదు మధుర సుపరి మంగళ దివ్య ప్రబంధములుగను విలసిల్లుచు భగవ న్మహోల్లాస కరములై, పరమ పావనములై నిఖిల చీతనుల నుజ్జీవింపజేయుచున్నవి వీనిలో మొదటి ప్రబంధమున బంధ నాశమును పొందించి, రెండవ ప్రబంధమున నర్వేత్వరుని కల్యాణ గుణ గణములను అనుభ వించిరి మూడవ ప్రబంధమున, వాని ననుబదించుటకై, తృప్తను పెంపొందించుకొనిరి ఇక నాల్గవ ప్రబంధమున - యాచ న్మనోరథ ఫలముల ననుగమించిరి

శ్రీ వైష్ణవులకు ద్రావిడ వేదము పరమోపాదేయము

శకకోవ మునిం వందే శరానాం బుద్ధి బోషణమ్

అజ్ఞానాం జ్ఞాన జనకం తింత్రితీ మూలం సంశ్రయమ్

శ్రీమన్నారాయణుడే ఉపేయము కర్మజ్ఞున బ్రక్తి ప్రిపత్త్యాదులు - అతని అనుగ్రహైక సంపాదకములు అతడే ఎప్రిధమా

చార్యుడు అతడే నిరుపాధిక జనకుడు అతడే నియాపకుడు అతడే సంరక్షకుడు వేయెల సర్వమును ఆ ఎరాత్మగడే చేతనఁడు అతనికి ఆధేయుడు - విధేయుడు - శీషుడనై యున్నాడు ఆచేతన మెటుల చేతనునికి కరీరమై యున్నదో, అటులనే - ఆ చేతనఁడు ను యధేష్ఠ వినియోగార్థుఁ డగుటచే, నర్వేత్వరునకు కరీరమై యున్నాడు సూక్ష్మ చి దచి చ్ఛరీరకుఁ డగు ఆ నర్వేత్వరుడే జగత్కారణము స్థూల చి దచి చ్ఛరీరకుఁ డగు అతడే కార్యజగత్తు సకలేతర విలక్షణుఁ డగు అతడే పరబ్రహ్మము అవయవభూతమైన ఆచేతనమునకు స్థూల సూక్ష్మ పరిణామ రూప వికారమే గాని, అవయవి యగు చేతనునకు లేనటుల, పరమావయవి యగు పరబ్రహ్మము గాని, చేతన గత మైన జ్ఞాన సంకోచ వికాసములు గాని లేవు ఆ పర బ్రహ్మము, పర - పూహ - విగన - అంతర్యామి - అర్చా రూపము లను అయిదు స్వరూపములతో నుండి, నిఖిల జగత్తులను సంరక్షించుచున్నది 'విలక్షణ దీప విశిష్ట బ్రహ్మానందానుభవమే మోక్షము' అను వేదాంత శుద్ధాంత సిద్ధాంత రహస్యముల నెల్ల నిష్కృష్టముగను, సులలితము గ 1, కరమ భోగ్యముగను నిరూపించుచు, పరమోపాదేయము గై యుండు సర్వాధికారము లగు ద్రావిడ వేదములు - శ్రీవైష్ణవు లందఱి చేతను అవశ్యా ధ్యేయములై యున్నవి

ఋషో యంజాః సామాని తథైవాఽ దర్శయాచి త

సర్వ మష్టాక్షరాలతస్థం య ద్వాక్య దం వాఙ్మయమ్ '

అనునటుల, ఆష్టాక్షర బ్రహ్మ విద్యా కవరణరూప మైన శ్రీ శరకోచ దివ్య సూరీశ్వరాదు లనుగ్రహించిన ద్రవిడోపనిష ద్రూపము లగు దివ్య

ప్రబంధముల యందే శ్రీయోగతికి అభిమాన మధికముగా నుండు నని తెలియవలయును

మార్కండేయ పురాణములో - మధ్య భాగ మగు భగవద్గర్భమున, అతని అధ్యాయమునందు, ద్రావిడ ప్రబంధమాల యాధిక్యము విపులముగ - ముక్త కంఠముగ అభివర్ణితమై యున్నది అచ్చట సినత్కుమారులను గూర్చి సేనాసైన్యము -

'కృష్ణయాత్ర క్రవీతాం కుప్రహ్య విద్యాం మహాత్తరామ్
అద్యేవ్యన్తి ద్విజా తాపాః వైశ్యా క్షూద్రా శ్చ వర్షకః'

అని యారంభించి,

'వంశకృత కృతయో య ద్విద ద్రావిడ కృతయ త్తా'

అని సుప్రధియుగ విర్ణయించి యున్నందున, ముమ్మడి పుస్తకంపై
ప్రపన్న ద్విజులకు గూడ తద్వయము అత్యంత తావత్కృతము

కురుకాపురీ మాహాత్మ్యమునందును -

"అద్యేవ్యం ద్విజ శ్రేష్ఠే వేద హవ మిది నరా

ప్రీతిః క్షూద్రాదిభి రైవ తేహి ముక్తిః కరేష్ఠతా"

అని వ్యక్తీకరింపబడి యున్నది 'స్వాధ్యాయో ఽద్యేవ్యః' - 'అశా
రణః పండితో వేదో ద్యేవ్యః' అత్యాదులైన వేదాధ్యయన
విధాయక పుక్తియై, సంస్కృత వేదములవలె ద్రావిడ వేదములను
గూడ బోధించుచున్న వని స్వీకరించి తీరవలయును 'అసంతా వై
వేదాః' అను వేదానంత్యము దెలుపు హాత్యము - భాషా వేదముల
గూడ పరామర్శించుచున్నది కనుకనే, 'భక్తామ్మకమ్' అత్యాది
తనయును శ్లోకమున, 'విశ్వజనానుమోదనమ్' అను విశేషణము ద్వారా,

ద్రావిడ వేద సాగరమున కుండు సర్వ పా్రిణి హృదయంగ మత్వము -
సర్వ పా్రిణి హితంకరత్వము అభివర్ణితమై యున్నది

శ్రీ భాగవతమున గూడ 'ఆశ్రమవర్ణి నదీ యత్ర' ఇత్యాదుల
లనను - 'దక్షిణాదికృష్ణా యేన శరణ్యా పుణ్యా కర్మణామ్'
అనియు - 'వజ్రమిశ్ మాముని' అనియును ప్రశంసించబడుచున్న
అగస్త్య మహా ముని నవసించు భూమియందే దవతరించి, విశ్వకర్మ
కాపముచే సేదత్వమును జొందిన అతని ద్రావిడ భాషను వేదోపము
లగు తమ దివ్య ప్రబంధములచే మహా పవిత్రమైన దానినిగను, పరమ
ప్రసిద్ధమైన దానినిగను, పరమోపాదేయమైన దానిని గను జేసి, 'భాషా
గావం న కర్తవ్యమ్' అను ఎడధమున కపవాదము కల్పించిన మహాను
భావులైన హరి కీర్తన గాన పరు లగు శ్రీ ఆళ్వారుల వైభవమే
అభివర్ణితమైన దని స్పష్ట మగుచున్నది ముత్యమును, యజుర్వేదమున
7 - వ కాండ 7 - వ ప్రశ్నములో -

మృత్యై స్వాహా మిగ్య స్వాహా - యజుర్వ్యస్వాహా - సామవ్య స్వాహా
అంగిరోవ్య స్వాహా - వేదోవ్య స్వాహా గాధర్వ స్వాహా - నారాశగంశీత్య స్వాహా
వై దీత్య స్వాహా

అను అనువాకమున, 'నారాశగం శీత్య' సర ప్రోక్షమై న
'గాధాభ్యః' దివ్య ప్రబంధములచేత అని, ఆళ్వారుల దివ్య ప్రబంధ
ములే కీర్తింపబడుచున్నవని పెద్దలు నిష్కర్షించుచున్నారు

సంస్కృత వేదమువలె వేదకవి వ్యవహారము, ద్రావిడ దివ్య
ప్రబంధములే ప్రసిద్ధమై, శ్రీవైష్ణవులకు - 'ఉభయ వేదాంత ప్రవర్త
కులు' అను బిరుదము గూడ నేర్పడి, సర్వత్ర ప్రసిద్ధమై యున్నది.
ఇంకను,

“నహా ప్రవరమా దేవీ శతమూలా శతాంశురా

నర్యగం హరతు సే పాపం దూర్వా దుష్స్వప్న వాసినీ

ఇ త్యాది పుక్తులును - నహస్య గాధాత్మక మగు ద్వావిడ దివ్య ప్రబంధ వైభవమును చెప్పుచున్న వని, ష ద్విధ తాత్పర్య లింగములను పరిధర్శించి, పరిసిద్ధముగ పండిత ప్రకాండులు నిర్వహించుచున్నారు కనుక, ద్వావిడ పేదములు గూడ ప్రపన్ను లగు శ్రీవైష్ణవు లందఱికిని అవశ్యాధ్యేయములై యున్నవి

ద్వావిడ దివ్య ప్రబంధములు - శ్రీమ ద్రామానుజులు

యో నిత్య మెత్యుత పదాంబుజ యుగ్మరుక్మ

వ్యామోహక ప్ర దితరాణి కృతాయ మేతే

అన్య ద్గ్రో ర్భగవతో ఒన్య ధయైక ఎవౌః

రామానుజస్య పరిణా శరణం ప్రసద్యే

శ్రీయఃపత యైన భగవానునకు - శ్రీమ ద్ద్రమిదోపనిష త్రబంధానుసంధానము జేయువారలయందే ప్రీ త్యతిశయము గల దని భగవానుడే అన తిచ్చినటుల శ్రీ భాగవతమున నున్నది

‘వ ప్రితి రన్త మను వక్షసి లాటికాహం

లక్ష్మ్యం తదా న ల ధూత విదాన పిమ్ని

మ జ్ఞస్మ కర్మ గుణ దిష్ట యతాన్ ప్రదౌన్

నంకీర్తయ త్యనను విత్తి జనే య ప్రే వ

ఈ భగవ ద్వాక్యములో - అట్టి దివ్య ప్రబంధములు, ద్వావిడ దివ్య ప్రబంధములే గాని వేరు గాదు ఈ విషయమును శ్రీ రంగ రాః భట్టరు వారే ఇట్లు నిర్ణయించియున్నారు -

విద్యవే ౧ వదారాది మునిభిః ప్రోతాః పరిబ్రాహ్మణాః పరాః
 తత్రా ఏవ వాతే తథాఽన వకలం త్యక్త్వాఽన్య రంగేశ్వరః
 తత్రా వేష పరాంకుశాది పురుషాన్ త త్త త్పరిహం శ్చ తాన్
 అభ్యాధ్యత్య పదోపలాపయతి య త్త ద్దావనం తత్ప్రియే ' "

శ్రీమ న్మధుర కిలులును - 'కణ్ణముణ్ శిరుత్తామ్పు' అను వృదు
 మమర న సతమ దివ్య ప్రబంధమునందు, శ్రీ శరకోప దివ్య సూరీశ్వ
 రుల యొక్కయు, ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధము లయొక్కయు మహిమా
 తిశయాదులను తా మనుచిపించిన ప్రకారములతో, అత్యాశ్చర్యముగ
 అభివర్ణించియున్నారు

ఉభయ వేదాంత ప్రబర్తకు లగు శ్రీమ న్నాథమునులును -
 'చిత్తామ్పరం' అను తనియ శ్లోకమున, ద్రావిడ ప్రబంధ వైభవాదు
 లను అభివర్ణించియున్నారు

శ్రీమ త్పరమాచార్యురైన 'అశవందారు ౨' ను - 'మాతా పితా
 యువకయః' అను శ్లోకముచే, శ్రీ నమ్మాళ్వారలయం దుండు ప్రా
 నాతిరేకమును వ్యక్తీకరించుటయే గాక, వారి తిరువాయ్మొళిని
 జీర్ణించుకొనియే సిద్ధిత్రయాది సఖి గ్రంథములను ప్రసాదించిరి
 చతుశ్లోకీ స్తోతరత్నాదులు - తిరువాయ్మొళి పుణికి పుచ్చుకున్న
 టున్నవి

సకల దివ్యరూపి నిఖిలాచార్య స్వరూపు లగు భగవ ద్రామా
 నుజులవారును - తమ గద్య త్రయాది దివ్య ప్రబంధములను అట్లే
 యనుగ్రహించిరి మణియును, ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములను సర్వ
 విధముల పోషించి, అభివృద్ధిలోనికిఁ దెచ్చినదియును వారే ఈ విషయ
 మును శ్రీమ దనన్దాళ్వారులు -

'పయ్య పెరుం కీర్తి యరామానుజ ముని దన్
వారికుప్ప మురార్ పాదం వన్ శ్రీ నేన్
అయ్య పెరుం కిరార్ శడగోపన్ శెప్పయన్
వేదం తరిక్కుం పేరాద వెళ్ళం పెరి

అని యభిప్రాయించియున్నారు శ్రీ భక్తులవారును -

'వాన్ తిగళుమ్ శోలై మది శర్గర్ వదే
వుగ్గ పేర్ ఆర్థ తమి మదైగళాయరముమ్
అష్ట ముదన్ తాయ శడగోపన్ పెయ్యూత్
వళర్తి ఇదర్తా యరామానుజన్ "

అని వ్యక్తపరిచియున్నారు మఱియును, శ్రీమద్రామానుజుల
వారి ఆల్యాణ గుణములనే ధారక పోషకములుగా గలిగి, వారి ఉత్కం
ఠాంతరంగు లగు తిరువరంగల్ల ముదనాదులు - తమ రామానుజ
నూత్నమిదివిద్య ప్రబంధమున, శ్రీమ న్నారాయణుడు - నివాస
శయ్యనన పాదుకాది స్వరూపములతో, తన సర్వ దేశ సర్వ కాల
సర్వాస్థిచితములైన సకల విధ కైంకర్యములకును నిర్వాహకులైన
శ్రీమ దాదితేమన శ్రీ నమ్మాళ్వారుల కాశ్రయమైన తింతిగిడి పుక
ముగ నవతరింపఁజేయుటయే గాక, వారి ద్రమికోపనిషత్తును ఆభివ్యాప్తి
పొందిండుటకై, ఆ దివ్యప్రబంధములే మహాదైత్యర్యాది సర్వ విధ
బంధు శక్తిప్రము లగునటుల, శ్రీమ ద్రామానుజాచార్యుల నవతరింపఁ
గిరినె -

'తిరు పెరుం వెల్వముం తనైముం తాయమే
తిరువల గురువున్ వెల్వముకారసమే
తిరుప్పవ్విడియార్ ఆలిదర ఎవ్వు
ఇరా మానుజన్ ఎవక్కారిముదే

అను పాశురమున అభివ్యక్త మొనరించిరి మణియును, తా మాన తిచ్చిన శ్రీభాష్యాది గ్రంథముల తన్నుపర మత విరాసాదులకు భగవ ద్గుణానుభవ కైంకర్యాదులకును, తాము పెంచి పెద్ద చేసిన ద్రావిడ వేదములే తగిన వని శ్రీమద్రామానుజులు అత్యంతాభినివేశ ముతో నుండు రనియును ..

‘వర్జరు మాణన్ వళం తమి ఆనందం పాయ మిదమాయే
విజ్జడ పెజ్జి రామామళ ముని వెళమే
కలమిక్క ఇక్కర్ కళరిక్కుతైయర్
కలై పెరుమావొళిమిక్క పాడలైయ్దు తన్నుళ్ళం తడిర్తు

అను పాశురములలో స్పష్టపఱుపఱుచి యున్నది వేయేల !
ఆ యెంబెరుమానారులే సాదించిన ఈ క్రింది స్లోక ద్వయములో, ఈ విషయము సుస్పష్టమై యున్నది

వద్దానవోపవిష్టం వర వద యుగళి వివిష్ట చైతన్యమ్
వర త త్త్య కోళ ముద్రం వరమాచార్యం పరాంతుళం వస్తే

‘వతుళ భవళ మాలా వక్షసం వేద బాహ్య
వ్రేణిల వమయవాది చేదసం పూజనీయమ్
విష్టం తురుక వాళం తారిమానుం కవిళం
ళరణ మువగళోఽహం చాన్రిగైరచకళమ్ ‘

వేదాంత సూత్రములు - ద్రావిడి దివ్య వ్రణందమలు

విరస్తాఖిల డుఃఖోఽహం అనస్తాశ్చంద్రాక్ స్వరాశ్
తవేయ మితి మోక్షార్థి శశివజావో వశివ ర్తతే.

అని భగవ ద్రామానుజులవా రానతిచ్చినటుల, నిఖిల పొగ్గిలు
లును - అత్యంతిక దుఃఖ నివృత్తి పూర్వక అమందానందానుభవ
స్వరూప మగు విత్క నిరవధిక రుపాధిక సుఖ స్వరూప మైన మోక్ష

రూప మమ పురుషార్థమును బొందుటకై, ఆ త్యాగనామనాన సంపాదనకై ప్రవర్తించుచున్నారు అట్టి ముముక్షువులకు చేతమిడికి అవశ్యజ్ఞానమైన తత్త్వ హిత పురుషార్థములను విపులముగ యోచించిన, అర్థపరిచకములను పరిబోధించుచున్నది దీనినే హరివంశము నందు రూపధార జాబిలి ఎంచాదమున, ఈ క్రింది విధముగా వివరించుచున్నారు -

“ప్రాప్త్యవ్య భాగ్యుణో రూపం ప్రాప్తి శ్చ శ్రేయోత్కృష్టః
ప్రాప్త్య పాయం పరి ప్రాప్తః కథా ప్రాప్తి విరోధి య
వదన్తి సకలా వేదాః సేతిహాన పురాణకాః
మనయ శ్చ మహాత్మానో వేద వేదాన్త పాఠకాః

బహుముఖములైన వేదాంతార్థములను సమన్వయించుటకై, శ్రీ భగవదవతార స్వరూపులగు శ్రీమద్వాదరాయణ ముని సార్వభౌములు, చతురధ్యాయాత్మక మగు తమ వేదాంత సూత్రములలో-

“కారణత్వం అభివ్యక్త్యం ఉపాశుక్త్యం ఉపేయతా

అని క్రిందిపదము నిఖిల వేదాంతములయందలి ఆ విరిచివ్యాచయొక్క నిఖిల ఇగ త్కారణత్వము, ఇతరావిరోధము, ఉపాయములగు ద్వా త్రింశ ద్విద్యుల స్వరూప స్వభావములు, పరమ బ్రహ్మార్థ లక్షణ మగు మోక్ష స్వరూపాదులను, న్యాయ ప్రమాణ క్రి సమన్వయ పూర్వకముగ, ప్రాథ గంభీరముగ వ్యవస్థాపించిరి ఆ అయిములనే శ్రీ నమ్మార్వారులు పరమ భోగ్య మైన రీతిలో - తిరువాయ్మొళి దివ్య ప్రబంధమున, మలలిత రమణీయ పరణిలో - మధురాశిమధురముగ అనుభవించువదేసిరి

అట్లెనచో, - శ్రీమద్వాదరాయణ లోకహితార్థమై ప్రసాదించిన శ్రీమాక్తి పట్కమున, ద్వావిద వేదాధ్యయనములను

ఎందులకై పోధాన్య మొనంగియుంలేదు ? వారి దివ్య శ్రీభాష్యాది గ్రంథములయందు దెచ్చటను - శ్రీ నమ్మాళ్వారులన గాని, వారి దివ్య ప్రబంధములనుగాని యదాహరింపలేదే ? అని కొందఱు ప్రశ్నించుచు, శ్రీమ ద్దామానుజులవారికి దానివిడ దివ్య ప్రబంధముల యందు పోషణము లే దనియు, తగువారి వారలు తమ యభిమానానుసారము వారికిని పినిని అంటగట్టుచున్నారనియు విమర్శించుచున్నారు అట్టివారలకు నమాధానము - పూర్వ ప్రకరణముననే బాగుగా నిరూపింపఁబడి యున్నది మఱియును - 'భావ్యం తు పర రంజకమ్' అను ప్రమాణానుసారము, శ్రీభాష్యాది గ్రంథములకు స్వమతి స్థానము - 'దేవతాత్మకం గుణ గణానుభవాదు లున్నను, పరమత నిరసనాదులయందే పరమ తాత్పర్యమై యున్నందున, ప్రతి వాడు అంగీకరించు ప్రమాణములే నిరూపింపఁబడఁగలని యున్నందున, దానివిడ దివ్య ప్రబంధములను గాని, ఆళ్వారులను గాని అదాహరింప లేదు గాని, వస్తు తత్త్వమున మాత్రం వాక్య నమన్వయాదుల నెల్ల శ్రీమ దాళ్వారుల శ్రీమాక్షులను గొనియే చేసి రని త త్రప్రబంధ ద్వయానుసంధాన నిరతు లగు మహానుభావులకు తెలిసిన విషయమే

“యతిరాజ్యాని చంద్రాః

“వశీకృతో భవ్యకృతా వ్యయం యః

అను ప్రమాణములచే, శ్రీమ ద్దామోళారులకు జ్ఞాన పుత్రులగు తిరుత్కరుగై ప్పిర న్నిళ్ళారులను తిరువాయ్మొళికి విశిష్ట మైన వ్యాఖ్యానమును జేయు మని నియమించి, వారి ద్వారా - తిరువాయ్మొళికి 'అరాయిరప్పడి' అని పరిసిద్ధిఁ జెందిన ఆరువేల గ్రంథముతో గూడుకొనిన పరమ విలక్షణ మైన వ్యాఖ్యానమును విరచించిరి మఱియు, తమ యంతరంగ శిష్య రక్షణము లగు శ్రీమ ద్గోవిందు (ఎమ్మార్) కూరాధిపు (కూరత్తాళ్వాన్) లను ప్రసిద్ధి శాస్త్ర ప్రవర్తకు

లమగా నొవరిప్పువారి ద్వారా దివ్య ప్రబంధ - దివ్య రసామృతాస్వాద పరిమేదురు లగు శ్రీమద్భక్తు (భక్తుర్) పాదులను విశేషముగ కటాక్షించి, వారి ద్వారా ఎవరికి మార్గమును, తద్వేదవైక ఎవరిముందు, పరమ చోద్యములైన ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములను, న్యాయీర్, నమ్మిళ్ళై మొదలగు ఆచార్య వరంపరా ముఖమున ప్రవర్తింపఁ గొని ఇదియే గాక, కరణాగతి గద్య, వైకుంఠ గద్య, శ్రీరంగ గద్య ప్రముఖము లగు గ్రంథములయందు సాక్షాత్తుగ, ఆచార్యుల మాక్తు లగు శబ్దాశ్రయముతో పొందు పఱచిరి అంతరంగ శిష్యులకు నదానుభవ యోగ్యముగ, ఆచార్యుల ద్రావిడ ప్రబంధ దివ్యార్థములను స్వయముగ, తామే కాలక్షేప ముఖమున అనుగ్రహించిరి వీరి పరమాచార్యు లగు శ్రీమద్వాసునములు - తమ ప్రోత్సాహములయందు, అత్యంత ప్రావణ్యముతో శ్రీ నమ్మాళ్వారులయు - వారి దివ్య ప్రబంధములయు విషయములలో, అత్యంత ప్రావీణ్యము గలిగి యుండుటయే - 'అద్యన్య నః కులవతే ర్వకుళాభిరామం' అని శ్రీ నమ్మాళ్వారులను ప్రవన్న కులమునకు కూటస్థులనుగా కీర్తించిరి అటుండ, వర్ణ విధముల శ్రీమద్వాసున మునులకు శిష్య రత్న మగు శ్రీమద్ద్రామానుజులవారు - అన్యథా ఎటుల నుండగలరు ? కనక, శ్రీమద్ద్రామానుజ ముని పార్వతొములకును, అత్యంత ప్రావణ్యము దివ్య ప్రబంధములయందున్న దనుటలో సంశయ మిమమంతయును లేదు అదియును గాక, ఆచార్యుల చతుష్టయాత్మకమైన వారీరక మిహుంసా శాస్త్రమునకును, తిరువాయ్మొళి దివ్య ప్రబంధమునందలి మొదటి రెండు తిరువాయ్మొళులకును బక కంఠ్యమునుగూడ శ్రీమద్దాచార్యవర్యులు పరంపరగా నువడిశించుచున్నారు

శ్రీ సంవిళ్ళై స్వామివారి శిష్య రత్న మగు శ్రీ వడక్కు తిరుప్పిడి ప్పిళ్ళై స్వామివా రనుగ్రహించిన 'ఈడు' అను ముప్పకారాయరప్పడి

(ముప్పది యాఱు వేల గ్రంథములు గల వ్యాఖ్యానము) లో -
'వీడుమిన్ ముత్తవుమ్' అను పాశురపు ప్రవేశమున -

“కల్ల వరమాయమ్ ఉపానన వరమాయ మితే మోక్ష కాప్తవ్వాదిరుప్పడు,
అదిర్ కల్లవరమాగ చ్చొల్లవేణువ దెల్లామ్ కొలిక్కు తీర తిరువాయ్ మెలియతే ,
ఉపానన వరమాగ చ్చొల్లవేణుమ్ అవత్తు క్కెల్లామ్ సంగ్రహ మాయదక్కరది
ఇ త్తిరువాయ్మెలి

అని, వేదాంత శాస్త్ర ద్రమిడాగమాద్య దేశక ద్వంద్వైక కంఠముగ
ప్రతిపాదించబడినది 'అరు మ్మద' మను భీకయందు, ఆ కృమమంత
యును బాగుగా నిరూపించబడి యున్నది దీని ననుసరించియే
శ్రీ వేదాంతదేశికాచార్యులవారును, తమ ద్రమిదోపనిషత్తాత్పర్యరత్నా
వళిలో - 'అదౌ శారీరకార్థ క్రమ మిహ విదం వింశతి ర్వక్తి సాగాగ్'
అని, ముక్తకంఠముగ ఈ యొక కంఠ్యమును ద్రధీకరించఁజేసిరి

“పురా నూరై ర్వాన్వసః కృతి కళ శిరోఽర్థం గృధికవాన్

వివర్జితం కాన్వం వహశరకామే త్యవ పునః

ఉభావేతాగ్గృహ్ ముఖయతు మలం యుక్తి రిరౌ

పున ర్జ్ఞే రామావరణ ఇతి వ బ్రహ్మ ముకురః”

అను శ్లోకముచే, శ్రీ ఆర్చాన్ పిల్లై గారు - 'శ్రీ వేద వ్యాస
బగవాను లనుగ్రహించిన సంస్కృత వేదాంత శాస్త్రమునకును,
శ్రీ నమ్మాళ్వారు లనుగ్రహించిన ద్రావిడ వేదాంత శాస్త్రమునకును
ఐక కంఠ్యమును సంపాదించి, పరమార్థములఁ దెలిపి, అందఱిని
ఉజ్జీవింపఁజేయుటకునై, బ్రహ్మ ముకుర (పర బ్రహ్మమునకు దర్పణ)
స్థానియు లగు శ్రీమ ద్రామానుజులవారు అవతరించి' రని ఆత్మదృఢ
ముగ అభివర్ణించియున్నారు ఈ యొక కంఠ్యమును, శ్రీమ త్కాంబీ
సౌమ్యజామాత్యమును - సర్వ ప్రమాణోపపత్త్యాదులతో వివరముగ
నిరూపించియున్నారు

శ్రీమ ద్విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమునకు ప్రతి తంత్ర సిద్ధ మైన జగ ద్రబ్బహుల కుండు శరీర శరీరి భావము - ఉపనిషత్తులకంటెను, అంతర్యామి బ్రాహ్మణాదులకంటెను తిరువాయ్మొళి యందే - 'అస్మి త స్మరవైయుళ్ పరన్దు ఎజ్జాల్ పరన్దుళన్' అను పాసుర ఖంధ గురుదే, భంశయ విపర్యాదులు గలుగకుండునటుల, సులలిత ప్రక్రియల నగూ పింపబడియున్నది

“బృహత్సాత్ బృహత్సాత్ య క ద్రవ్యే త్యక్షియతే”

“బృహత్సం ష వ్యర్థం తే గుణై శ్చ యత్రానవధికారిశయాప్యైశ్చ ముఖ్యైర్భిః”

అని నిరూపించిన బ్రహ్మ శబ్దార్థము -

“ఉయర్వః ఉయన్ల ముదై యవన్ యవనవన్”

అను అశ్వాదుల శ్రీనూ క్తుపజ్జమే -

“వచదాత్మ్య మిదం వర్షం వ అత్మా తత్త్వ ము శ్వేతకేళి”

అను ఉపనిష ద్వాక్యములలో ప్రతిపాదించబడిన జగ ద్రబ్బ కత్త్వమును బాగుగ 'ఇల నదు' ఇత్యాది పాశురములచే నిరూపించి, 'అద పికుమ్బు' అను పాసురమున, నకల చేతనాచేతన పదార్థాంతర్యా మిత్యమును అత్యద్భుత ప్రక్రియతో - 'ఉడ న్నిళై ఉయరెన క్కరిమ్మి' అను భావముచే దెలుపుట మాత్రమే గాక, నిత్య నిరవద్యమైన శ్రుతి లకును ఇదియే పరమ శాస్త్రర్యమని 'శుడ మిగు శురుదియిన్' అను భాగముచే చిక్కు దీర్చి, విస్మయము వ్యక్తీకరించి దీని నాధారముగఁ దీసికొనియే శ్రీమ ద్వాహనుజాలవారు - భేద శుక్రులకును, అభేద శుక్రులకును ఘటకముగ నుండు ఘటక శుక్రులను గనుగొని, ఆ శుక్రులను సమన్వయ పఱచి, శ్రీమ ద్విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును ప్రతిమిత్రసిద్ధాంత సిద్ధమైన జగ ద్రబ్బహుల కుండు శరీర శరీరి భావము

కనుగొనుటతో వ్యవస్థాపించిరి ఇట్లుండ, శ్రీమ ద్వామానుజులవారికి ద్వావిడ వేదాంతమునందు పావజ్యము లే దనియు, ద్వావిడ పాశురములు శ్రీవైష్ణవులకు అనావశ్యకము అనియు, ఇది ద్వావిడ దేశస్థులు వన్నిన పన్నాగ మనియు కొందఱు వాదించు వాదములు సరియైనవి గా వని పాజ్ఞా తెల్లఱును ఎఱిగిన విషయమే ఆ వాద మంతయు సంపదాయానభిజ్ఞ తా విజ్ఞుంభితమే గాని, వేరు గాదు

ద్వావిడ దివ్య ప్రబంధములే లే కున్న, శ్రీమ ద్విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమే ప్రతిష్ఠితము గా దనిన, అతిశయోక్తి కాదు దివ్య దేశములు, దివ్య ప్రబంధములు, సౌందర్యాది నికేతన భగవ దర్పా దివ్య మంగళ విగ్రహములు, సర్వ సాధారణ ప్రప త్త్యుపాయము - ఇవి యన్నియు సకల ప్రాణ నమభ్యుదయమున విలసిల్లుచున్న మహా విధులు గాని, వేరు గాదు అందువలన, శ్రీవైష్ణవుల కెల్లఱుకును ప్రపన్న జన కూటుష్ఠు లగు శ్రీ నమ్మాళ్వారు లనుగ్రహించిన ద్వావిడ దివ్య వేదాంతములు అవశ్యాధ్యేయము లనుట నిస్సంశయము

శ్రీ వగర్కాం మహా వ్యూహ కామ్రవర్ణోక్తరే కౌటే

శ్రీ తింతిరీ మూలధామై శరణోపాయ మంగళమ్ "



ప ర క ా ల వి లా స ము

‘సంగీత సాహిత్య కళా విధి’

శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు

★

త్రిదశైంద్రుడు సుధర్మలో నలరు రీతిం జోళ భాక్తిక్వరుం
 డదె రత్నాందితి సింహసిరి వయి నధ్యాసిందె వింజామరల్
 సుదతుల్ వీవగ ఛక్రముల్ పరిజనుల్ పూనంగ వైతాళికుల్
 పదముల్ జాడగ వంది మాగధులు తైచారమ్ము లర్పింపగన్
 ఒకచో భూమి జలాగ్ని వాయు వియుదాద్యోత్పత్తి సూహించు తా
 ర్మికులుం, దద్దిత కృత్స్వరూపములకున్ రీతుల్ గవేషించు కా
 ల్దికు లిం కొక్కెడ, బ్రహ్మసూత్రములకున్ భిన్నార్థముల్ దెల్పు చా
 రొకచో జ్యోతిషి కాళియై నృపవరుం డొడ్డోలగం బుండె దాన్
 అటు రాజన్యక మిట్లు ధీ నదిపు లయ్యె చోటు సామంత రా
 త్పుటల మొక్కెడ చాహసి పతుల సంతాపింప దేజ నృము
 ద్భటుడై వెల్గ లలాట సంఘటిత హస్త ద్వంద్వడై దర్శికుం
 డకు కేతెంచి ఒరాబరిన్ విలచి యిట్లాడెన్ ధరాజానితోన్
 దేవర చిత్తగింపవలెఁ దెల్పుడ నెవ్వఁగొ నీలుఁ డంటు - న
 ద్భావముతోడ వచ్చె నంటు - దర్శన మీవలె వంటు - లేనిచో
 బోవనె పోవ గంటు - బలు పోతురి యంటు - పుశిందుఁ డంటు - కా
 ర్యావసరమ్ము గద్దంటు యనంతర మేలికయే ప్రమాణమౌ
 తను వచ్చానిది ప్రాప్తమెఱుఁగ జలశోక్తర్థానాకర్షక్షమం
 బను తరారుణ నేత్రముల్ సరసిజా తాప ప్రధా సూత్రముల్
 ఘన దోర్దండములన్ మదేభ కర ధిక్కార క్రియఁ గొండముల్
 కన వక్షమ్ము కవాట నిర్దళన దక్ష మృక్షముల్ రుక్షముల్

మకుటార్చ మిది యవి ప్రకటింపఁ గాబోలు
 దెలిపాఁగ జుట్టెను దల కటండు
 వీరు న న్నెదిరింపలే రని తెల్పుఁగాఁ
 గాఁబోలుఁ దాల్చెఁ దాఁ కత్తళమును
 అనహాయ హరుండ నని తెల్పుఁ గాఁబోలు
 నని ఋని వచ్చె నభాగమునకు
 ఇల్ల మూఁకలనుఁ జెందు బలియుండ నని తెల్పుఁ
 గాఁబోలు విల్ల బట్టె గరమునందు

అటులు సింగంబు మాడ్కి నీలాహ్వయుండు
 గమన వేషమ్ములనె మగంటిమి వెలార్చ
 చోళ భూపాలుఁ డాతనిఁ జూచి - నీ వె
 వండ విటు రాఁగఁ గత మేని? పల్కు మనఁగ

అవని పాల వరా! తిరుక్కొళయలూ రన్న నిహసంబు - నా
 యవతారంబు పుళింద వంశమున - నీలాఱ్ఱ ప్రథం గాంచితిన్
 బవరం బన్న నముత్తుహించు నెప్పు డీ భావోరళం బిది నా
 వివరం బాలము గూర్తువో! కడిమి నా విజ్ఞాననం బోర్తువో!

చిర కాలమ్ముగ నొక్క కోర్కె గల దాకిం గాంక్షయె కాదు - రా
 జ్య రమా కాంక్ష నిజమ్ము వల్లెదఁ బిశాచ మ్మట్లు బీడింప నీ
 దరి కేతెంచితి నెంతయో వలదు - మ త్రాప్తాంతమ్మె కొక్కొల్ల, సం
 గరమో - దేశ విభాగమో వడిఁ బరిష్కార్యంబు ధాత్రితీర్వరా!

అనిన ధరావరుం డతని యాకృతికిన్ గత పాధ్వన ప్రస
 ర్తనమునకున్ మనోభిలషితమ్మునకుం బలుకాడు రీతికిన్
 మనమున నబ్బురమ్ము వడి, చూన్పడి, కొంతకుఁ దెప్పరిల్లి, మం
 తన మొనరించి త జ్జనపదమ్మున కాతనిఁ జేసి నేతగన్

నీలుడవు కావికం బర
 కాలుండవు - నాకుఁ గొంత కప్పం బిడుమున్
 బాలింపుము దేశ మ్మని
 చోళాధీశ్వరుఁడు నొచ్చె శుద్ధాంతమ్మున్
 నాటి నుత ధర్మ సంగతి
 బాటించి పరాక్రమించు పరిపాలించెన్
 గాటముగాఁ బరకాలుఁడు
 చెదీ వీటి వటిర శృంగారముగన్

భూపతిఁ గొల్పినం బడయు భూమి పతిత్వము, విత్త వంతునన్
 బ్రాహ్మణఁ జేరినన్ బడయు ద్రవ్యము, నెవ్వఁడ యేనిఁ జోళ ధా
 త్రిపతి సేవచే నకల దిక్పతి భావము నీలుఁ డందె భో
 గోపగమ ప్రభా నియమసోధితి తైత్తిరీ బలార్థ సిద్ధులన్.

జాతి పులిందుఁ డయ్యుఁ బర జాతి గుఱావగుఱ ప్రిపత్తిన్
 వాతలు వెట్టు నన్య పరిపాలన మేర్పడె నంచు భూ జన
 వ్యాతము లూహ సేసెడి విపర్యయ వెద్దియు దెచ్చి పెట్టు దా
 హా | తగు బాగు బా గనుచు నందఱు మెచ్చిరి త ద్వ్యవస్థకున్

పరకాల పాలనమ్మునఁ
 బరకాల భయంబు లే దవనిఁ గ తమా ? ద్వా
 పర కాలమ ? యిది యని ద్వా
 పర కాలంబు సంఘటింఁచెఁ బ్రతి పదమందున్

ప్రజ లెన్నం బ్రభు భక్తియం దవనతుల్ - స్వాతంత్ర్య భావోన్నతుల్
 విజయోన్మాదులు - యుద్ధ రంగమున హ ద్వీధిం బ్రసాదాప్తుల్
 భుజి పారంబున దుర్గముల్ - విఘ్న వాక్మోక్షమ్మునం దక్షముల్
 రజనీ కాంతులు నైజ మందు రవి విక్రాంతుల్ స్వ తేజమ్మునన్

గతి¹ భేదమా ? తాళ గమనమ్ముననె కాని
 తలపులం దెంతమాత్రమును లేదు
 శ్రుతి భేదమా ? గాన సులభతకే కాని
 కటు కథా శ్రవణమ్ము కతనఁ గాదు
 రాగమా ? గానంపు రవళి యందే కాని
 విషయాది సుఖ భోగ విధులఁ గాదు
 మద్యమ చ్యుతి స్వర మండలినే కాని
 గాత్ర దుస్థితి వార్ధకములఁ గాదు

ఐంధ మైక్యమ్ము వృషభ తీవ్రతయు మణియు
 దైవతాల్పత్యమును విపాత ప్రవృత్తి
 పడ భావానువృత్తి రాష్ట్రమున లేవు
 వాది, సంవాది నాస్తి - వివాది స్వస్తి

పరకాలుఁ డీతఁడా ! పరగణ ప్రాణ సం
 కర్షణోగ్రా పరకాలుఁ డీతఁడు
 నీలాఖ్యుఁ డీతఁడా ! నిర్మల కీర్తి సం
 చార శుభ్రీకృతాశాద్విఘ్నండు
 మేడ్చుఁడా ! యీతఁ డమేయ విశ్రాంత
 వ్యాపార సంలబ్ధవరుఁ డీతఁడు
 సామంతుఁ డీతఁడా ! సర్వ సర్వసంపదో
 ధూర్వహోరస్థల జ్యోతికుండు

1 ౧ పరలోకమునది యముని పవన తయము .. సందేహ కాలము
 ఈ కడ్యము వందలి కర్తృ పదము లన్నియు సంగీత కావ్య పారిభాషక
 పదములు పరిపాలన విషయముగా .. ఆ కర్మము లన్నింటిని అర్హంతరము
 చెప్పవలసియుండును

ననుచుఁ బలువురఁ గొండాడి నతని పాల
నాధికారముఁ గాంచి రమాధిన థు
కార్ముకము² రీతి సుగుణ³ పృశాముఁ డగుచు
దాస⁴వారి కరాగ్ర⁵ సంస్థాన మందె

రాజ లక్షణ వంపూర్తి రాక మున్ను
రాజ శబ్దమునన్ విపర్యాస గతినిఁ
గామ మీడేర్చుకొను బరకాలఁ దిపుడు
రాజ మార్గాభిముఖుఁ డెటు రంజితమ్మె

పురుషుని భాగధేయ పరిపుష్టికి మూలము పుణ్య కార్య నం
చరణ లకాలవాల మనిశమ్ము హృదీక మనోమకూల మీ
శ్వర కరుణోపలబ్ధ సురసాలము శంఖర హృత్కరోల్ల న
తర కరివాల మే యవనికాంతరమందున దాఁగియున్నదో !

దైవ యోగముదేత నా డీవిశమున
రాజ యోగము బట్టె నశ్రమముగాఁగి
బొరుషమ్మున కీడైన పడత మిన్పఁ
బొరుషమ్మునఁ బడయఁగా వలయు నింక

2 వరకాలఁడు విష్ణు శారావతార మని ప్రసిద్ధి

3 ప్రకృతార్థమున సుగుణ = మంచి గుణములు
శార్ద పక్షమున సుగుణ = మంచి వింటి వారి

4 ప్రకృతార్థమున దాసవరి = శ్రీహరియొక్క, కరాగ్ర = బాప్రాగ్ర
ప్రకృతార్థమున దాసవారి = దాసోదకము కల కరాగ్రమం దుండుట

అనుచుఁ బరళాలుఁ డాత్మలో నరయు వేళ
వారు పిగును వచ్చి యుద్వాహమునకుఁ
ప్రోత్సహించుచు నిషధేకు ప్రమోల హంస
వలికి నటుగ నీ రీతిఁ బలికి రపుడు

తిరుణాంగూ రను ప తనం బలరు నీ దేశమునన్ ధారుణీ
శ్వర ! య ప్పిగు నమస్త సంపదల కావాలమ్ముగాఁ దోచు, నిం
దిర మందెఱర పీక్షలం బరపియుండెఱోలు శ్రీచారికిం
బరమోపాన్యము సొందరీ ప్రధిత సేవా భావ నంచారికిన్

ఆ పురి జాయకుండు గరుడాంక శుభాంక మనోజ్ఞ మూర్తి, సే
వా పరమార్థ యోగి, జ్వర వాత కఫాది నమస్త రోగ వి
క్షేపణ దక్షుఁ, డార్య కుల సేవన పక్షు, డధోక్షజాంబుగి పూ
జా పర తంత్రి చిత్తుడు, భిష జ్యుతి - వా జ్యుతిహార ధారుడై

అతని కొక్కతే యొకతే యాత్మజ , త త్తనురూప వర్ణ నా
కౌతుక మీ తరిన్ నిజముగా నవచార మనోజ్ఞమై చనున్
క్రొతలు మీ నమత్సుకత జూచి కడంగితిమయ్య ! మా నుదుల్
క్షైతలు కాపు, వర్ణ నలుఁ గాపు - యదార్థములం చెఱుంగుమా !
బంగరు వన్నెకుం దఱుంగు వాటిలు గాని, మెలంత మేనికీన్
రంగు దొరంగఁ బోదు - చిక్షరమ్ముల నీలిమ జూచి మేఘముల్
భంగము జెంది సంతతము వాపు ఇలమ్మును రాల్చి తెల్లనై
క్రంగి కృత్తింది దిక్కులకుం బఱు వెత్తి శరణ్య శూన్యతన్
లరిన భవుండు తొల్లి లలనన్ నృత్యించెడి వేళ నబ్జ మం
దల మొకమాట వచ్చి యెదుటం బడి తన్వి శరీర రాజ్యమం

౧ అర్చనమునకు వాద్యములు - చంద్రము, వర్షము, శంఖము,
ఈ అష్టమండలమున ఈ మూఁ డర్చములు గ్రాహ్యములు

దలఁపు పదమ్ము మా కొనఁగు మంచు బలాత్కృతి సేయఁజొందువన్
నిలిపెను ఫాల భాగమున, నీరజ మత్తులయందు, శంఖమున్
గలమునఁ, బుట్టినింటఁ గల గాదిలిచే మఱి రెండు స్థానముల్
నలువ యొనంగె హస్త చరణంబుల నంబుజపాళి కద్దిరా !

అధరమ్ముం బొడగాంచి భృంగములు గాఢానక్తి నేతెంచి, త
న్మధు పానం బొనరించి తుట్టు తుద కుత్పిత్తమ్మురై దాని కే
వ్యధ గల్గించునో యంచుఁ బద్మజాఁడు దూరాలోచనాశక్తి న
య్యధరాగ్ర స్థలిఁ జంపక భ్రమద నాసాకారము న్నిల్పెఁ దాన్

కొక నయమ్ములా ? ద్విరద కుంభములా ? కలశమ్ములా ? పురం
ద్రీ కమనీయతా పరిమితిం దులఁ దూరెడి వంచు జర్చలం
దేక ముఖమ్ముగాఁ బరిగణింపఁగలేక నిలీనులైరి - ప
ల్కీక శరాంబు యానముల మేటి కపీశ్వరు లెంత చిత్రమో !

శ్రీకారమ్ములు కర్ణము
లాకార విహీన మతివ యవలగ్నము రా
మాకార మృతితిర ల
జ్ఞాకారము నవ్వరోవజమ్మున కెల్లన్

చిరు నగవా ! యద్ది విరివిల్లు - పొదుసా
తఱిమెన బట్టించి తాల్చు కత్తి
కులుకులా ! యవి యిక్ష్వు కోదండమం దుండి
వలఁజేడు విడచిన వాల్ములుకులు
పలుకులా ! యవి కావు - బరమ్మునకు వచ్చు
మరుతేజీ నకిలింత లరసి చూడఁ
దకుకులా ! యవి కావు - దయమాలి సిరి చూచి
గుప్పిన యమ్ముల నిప్పు రవలు

ఇంతి నడకలు దా మభ్యసించలేక
యేపు సెడిపోయి మోమునుఁ జూపలేక
యెగిరిపోయెను రాజహంసేంద్ర మెటుకొ
యజగె నై రావతము భూమి యడుగునందు

కొల్లలు కిరికించితములు
మొల్లలు పలువరున - న్రేళ్ళు ముకురమ్ములు - భూ
వల్లల్ న్గుర విశిఖ జ్యా
వల్లల్ తారకలు కుముదవల్లి నఖముల్

పలు వచనంబు లేల | నర పాలక | పల్లవ పాణి యన్నిటం
దుల యగు నీకు నీ వగుదు కొయ్యలికిన్ నరి, బ్రహ్మ యిట్టి మేల్
కలయిక గూర్చినన్ యుగ యుగాలుగఁ ద వృతురాననత్వమున్
నిలుచును కాని పక్షమున నిల్చును వట్టి చతుర్ముఖత్వమే
లేకమ్మన్ పెడిబోసి యా కుముదవల్లి విభ్రమావృత్తిచేఁ
బాకాకృష్ట నిరుద నిర్మద బలీవర్ధమ్ము చందానఁ ద
ద్దీకం జేగి, భీషగ్వరుం గదిసి స్వాద్దిష్టం బెఱింగింప, ధా
త్రిశాసుం గని వెజ్జ వల్కెను యథా పృతాంత మీ రీతిగన్
క్షితిపాలోత్తమ | నీ ప్రసాదమున నా గేహంబు ధన్యంబు - నీ
యతి దూరాధ్వగతిశమం బుడువ నా యానమం దీక్షరాం
చిత సంపత్తులు లేవు, తన్నె యిదియే సింహాసన మ్మృశమో
చిత కాల్యన్నమె రాజ భోజనము - నీ చిత్తంబు నా భాగ్యమో

భోజనమ్ముల వైచాహ యోజనముల
తెర మరుంగులుఁ బై పైని మెరుగు లొరుల
క న్మోఱంగులు నాకు శ్లాఘ్యములు గావు
గాన, వినిపింతు నా సమగ్ర చరితమ్ము

వైద్య వృత్తియె నాకు జీవనము ఘనము
భగవ దారాధనమ్ము పావనము ధనము
పంధ్యుడను తొల్లి నా యీ గవనము
స్వామి మెచ్చెనొ యెమె సేవనము వినుము

ధరణీకా ! యవధాన చిత్తమున శ్రోతవ్యమ్ము - నా వృత్తికై
తరువల్లి నుమ కందమూల ఫల సంధానార్థమై యేగి, ఎం
ధుర కాంతార మొకండు సొచ్చితిని - త చోళ్ళా వ్రవశంసా
శ్చరణౌత్సుక్యము నిల్పె న న్నిష్ఠుడు వాచస్పత్య పీఠమ్మునన్

కార్ధూల¹⁾ మత్తేద సంత క్తి నత్కపి
శ్వరు కావ్య రీతిఁ గైవసము సేయ
బుడ²⁾ భల్ల మ్మర్తి కారణమ్మున పీఠ
భటు చమూ సాంకాశ్య పదవి నందు
గరుడ³⁾ చక్రాది సంగతి సేసి వైకుంఠ
భవ్య విగ్రహ విడంబుము సేయుఁ
గిచ్ఛ⁴⁾ కొత్కర తిరస్కృతి వదధ్వం⁵⁾ బొట
విరిటు రాజ్య త్రిని వెక్కిరించు

1) కావ్య పక్షమున - వృత్తములు

2) అటవీ పక్షమున - బుడ మృగములు, ఎలుగులు, పా ఎక్షమున
శత్రులు, బలైములు

3) అటవీ పక్షమున - గరుడ పక్షిలు, సక్రవాక పక్షిలు
వైకుంఠ విగ్రహ పక్షమున - గరుడశృంగుడు, సుదర్శన చక్రము

4) అటవీ పక్షమున - నెదుర్పు విరటు రాజ్య పక్షమున - తీవక సోదిరులు

5) అటవీ పక్షమున - వక్షత్ర మార్గము
విరటు రాజ్య పక్షమున - మంచి మార్గము

నతత శిఖి శిఖా¹² ఎరివయాంచిత శరవణ¹³
 జాల జని హేతు వారు ధూరటిని¹⁴ ఎలే
 శుజగ¹⁵ వలయ ప్రచుర మౌచు బొలుపు మీఱు
 భీమమై¹⁶ తోడు నా యకువీ తలమ్ము
 భీమమే కాదు - హృదయాభిరామ మహా హా !
 నరన సారన సంఘార చారు భావ
 పూరితామృత కాసార తీరసాల
 వారి వారిత పధిక సంజ్వరము కరము

వన లక్ష్మీన్ వరియించె మాధవుడు - త ద్వైభోగ సంప్రేక్షకులే
 ఘన హింతాల తమాల తాలముఖ వృక్షమ్ములే - కుకి వృంగ ని
 న్వనములే - మంగళ గీతిములే - ఎక విరావమ్ములే - మహా మంత్రములే
 అనువాదమ్ములు హంస కూజికము, బుద్ధ్య ద్భాను చంద్రవృక్ష దం
 చనములే - మంగళ సూత్ర సంగత రుచులే - సౌగంధ్య సత్కారకుం
 దనిలుం, దుద్ధ్యుః బంధుక ప్రసవ సౌక్యం, బగ్ని సౌక్యంబు - పు
 ప్ప నికాయమ్ములు, నక్షత్రలే - నరసిరు ట్పుత్రంబు, లాహవీన లే
 ఖనములే - చూతి ఫలమ్ము, లోరెములు - వృక్షచ్ఛాయ, లాహవనములే
 మనువుం గూర్చినవాడు మన్మధుడు సామాన్య డె ? గాఢోపగూ
 హన సమ్మోహితులైరి యా వధు వరులే యావ త్రప్రమోదమ్ముగన్

- 12) అటవీ పక్షమున శిఖి శిఖా = ఆగ్ని జ్వాలలు
 ధూరటి పక్షమున - నెమలి సంఘము
 13) అటవీ పక్షమున - శరవణ జాల - రెల్ల వనముల నమూనాము
 ధూరటి పక్షమున - శరవణ జాల = కమారిస్వామి
 14) అటవీ పక్షమున సాము చిట్టలు
 ధూరటి పక్షమున - నర్ప భూషణములు
 15) అటవీ పక్షమున - శుజగంబు
 ధూరటి - భీమ దమ నామము కర్డు

అచ్చెరు వందినారకు వియచ్చరు తెల్లలు - దేవ లోకమం
దెచ్చకు లేని యీ సొబగు నెంచి క్రమమ్ముగ నిద్ది వాకమం
దచ్చువడెన్ మపర్వ హృదయులుల నొక్క వనంతవేళయం
దచ్చర తెల్ల వచ్చిరి ఎవరము సేయగ ని వ్యనంబునన్

అం దొక నుందరి యనె నఁట
ఇందువదనలార ! మనకు నిది ధర్మంబా ?
ఇందిర కంబుజ మందిర
కుం దగుఁ జూపంగ నిట్టి క్షోణి దివమున్

శ్రీరంగమ్ము వికుంఠామ మనియే శ్రీదేవి చిత్తంబు - కాం
తార మ్మిద్దియ శ్రీకి రంగ చుని యా తస్మి లలామంచె నో
రారం బుల్కును - దీనిఁ గాంచి, మనపై వరమ్ము నెక్కిల్పునం
బారామల్ సిరితోడ వచ్చి రిల కి యారామ సంపేవత్తె

కాసారమ్ములు దిగ్గి, కోకనదముల్ కంఠంబక రమ్మునన్
గైసేయన్ ముఖ చంద్ర మండల నమీకన్ విచ్చె విక్షణరీ
వ్యాసత్తమ్ములు వెన్నునన్ వెలయు కల్వల్ మోర్చె నారీ కప
వ్యాసంబుం గని య ధికారి మను విభాంజన్ ధరావల్ల భా !

కొలఁకునుఁ జూచి దిగ్గ నకుకుం గను లక్ష్మినిఁ జూచి యచ్చరల్
జలనిధి పుత్రికిం దగునె ? సాధ్వస మంచు హసింప నేడి మీ
రలు దిగ్గఁదంచు నామె యనరా గమకించియు వెన్క బోవు వా
రలఁ గని యప్పరోమణులు రం దనఁ దా నెకనక్కె మారుచున్

పరిహాస భాషలును - నం
బరములుఁ గ్రీడలు - వినోద వాక్యమ్ములతోఁ
దరుడేమణు లుండఁగ, భీ
కర కార్దూలమ్ము వారికడ కరుదెంచెన్

అంత ఎరలోక వనితలే యైనగాని
 యప్రతిద్వంద్వ గమనలే యైనగాని
 సైవర రూపమ్ము ధరించువారె కాని
 ప్రకృతి సిద్ధమ్ము గద భీతి పడకుం ిల !

రంభారంభముఁ దూలె' నూర్వశి తమోరాశిం బ్రవేశించె, సంత-
 స్తంభం మ్మంనె, ఘృతాచి మేనక నముత్సాహంబు వ మ్మయ్యె, ని-
 ర్దంభత్వమ్ము తిలోత్తవన్ వలచె, గ్రూర వ్యాఘ్ర నిధాన దు-
 ర్దంభోశ్యప్రతిఘాతపాతమునఁ బూర్ణం బయ్యె డి గ్రంధముల్

వ్యాధుని బొడగని హరిజీ
 యూధంబులమాడ్కి, బయితరోగ వ్యాఘ్ర
 క్రోధమున కడిలి పారి రసాధలు
 నాధలు బ్రదిచాదినాధ నాధలు కలకన్
 పక పక లాడుచు - మఱి, విక
 విక లాడుచు నెగయు నాక వేళ్ళారవణుల్
 చకితత్వ మందుచు - వికా
 విక లైరి క్షణములోన విడచి హరి నతిన్

జలమున (శ్రీ) వర హాపతి యొన రక్ష యొనంగుగాక | సూ-
 తలమున వాసున ప్రభుఁడు దప్పక రక్ష యొనర్చుగాక | ఈ-
 స్థలమున నారో హుఁడు నదా శరణం బగుగాక | సర్వ భూ-
 తలమున గేవలం దగయ దాయకుడై నను నోముగ వ్రేన్ |

అం నిం భయ మఱి నరహరి
 మనమున శరణమ్ము గోరి స్మరింజము సేయన్
 కను మూసి తెఱచులోపల
 జనె శార్దూలమ్ము నంకుచ ద్వాలమై

అంత నా దేవి యా విప్రసాంతరమున
 గలువ నొక దానిఁ జే బట్టి కలఁకతిఁడ
 నొంటిమై మానవాకృతి నుండ, నేను
 గంటి - వెఱి గంటి - యా మధ్యైకంటి కంటి
 బాలామణి ! యెవ్వతె, వా
 భీల వనమునందు దిరుగ వెఱి వెయ్యది ? యీ
 లీల ముఖమందు దైన్య ము
 దేలా ? నను దండ్రుగాగ వెంచుము బేలా !

అన విని బాలికామణి నయముగ ఎంతకుమున్న నేను దె
 ల్పిన కథ యంతఁ దెల్పి, పృథివిన్ విడిపోఁగలేక యుంటి నం
 చన విని యేను - సంతనము నంది, కుమారి ! మదీయ గేహమం
 దనువుగ నుండ రమ్ము, హృదయమ్మున నందియ మేల ? నాపుడున్

‘వల్లె’ యటంచు నీ కుముదపల్లి - గణంబుల పాలవెల్లి, రా
 జల్లలనామతల్లి, స్మరచాప వినిగత నవ్వమల్లి, నా
 తల్లి దలంచె నన్నుఁ దని రుక్మిణి గిమున వెల్ల వెల్లవల్
 యొగ నించె నాడు కుల గోత్రములన్ వెలయుచె భూవరా !

కలువ చేతన్ బట్టి యీ కరిలిపట్టి
 నా కొదవినట్టి యీ కారణమును బట్టి
 కుముదపల్లి యన్నట్టి నామమునుఁ బట్టి
 శృంగారం పెందిల బుడమి వెట్టి

ఈ కథన్ విని విశ్వసించి గ్రహించువారలు గావలెన్
 ఏ కులమ్మునఁ బుట్టె, నెవ్వర యీమె ఆల్లయఁ దిండియిం
 చె కులగ్రణియైనఁ గోరిన వెట్లు దెల్పుదు నందు నే
 చ్ఛాకులత్వము తెందితిన్ విషయంబు దెల్పిననం చనన్

అచార్యుడయ్యె మృగ్యుని, యితర వ్యమోహ న ర ద్రుంచియున్
రాచంద్రుని నొక నేర్పి, నీ గుఱును వోపన్ గల నంస్కార స
ద్ధిదీప వ్రేలి రేపు వచ్చి నెడ బృహ్మభారధారేయ । సం
కోచ మొదిలిన ర్కర గ్రహణ వక్షుర్ముగా నెంచెదన్

అలఘులరాధ లుం దె : పు గా యు మూక్తియై బీజమై యచం
చల మగు దీక్ష దోహ గ్రు నంపదగా ఎరకాణి : డండగా
గలిగె నలగ : అంతునఁ గల్ప వహిరహ నభరమ్మలౌ
ఫలములు నైదిగన్ గుం బృహ్మ సహస్రత సేవనంబునన్

అపరయూబం బరగెడి

కరుణ గలఁడై న నచి కారణముచే

బరకాణి గండుకొనె నం

స్కరణములు నైదు నవిరకాలములొసన

భుజ కిర్తులనుఁ గాల్చు భుజ యుగ్మమునఁ ద్రే

గంభీర చక్రములు జక్కఁ గ రె

ప్రార్థనఁ గలఁచు సాహసి గుం

మూర్ఖులగుం గు నొరఁ దీగె

ఎరకాణి : దుం గు నిలికెగి జిహ్వతో

శక్త భక్తుడ నని పల్కుచుండె

రాజ మంజరము¹⁸ సేయు రసనతో నెప్పుడు

సుఖంబు జావ్వు మనలుచుండె

మేనిపైఁ గల యాత్మాభిమాన మెడలి

యాత్మపై గల శోక్తకావ్యాజ మెడలి

యాత్మ నర్పించెఁ బరమాత్మ యంఘ్రిలందు

నోలిఁ బరకాణి : దాత్మానుకూలముగను

18 మంత్రులలో రాజ చేయు మంతనము

19 శ్రవణము విశ్వము ననుసరించుకొను ద్వయ సుఖము

ప్రతిహత మౌను నూత్ర మివవాదక నూత్రముచేతఁ, గామిని
 రతు లయి నత్త్వ నిష్ఠితులె రాజన తామను లౌట నూత్ర మీ
 ప్రతి పరకాలు గాథ యపవా దము దానికిఁ దొల్లి దుస్తమో
 మతి యయి, రాజనుం డయి, క్రమంబుగ సొత్తిక్కు డయ్యె నాతితై

అకారత్రయ మాకళింమకొనెఁ, బంచార్థ ప్రకారమ్ముచేఁ
 బ్రాకాశ్యమ్ము వహించె, జూఱగొనె శీఘ్రుంబే రహస్య త్రయం
 బాకంరంబు పఠించె, నేమమునఁ బూర్వాచార్య నద్గ్రంథముల్
 శ్రీకాంకాపతి వైభవాతిరయముల్ సేగించెఁ భావించె దాన్

అట్లు లాచార్య దివ్య కటాక్ష మంది
 వీఁగు మిఁక గేస్తువై రాజ భాగవత తు
 ల ప్రతిష్ఠకుఁ బూను వైశంప' యనెడి
 గురుని యనుమతిఁ బరకాల కొలిచిదుండు

తిరుకాంగూ రరుదెంచి, 'రాజమ ॥ నీ దివ్యాజ్ఞ బాటించితిన్
 బరకాలుండను గాను - వైష్ణవులకుం బాలుండ, నాచార్య వా
 క్సరముల్ మౌళి ధరించి వచ్చితి నికం గైకొమ్ము నీ వానిఁగాఁ
 బరమార్థావ్యత దాయినీ ! గురు వచః పారమ్య సంభాయినీ !'

అనెడి పరకాల సూరివర్యుని స్వరూప
 సంపదనుఁ గాంచి, మనమున నంతసేంది
 భళిర ! నీ వయ్య కార్ముక వరుడ వనఁగ
 నక చు నీ రీఁ బెక్కి యలివ మిన్న

'వంశము¹⁰నందుఁ బుట్టి, గుణవత్సము¹¹ గల్గియు, పర సంకర¹²
ప్రసంశముఁ జెంది, సిగ్గున¹³ శరమ్మున వంధి యొనర్చుటోఁ దెవం
డంశము లన్ని గల్గియును నట్లె బవ చ్చరితమ్ముగా వశే
హింశ మొకండు గ ద్దపి నమగ్రము జేసిన నిన్ వరించెదన్

అరాధనములలో హ

ర్యారాధన మధిక మందు రారులు దానిన్

మీఱు నటు భాగవతుల న

మారాధన మద్ది నీకు నాచర్య మగున్

వ్రీతి దినమ్ము నష్టోత్తర శత పహస్య

భాగవత సత్తముల కతి ప క్తితోడ

భోజనము వెట్టి, త చేష్టమును భుజింపు

మొక్క వత్సర మద్ది సర్వోత్తమంబు

భాగవత శేష సోజన భాగధేయ

మిట్టి దట్టి దటంచు వచింపరాదు

దాని నొనరించి వచ్చెదవేని నిన్ను

మాటు మఱి లేక పరియించుమాటు నిజము '

20) వార్ధ ధనుః వర్షమున వెదురు

21) నాధి కలిగి యుండుట

22) పర సంకరుఁ డనఁగా - పమ దీప తనయుఁడై, నందు వింట బెరిగిన
కృష్ణవరహాత్య వానిమండి శ్రంశము

23) సిగ్గు - శరము అని తోకోక్తి గలదు ప్రకృతార్థము సులభమే

అమె యానె 21 అరె అగమమ్మ
 యెని ౨ పది అది రాప్రమ్మ
 భావ 21 అగమమ్మ మారె అందు
 వెలది అమె 21 అగమమ్మ అందు

అందరి 1 అదు అందు అమె దీర్చు, శివు అదు నీ
 మందినిగా 2 గవత అందలి కర్ర యందు, వల్పు
 అందు 1 అదు - అందు విశాల నమద్రము భీలి లేదు - 2
 దాత అందు అచ్చెద మువ్వె 1 నన్ అమె అగమమ్మ

అని శ్రీ ౨ అమె అందు అగమమ్మ గురి గా
 అమె 2 అదు అమె, విరల అమె అమె అమె
 మన దగ్గ మమ గా అమె గలయి అమె అమె
 దమె అమె అమె అమె అమె అమె అమె

వరుగుల్, అమె, నమె అమె, అమె అమె
 పెరుగుల్, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె
 అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె
 అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె, అమె

మొదలు అమె అమె అమె అమె
 విదువగా అమె అమె అమె అమె
 అమె అమె అమె అమె
 అమె అమె అమె అమె

21 మంది, 22 పంజావత గం పంజాయ - వ్యాకరణ శాస్త్రము నందలి
 పంజావత మార్గమే పంజావతము వేరు

గంధుల గ్రీష్మ వర్షాల ఎలకల శిఖర విశ్రాంతి
 గంధుల గ్రీష్మ వర్షాల ఎలకల శిఖర విశ్రాంతి
 గంధుల గ్రీష్మ వర్షాల ఎలకల శిఖర విశ్రాంతి
 గంధుల గ్రీష్మ వర్షాల ఎలకల శిఖర విశ్రాంతి

అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల
 అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల
 అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల
 అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల, అలల

రిలన్ సీలను వేరే నా గుఱుగవల్లి పేమ పాత్రా క్షమాన్
 చోళాధీశ్వర దత్త ఘన వలయ నాస్తోత్రా క్షమాన్
 చోళాధీశ్వర దత్త ఘన వలయ నాస్తోత్రా క్షమాన్
 చోళాధీశ్వర దత్త ఘన వలయ నాస్తోత్రా క్షమాన్

ఒకట నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 అక్షరరేఖల గరిత బృహత్కా, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం

అంతాహ్వయ సేవనం గని
 అంతాహ్వయ సేవనం గని
 అంతాహ్వయ సేవనం గని
 అంతాహ్వయ సేవనం గని

రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం
 రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం, రేల నీల నమస్కారం

కోక మందున రొక్కమ్ము కొఱత వడుటఁ
జోళ భూపాలు కప్ప మిచ్చుటకు నమయ
భంగ మేర్పడ, సామాన్య పంపినట్టి
దూత యొకఁ డరుదెంచి యీ రీతి ఎలికె

'ఓ స్వపాలక ! యివియె దూతోచితములు,
ప్రణతు లామీద , చోల నమాన్య మీ కొ
నఁగిని యాజ్ఞావన మిదిగో చదువు' డనుచు
నిడిన దా నియం దిట్లు లిఖించి యుండె

'ఓడయనఁ జేసినాడ నొక యుర్వికి నీన్ వడిఁ గప్ప మీయఁగా
నొడఁబడినాడ వప్పు డదియు న్నెఱవేరెను బెక్కు కాల మా
వడుపును విన్నవించిరివి పొడియె ? నే నిదె యాన బెట్టితిన్
ఏడయక కప్ప మిచ్చి యుచితజ్ఞాడవం చనిపించుకొ మ్మిఁకన్

ఇదియె ప్రధనుమ్ము గాదు మా ముదల మీఱి
ఓకటి, రెం డయ్యె, మూఁ డయ్యె, నీక నహంపఁ
బడదు మా కీయవలయు కప్పమ్ము దూత
కిచ్చి పంపుమా ఇది మాదు హెచ్చరికయె '

అనినఁ బరకాలమౌని యాత్మాభిమాని
యైన దొలు దొల్ల భేద వాక్యమ్ము లేల
యెంత యైనను సామంతుఁ డే నతందు
పార్వభౌముఁడె కద ! యని సామముగను

'సార్వభౌముండు బేర్చి నొసంగినట్టి
యాధిపత్యమ్మునకు నదా యంజరింతు
నతని కాననమున కెపు డడ్డు లేదు
వ్యవధి గోరెడఁ ద న్నిర్వహణము కొఱకు.

రాజ ద్రవ్యము ముట్టఁబో నితర దుర్యాపారమం దింతయున్
యోజింపం బని లేదు - డ ర్యసన మెట్టో వాసె, వన్మ త్పురా
సొజన్వారిత భాగధేయ మెదియో చర్చింపఁగా జాల, నీ
హా జంబాలము లేల ? రాజ ధన మ్మూర్ఖుడె వెచ్చించిలిన్

రంగ ! దియాంతరంగ ! కవిరాజ వచః పరిషంగ ! తాత్త సా
రంగ ! విరా ట్తురంగ ! కర రంజిత దివ్య రథాంగ ! మౌని హృ
ద్యంగ ! లన తృతంగ ! యసుర ప్రితిరోధి నివంగ ! రంగ భూ
మంగళ నంగ ! నంగత రమా దుచిరాంగ ! అభంగ నంగరా !

అని, శ్రీరంగని బాడుచున్ విగత మాయా మోహ మూర్ఛస్యలై
అనిశంబున్ ద్వయ మంత్ర చింతన ఎరాయత్తాత్మ దైతస్యలై
కసులన్ బాప్సము లార, దేహము వడంకన్, గద్గద గ్రీవులై
దినముల్ బుద్బెడి వెష్టవో త్రముల వ త్తీర్థాబు సామాన్యమే ?

కావేరీ సరయూ కళింద రసయూ గంగాది పుణ్యాపగా
సేవాఖండ ఫలమ్మ వెష్టవ గురు శ్రీపాద తీర్థస్మృతే
దైవాణున్ భవ నందరిష్టపులకుం దాత్రయ మ్మార్చి, న
ద్యో వెకుంరి సుఖమ్ము నద్ది కృప సేయున్ ఎవ్వికల్పమ్ముగన్

తాదృ గ్భాగవతా ప్రేమ తీర్థమునకుం ది ద్భుక్త శేష ప్రసా
దాదాన ప్రతిపత్తి వీతము సమస్తాఠమ్ము మాసాంత మ
ర్యాదన్ మీఱను, రంగనాథు కృపదే నాన జ్యముం గాంతు, ని
త్యాదుల్ బల్కుము రాజ దౌత్యకర ! మ గ్వాత్మానుసారమ్ముగన్

పరమాదర మొప్పుగ, న

ప్రరళాల విభుండు పల్కు పల్కులు చోళే

శ్వర వార్తాహరు డేమియు

సరకు గొనక, నిలచి పలికె సాహస మడరన్

'కృష్ణ మీ పీయవలయు, నే నేగవలయు
 నేను నీ మాట వమ్ముట నీటి మూట
 నాదు పట్టిన వట్టు వస్త్రాదుపట్టు
 చాల నను మెచ్చు నీ రోజు చోలరాజు '

అనుచు జోళదూత యవ దూత రీతిగాఁ
 బట్టు బట్టి ద్వారబంధమందు
 నడ్డు నిలచి యున్న - హరి శార్దూమూర్తి దా
 నాగ్రహోగ్రుఁ డగుచు ననియె నిట్లు

'నిరోధమా ! నరాధమా ! తృణీకరింతువా ? ననునీ
 మరాధినేత కాని, నీదు చోళనేత కాని, యా
 పరేతరాజె నిన్నుఁ బోషింప వచ్చినన్ దృఢింతునే "
 శిరోధిఁ బట్టి వెట్టి విన్నుఁ జెందెదన్ దురాత్మకా !'

అనుచు భటులఁ జూచి, కనునన్న పేయఁగా
 వారు వచ్చి, దూత నోరు మూసి
 తుంటి విరుగఁ దన్ని, గెంటిరి మెడ బట్టి
 వాడుఁ బుడమి చ్రాలి యోడు గఱచె
 మరల నెదిరింపఁ దొంటి నిబ్బరము లేక
 యెమ్ము లన్నియు మిగులఁ జార్దము గాఁగ
 రావణుని కొల్వనందు తూర్పుజుల వోలె
 దూత మొఱు లిదె నిటు చోళనేత మ్రొల

'వాడు రవంత యేనియు భవ ద్వచనమ్మును లెక్కపెట్టు లే
 దాడిన పల్కా లెల్ల శుభురాక్షరముల్ విష గర్భితమ్ము లీ
 రేడు జగలఁ దానె యగు వెక్కటి పోతురి యంటు - వాడు నన్
 బోడిమిఁ బట్టి యిటు బుచ్చె న దెంతటి గుండె దైర్యమో !

రాజ ప్రేమ్యుని న న్ని
యోజ బలాభూతుఁ జేసె నుక్కడర భవ
తొన్మీన్య మైన నాతఁడు
యోజింపఁగ లేదు దోర్బలోద్ధతుఁ డగుచున్

భాగవతు లంటు ! వారల పాద తీర్థ
మమ్మర రవ మంటు ! నీని
యర్థ మేదియో నా బుద్ధి కందలేదు
విత్త మంతయు దానికి బెట్టె నంటు !

గడు వడుగ లోబడక మల
వడువనఁ దడఁబడక నిలచి వడిఁ గప్పము నీ
కడుగడ నీ నని నుడివినఁ
గడిమిం బడఁగెంటఁ గండకావర మెంతో ?

భువనాఖండల ! సంగర
భవ సంభవ ! నా కతండు పవరించెఁ బరా
భవ మన నే మని యనఁ దగు
భవ దాకయ మెట్లొ, యట్లు వర్తింపఁ దగున్

అని వార్తాహరుఁ డూది వల్కిన నుడుల్ జ్యానాథు చిక్తమ్మనం
దున యుండునానిల వీజనమ్మ లయి పెన్ గూశిన్ విజ్ఞాంభింపఁగా
నొనరింపం గను గిప్పి, భూపతి వధ మ్మూపింపఁగా లేక, మం
త్ర విటోధంబున దండనాథు బనిపెన్ నిర్జింపఁగా నీలునిన్

'ధరణితలేంద్ర ! నీ యెడఁ గృతజ్ఞత వాసిన నీలు నీ పదాం
బురుహములం బడన్ వయిచి బుద్ధినిఁ జెప్పెద మామకిన సం
గర విశుజ్ఞత్వ మేలికకుఁ గన్నడఁ చేసెద నంచు నత్తర
మ్మరిగఁ జమాధపుండఁ చతురంగ బలాన్వితుఁడై చలమ్మనన్

నగరముఁ జూపె జోళి పృథనాపతి - యంత గ హీత వాలమై
 భుగ భుగ లాడు వన్నగము పోలిక నీల చమూఢవృండు - దా
 నగణిత వాహినీ సముదయాన్వితుఁడై యెదు రెత్త, భీకర
 వృగు నమరవృ నుఘటిత మయ్యె బలమ్ములు రెంటి కత్తఱిన్
 ఆమిగ భల్ల చక్ర కవచాన శతఘ్ని ధను శ్రీశూలముల్
 పాశ పరశ్వధ క్రకవ ఎట్టిన ముద్గర ఖిందిపాలముల్
 ప్రాస గదా నిషంగ ముసలమ్ములుఁ దోమర మండలాగ్రముల్
 వాసిగఁ బూని పోరి రిరు వర్గములన్ జయలక్ష్మిఁ గోరుచున్

మ రేఖ తురగ రవములు

పత్తి నినాదములు రథిక వర్ణార్భటముల్

మొత్తములై దిక్తలముల

నొత్తుగఁ బూరిందె నాహనోత్సవమందున్

ప్రధనక్షో³³టి రథాంగ³⁴ విస్ఫురణమై రాజన్యకాహుతి
 క్లధ శంఖారవమై, పరస్పర జిగీషా శౌర్య రై ర్యేందిరా
 పృథు వక్షస్థలమై, నికృత హృద నృ క్షీణాంబరమై, పత
 ద్రధమై,³⁵ యుగ్రి³⁶ పృషత్కమై హరి ప్రకారంబున్ విడంబించెఁ దాన్

33 ఇందు యుద్ధ భూమి - హరి ప్రకారము వనకరించిపట్లు చెప్పబడినట్లు
 తదాంగ = యుద్ధభూమి వక్షమున రథ చక్రము హరి వక్షమున నుదర్శింప
 చక్రము శంఖారవ, ఇందిరావృద్ధ, వీణాంబరాది విశేషముల యందు
 యుద్ధ భూమికి - హరి ప్రకారమునకు - శబ్ద మాత్ర పొదృక్కమే

34 పత ద్రధము = యుద్ధ భూమి వక్షమున, వక్షమున్న రథములు గలది
 హరి వక్షమున - వక్ష రథముగాఁ గలది

35 దిగ్ర వృషత్కము = యుద్ధ భూమి వక్షమున - తయంతరమైన కాణములు
 గలది హరి వక్షమున - శివునకు కాణ మైనది శ్రీపురామర సంహార
 కాలమందు శివునకు కాణ మైనట్లు పురాణ గాథ

అహవ నిహత భటోచిత
హాహాకారములు వారి యాత్మలు రవీయం
దాహుతి పేసెడి వేళల
స్వాహాకారమ్ము లయ్యె నమర ముఖమునన్

క్రమ్ముకొని యమ్ము లెగడిమ్ముకొని యెండొరులుఁ
గ్రమ్ముకొని యహమ్మతి పెలంగన్
నమ్ముకొని యాత్మగల మమ్ముకొని దేహములు
నమ్మలిగ బోరిరి బలమ్ము లిరు వంకన్
అమ్ములకు నమ్ములు రథమ్ములు రథమ్ముల కి
భమ్ముల శిభమ్ములు నురమ్ముల కురమ్ముల్
కొమ్ములకు కొమ్ములు శిరమ్ములు శిరమ్ములకు
దిమ్ములుగఁ బోరిరి నయమ్ముఁ జల మొచ్చన్

ధరణిఁ బడి యొలిస మొండెపు మొ
త్తములం గని భూత విశాచములన్
పరమోత్సవ సంభరితమ్ములువై
భ్రమియించె వియత్తల రింగమునన్

అప్పుడు వరకాల సైన్యాధిపాంతుకుండు
మొనఁ డరవాల చాలనమ్మునఁ బగతుర
కుత్తుకల మొత్తముల నూఁచ కోత గోయ
బొండు వడి పారి రంత నా దండి మగలు

పరకాల చమూబల నిర్జితమై పరు
లకు వెత్తిన స్వీయ చమూ చయమున్
బరికించుచుఁ జోల చమూఁపి కాఁ
బురికొల్పె విటుల్ పున రుద్యతికై

‘వెన్ను జానగ ర దాణి వీరుఁ డెప్పుడు
 కయము గాంచిన నన్నాన నభయ ఒంగు
 మేను చాసిన న్విర్రా న మేన కాదు
 లఱుతిఁ బుష్ప హారము వైచి యాదరింతున్’

ఆ రీతిఁ జోళ వృతనాధిపుఁ డెచ్చరింపన్
 భిరుల్ మధిరు లయి పెల్లగ నార్చి హార
 పొరంభులై మగుడి నాహవ మయ్యె దాహ
 సార ప్రభావ మిరు సైన్యములం దెలర్చన్

స్విగ్రుణిత శౌర్య ముట్టిపడ టక్కరులో! హరులో! విన్మవ్వు ప
 న్నగములో! యున్మదోక్షములో! నాగఁ, గణాకదిఁ బోరసాగి ర
 ప్ర గళిత వర్షకాభముల భంగి దలిర్చుచుఁ జోల నీల సై
 న్య గణపతుల్ బరస్పరము నార్చుచుఁ, జేర్చుచు, హంకరించుచున్

క్రమముగ నీల సైన్యపతి గారుడి విక్రమ మొప్పుఁ జక్ర చం
 క్రమజ మొనర్చి, శాత విశిఖమ్ముల రొమ్మలయింపఁ జోల సై
 న్యము పెదరెన్ జమాపతియు వస్త్రములం బదివైచి, వేగ - భూ
 రుణుని పారికిం బఱచె రక్త నిపిక్త మహీధ్రమో యనన్

వచ్చిన దళవాయిం గని
 మెచ్చి, విభూషణము లీక మేదినివతి తా
 నచ్చెరు వంది నమస్తము
 గ్రుచ్చి యడుగ, నతడు గోడుగోడునఁ బలికెన్

‘ఏ మని వచియింతు నేలినవారికి

నా పక్ష పా దీ దినమ్మునందు
 పరకాల సేనాని పరతెంచె ను మ్మెరు
 ర్కొవఁ బోర నాహవాకుండుండు

పురరోధన మ్మేము జొవరింపఁ ద్రుటిరోప
వచ్చి తా వైన్యమున్ విచ్చగొట్టె
శర వర్షమున మమ్ము తరతర లాడింజె
బాటింజెఁ గారింజెఁ బారిషదుల

వంటకుండు కాదు - వాడు వరాంతకుండు
వంతమాత్రమే కాదు, దేవాంతకుండు
నేమి చాతుర్య, మేమి సంఘాపి గరిమ ?
మనన విని, చోళ భూపతి యనియె నిట్లు

‘ఉత్తరాగ్నిజానకు సోదిరులైన మీ
వింకమ్ము మేష గంభీరమమ్ము
అరులకు వె న్నిచ్చి పఱచి వచ్చిన మీ మ
గంటిమి త ద్దళాగ్ర న్తనమ్ము
పాజీ వచ్చుటె కాశ, పగతురన్ మెచ్చు మీ
మానమ్ము నిజుపేద దాన గుణము
అని మొన నీలక యర్జున మవివ మీ
కోపమ్ము వంగు ప్రకోపనమ్ము

ఒక్క సేవావి నెదరింప నుక్కడంగి
పాజీ వచ్చిరి మీ రేటి బంతు లహహ !
నేన దండె తిప్పొయి యా నీలు వొంది
వచ్చువాడను మీ కేమి నలదు శ్రమము ’

అని నిశ్చప్రదవాక్యముల్ బలికి చోళాధ్యుండు దాసినుఁ డ
య్యె, నిమేషమ్ములు కొన్ని నీరములు వయ్యెం ద ట్టభా మధ్యమం
దనివార్యమ్ముగ, వంత భూమిపతియున్ పాతూత దృక్పంప్రసా
రణముం జేయఁగి లేచి పల్కి రిటులన్ బ్రహ్మజ్ఞ చూడామణుల్

'ధరణి పురందరుండవు - నధర్ముడ వా పరకాలుఁ జూచి, యం
దర మనుకొన్నవారముగదా ! యతఁ డేదో విశేష శేమునీ
పరుడని, వాని రాజ్యమ న వర్తిలఁజేరితి నీవ, యాశఁడనీ
బరమ నపరుఁడై త్వ దనువర్తనముం బదరించె భూపరా !

హరి కటాక్షము సంపూర్ణ మతని యందు
అది నవ నక్తి, పిదప - రాజ్యమరక్తి
తుదకు హరిభక్తి - గురుభక్తి తుట్టు తుదకు
భాగవత శేష భోగ భావ ప్రసక్తి

ద్రవ్య ద్వారము పుణ్యమం చెఱుంగవే రాజేంద్ర ! నీలుండు దా
నవ్యాజముగఁ జేయు వైష్ణవ నవర్యం గలు పుణ్యమ్ము నం
దే వ్యాఘాతము లేక, సంగత ఫలం డీ పొటచే, వాఁడు నం
స్తవ్వండో ? పరిభాష్యఁటో ? నమభియాతవ్యుండో ? యోగింపుమా ?

అదియుంగాక యతండు గప్ప మిడగా నర్థించె గాలమ్ము, నా
యదనుం గానక ధూత ధూ తనయుఁడై యందెం బరిభావ, మా
పిదపనీ వాని బల మ్మొఱుంగకె పురం బీడించి న్యక్కార మం
దె దళాధ్యక్షుఁడుఁ ద చ్చమూఢవునిచేఁ ద్రివాతి త్రివమ్ముగానీ

నీలు దళవాయియే యింత నిపుణుఁ డనగ
నీలు సామర్థ్యముం జెప్ప నేల ? యతని
శౌరి కోదండ దివ్యావతారుఁ డనగ
ననుభ బిత్తాయ నుండ్రు దైవజ్ఞ వరులు
పరకాల బిరుద మిడి న
త్కరించిరివి, వాని నోలగమ్మున నాఁ డి
తరుణమున నీవ వానికీఁ
బరుడవుగా నిలచి పొరవలదు మహిళా !

అదియునుఁ గాక, భాగవతు లందఱు వాని పయిన్ దినమ్ము, న
భృంగియ పరంపరాన్తు విజయోన్మీతి వాక్య నువర్ణ పుష్ప నం
పద గురిపెంఱు - వారి కది బద్ధమొ ? నీలమొ ? కాని ధేనవో ?
క్రిదివ మహీ రుహమ్మొ ? జగలీ యే ? వచింపగా నగున్ ?

అనుచు బ్రహ్మపిదులు స్వాతంత్ర్యమునఁ దెల్ప
మంత్రవరులు రాజ్య రంభమందు
స్వాతిత్యము దెల్ప నవనర మృని యెంచి
ప్రభువరేణ్య తోడఁ బలికి రిట్లు

‘కావనబోము మేము పరకాలుని గొప్పదనమ్ము, బ్రహ్మ వి
ద్వాదము దంగపుచ్చు ప్రతిపాదిము సేయఁగఁబోము కాని, ఎ
క్తాది గుణ ప్రకర్ష మున కాదృఢ జూపు పథమ్ము వేఱు, ఎ
ర్వాదను మోటువానికి నయజ్ఞుల దండ విధింబు వేఱున

అనలుఁడు యాశకుం డిడిన హవ్యమునఁ గొనిపోయి, య
ఒనుల కొనంగి, వారల ప్రసాదము హోరికఁ గల్గఁజయు, న
యనఁజుడె యూర్ధ్వ సంజ్వలనుడై వలభిన్ దీపంప నుద్యమిం
చిన, నెవఁడై న నప్రస్థత చేతనుడై శిఖ లార్పకుఁడునే ?

రాజన ముండవచ్చు నది రాజ సమక్షమునందు గదు - రే
రాజరులందు రిక్కల కుఱంగట రాజిలుగాని, చంద నీ
రేజ సఖాగ్రమందు విహరించునె / యుద్ధరి చా ఇన్ద్రురా
గోజు మీ కడన్ నడుమఁ బుచ్చెన్ దెన్నె నట్ట గట్టంబు ?

రాజ విశ్వాపహరము - రాజమూరి
సంప్రహరము - రా త్పుమూ ఎమభి హు
మున్న జేసిన వాని ఎడంబడె
నెట్టి శాస్త్రము నంగీకరింపఁబడు

ఓక్క రొక్క మ్మిడుతుకె యాయె ధనమ్ము
 బలపు మని కాదు మాదు ప్రోత్సాహ మిప్పుడు
 మూల సూక్రము లిట్లు నిర్మూలమైన
 నాగలవార లెవ్వ రీ యవినయమ్ము

ఖంబర్యా వినిరోధి మేర్పడక లోక మ్మందు సర్వోత్ విశ్వం
 ఖల వృత్తిం బచరింతు, ధర్మి గతికిం గాతర్యమున్ వాటిలున్
 కులైలమ్ములు కుళింగు గండళిల లెక్కున్ మీదికిం గాన, న
 త్తులువన్ నీలుని నొంచు కార్యగతి నిర్దోషంబు ధాతీశ్వరా !'

అనుచుం గ్రగ్గడ లాడినట్టి పలుకుల్ స్వాభిప్స మేకమ్ముగా
 మను గొప్పదఁ డాచ వమ్మనట నమ్య గీక్షితుండై, విరో
 ధన తారే ట్టుజ కన్యకాధిప సురాచార్యాసురాచార్యులన్
 శని రాహు ధ్వజ లొక్కటై పుటద వీక్షల్ నింప, శంపాలతా
 గ్ర నికాతోగ్ర కృపాణముం గని శతాంగం బెక్క సుతాస్సహయై

పటహము మొరసెను శాత్రవ
 పుట భేదన జేతు చాట్య భూ పటహమ్మై⁸⁶
 పటలము గదలెను స్వ విశం
 కట వీర్యచ్ఛాది యవనికా పటలమ్మై⁸⁷

పటల గమనోద్ధమా రణ పటల మెల్ల
 బవర మందున వె న్నిచ్చి పాణఁ జూచు
 పటల కే దిక్కు దోపని పగిది నప్పు
 డప్ట దిగ్బంధన మొనర్చె ననఁగ నొప్పి

8 పటహమ్మై = పటమును హరించునదై

87 పటలమ్మై = పటమును రాగునదై

పరగః జతురంగమున³⁸ మూడుపాళ్ళు మేము
ప్రభువు సంపత్తిలో రెండుపాళ్ళు మేము
మేము దేనికి లోబడఁబో మటంబు
వరున దురగముల్ ఎత్తులఁ గరి రథములు

కల్పానేహః ప్రకువ్య ధులశ కలశి³⁹ సంకాసుడై, నేత్రహం⁴⁰ తా
నల్పియః పావకుండై, యవల సముదితాభ్యామడై,⁴¹ నీల రక్తా⁴²
నల్ప కుర్చిద్ధాత్మ్యుడై, పాయక గిరిధరుండై⁴³, యాహవ ధ్వంసకుండై⁴⁴
ఎప్పెన్ జోకుండు సేనా నివహము గడిమిన్ నీలరాధాని పొంతన్

38 'పరురంగ' అను వాగ్దక్షరములలో - మొదటి 'ప' వదలివచ్చి, తక్కిన
మూడక్షరములు 'రురంగ' అయినది 'సంపత్తి' అను మూడక్షరము
లలో - మొదటి 'సం' వదలి చో 'నల్పి' అయి ది వర్తన = కాలి బలము
కలి రసములు మాలిము పై విధముగా ఏ 'వదమునందును ఇముదలేదు
అదియే ఉత్కర్షణపాదకము

39 గరళ కంఠ = శివుడు ఇందరి విశేషము లన్నియు - ఎప్పువకు, చోప
నకు అన్వయించును

40 శివుని నేత్రమునుండి నిష్క్రమించునట్టి చోపనకు

41 శివుని వక్షమున అలల నముదిత = పార్వతీదేవియొక్క అభ్యాళి =
సాహివ్యము చోరుని వక్షమున అలల నముదిత = విశ్వమున కలిగి,
అభ్యాళి = ఆళి

42 శివుని వక్షమున నీల = రోహిణి మతీయ - అవల్ప కుర్చిద్ధాత్మ్యుడు =
అవల్పముగా క్రోధము తెందినవలె చోరుని వక్షమున నీలరక్తి -
నీలుని యందు రక్తి గలవానియెడి అవల్ప కుర్చిద్ధాత్మ్యుడు అవల్పముగా
కోర్చిదముఁ తెందినవాడు

43 శివుని వక్షమున, పాయక గిరి రుద్రు = పాయకపై నున్నపు గంధర్వులు
చోరుని ఎత్తిమని పాయకముల ను గంధర్వులు

44 శివుని వక్షమున అహవ ధ్వంసకు = అహవనకుడు

నోల ఎరికాలు లియ్యరు శుద్ధ శీలు
రియ్యరును నమ బలు లాహవోర్పియందుఁ
బడ్డపాంము నల జాంగవలయు
ననఁగ వడమింది తెక్కె న య్యబ్బ నఖిందు

స్కంధావారమునందుఁ జోలమహిళు త్రైవ్యమ్ములున్ నిల్పె, న
ద్యంధున్ భాగవతాళి నిల సహిద్య తృప్తమ్మునన్ నిల్చి రా
నంధిన జోలుడు పీరపాణుచటన్ సంపూరి గావించె, శ్రీ
గంధోదంచిత తీరపాన మిచటం గావించె నీలుండుఁ దాన్

భాగ్యతోతిమల్ నరిగఁ బంక్తులు దీరిచి యుండి రాష్ట్రలా
హోగము సోగి భోగ ఎరిభోగము ? శ్రీ కలకాబ్ధి కన్యకా
స్వాగతమో ? కలి ప్రమధనార్థ సమాగత నిత్యసూరి సం
యోగము/ త్యాగ యోగ నిగహేధమ కార్మర భూమి భాగమో?

పాక మ్మెల్లఁ బూక మయ్యె నొకొక్క సూపంబుల్ నలోపంబులో?
కాకమ్మన్ లవణాతిరేకములో ? భక్త్యంబుల్ పరీక్ష్యంబులో ?
అకుం గూరకు గారిలో ? మఱియు - క్షీరాన్నంబు విధ్యాన్నమో ?
లోకారాధ్యులు మీరు - ఇ నున కిటుగ్ తోతెంచుటే భాగ్యమో ?

ననుభ భవా గ్ని మగ్ను లగువారికి శాస్త్ర కరావలంబన
మొనఁగి నముద్రించుటకు నుత్సృతన్ మనుజువశారుడై
యనర్చకశోన వెన్నెడి మహామహూర ! నమర్చనోపధిన్
వానఁగడి చెంగులన్ నయిచి పోయిదు మత్స్యతముల్ దినమ్మునన్ '

అని శ్రీమ త్వరకాల భీరుడు తడియారాధనైకాగ్ని చే
తనుడై యుండగ వేళ్ళ వాస్తవ జాతఁ డిత్తంకాతులుండై, 'ప్రసూ !
మర పూ ర్వాపము ముట్టించిబడె నమ్మా తోప్పక్కడె యెత్తి ఏ
చెప్పను భూరి ధృవినీ సమేతుఁ డయి సొచ్చెన్ వచ్చి పర్యంతమున్ '

అనాచుఁ బ్రేమవారి దెచ్చిన, యా పృష్ఠపై
పానక మ్మనఁ బుకయుఁ, బ్రథమ కబళ
సందు మక్షిణ సంపాత మట్లు దోడ
నట్లు దలపోసఁ బరిణామఁ డేకతమున

‘సగు ఎప్పుంటులు శ్రేయముల్గద ! మహా బక్తా ! కా వేళ దు
స్సగు ఎ రైతనిపాత మేల ? భగవత్సంకల్పతం బెట్టిదో ?
యవ పాలుం డిపు రె స్త్రీ వచ్చుటకు నా మాండ్యమై యాఁ గారడ
మృతవలీకమున నర్పమున్ ధన గతమై కాని, నా స్త్యన్యథా

భాగవతు భీత లెల్ల సంభ్రాంతు లైరి
యిట్టి కోలాహలమ్మ వా రెఱుంగ రెపుడు
నర్థ సోజనమున వికలాత్మ లగుచు
సుత్రరావోశనము బట్టియుందు రకట !
భయము మీ కేల యంటి, మీ బంటు నంటి
నయ్య ! మీరలు భుజియింపుఁ డంటిగాని
కుసుమములఁ బలు వారి మానసములందు
ఎ గ్గి సంపాతమయ్యె నీ వార్త యర !

ఈ దుస్థితి కంతటికిన్
గా దౌర్భాగ్యమై కారణ స్మరయంగా
లేదో ? నిష్కృతి దీనికి
ఏ దారిఁ దరించువాడ నీ వివ దభిన్

అన్నిటికి మూల మాను సింహాసనమ్ము
దాన వాటిల్లు రాజన దంభవృత్తి
దానఁ గర్తవ్య మౌడ్య మద్దాన సుకృత
హాని రాజ్యాంతమున నరకాధిగమము

కోరినంతనె రాజ్యాధికారమందు
 నిల్పినట్టి యుదార మనీషుడైన
 చోళ భూపా బు నెదిరింపఁ జూచుకన్న
 వెఱు పిళ్ళాన ఘాతుక వృత్తి తేదు

ధరణి పాలన మేడ ? వైష్ణవ పద ద్వంద్వార్చన మేడి ? నం
 గర రంగ మ్మది యేడ / రంగవత నంగ మేడి ? రిక్తావగా
 తరణ మేడి ? అదీయ⁴⁵ దివ్య పద తీర్థ మేడి / నంగ్రామ భీ
 కర హుంకారము లేద ? మంత్ర యుగ శిక్షాగోపనం జేసినో ?

కౌరి పాదార్పణార్చకుడైన
 యె నెవండును ధరణి శాసించు కొఱకు ?
 చోళరాజ ప్రసాదిత ఓ⁴⁶టి నిపుడు
 వాని కర్పించి నిర్భరత్వమ్ము గండు

ప్రాకట రాజ్య భార మొక ప్రక్కకు లాగఁగ, చిత్త మధికిం
 బోకడ వెట్టి, భాగవత పూజ యొనర్చితి నింతిదన్న నే
 నీకుతలావనమ్ము నిపుడే చని చోళు పరమ్ము జేసి, ని
 ర్వాణకుల రీతి బుచ్చెదను భాగవతార్చనమంద ప్రాద్దులన్'

అనుడుఁ దలపోసి సంధి సూదనము సేయు
 కేతనము బూపి చోళ నికేతనమ్ము
 జేరి యంజలి గీరింపఁజేసి పల్కె
 సార్వభౌమునకు విరాగి సత్తముండు

'ఓ రాజన్య లలామ ! నీ కరుణచే నుర్వీపతత్వంబు సే
 కూరెం, దీరెను మోజు దానిపయి నాకుం గాన, నీ యీ ధరా
 భార మ్మీవె గ్రహింపు మింకఁ, గృతమున్ భావించు వేవేళ, నా
 దారిన నెను జరింతు భ గవత న ల్లైకంకర్య ఎర్యామతిన'

‘పప్పుల నేనొ ఛాగవత దానుఁ దొనర్చియె యుండు, వాని నీ
 వెప్పు యెఱుగాఁ బరిగణింఁగవేడెద సాధు శీలతన్
 గి ౧ మొనంగు బొక్క వని ౧ ద్దపి - మామక శీవితమ్మునన్
 దప్పక లీర్చికొందు వ్యవధానము మాత్ర మడంగఁ గోరుదున్’
 ౧౨ వదియించి, ‘మామ మకుటాంగద ముఖ్యములైన రాజు లాం
 భనములు వీడి, చోళుని వశ మొనరించి, ప్రపన్న ఒకఁ
 మ్మురకు ఘట్టిల జేసెఁ ఎరిపూర్ణత నంతట రాజభృత్యు నొ
 క్కని నియమించి కప్పమునకై చనఁ జోళుఁడు రాజధానికిన్

కాగ్నుక⁴⁶ కళాద్యుఁ డయ్యక - జ్యో⁴⁷ లిక్షు డయ్యు
 శక్తుఁ గియును - బొరుష నహితుఁ డయ్యు
 నమో⁴⁸ శీలుండునై నీల నామకుండు
 యుద్ధతి యడంగి సువిరక్తి నొందె నతఁడు

ర్యాము దెచ్చికో మ్మని కరమ్మునఁ బెట్టిన భామిసీమణుల్
 పూర్వర జాపబోవ రిల బూరుషులంద ననుభూత రాజ్యమే
 భోజ్యము గా దటా చురిలుఁ బుచ్చిని నాథుని పైన భక్తి సా
 హ్రజ్యము నిల్పెఁ బ్రాజ్యముగ మానిని యుర్బలసల్లి మేల్ బళా !

కుముదవల్లి భూషణములతోఁ గొన్నాళ్ళు
 నగదె వైష్ణవార్చనమ్ము, పిదిప
 నవియు నొవ్వ మయ్యె, నవుడె కప్పమునకుఁ
 బట్టు పల్లె రాజదటుఁడు కడిమి

46 కర్ముక = కుసు ర్విద్యా విశేషము మఱియు - కాంగగలము

47 జ్యో కలిపఁడు - భూమి గలవాడు అథవా - రాజ్యము గలవాఁడు
 మఱియు, కాళ్ళతొన వింటివారి గలవాఁడు

48 గవయ స్వరావుఁడు కాల్చేస్త - వంగిన వ్యతావము గలవాఁడు మఱియు
 ఇందు క్షమఁడు గమక, ఉద్ధతి, లేక - పిలవర్తుఁడు గమక, ఎల్లి దనము,
 లేకయందెను అని భర్తవి గలది

'పెక్కు దినమ్ము లయ్యె నిక్కడ నే నుండి
యిలవఱుడు గప్ప మాయ వైతి
నింకఁ దాళి ననుచు సంకెలర్ దవలించి
నీలు నుంచెను చెరసాల యందు

టొలలన్ నీ కరమందుఁ బెట్టుకొని రంకుల్ నేర్చి, కాంతార జా
యల బుధ్యమ్మనఁ దోసి, రాఁపదంమడున్ నిల్చి, నీ పొద భ
క్తులతో నంగము గూర్చి, నేటికి న్నవ దోహంబుఁ బైఁ బెట్టి, యిం
ఖలముల్ గూర్చిన నీ కటాక్ష మెదో దుర్గాహ్యంబు నర్వేక్షర !

చెఱ యనుకొంటి నిద్ది యిసిసీ ! భవదీయ కృపా కటాక్షమం
దిరి మది - యిన్ని న శ్మ నను దెచ్చితినా ? హృదయ ప్రసక్తికిన్
గిరి మనుభుత మయ్యె నిటఁ గర్మ ఫల మ్మిక శేష వృత్తచే
వరతెద నర్వ శేషివి భవ న్మత మే విధమో ? శ్రియఃపతీ !

చెఱ బడినందునన్ వగవు జెందను, రాజ్యము పోయినందునన్
సరక గొనన్, నతీ నుతుల సంగతికై తపియింప, ధాత్రపై
గరరిన నందకై వెరవ, భాగవతోత్తమ సంగ మాధురీ
విరిహమె యాత్మ దేహముల వేల్పుచు నుండె వ్యధాగ్ని కీలన్ ' .

అనుచు విర్వేద సంకప్తఁడై నతమ్ము
కరిగిరిమివి బ్రార్థించి కరఁగి మూఁడు
దినము లాహార పాన వర్జనము సేయ
వరిదుఁ డగుపించెఁ గలలోన వనటు దీర్చ
'రమ్మ పరకాల ! కాంచీపురమున కిపుడు
దాని కవ్వలఁ గ్రోశ మాత్రమ్మునందు
బూత వేగవతీ తీర భూమియందు
బొలుచు నొక మహా శాస్త్రీ భూరహమ్ము

ఆచట నున్నట్టి వృక్షములందు నదియె
కడు వికారము, న ద్దాని కడుగు భాగ
నందుఁ ద్రవ్విన ములబ్ధ మగును నీకు
నిధి యొకటి , దాన దీర్ఘము నీ ఋణవృత్తి '

నత తరికిం బితామహ ధన మ్మగు హస్తీ గిరీద్రహృదీ నం
నీత వరదాభ్యుతేజ మతుఁ దెచ్చి, కనుంగవతున్ మణుంగుగాన్
గతి వరదుండె యంచుఁ బరకాలుఁడు మేల్కని, బంధనాలయౌ
దగ్గఁ దయ రాజభృత్యులకుఁ బా నెఱింగించెను స్వప్న వృత్తమన్

'కంచి వరదుఁడు నాకుఁ గప్పించినాఁడు
ప్రేమతోడుత ఎధినిఁ జూపించినాఁడు
రాజభృత్యులు ! నాతోడ రండు రండు
కప్ప మిచ్చెద నిం తేమి ? గైకొనుండు

ఆని వరకాల సూరివరుఁ డా వృష భృత్యులతోడఁ గంచికిన్
జని, వరదుండు గు త్తికిఁ బాయనె వేగవతీ తలమ్మునం
దనతరసాడ్యమైన నిధి నంది, నృపాలుని కప్ప గుచ్చి, త
క్కిన ధన సంకహమ్మున నుఖించెను భాగవతాతిధేయుడై

వరదుఁడు నిధిఁ జూపిన యా
చరితము వివి చోళరాజవంధ్రుఁడు నంతః
కరణమ్మునఁ గడుఁ జింతిలి
పరకాలుని కడకు వచ్చి వచ్చియించె నిటుల్

'ఓ మహనీయ ! చారుచరితోజ్వల ! సత్య మెఱుంగలేక, నిన్
బాములఁ బెట్టినట్టి కడుఁ జూపిని - నా యవరాధ పుంజముల్
నామ మదంగ గ్రమ్మఱ నిలాభరహన్ గ్రహించి, వైష్ణవ
స్వాముల కర్ప సేయు, మిఁక నర్జము నీ హృదయానుసారమే '

అని చోళుం డనుకాప తప్పుఁ డయి సంప్రార్థింపఁగా - 'రాజవం
దన ! ప్రత్యర్థితమైన న్యాస భర ముల్నాసించునే కై కొనన్ ?
పునరావర్తన చున్న దాని నెఱుగన్ బుణ్యంబొ పాపంబొ రం
గం యాజ్ఞా విగ్రహుడవై చనఁగ నాకాంక్షింతు నాసాగరిన్ '

అని దృఢ నిష్ఠుఁడు పృథర నా వరదాబుఁడు చోళసాస్త్రి భౌ
మునికుమారి, సాతఁగును మోఘ గతి జనలేక, వైష్ణవా
ర్చనమున కేత దర్శమును సద్వినియోగము చేయుఁ డంచుఁ గాం
చన నయ నపు సంఘ మొసంగి పురమ్మున కేగఁ బ్రీతుఁడై

వేగవతీ తటోదితి పవిత్ర ధవమ్మునఁ గొన్ని నాళ్ళు చో
ళాగమవేళ దత్త ము నర్థముతో సుతి గొన్ని నాళ్ళుమున్
భాగవతార్చిగమ్ము సుతి భాజనమై తనరారె, నెన్నినా
ళ్ళి గది ? కొండలైనను ద్రివింపవె ? ఆ వరదాబు నివశిన్

ఇంటుం గల్గిఁ బెంబు తప్పెలలు జెల్లించెన్, నకుగ్రమ్ముగా
నింటిండ్న్ ముఱ భారముం బెఱిగె, ఏ కేహర్గముం గానర
దింటిన్ సూర్య సుధాంకుశారకల కయ్యెన్ వాస ము ద్దానిచె
మింటిన్ బోలెన నర్వదా హరిదామేయానుషంగమ్మువన్

'మా నుడొ లి వుదైన వి' మా పరకాండ ! మా కృతమ్ముగా
హీనుడనైతి, కిద్ది భరియింపగలే బుక వీడు 'మ' ప్పునన్
'గానుగ లోనిదే తమకు గంతుదొ బెట్టితిఁగాని, మీకుగా
నే నొనరింగ నెద్ది, తమ రేగిర నే బ్రతుకంగలాడనే ?

బనన్ మీ యుదరగలు నింపుటకు నే యున్నానునా / నా స్వరూ
పానప్రాప్తము నాకఁ దారకము - నా యాశ్చస్యితిస్థాపనా
నూనప్రాభవ మంచు నే నెఱిగి యుద్దోగించిరిన్, యుష్మ ద
ర్చా వైయత్కమునందు మీదు పద తీర్థమేది జీవింతునా ?

ఎప్పుటి కప్పుడే వరదుఁ డెద్దియొ సూపుచునుండె దారి, మా
యప్ప ఎరాల కుప్ప - శరణార్థుల బంగరు అప్ప - యాతఁడే
మప్ప భవ తృదాభిరుచ, మానుట కెంతటివాఁడ ? యంభరము ?
ద్రిప్పిన బండి వోలెఁ ద దధీనుఁడనై తిరుగాగుమండెదన్

మనలఁ బోంపలేఁడు మీ డనుచు దేహ
బంధువులు పీడిపోవ రెవ్వారు నాత్మ
బంధువులు మీరు పోవుటే పాడి ! మీదు
సేవనమె నుమ్ము మాహక జీరనమ్ము

నిజ కుష్టింభరి భావ బద్ధు లయి పల్ని భ్రాతృ పుత్రాదికుల్
యజమానాత్మ శరీర నాశమనకే యత్నింతుగా మారల
విజితాంతః పరిపగధు లాశ్రిత జనా విద్యానుయోగ్యుగ్ని ?
షణ్మే మీ కృప యాత్మయుం దనువు తీజ మ్మందు మీ సేవచే

ఆట్టి మీ పాద తీర్థము లానుచుండి
నర్వ లీర్థావగాహన నత్ఫలమ్ము
గండు నెవ్వేళ, నెట్టి విఘ్నములు సెప్ప
కివట మీ దివ్య సాన్నిధ్య మేర్పరచుఁడు

భాగవతాంఘ్రిరేణువులు ప్రబ్బిని నా భవనమ్మునందుఁ దా
జేగును దొంటి వర్ణ, మటులే భవ దంఘ్రి పవిత్ర తీర్థమున్
దాగిని నా భవమ్మున⁴⁰ నదా ప్రభుమాక్షర లోపయో, మహా
త్యాగులు మీ కృపన్ గనెద నక్షర పూర్ణ మఖానుభోగమున్

40 భవనమున దొంటి వర్ణ మేగిన, వన మగును
భవమ్మున ప్రభుమాక్షరలోప మయిన, వ మ్మగును

అనుచున్ శ్రీ కలివైరి భాగవత పాదాబ్జమ్మలన్ గేశ బం
ధన శైవాలము బాహునాములు నాన్గం జూట్టి బంధింపఁగాఁ
బ్రజిపాతార్థులు వారు నిచ్చి రటనే ప్రాబోధికి గీతకల్
నినదంపన్ రస పూర మౌ నరసి శ్రేణిభూత హంసాకృతిన్

సర్వ వృత్తాంతమును యథా పూర్వముగనె
నడచిపొత్తిచునుండె భిన్నమ్ము లేదు
తెగదువారునుఁ గొందఱు పొగడువారు
వైరి పరకాలు నంత న య్యవనరమున

వస్తువు లెల్ల నిండుకొనె భాగవతావళికి నా దినమ్మునన్
బస్తు ఘటిల్లు దుస్థితి యుపస్థిత మయ్యె, నక క్షణమ్ములో
మస్తకమందునన్ మెఱసె మార్గము శ్రీ పరకాల ను రికిన్
హస్తాగ్రిరీంధ్రుడై రథికఁ డాత్మ రథమ్మున కండు నెంచఁగన్
సామముతోడగాని, నరన వ్యవహారముతోడగాని ను
త్రాముఁడెయైనె స్వాభిలషితుమ్మును జొందఁడు గాన, నాదు బా
హుమన మన్విపార్థముగ నచ్యుత భక్తి విహీన ధామముల్
వేమముతోడఁ గొల్ల గొని నే నిడుకొందుఁ బ్రపన్నకోటికిన్

అని తలంచి ..

లెమ్మని యంతరాత్మ యదలింపగ, దైర్యమునన్ శుభస్య భీ
ఘ్రిమ్మని, గండ కత్తెరలు, గత్తులు మున్నగు సాధనమ్ములన్
బమ్మి నేడ్కఁ బూని, ధనవ ద్ధృహ సీమలయందు రాత్రిలన్
గుర్తిమ్మరఁ బోయె నీలఁ డదిగో యశిసీలక చాప గుండుఁడై
ద్వారోపాంతములందు విస్ఫురితముల్ దర్శించి ఏకాగ్రముల్
వీరల్ భాగవత ప్రకాండు లని యా వేశ్యంబులన్ జౌర్యమున్
త్రారంభింపక దండవ త్రువకుఁడై, బద్ధాంజలిన్యాసుఁడై
దూర మేగి, త దన్య గేహములపై దూఁతెన్ గానూమ త్రుభన్

గోడలు కన్నముల్ వొడిచి, గొల్కెములుం బెకలించి, తబ్బులన్
బెడెము బూడఁగాఁ బెరికి, బీటలు పార్చి, గవాక్ష భాగముల్
త్రాడు దగిల్చి, మేడలకుఁ బ్రాకి, యయః పరిణధ పేటికన్
వీడఁగజేసి, తా వలయు విత్తము ముచ్చిచ్చిలుచుండె నిత్యమున

పల్లెయ, లగ్గిహారములు, పత్తనముల్ నెరిపొక, పీరు లా
భిల్లులతోడఁ గూడి, మహాభృత్తుహరములఁ, గావనములన్
మెల్లగఁ బంచయుండి పయనించు, నవజ్జన కోశభారమున్
గొల్లగఁ గొట్టి, సజ్జనులకున్ నెఱి నింపెను కుక్షికోశన్

ఆ రీతిం గలివైరి నంతత తదీయారాధన వ్యగ్రుడై
యారోహక్రమ మొప్ప, విఘ్న వినర బ్యాళావళి వక్త్రముల
సేరం బోవకి, రంగరా త్పుణయ నిశ్శేష సహాయముడై
సాహధస్థితి నందెఁ దాఁ జరమ నిష్ఠాఖండ సౌధమ్మనన్

కంచి వరదుఁ డ తని తైంకర్య నిష్ఠకుఁ
గరము మెచ్చి, యాత్మ కరము నిచ్చి
వర మొనంగి, మంత్ర వరము బ్రసాదించ
నూహ జేసి నంత నొక్కనాడు

మఱునాఁడే ద్వయమంత్ర దేశికులు జన్మంబై కటాక్షించు నా
తిరు నక్షత్రము, నాడు వైష్ణవులకున్ ద్విత్వీ ప్రవృద్ధముగా
జరుగంగావలె నర్చన మ్మన విశేష ద్రవ్య మార్జింఁగా
బరతానుండు జరిందెఁ దన్మర కళా పారీణు డుగ్రాటపుల్

పరగున్ వేదములే ప్రపన్న జన హృద్భావాను పొరింబులై
యరయ ప్నే నికృ నెంతవాడ నని శీతాంకుండు నస్తాద్యికిన్
బుబదెన్ నదుజపాతు నీలు నిరులన్ వర్జివఁగారా దటం
చురు దీప్తిన్ వెలుగొందెఁ దారకలు నా వ్యోమాగ్ర భాగమ్మనన్

నడికి రే యయ్యె నా విపినమ్ముందు
గానరాఁ దొక్క మానసఁ దైవ గాని
యంగకంతకు నుత్కరి యదికి పగులు
నుండె నా పరకాఁ నగుండె నీగ

క్షణము లైపోయె బహు నిమేషగు లరీ
నిమిషములు నేగె బహు ముగూర్తముల పొల్క
గిడియలునుఁ బోయె జూనిలై, కడకు రాత్రి
యంబ త్రుటిలోన నేగెడు నట్లు దండె

హా ! యను దైవ మాయ ఇదియా ? యను నా వరదందు నా కిడం
దా ? యను, వాని నమ్మిలగదా ! యను, ననే బరికింగ వెంచినా
దా ? యను, నవ్వి మాన్య మింక హా ! యను, నీ పరకల తీవితా
ధ్యాయమునన్ నుధాక్షిణము లాయనదో యను, దుర్దిన మ్మనున్

'ఏ మయి పోయె భాగవతు లెల్లరు నా కిడు న్నవ్వు వాక్పయం
నేమయిపోయె నిత్య మొనరించెగి ల త్కద తీర్థ సేవనం
జేమయిపోయె, నేను భుజయించెడి వైష్ణవ శేషపున్ ఫలం
దీ మహి మ త్పురా దురిత మేదియొ యన్నఁటి మిందె నితరన్

అనుచున్ సంస్కృతి హార కానవమునం దిల్లాడు జీవాత్మ చా
ద్విన వప్రాప్త మనోరథుం డగుఁడొక్కల్ నంగి సొరించుచున్
పెను వంతం బడి యాన మల్లడి గొనన్ పృథ్వాగ్గమం దక్కి చూ
దిన, దౌ దవ్వుల గోచరించె నొక యర్చిః ఫలంబు పుట్టునన్

దీప మొక్కటియే పెక్కు దీపములకుఁ
గారణ మ్మగు రీతి నా కానవచ్చు
తొంటి పరకాల ముఖ్యుల యంతరంగ
ముల వెలిగించె నాకా ప్రమోదములను.

తొలుత నెక్కటియై వెల్గి దోచె నొకటి
పిదప వే అయ్యె కకటాది వివిధ వాహ
నములు క్రమముగ వేర్వేరి వరులు నంత
గలి వారుండనె భృత్య వర్గముఁ జూచి

పచ్చినగా రి నెల్ల ఎలువంగ ఎరోధ మొనర్చుచు, డాత్యుని "
చచ్చరుచై నవారి కకటముల కడ్డు పడుండు, చే విరిం
బుచ్చిన నిట్టి మేల్ తరుణున్ గవఁచో మిశ్ర డీవితమ్మునన్
పచ్చగ నిల్చు నీ దినము మామక భాగవతార్చనార్థకున్

అనుచుఁ బరశురాయోగి యాత్మానుచరుల
నెచ్చరింపఁగ నాతని కెరఁగి వారు
చెట్ల మాటున డాఁగిరి - దీమ చిటుకు
మనన విస్పించు రీతి న య్యవనరమున

క్రమముగ వా జన సమ్య
ర్థము చేరువ యయ్యె, ముందు - దర్భాంకురముల
సమధలు బట్టిన యొక వృ
ద్ధ మహీసురు నిలిపి యంతి తర్జించె నిటుల్

'నిలుమయ్య బాపనయ్యా !
నిలునిలు మో యయ్య ! నెపితి నీకే నయ్యా !
ఇలు చైన సొమ్ము లుంటే
ఒలి సిక్కడ బెట్టవయ్య ! ఏమో ఇనవా ?

|| అత్మహీనులు = అత్మయందు స్వాతంత్ర్య బుద్ధి గలవారు అవఁగా -
అపవన్నులు

ఇంకపొతివో నూడు ని స్పీడఁ బెట్టి
ఏమి సేతానో తెలు నాశే బిగింపు
సెయ్యఁబోకు - మర్యాదగా పెప్పుతుండ
అది బెట్టుము నగలు నాణ్యాలు గట్టు '

అన విని వృద్ధ ద్విజుఁడున్
దన బెంతం గలివట్టి దర్భలు, సమిధల్
గొను మని చాని కొనంగివఁ
గినిసి చనియె నతఁడు దండ గే యిది యనుచున్

తక్కు పరకాల కింకరు లక్కు మీఱి
వచ్చు జనులను మిగుల బీభత్సపరచి
ధన కవచముల నన్నిటి దన్నరించి
పెట్టెలం బెట్టి యుంచి రప్పట్టునందు

పరకాలుం దపు డడ్డగిందె నొక శుంభ ద్రత్న పల్కంకికా
వరమున్, దప్త పారణ్య రుక్రభరమున్ బ్రాలంబి మి క్తా తిర
స్కరిణి నుందర ముల్ల స శ్రుణవ సాకారంబుఁ దవ్య ద్వధూ
వర సంస్థాన విభాకరమ్ము ఖగరా ట్పుక్షద్యయీ సారము⁵¹

ఉన్మి⁵² నా యదీ | వర⁵³ వోమంటె యను రీతి

మొంగలి దండంబు సింగి నూచ

దానికి వశ మౌచుఁ దనరుట న్యా వృత్తి

యనఁగ వెన్నటి దండ మణిగియుండ

51 ఇందు, పల్లకి ఓంకారముగా వర్ణింపఁబడినది సారజాంబు వికడమే
ఓంకారమునందు - ఆకార, ఏకార, మకారము లన్నవి లకడము విష్ణు
వాచకము మకారము జీవ వాచకము మధ్య మన్న ఉకారము - ఆత్మ
వరమాత్మల సంబంధమును ఘటించఁజేయును సరమాత్మకు వరశంభ్రుండై
యుండుట - జీవుని స్వరూపము మొంగలి దండము ఆకారము బంగారు
చక్కి ఉకారము వెనుక దండము పుకారముగా సూక్ష్మాములు

52 పల్లకి వక్షమున, వెనుక దండ లకన్న ఎ క్తగు వాకము అకార వక్షమున
పరమ సదము

నీ రెండిటికి నంధి యొనగింప నా పని
 యనఁగ జంగరు చక్కి యమరియుండ
 నిదియె మా పని యందు విదిత మ్మొనర్పఁగాఁ
 బుర ములు నల్వరు మోయుమండ
 శ్రుతి చరష్టయ మస్తకారూఢ మగుచుఁ
 దొలి నకారమ్ము - మధ్యమందున నుకార,
 మంతమందునను మకార మలరు ప్రణవ
 ములు దోచెడి పల్లకి నతఁడు గాంచె

అగఁడౌ చొక బొట్టు పెట్టె పరకాలాఱుండు - త ద్దర్శ, మార్
 మ్రొగెన్ దిక్కుల - దింపుడం చనియె - వారున్ దింపి రా పల్లకిన్
 వేగమ్మే తెర యొత్తిగించి యతఁ డువ్విళ్ళూరె సౌవర్ణ భూ
 షాగోరంజిత నూత్న దంపతుల నాకిల్ దీర విక్షిండుచున్

'పాపము క్రొత్త జంట - మధుపర్కము లేనియు వీడలేదు, నే
 దో పోవర్తన మ్మొదవుచుండెను - వీరల జూడ, నెట్టి నం
 తాపము నాదు చిత్తను నఁ దార్కొనకుండ త | వైష్ణవోత్కర
 శ్రీపద సేవనమ్మున న్మరింపను వే రొక పుణ్య పాపముల్ '

అని పరకాలయోగివరు డనొప్పి, పెండ్లికుమారు మేనిపైఁ
 గనకప యోపవీతములుఁ గాంచనహారమా, నంగుళీయముల్
 ఘన కనకాది భూషణములన్ హరియించి, వడిన్ - వధూ ప్రసా
 ధనముల నెల్లఁ గొల్ల గొని ధన్యుడ నందుఁ దలంచె నెమ్మదిన్

హరియించిన ద్రవ్యములన్
 నరిగాఁ బెట్టెల నమర్చి, నర్చి, పరిజనుల్
 హరి హరి హరి యని యెత్తఁగ
 నర యంగుళ మేని లేవ దయ్యె న దేమో |

పరకాలుం దందఱికుం

గరవాలముఁ జూపి బిట్టు గర్జారవముల్

నెలపిననుఁ బరిజనులు దమ

కరపుటుములు గీలుకొల్చి కర మని రిటులన్

'సామి యినరయ్య మా లోప మేమి లేదు

సాయనక్తులా నెత్తెము సామి మీరు

నూపితిరిగంద ఎవఁ డేమి సేసినాఁడో ?

మాయ మర్కాలు తెలియవు మాకు పలువ |'

అన విని పరకాలుఁడు గ్రో

ధన్యఁడై నలు దెసలఁ గనులు దార్కొల్పుంగా

గన వచ్చిన వృద్ధ ద్విజుఁ

డనుమానాస్పదముగాఁగ ననె నీ రీతిన్

'వృద్ధ పితామహుండ వని వెంగలినై గమనింపనైతి, దు

ర్బుద్ధిని - మంత్రవాదములఁ బుచ్చితివో ? కనికట్టు జేసితి' /

రుద్ధములయ్యెఁ బేటికలు, రొప్పుదునుండిరి పృక్కు , వేను సం

సిద్ధుఁడ డేఁతైన, విడఁజేయుము కావక మంత్రగ్రీ తంత్రముల్

పల్లు పెరకింతు మంత్రముల్ పొరకుండ

నొడలు బొడిపింతు దుర్బుద్ధు లొడవకుండ'

ననెడి పరకాలు కరవాలమునకు బెడరి

వృద్ధ విప్రుఁడు వల్లె నీ రీతి నపుడు

'బ్రతుకునకై' సమిత్కుశము బట్టిరవాడను - ఇర్విర త్పురీ
హితుడను - మంత్ర తంత్రముల నేమి యెఱుంగనివాడ, నేర్పి
యతఁ డిల మంత్ర తంత్రముల నారయుఁ దేరినవాడు - లీ
వెత లిడువాడు - భోగమునఁ బెండ్లికుమారుఁడు, జూడు మాత 5

సిరి 54 గలవాడు - చాని దరిఁ జేరిన నీ కువకార మాను, 6
న్నరమరబెట్టుబోకు, పలుకాడెడివాడను, పేరు తూన్య మ
బ్బురముగఁ బట్టుపై నెగిరిపోవునతం దీక జాగు సేసినన్
జరణము లాడనియకు, మసాధ్యుఁ డతిం దెటువంటివారికిన్

అను నంత -

కర్మల తెల్ల సొప్పి యయి క్కాల్వెడువాడు త్రియీ నముల్ల
ద్ధర్మ శరీరుఁ డుద్భుత కృత ప్రకృత ప్రతివత్సమాని దు
ష్కర్ముఁ డకేష రుక్ష్మకర కర్దమ శోషణుఁ డబ్బతోషణుం
ఁర్పిలిఁ దోచుచుండెను వియత్తల భూషణుఁ ఁ డప్పడె

సమిధలు బట్టిన విప్రో

త్తము పల్కులు కలి హరువి క్రుధా ఇల్లనమునన్

సమిధలు గాగ, నతండున్

దమిఁ బెండ్లి కుమారుఁ జేరి, దర్ప మెల్పరన్

'మంత్రము బెట్టినాడ నటు - మందనముల్ విగియించి తింటు - 1
తంత్రము నా కడం దగదు - కాతలఁ జూచితి - విన్ను నొంచు 2
మంత్రము నా కడం గలదు - మాట లిజెటికి ? ద్రవ్య పేటికల్
తంతుల రీతిఁ దేల్పు మని దప్పిన, నా కరవాల మిదిగో !

53, 54 పెండ్లి వద్యమొనరించు - పెండ్లి కుమారుఁడు 'వరమాత' యని
గర్వికము

పరకాలుం డటు నిప్పులం గురి యుచుం బల్కంకికాభ్యాశమం
దురు దర్శిద్ధతి నిల్వఁ జెండికొడు కోహా! యంత హరుండవా?
ధర నచ్చేద్యుడ, నీ కృపాజమునకుం దధ్యంబ - నీ క్షేకమే
భరహా నా కిఁకఁ జెంత రమ్మ, నులభోపాయమ్ము నేఁ దెల్పెదన్

పేటికలె కాదు - స్వరాంత చాటికలును

చాటికలె కాదు - బ్రహ్మాంధి భాండములును

నేక మైనను వాని లఘూకరించు

పెద్ద మంత్రిము నీకుఁ జెప్పెదను వినుము '

అనుచు నా పెల్ల కొమరఁడు ..

అకలంకాదర నుచ్చిల్లఁ బరకాలార్కాగణన్ మాన్త ము
స్తక సంయోగ మొనర్చి లాగుకొని, త త్కర్ణంబునం దాగమా
స్త కథాసార నమేత ముత్తమ పుమర్థ | పాపకం వాపద
స్తక మంత్ర మ్ముపదేశము న్నెఱపె శ్రీ నారాయణాష్టాక్షరిన్

అష్టాపదముం గోరిన

అష్టాక్షరి లబ్ధ మయ్యె నవరీల మెయిన్

ఇష్టార్థము నిండె నను

ద్విష్టమై యైన నా యదృష్ట మ్మేమో ?

రిగుమంతార్కాక్షరమాల యెప్పుడు శ్రివోదేశమ్ము భూషించెనో

కరచాల మ్మది జూరిపోయె నపుడే, కాంతార భాగమ్మునం

దరుణోపవ్రజ మారివట్టు పరకాలాంత స్థితుల్ మారె, గో

ధ రనమ్మయ్యె వఖండ బోధ రవమై, దర్పంబు దాన్యంబులై

తరుణుడు గానరాఁడు - నవిధిమ్మునఁ బల్లకి లేడు - తన్వియునీ

మఱుగు వడె, బురోహితుడు మచ్చునకుం గనరాఁడు - తక్కు చా

రరిగిరి దృష్ట మార్గమున కందక యంతయు న్నవ్వు గాఢయై

కరఁగె క్షణంబులోనఁ బరకాలుఁడు దిగ్భ్రమ శొది నంతటన్

దిక్కుల నన్నిటం కలయఁ ద్రిప్పయఁ గనవ వొక్క మాటగా
నెక్కును వేడక వోమ నరణిం బరికింపఁగ దర్శపాణియై
యక్కమలాననుండు - నిటలాక్షుఁడు ప్రియభుఁ, డ హృదయ గ్రుడుం
దక్కు నిలింపు తెల్లరును దర్శన మిచ్చిరి మాలికాకృతిన్

వ్యాటా విమాన నవ మణి
మాలా మధ్యేంద్ర నీల మణి ఘృడి పటలీ
రీలా పల్లిముచాభా
కాలిన్ వనమాలి నా వివరముం గాంచెన్.

పల్కంకిభవ ద్రవగాధిపతిపైఁ బ్రత్యగ్ర వైవాహికా
ద్భిల్యాలంకరణ ప్రభావనరమల్ జెన్నారంగా, నిందిరా
కల్యాణిమణితోడఁ గూడి, దర శక్రస్ఫూర్తి నంపాస్త్ర పా
కల్యుండై భుజగేంద్రకాయ యిడె సాక్షాత్కార మా నూరికిన్

దివ్య దర్శన ముద్దాన దివ్య దృష్టి
దివ్య భావ పరంపరల్ దివ్య తేజ
మవ్యయానంద సిద్ధ రసానుభూతి
యన్యవృత్తంబులై కలె నతని కపుడు

అదర్శమృత్తన మోముజూచుకొనిన ట్లాయెన్, గతార్థమ్ము - ని
ర్వేదామోదము, లఘుధార, పుల కోదేవికమ్ము, గాఢద్యమున్
బ్రాదుర్భూతము లయ్యె మానసమునన్ భావ ప్రవాహంబు మ
ర్యాదాతీతముగాగ వెల్వడెను వా గృత్నివహారమ్ముగా

పాయక⁵ దుఃఖ కారణ భవమ్మునఁ దూలి కృశించినాడ, లేఁ
బ్రాయపుఁ గన్నెలన్ వలచి వర్వులు వెట్టితి నిన్ని నాళ్ళు, ను
శ్రీయుత సంవిదారకము జీవన దాయక మద్వితీయ నా
రాయణ దివ్య నామ మహాహా ! కనుగొంటి నెఁకన్ సుఖాత్ముడన్

అకటకటా ! గతించె గత మంతయుఁ జేడెల గట్టి గుట్టులే
నకలము నంచు నమ్మితిని - నదగతి వాసితి - నేడు పక్షముల్
తక తక లార్చు యంచల కొలమ్ములు గల్గిన నీటి బుగ్గలన్
బ్రొకట మనోజ్ఞమైన నగరమ్మున నుంచుఁ దిరుక్కుడందలోన్

భామల రూపమే యమ్మత పానముగాఁ దలపోసి, యైహిక
క్షేమము లానజేసి, యథు తీవితముం బచరించు శుక్కు మి
ధ్యామయ కాల మంతరిత మయ్యెను - భక్త మనో నిష్ఠుఁడౌ
కాముని తండ్రి నామమునఁ గంటి, సుఖమ్మును గొంటి మంటిహా

విజయము నశ్వరార్థములు బ్రత్రరి చూపులుఁ గౌగిలింతలున్
నిజ మని కోరు చంచలుడ, నే ననమర్థుడ, నాకనమ్ము న
క్కజముగ నంటి పోల్చి యయి కాశ్యపి నెత్తిన చక్రి గారుడ
ధ్వజుని కృపా విశేషమున ధన్యుడ నైతిని, నామ మందితిన్

నా కువకర్త, నాకుఁ బిత, నా పతి, బంధువు, నాకు నాయువై
పీఠక నవీర్ప రక్కసుల పీచ మణించిన నా ప్రభుండు న
శ్రీకుండు వానమో నుమ పరీమళ కానన వప్ర శోభితం
బొ కమనీయ తంజపుర మాత్రయ మంది స్మరింతు నా మమున్

55 ఈ పద్యము మొదలుకొని, 'అల జదలంకు తోటలు' అను పద్యము
వఱకు తిరుమంగయాళ్వారుల పెరియ తిరుమొళి అనువాదము

మనులార ! మీ రెలుగకుంటిరి గేస్తుల లక్షణము లే
యె జను లెట్టివారలో గ్రహింపదు పండితులైన దాతకున్
మోజులు పల్కుచుందురు వినుండు తరించుడు పుణ్యశ్రీర్థ సి
రాచిత్రము శుభ స్థలికి రం డిక రండు అరుక్కుడందకున్

పేదను జ్ఞ నమందు - నిరుపేదను శాస్త్ర విబోధమందు - శ
వాది సుఖానుభవ విశయాద్యుడే, జాప రతుండునైన నీ
నీ దినమిగు నన్నిటి ద్యజింతి, దైత్యసమర్థ మార్గజా
నేదన చెందితిం, గడు వివేకము గంటిన నామ సంపదన్

కులగు నొనంగు - సంపదలఁ గూర్పును - దాసుల దుఖ పంతులు
ఁగఁగఁగఁ గలుగఁ, గెవల పద మ్మిడు, దాప్య మొనంగు, దేజమున్
బలము నొనంగు నట్టి పరునామము గంటినిఁ గన్న తల్లియున్
జలుగలన గ్రెను వారి చల్లఁగఁ గూర్పు నికేమి హాయిరే !

అల బద లంగు తోట లనయ మ్మి నంకులమైన నీటి కా
ల్యలు గ్రహించు మంగిపురవాని కలి ద్విషుఁ జాన తిచ్చు కో
కుల పద గుంభిత మ్మయిన మాలిక యిద్ది, పశించుఁ డెల్ల వే
లల హరి భక్తులార ! నఫల మ్మగు జన్మము, నారఁ దాపముల్

ఆ విధముగ -

అ రాధిక కల భిక్ష్వు శశికాంత మ్మిట్లు, వైకుంఠ వీ
రి పుట్టి గరంగు నా కలిమ నాస్య ద్వారమం దుండి జా
ల్పరూపి యి ప దగవరన్ ద్రవిడమాలా చిత్ర రత్నమ్మలై
సే రంగి ధిపుఁ డిద్వగింతు విలస ద్భుంగార హారమ్మలై

ఇగు వాంతము - ద్వయ మంత్రము

బరహ క్షోకమ్ము, ద త్ప్రచారము లవనిన్

ప రి నిష్ఠ థ గవత త

త్రయము భూషణము లయ్యె బరకాణునకున్

హరికృప నంది యాతఁడు నహాయులతో మఱలంగ, విత్త నం
భరితములైన పేటికలు వస్త్యమునం గను పట్ట, నిందిరా
వరుని కటాక్షముం బరమ భాగవల్ లి ప్రసాదమున్ హృదం
తంమున నెంచుకొం చగటితమ్ముగ నాఁ జొనరిందె విందులన్

భగవ ద్వివ్య రసానుభూతి రస లబ్ధ స్వాంతుఁడై, చిత్రబో
ధ గతిన్ బర్మిన పల్కు తెల్ల గివితా ద్భమ్ములై, చిత్రకా
ది గుఱోపేతము లై, ముముక్షువులకు న దివ్య ప్రబంధమ్ములై
జగతిన్ వాసికి నెక్కె మిక్కుటముగా సద్గ్రంథ రాజమ్ములై

ఆ యాఱు పృబంధములన్
స్థాయ చ్చరగోపమాళి పరిదృఢ చిత్రా
మాయమ్మున కాఱంగము
లాయెం బరకాల భాషకాస్యోదితముల్

చిత్ర మాధుర్య విస్తార శీఘ్ర గతులఁ
గివిత నవలలఁ జెప్పిన కారణమున
జగతి బరకాలునకుఁ జతుష్క విళాఖా మ
టి, పృసిద్ధ వీరుదము నిర్ణీత మయ్యె

కలలోన నలనాఁడు కన్పట్టి పెన్నిధిఁ
జూపించు వరదుని సోయగమ్ము
తిగిది యాదర మొప్పు దిరుమంత్ర మిడిన యా
పెండ్లి కుమారుని విభృమమ్ము
దేవతావళికోడ దివినుండి పృత్యక్ష
మైన పరాత్మరు హరువు మురువు
భాగవతోత్తమల్ పృతి దిన మర్పించు
నర్చావకారుని యంద మెల్ల

హృదయ కుడ్యమ్మనందుఁ జిత్తింఁచుకొనుచు
నాన దీరక స్వామి వేంచేసి యున్న
దిన్య దేశము లన్నియఁ దిరుగఁ దలఁచి
బయలు దీరెను పరకాల పరమ యోగి

కటు బయలుదేరి -

కలియుగి దైవత మ్మనఁగఁ గాంచన గోపుర కృగ నంవృతో
జ్వల విలయమ్మునం దమిత వైభవుడై వెలుగొందు వేడు కొం
గల దొర సేవనమ్మున ఇడమ్ములుగా నఖిలేంద్రియమ్ములన్
గలి రిపు జిహ్వ మాత్ర మిటు గానము జీపె రసైక విషమై

'భువి' పయిఁ బెక్కు దేహములఁ బుట్టితిఁ గిట్టితిఁ, సొమ్మసిల్లితిన్,
'గా'ల, శ్రేయ మొక్కటియుఁ జేయక యుంటి, నధర్మశీరివై
నవిసి! విప్రు డున్నత ఘనంబులు వర్జెడి వేంకటాద్రిపై
'విరళి వెలు దేవ! నిను నాశ్రయ మందితి నేలుకొ మ్మికన్'

అనుచు వేంకటగిరినాథు నార్చి వాడి
కంచి వరదునిఁ గాంచి కీర్తించి యొక్క
చారు వనమందుఁ బరకాల నూరి యుండ
క్షుధిత భూదేవుఁ డొక్కఁ డచ్చొటికి వచ్చి

అకొంటి నంచుఁ బల్కఁగఁ
బ్రాకటముగఁ బంచ భక్త్య పరమాన్నములన్
శ్రీ కలి వైరి యిడంగాఁ
దేకువ భుజియించి యతఁ డదృఘ్యం డయ్యెన్

ఆ విప్రుని స్థానమునను
 శ్రీ విలాతుఁ డష్ట భుజి స్థానింహుం దాచి
 రావము గల సుకూని
 బే వినుతుల నం శ్రుతిదే గమ్యరియెన్
 అంతః గలవైరి యగ్ర మధ్యమున నున్న
 క్షేత్రములఁ జూచి యపరశ్కేత్ర పేర్
 సారధిస్వామి ఓవ్య దర్శనము సేయ
 బుక్తి రస మిట్లు లక్షర భావ మందె

'అల' వేదవ్యాస నిర్వి, త త్ఫలమునే యందించుచున్, మౌన
 ద్యులకున్ స్వాద్య ఫలమ్మనై దుగి యీ దూరుండె న నందుండు, దా
 గలభ ప్కటలు సా సంతి త నుతున్ శైవయు నాగ్యుండ నీ
 వ, లల ట్కర్త రథ ప్రవేశిదన ఆలాఢ్యానైక నా రాయణా'

పార్థసారథి వా రీతిఁ బాడి పాడి
 యకకుండై య లయమ్మున నాడి యాడి
 తృప్తి దీరంగ నచటనే తేడి తేడి
 వదలి పయనించె నెట్లులో వాడి వాడి

పెనుకటి దివ్య దేశముల పీడితినే యను చింత యొక్కెడను
 మునుకొనుఁగాని, ముందు గనబోయెడి ముగ్గుల వైభవమ్ములును
 గనుగవఁ దోప నాతని పవమ్మునఁ బున్న సునాటి రయికిన్
 దినమునకైన నంధి వలె దృష్టము దిష్టము నయ్యె నయ్యెడన్

రంగని కేలన మట్లు త్వ
 రంగని పరకాలమౌళి రాజన్య్యుడు శ్రీ
 రంగ నిశాయ్యులు గనె బహి
 రంగ నిశాయములు ను అరంగము గడగన్

రాణ దరిర్ప రంగ నగరమ్మును, గాంచె గవేరజోదర
 యోడ మణి ఘట్ట పటల నుందర మందరమున్, విభీషణ
 ప్రాణ పదమ్ము, రాఘవ కరార్చిత మక్షయ శ్రుతి నందయ
 ద్రోణము, భావనా విషయ దూరము, భూమి వికుంఠ ధామమున్

తంత్ర బాహర నస్తక మధిగమించి
 భోగి పర్యంకమందు వెబోగ రంగ
 నాథు దర్శించి, శ్రీ రిఘునాథు తోడ
 వైకృతి భ వము సేసి యిటునుచు వాడె

'ఇతఁ డజ్ఞుండు విహిను డీతఁ దరియం చే రీతి వైషమ్యముల్
 మఱి దాఁకొల్పక నావికుం డగు గుహున్ మన్నించి సామియితో
 సలితో దీటుగఁ జూచినాడ వటుగా పొద్దుజ్జ్వలతాకరా
 కత పత్ర ప్రభ లోన్పు నీ పదములన్ సంధింతు నా శిర్షమున్'
 అనుయన్ శ్రీ కలివైరి త త్పదములం దాత్మ ద్వితీయమ్ము న
 య్యన గర్వింపఁగ, భృంగ మద్ది పునరాయాతమ్ము గా కుంటచే
 దనుమాత్రమ్ము మరల్చె వెట్టులో నిజ స్థానమ్మునన్ వైష్ణవా
 ర్యన కృత్యమ్ము లొనర్ప యాత్రకుఁ గృతార్థత్వమ్ము సేకూరఁగన్

న్యాస పదులకు శ్రీ రంగ యాత్రకన్న
 మిన్న లే కుంట నధిగతామేయ తుష్టి
 మఱియె బరకాలుడును దిరొక్కొరయలూరు
 నకుఁ గాగిజనులు బిరుదముల్ బ్రకట పరు

మయ జయ పరకాల ! జయ జయ సుజ్ఞాన
 మయ ! చతు ష్క విశిఖామణి ! జయ జయ
 జయ జయ పరవ దివయ మత్త మ రంగ
 పంచాస్య ! జయ జయ పంచనామ !

జయ జయ చరమ నిస్సా నుధా మౌఢురీ
సారజ్జ ! జయ జయ సూరివర్య !
జయ జయ కలిమల చ్చాటన పొలిబల్య !
జయ జయ శ్రీరింగ జయకళాక !

అనెడి జయ జయ ధ్యనులు మిన్నంటుఁ బరమ
పరిజనులఁ గూడి ఎరళాలుఁ డరుగుచుండి
నొక్క గ్రామమ నన్ గొందఁ జుగ్గతి మెయి
మార్గ మరికట్టి పల్కి రీ మాడ్కి నపుడు

'ఎవరో ? మీరలు దెల్పుఁ డి జనపదం తెచ్చోటికిఁ బోదువో ?
భవ బాఘ్యాతమైన యా బిరుద నుభారంబు లెవ్వారివో ?
కవి లోకైక పురందరుం డగుచు వెల్గెన్ మా గురుు డీ నతు
ష్కవిచూడామణి యెవ్వఁ డీ యనిన యాచారంబు సొటంపుఁడీ !

ఇదట సాగవు మీ జయోదీరితములు
కార్తికేయాఁక నంభూతుఁ గవి వరేణ్య
మూర్త నిక్షిప్త నిజ పదాంభోజ మిరు
వినరె / నంబుంధి గురుని నీ జనపదమున.

తెలిసియొ తెలియకొ మీరలు
పలికితి రీ పురమ నందుఁ బర బిరుదమ్ముల్
తలవంపు గనక, కోలా
హల ముడిగి చనుఁడు ముద్రితానను లగుచున్ '

అని నాంబుంధి కపింద్రు ధాతు లన దూహాధీనులై రోధనం
బొవరింపన్, గలివైరి మీ గురుని నే నోడింతుఁ దర్కంబునం
దనవా రిర్వురి మధ్యమం దపుడె వాగాయోధనం బయ్యె, నూ
తన హేతుకులై హేతువై త్రుతు బురస్తొఁజమ్ములై దీక్షుగన్

పరిషత్ తృండిత మండలి
పరకాలు న కిచ్చె విజయ బహుమానమ్మున్
నరమందు సంబంధియు నం
బరమునఁ బరకాలు నిట్లు బ్రస్తుతి జేసెన్

‘ఏను’¹ కుమారుడన్ గద తృదీయ ముఖోర్త వా కృపాశీన్
స్థానము నీకె చెల్లు గపితా విభవమ్మున వా గృలమ్మునన్
దేనెలు నీదు కల్పములు - దృష్ట్రుల కేల్లను వాడి ముల్కులున్
దానవ వైరికిం గరము దగ్గరవాడవు, ప్రోడవం చనన్

‘బహుముఖ’² మైన ప్రజ్ఞ గలవాడవు - స్వాదు కవిత్వ వైఖరీ
గుహుడవు - నామ మాత్రమునఁ గొంచెపువాడవు - గుఱ్ఱ రూపమో
సహజము - నీకు వాదము నఁ జక్కగ నూడవ కన్ను విప్ప దీ
మా మను నడ్దియే వలవి దార్కులు మెచ్చ’ రటంచుఁ బలుకుచున్

పరకాలుడు సంబాధికి
గురు పద్ధతి జూపి వీడుకొల్పి, స్వదేశా
భిరణిం జనె బరిజనులన్
బరమోత్సాహమున జయ రవమ్ములు పలుకన్

పరకాలుం డటు గొంతఁ బుచ్చి, భగవత్ పూజ్యుడవే - దేవతాం
లరి, మంత్రాంతర, సాధనాంతరములన్ వరించి యుక్తాంతమున
దిరుఘంత్ర ద్వయమంత్ర దీపములు హృదేశమ్మునన్ వెల్లుగఁ
గరమైకాంత పద స్థితిం గపయె సుంభ ద్రింగ ధామమ్మునన్
ద్రావిడామ్నాయము బాడి రంగ విభు నిద్రం బుచ్చు, దోహరియల్
నవరించున్, గృహ శోధన మొనరుచున్, స్నానమ్ము లాడించు, వ
శ్ర వితానంబులు లిండి యార్చు, నహారా ఖల్పమ్మునం దూచుచున్
వశార్థుం డగు విస్మితాననుఁ డగున్, విభాగింతుఁడౌఁ దాంతుఁడ

1 - (1) పద్యములలో, సంబంధి కవి - కుమారాంశము, పరకాలవి
కాంధాంశమును గర్భితములు

శ్రీరంగాలయ వైష్ణవాభ్యుదయమున్ రెట్టింపఁగాఁ జేసె, బాగ్
కారమృత్ వెలయించె నూత్నములు గఁగన్, గోళుం శ్రీ పుర
స్కారముల్ గలిగించె, ఋషు వనముల్ గ రాముగాఁ బెంచె, గా
వేరి తీరమునందు నందన వనావిర్భావమే ! రంప చరన్

ఉద్యోల ప్రతివత్తి శ్రీ కలిహుచే నుదీపితం బైన నం

1 ద్వైభోగము జూచి రంగ నగరిన్ భావించిరొ క్కుమ్మడిన్
'త ద్విజ్ఞోః పరమం పదం' అనుచు సిద్ధ చాత్రముల్ దేవతల్
విద్వాంసుల్ ననకాది మోషి వరులున్ విద్యాధరుల్ కిన్నరుల్
త దూశ వ మృగు రంగధామమునఁ గాంతం గూడి తైలంకర్య నత్
కౌద్యాస్వాదన మ శ్రికాళి కిడుచున్ గావేరి తీరమృగన్
భద్రాశ్మ నొక యాశ్రమాంతరమునన్ బద్యాననాసీనుడై
చిద్రోచి ర్మహి ఎందు యోగ మయ శోచిష్కేత సంవిష్టుడై
హరి కర్ణాంత¹ వికృష్టమాణ గుణుడై యాకంపి² తానేక కం
ధరుడై, యాపగ³ మోచనాభిక్షుడై, నానా⁴ సురిప్రయో
దక⁵ డై, వ్యోమ⁶ మార్గ గామ యుగుచున్ దౌవారకల్, వృష్టిల్
కర మీయం ఎరటాలుఁ డందికొనె స్వాకారము⁷ శాస్త్రమున్

-
- 1 ఎరకాలది ఎత్తమున, హరి కర్ణము వజ్రము ఆకర్షించఁబడినది వజ్రము
కార్ణి వక్షము, చింతి వారి
- 2 పరకాల వక్షమున, పీరి వియోగమును నమోపలేది యాత్మల 40రములు
కింపించినవో కార్ణి వక్షమున, త ద్విమక్తి 50యల బాణములచే ఆనేక
దీప్తిల కంఠము లొకింపందినవి
- 3 పరకాల ఎత్తమున, యోగ మర్థము ద్వారా ప్రాణ వాయువును వదలుట
కార వక్షమున బాణములు వదలుట
- 4 పరకాల వక్షమున మక్తి పురుషుల గమని, వైకుంఠ మృగ మధ్యమున
చాన దేవతలు జూపు పూజా విధానములందు దాదరిము కార్ణి వక్షమున,
నానా రాక్షస పశ్చిమతము ఎయంకరిత్వము
- 5 ఎరకాల వక్షమున, అర్చి ర్మార్గ గమనము కార వక్షమున, ఆకాశ మందు
- 6 చిరుమంగయాశ్వాసులు స్వప్నరూప మందిరి! ఆనఁగా - కార్ణిత్వ మందిరి

* * *

నన్య స్త్రీ శ్రీవతయేఽథ దివ్య మహిషీ వర్ణాయ నన్యంగళం
 నన్య స్త్రీ శ్రీమ దనంత ముఖ్య దివిష త్సంఘాయ శత్రవ జయః
 శ్రీమద్భక్తిః పరకాల కారికనయ శ్రీభాష్యకృద్భ్యో నమః
 కాశేభ్యో నమః - మన్తు నిత్య విజయో సౌచార్య సంపత్తయే.

* * *

స్థిర నల్లాన్ గురుదశ్యవ ర్తి కులభూ తిర్యేంకటారాత్మజం
 డ, రసోదంచిత గాన - వాదన దణ్డండన్, గృష్టమాచార్యుడన్
 సరవిన్ మ భిక్షుపేవనాధిగత భాషా యుగ్య సాహిత్యుడన్
 బరకాలోత్తమ గాథ బల్లి దురిత చ్ఛాపిదముల్ నెట్టితిన్.



శ్రీ రామ కృష్ణావతారములు

అశ్వారుల భక్తి విశేషములు

విద్యా భాషణ - కవికా విశారద

శ్రీమాన్ ధనకుధరం పరదాచార్యులు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొమడీ సంపాదకులు

★

అశ్వారుల రామ భక్తి

అశ్వారులు విష్ణు భక్తాగ్రగణ్యులుగా - తవి శేఖరులుగా సుపరి
సిద్ధులు ఆ మహానీయులు తమ దివ్య ప్రబంధములలో - విష్ణు
భగవానుని యవతారములను, వివిధ లీలలను సాంగోపాంగముగ
వర్ణించుచు, బహు భంగులుగా ప్రస్తుతించి యున్నారు భగవానుడు
బద్ధ జైతనుల న్నద్ధరించుటకు పృథి యుగము నందును అవతరించు
చుండు నవి ఆ దివ్య నూరుల బివ్య భావనము

భూ మండలమున అధర్మము వ్యాపించినపుడు, అజ్ఞానాంధ
కారము ధరాతలమున పరివ్యాప్త మైనపుడు, దయా నముద్రుఁ డగు
భగవానుడు - తన దయా గుణమును ప్రకటించుటకు అవతారములను
ధరించుచుండును ఈ యంశమును నమ్మాళ్వారులు ధ్రువీకరించుచు,
చేతనులు తన యంశభూతులే యయ్యును, ఆ చేతన కొటికి తన
దర్శన భాగ్యమును పొందెదమనుటకు, భగవంతుడు అవతారములఁ
దాల్చుచుండు నన న్నక్కాడించిరి కావున, విష్ణు భగవానునకును,
ఆ భగవానుని యవతారములకును భేదము లే దని అశ్వారులు
భావించినట్లే స్పష్ట మగును కాని, రామ కృష్ణావతారములు రెండు
మాత్రమే వారిని విశేషముగ ఆకర్షించినట్లు, వారి దివ్య ప్రబంధములు
వేనోళ్ళ బాటుచున్నవి.

అశ్వరూప దీవ్య ప్రబంధము లో - కేవలము రామకృష్ణావతారములై గాక, తక్కిన యగతారములు పైతము అటు నటు వర్ణింపఁబడినవి. రామావతారము నందిలి కొన్ని ముఖ్య ఘట్టములగు మాత్రమే వారు తమ ద్విగ్య ప్రబంధము లో వర్ణించిరి. ఆమిత వాక్యము ప్రపంచమున వారిది మహా కావ్య యుగము కాదు గనుక, రామ తథను ఆధారముగ గైకొని, అశ్వరూప ఒక్క ప్రబంధము వై నను రచించి యుండలేదు. వారిది కేవలము భక్తితోఁ గూడిన భావావేశము గల యుగ మగుటచే, వారు భక్తి ప్రధానము లగు మధుర గీతములను మాత్రమే రచించిరి. అట్టి గీతములనే ఆ మహా ఘట్టము తనివి తీరి గానము చేసి, అత్యానందము ఎందుచుండెడివారు అయినను, భక్తి రస భరితము లగు వారి పాశురములలో - రామావతార విశేషములు పైతము వర్ణింపబడినవి.

తమిళమున కృష్ణ చరితమునకే గాక రామ చరిత రచనకును అశ్వరూపే అద్యులు కావున, ఆ చరిత ద్వయ నిర్మాణ విషయమున వారిక విశిష్ట స్థానమును పొందఁ గల్గిరి. అశ్వరూప కంటెను పూర్వము తమిళమున నెట్టి కావ్యములు కానరావు. అశ్వరూప చాణ్ద్యమున రామ చరిత సుంతయు ఆట నటు గన్పట్టుచునే ఉన్నది. అశ్వరూపకు పూర్వము తమిళ సాహిత్య గ్రంథములలో - రామ చరితము నందలి కొన్ని ఘట్టములు కానవచ్చినను, ఆ సాహిత్య స్త్రోతముల సత్తి ప్రబోధకము లగు ఘట్టములను మాత్రము వర్ణింపవలెని యిదవలన, తమిళమున రామ చరితమును వర్ణించిన వారిలో - అశ్వరూపే అద్యులని ఆలియ వచ్చును.

కంట మహా కవి - అశ్వరూప దీవ్య ప్రబంధములపై ప్రఖ్యాత ఎతుఁడైన కారణము వలననే, తమిళమున మొట్ట మొదటి రామావతార మహా కావ్యమును రచించి, 'కవి చక్ర వర్తి' యను బిరుదును పొందెను.

గలను నివ్య ప్రలాభవాలతో రామ చరితమునకు సంబంధించి అశ్వాదులు ఎత్తిగవిన కొన్న ఘట్టు వలెందుఁ గల భావ పరంపరలను కలఁగ వహించి తన రామ చరితమున విశేషముగా అనుకరించెను అదియును గాక, అ కలఁగ వహించి - నన్నాశ్వాదులను మ్మలించుచు - 'శరకోపరదాది' యను గల నానా స్తోత్ర గ్రంథమును రచించిన విషయము ఇది స్వతము కావన, రామాయణ కావ్య కర్త లెల్లఱును అశ్వాదుల దివ్య ప్రబంధములచే ప్రభావము లై - క్కు భావించవచ్చును

ఎన్నిదరాశ్వాదులలో - కులశేఖర, తిరమంగై, పెరియ, కులశేఖరాశ్వాదు లను నల్లు రాశ్వాదులు రామ చరితము నందలి వివిధ ట్టములను విశేషముగ ఎత్తి చిరి కాని, వీరిలో నే యొకరును రామ కథను క్రమ ముగ రచించి నందఱేను

కులశేఖరాశ్వాదుల రామ భక్తి -

పైఁ జేర్కనఁబడిన నల్లు రాశ్వాదులలో - కులశేఖరాశ్వాద ల రామ భక్తి అపార మైనది ఈ యంశమును ఎలవఱచెడు కథ లనేక ములు లోకమున ప్రచరిత మగుచున్నవి ఒకనాఁడు పొరాణకుఁడు రాజ సౌధమున రామాయణ ప్రవచనము జేయుచు, రావణాసురఁడు సీత నపహరించిన వృత్తాంతమును వివరించి చెప్పుచుండ, కులశేఖరాశ్వాదులు విని, వెంటనే కొగ్గిదోర్కికులై, రావణ సంహారముఁ గావించి, సీతా మాహా దేవిని గొనితెచ్చుటకు చతురంగ బలముతో ఎయు దీర గుడుక్కుచు కాఁగా, దానిని గమనించిన పొరాణకుఁడు - 'శ్రీరామచంద్రమూర్తి లంకలో రావణుని సంహరించి, సీతా దేవిని గైకొని వచ్చె' నని చెప్పగా ఎని, కులశేఖరాశ్వాదు లపు డా యుద్ధ పర్యాయాఁ శన్నాహమును విరమించె నఁట ! ఈ రీతిగా కులశేఖరాశ్వాదులకు శ్రీరామచంద్రగీర్తనము గల శ్రీగదము లగు భక్తి

ప్రవక్తలు వెల్లడి యగుచున్నవి ఇట్టి ఘట్టములే అటు నటు మఱి కొన్ని కానవచ్చును

కులశేఖరాశ్వాదులు రచించిన 'పెరుమాళ్ మొలక' దిగ్వి ప్రబంధమునందుఁ గల ఉదాహరణమును దీక్షితులు - రామ చరిత్ర మునకు సంబంధించినవియై యున్నవి మొదటి దశకమున, బాలుఁ డగు లాముని ఓదార్పుటకు ఉల్ల యగు కొనల్య - ఈయెలలో పరుండ బెట్టి, జోల పాటు పాడి, ఆ బాలుని ఎద్ర పుచ్చుచున్నట్లు వర్ణింపఁబడినది రెండవ దశకమున, రాముని కన వాన గమన కారణముగా గల్గిన దశరథుని విలాపము వర్ణింపఁబడినది ఈ దశక ములు హృదయమును ద్రివింప జే గుచుగా నుండును ఇట్టి కరుణ రగ వల్లనము మెందును కాఁరాదు ఇందలి దశరథ విలాప వర్ణనము అద్వితీయ మైనది మూడవ దశకమున రామ కథ సంక్ర మముగా వర్ణింపఁబడినది కులశేఖరాశ్వాదుల రామ కథ సంబంధ మగు మొదటి దశకము - 'తాలాట్టు' ప్రక్రియలో నున్నది జోల పాడి, బాలుని నిద్ర పుచ్చుటకై, తమ భావములను వ్యక్తముఁ గావించు ఒకా నొక కావ్య నిర్మాణ ప్రక్రియ యిది దీనిని 'తాలాట్టు' అని మెందును ఇందు - 'తాలేల' అను శబ్దము పొతుననున నొక సారి గవి, అనేక ఎఱ్ఱులు ములు గాని మయోగింపఁబడుచుండును 'తాలాట్టు' అనఁగా - జోల పాటు' యన యర్థము బ్రతి సుఖావహ మగు రాగముతో నమకూర్చఁబడిన యిట్టి తాలాట్టు గీతములను తల్ల క్రవ్యముగి అలాపంప, ఆ యాలాపనకు తనయుడు తన్మయత్వము వెంది, సుఖముగా హాయిగా విద్రించుట పరిపాటి ఇందువలన, బాలుఁ డగు రాముని ఉద్దేశించి, ఇట్టి 'తాలాట్టు' ప్రక్రియలో కొన్ని గీతములను కులశేఖరాశ్వాదులు రచించిరి మచ్చుకు రెండు గీతములు -

సీలాంబరి రాగ ౧ - త్రిపుట తాళము

మన్ను పుగళ్ కొన్నెకన్ మణి యరువాడు క్రవనే
వెన్నిలకై కొన్నెడిగ్ ఇమ్మలైదు శెమ్మెన్ శేర
కన్నివన్ మామరిన్ వుడై పూళ్ కణపురె కైన్ కరుమణియే
ఎమ్మడైయ విమ్మడుదే ఇరాగవనే శాదేలో¹

4 1 2

'కొన్నెరుకడుకలార్ పొన్నె కన్ కుల మదలాడు
తిట్ పెరుమ్ పుగళ్ చ్చువకన్ తిరుమరుగా రాశరడి
కణ్ణయిణుడు తీర్తియిలి కణపురె కైన్ కరుమణియే
ఎమ్మ కులత్తిమ్మడుదే ఇరాగవనే శాదేలో²

తల్లి యగు కౌనల్య గర్భమునుండి వెలువడిన రక్షామా ! నా
దివ్యామృతమా ! రాఘవా ! నిద్రించుము మా కులసు నకు దివ్య
యమును వంటివాడా ! రాఘవా ! నిద్రించుము "

ఇట్టి 'తాలాట్టు' గీతము లలో - రాముని స్తుతించుటతో బాటు,
రామ చరితమునందలి కొన్ని ఘట్టములు కూడ వర్ణింపబడినవి. అట్టి
ఘట్టములలో - శ్రీరామ జననము, తాలూరి వధ, సీతా కల్యాణము,
పిన తల్లి యగు కైకీయి ఆదేశానుసారము రాముడు అరణ్యమ న
కేగుట, అట్టి వన వాన సమయమున సీతా లక్ష్మణులు రాముని అను
వర్తించుట, భరతునిపై రాజ్య పారిపాలన భారము నిడుట మున్నగు
నవియే కాక, రాముడు ల కలో ప్రవేశించుట, రావణ వధ మొదలగు
ఘట్టములు సైతము వర్ణింపబడినవి. ఈ దశకమున - కులశేఖరాశ్వా
రులు - తమ్ము, తల్లి యగు కౌనల్యగారి దలంచుకొని, రాముని తన

1 పెరుమాళ్ తిరుమొళి 8 - 1

2 పెరుమాళ్ తిరుమొళి 9 - 3

అందునిగా వెంటకొని, తమ వాత్సల్య భక్తిని అపారముగ ప్రవహించి జేసిరి

పై జెప్పబడిన కులశేఖరాళ్వారుల దశరథ విలాప శును దశకము - దక్షిణ కావ్య ప్రపంచమున అద్వితీయ మైనది | పియ నుతలు దగు రామని వన వాసమును గుఱించి దశరథుని మనో వీధిలో చెలరేగిన వివిధ భావ తరంగములను కులశేఖరాళ్వారులు ఈ దశకమున ముప్పొంగి జేయుటే గాక, ఆ దశరథ పాత్ర చిత్రమున నూజ మగు ప్రవృత్తిని ప్రవర్తించి జేసిరి ఇట్టి దానిని మనము 'నాటకీయ న్యగర భాషణ' మని నిర్వచింతుము ఇందలి మాట తెల్లను, సున యెదుటనే ప్రత్యక్షముగ మాటాడిన ట్లుండును కులశేఖరాళ్వారుల మృదు హృదయము రాముని పర వాస గమనమును సహించు లక దుఃఖాశ్రిత మైనట్లు, ఇందలి కొన్ని పాశురముల రూపమున వ్యక్త మగుచున్నది కరుణ రసము పరాకాష్ఠ పెండుకొన్న ఇట్టి పాశురములలోని భావ పరంపరల నిట కొన్నింటిని పరిశీలింతము -

'(రమా)' నీవు సింహాసనముపై విరాజిల్లుచుండగా - నేను అశుండము నందుటకు బదులు, కైకేయి మాటను విని, భయంకరమైన క నరమునకు నిన్నుఁ బంపెడు మహా పాతకుడ నైతిని కుమారి రత్నమా ! నా యభాగ్యము నే మని చెప్పఁగలను ?'

'అగః దైన లక్ష్మణుని, మకుమార గాల్గి యగు సీతను వెంట విడుకొని, భయంకరమైన అరణ్యమునకు ఎయన మైతివి - అక నే నేమి చెయఁగలను ? భయంకరారణ్యమున అకలి బాధను,

భరింపరాని ఇతర బాధలను నీ వనుభవించుటకు కారణభూతుడ నై న నేను మహా పాతకుడను! ' "

'మృదు తల్పమునందు పవళించిన నీ విపుడు, కానన రరు చ్చాయలలో - కరకు రాళ్ళపై పరుండ వలసి వచ్చినది అయ్యో! ' "

'నేడు నీవు కాననముల కేగవలసివచ్చినది దుర్భర మగు అరణ్య కానమును సైతము ప్రియముగాఁ దలచి, శత్రువుల హస్తము లందుఁ గల బల్లము వలె, చాడి యైన కరకు రాళ్ళపై, నీ మృదు పాదములు గుచ్చిపొక్కుచున్నవి అందుచే, పాదములనుండి రక్తము స్రవింపుచున్నది అయినను, నీవు నడచుచునే ఉన్నావు నేను మహా పాతకుడను రామా! మహా పాతకి యగు తైలేయి మాట విని, చాతాకుడ నైన నే నెంతయో అభాగ్యుడను నే నీవు డేమి చేయఁ గలను? ' "

"నీకు పరిణయ మైన పిమ్మట - మీ దంపతుల సుఖమునఁ జూచి సంతోషింపవలసిన నేను, భయంకరారణ్యమునకు నీవు వెడలు టకు కారణభూతుడ నైతిని ఇందువలన నా హృదయము రెండు వ్రక్క లైనది ' "

" మాతృ భావముతో నిన్ను పిలుచు భాగ్యమును కౌసల్యకు నేను కలుగఁ జేయ నైతిని సుందర మగు నీ వదనారవిందమును జూచి, ఫలకింత యగు భాగ్యమును నీ తల్లి యగు కౌసల్యకు నేను

4) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 3 - 2

5) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 3 - 3

6) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 3 - 6

7) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 3 - 7

కల్గింపఁజాల నైతిని నీవు అరణ్యవాసమునకు వెడలివను, నే నింకను దీగింబ యుండుట - ఎంతటి లజ్జాకర మైన పషయము ! ”

తైకేయి చేసిన దురాలోచనను, దుశ్చర్యను తలచుకొని, దశరథు, డి ట్లగుచున్నాఁడు -

‘తైకేయీ ! నా కుమారుని అరణ్యమునకుఁ బంపి, న న్ని రీతిగ హింసించి, నీ నేమి నుఖ మనుభవించితివి? ’

ఈ దశకమందలి దివరి రెండు పంక్తులును మన హృదయమాను మ్మీరి ద్రవించఁజేయగలవు గమనింపుడు -

‘కానగమే మిగ విరుమ్మి నీ తరస్థ
చగ నగరై త్తులన్త వామమ్
వానగమే మిగ విరుమ్మి బిగ్గిన్
మమ కులార్త కర్మ కోవే¹⁰

‘(రామా !) పర్య సంపదలతో తుల తూగు యోధ్యా నగర మను వీడి నీ వెట్లు కాననమున కేగి వల్లె - నేనును ఈ నగర మును వీడి, పరలోకమున కేగుచున్నాను’

ఈ దశరథ విలాపమున కులశేఖరాశ్వాదులు కర్షణ రసమును ఆపారముగ ప్రవహించ జేసిరి

‘పెరుమాళ్ తిరుమొళి’ దివ్య ప్రబంధము నందలి దివలి దశ కమునందుఁ గల ‘నండ్రి వ రామాయణము’న - కలశేఖరాశ్వాదు లుట

8) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 8 - 7

9) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 8 - 8

10) పెరుమాళ్ తిరు మొళి 8 - 10

నట దగవంతుని స్తుతించుచు, తన పాపములను కృపతో పరిహరించి, భగవద్భక్తుల పంక్తిలో తమను చేర్చుకొనవలసిన దని, దయా నమూద్యుడగు ఆ భగవంతుని సన్నివయముగా ప్రార్థించిరి ఇందు వలన, కులభేదరాహ్వరుల దాస్య భక్తి - పరాకాష్ఠ సాదుకొన్నట్లు స్పష్టమగును

తిరుమంగై యాళ్వారుల రామ భక్తి :-

తిరుమంగై యాళ్వారుల రచనలలో - దాదాపు రెండు వందల పాటరములు రామ చరితమునకు సంబంధించినవి కావచ్చును కాని, అవి రామ చరితమును క్రమ బద్ధముగ వర్ణించునా మాత్రమే కాదు రామాయణము నందలి కొన్ని ఘట్టములు మాత్రమే అటు నట పరింపఁబడినా సీరి రచనలలో నొకటి యగు 'పెరియ తిరుమొళి' దివ్య ప్రబంధము నందలి ఒక దశకమున,¹¹ రామ రావణ యుద్ధములో పరాజితు లగు రాక్షసులు రాముని స్తుతించినట్లు వర్ణించఁబడినది అమిత కావ్య ప్రక్రియలో - పరాజితు లగు చాల వాక్కునుండు, జతల పరాక్రిమమును ప్రకంసా పూర్వకముగ విప్పించుట పరిపాటిగా నున్నది పరాజితునిదే విజయుని విశిష్టతను వర్ణించఁ జేయుటవలననే విజయుని పరాక్రమము విశేషముగ ప్రబులుము కాగల దని దీని తాత్పర్యము తిరుమంగై యాళ్వారులు రాముని కల్యాణ గుణములను ఎఱియింతుటకు ఇట్టి ప్రక్రియనే అనుసరించిరి పైఁ తెప్పఁబ న దశకమున, పరాజితు లగు రాక్షసులు - రాముని కల్యాణ గుణములను ఎఱియింతుచు, రమ్మ రక్షింపవలసిన దని రాముని ప్రార్థించిరి చారి మాటలలో - "దమ, రామ చరితమునకు సంబంధించిన కొన్ని ఘట్టములు పైకము వర్ణించఁబడినవి

పెరియాళ్వారుల రామ భక్తి -

లీలా మానుష విగ్రహుఁ డగు కృష్ణుని వివిధ బాల లీలలలో పెరియాళ్వారులు తమ మనస్సును లగ్నము గావించినను, రామావతారముపై ఉపేక్ష చూపలేదు. వీరి రచన యగు పెరియాళ్వార్ తిరుమొళిలో - రెండు దశకములలో - రామ చరితము నందలి ఘట్టములు కొన్ని వర్ణింపఁబడినవి ఒక దశకమున,¹² ఇరువురు సఖియల సంభాషణ రూపమున, రామావతార - కృష్ణావతార విశేషములను వివరించి చెప్పెడు సఖియ - పరశురామ గర్వ భంగము, కాటక వధ, రాముని వన వాస గమన వృత్తాంతము, కూర్పణ వధ, సేతు నిర్మాణము, లంకా ప్రవేశము మున్నగు ఘట్టములు వర్ణించి చెప్పినట్లు అంజనేయుఁడు చెసిన ప్రసంగ మభివర్ణింపఁబడినది.¹³ సీతాదేవిని వెదకుటకు వెదలిన హనుమంతుఁడు - లంకలోఁ గల అశోక వనమున వృధతో కుంగి కృశించుచున్న సీతను దర్శించినంతనే, ఆయనకు ఒక వంక భరింపరాని దుఃఖోద్వేగము, మఱి యొక వంక - తన ప్రయత్నము సఫల మైనందుఁ కు నంతోషము ఏక కాలమునఁ గల్గె నఁట! హనుమంతుఁడు తనను గురించి పరిచయము చేసికొనుట కుద్యుక్తుఁ డగుచు - తాను రాముని బంతు నని విరూపించుటకు అనఁబాలుగా, రామునిచే నొనంగఁబడిన అంగుళీయమును సీతాదేవి కొనంగు ఘట్టము పై దశకమునందే వర్ణింపఁబడినది అదియును, గాక, సీతా రాముల కల్యాణ గుణములు హనుమంతునిచే ప్రస్తుతంపఁబడినవి పెరియాళ్వారుల పాశురములలో అనేకములు వాత్సల్య రస స్లాఘితములుగా మున్నవి అత్మ నమర్పణ భావ పూరితము లగు కొన్ని పాశురము లందు పెరియాళ్వారుల దాస్య భక్తి విశేషముగఁ గానవచ్చును

12 పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి , 3.2.1 నుండి 13 వఱకు

13 2.19.1 నుండి 13 వఱకు

రామాయణ కావ్య నిర్మాణము -

పైఁ బేర్కొనఁబడిన యంశములనుఁ బట్టి, ఆశ్వాసులో కొందఱు రాముని యందు భక్తి భావముఁ గలవారునుఁ గల రని స్పష్ట మగుచున్నది గదా ! ఆశ్వాసులు తమ యుగమునఁ గల స్థితి గతుల ననువరించి, కృష్ణుని భువన నుందిరమార్తిగా వర్ణించుచు, మధుర గీతము లనేకములు రచించిరి వారిది భక్తి ప్రచారోద్యమ యుగమై యుండుటయే ఇందులకు కారణము కావున, ఆ యుగమున రామాయణ కావ్య రచనకుఁ దగినఁ యవకాశము వారికి కలుగ లేదు అయినను, వారు - రామ కథా సంబంధము లగు కొన్ని ఘట్టములను తమ ప్రబంధము లందు వర్ణించియే యున్నారు అట్టి వర్ణనల వలన, అనంతర కాలీనులగు రామ భక్తులు మిక్కిలి ప్రభావితులైన కారణముచే, వారు మహా కావ్యములను రచింపఁగల్గిరి అయినను, వాలాయిర దివ్య ప్రబంధమున అటు నటు వర్ణింపఁబడిన రామ కథా ఘట్టములను ఒక్కచో క్రమ బద్ధము గ వీర్చి కూర్చిన యెడల, రామ చరిత్ర మంతయు మనకు లభింపఁగలదు ఆ రామాయణ స్వరూప మిది -

ఆశ్వాసుల రామాయణము

బాల కాండ

ఆశ్వాసుల పేరు	రచన పేరు	పాఠక సంఖ్య
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరు మొళి	3-10-1
నమ్మాశ్వాసులు	తిరు వాయిమొళి	2-8-4
”	”	10-9-11
”	”	4-5-1
”	”	1-1-1

తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	11-8-8
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	5-1-9
"	"	10-7-5
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	7-8-6
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	10-1-8
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	5-7-7
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	1-10
"	"	10-1
"	"	9-3
"	"	10-11
"	"	11-2
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	2-10-1
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-2
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	4-1-8
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	1-2-10
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-2
"	"	9-9
"	"	10-8
"	"	9-1

అ యో ద్వా థా ం డ

పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	2-1-8
"	"	3-10-3
"	"	3-9-4
"	"	4-8-4
"	"	3-10-3

కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	9-2
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	4-8-4
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	9-2
"	"	9-7
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	11-8-1
కు శేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	9-2
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయ్ మొళి	8-2-8
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	1-5-1
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-4
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	2-2-2
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	9-6
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	2-10-6
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	9-11
"	"	9-10
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయ్ మొళి	10-6-8
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	2-10-5
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	2-5-2
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరుమొళి	9-7
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	2-10-5
"	"	4-9-1
"	"	2-1-8
"	"	4-8-1

త ర త్య కాంధ

తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	10-2-8
"	"	8-5-4

కులశేఖరాశ్వాసులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-2
పెరియాశ్వాసులు	పెరియాశ్వార్ తిరు మొళి	2-10-3
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరుమొళి	2-4-6
కులశేఖరాశ్వాసులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-5
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరు మడల్	145
"	తిరియ తిరు మడల్	39
"	"	49
తిరుమళిశై యాశ్వాసులు	తిరు చ్చన్ద విరుత్తమ్	52
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరు మడల్	112
,	"	12
"	పెరియ తిరు మొళి	5-7-7
"	"	6-2-5
,	,	10-2-4
"	"	10-2-8
,	"	10-2-5
పెరియాశ్వాసులు	పెరియాశ్వార్ తిరు మొళి	2-10-4
నమ్మాశ్వాసులు	తిరు క్కురు న్దానకమ్	19
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరుమాళ్ మొళి	11-4-7
కులశేఖరాశ్వాసులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-6
నమ్మాశ్వాసులు	తిరు వాయి మొళి	7-2-1
పెరియాశ్వాసులు	పెరియాశ్వార్ తిరు మొళి	2-6-4
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరు మొళి	2-10-5

కిష్కింధా కాండ

కులశేఖరాశ్వాసులు	పెరుమాళ్ తిరుమొళి	10-6
నమ్మాశ్వాసులు	తిరు వాయి మొళి	1-5-6
తిరుమంగై యాశ్వాసులు	పెరియ తిరు మొళి	4-6-3

పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	3-10-8
"	తిరు వృల్లాడు	9
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-11
నమ్మాళ్వారులు	తిరు పాయి మొళి	1-5-8
"	"	8-7-6

మందర కాండ

పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	3-10-11
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తరు మొళి	10-2-6
"	"	10-2-5
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	3-10-10
"	"	3-10-1
"	"	3-10-2
"	"	3-10-3
"	"	3-10-4
"	"	3-10-5
"	"	3-10-6
"	"	3-10-7
"	"	3-10-8
"	"	3-10-9
"	"	3-10-10
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-11
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	8-5-7
"	"	10-2-6
"	తిరు నెరు న్దాణ్డకమ్	23
"	తిరు క్కురు న్దాణ్డకమ్	15

యుద్ధ కాండ

తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	6-10-6
”	”	8-6-4
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	4-1-8
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	6-8-5
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	7-5-9
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	10-7
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	8-6-4
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరు మొళి	-88
తిరుమంగై యాళ్వారులు	శిరియ తిరు మడల్	
”	పెరియ తిరు మడల్	11-4-7
”	”	10-2-5
”	”	10-8-2
”	”	4-8-5
”	”	10-8-1
”	”	8-9-5
అండాళ్	తిరుప్పావై	4
తిరుమళిశై యాళ్వారులు	తిరు వృన్ద విరుత్తమ్	56
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	2-10-8
తిరుమళిశై యాళ్వారులు	నామ్మగన్ తిరు వన్దాది	42
పొయిగై యాళ్వారులు	ముడల్ తిరు వన్దాది	52
తిరుమళిశై యాళ్వారులు	చిరు వృన్ద విరుత్తమ్	87
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	10-9-3
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	1-4-7

		1-2-4
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	6-9-3
తిరుమంగై యాళ్వారులు	పెరియ తిరు మొళి	6- -5
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	3-10-8
		2-10-4
కులశేఖరాళ్వారులు	పెరుమాళ్ తిరుమొళి	10-1
		6-9
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	8-4-7
	తిరు వాళిరియమ్	1
	తిరు విరు త్తమ్	21
తిరుమంగై యాళ్వారులు	తిరు చ్చన్ద విరు త్తమ్	57
పెరియాళ్వారులు	పెరియాళ్వార్ పరు మొళి	3-10-9
అండాళ్	తిరుప్పావై	23
నమ్మాళ్వారులు	తిరు వాయి మొళి	4-5-1

ఈ విధముగా ఆళ్వారులు - రామ కథా సుధా మాధుర్యమును మనకు దవిఁ జూపి యున్నారు వారి యశంతరము, దివ్య ప్రబంధ వ్యాఖ్యాతృ చక్రవర్తిగా పేరు గాంచిన 'పెరియ వాచ్చాన్ పిళ్ళై' అను మహనీయులచే సంకలిత మగు ఈ రామాయణము - పాశుర ప్పడి రామాయణ' మను పేర విఖ్యాతిఁ గాంచి యున్నది

ఆళ్వారుల తృప్త భక్తి

కృష్ణుని వివిధ లీలలను ఆళ్వారులు తమ దివ్య ప్రబంధములలో నేనాన సుందరముగా వర్ణించి యున్నారు అట్టి వర్ణనలను పరిశీలించి

నచో - వారి మన స్సంతయు కృష్ణ లీలల యందే నిమగ్న మైనట్లు తెలియఁగలదు అందువలననే వారు - లీలా మానుష విగ్రహుఁడైన కృష్ణుని వివిధ లీలలను కన్నులకుఁ గట్టినట్లు వరింపఁ గలిగి వారి భావ విహంగము కృష్ణ లీలా తరంగములలో విహరించుటవలననే వారు కృష్ణ చరితమును నవ రస భరితముగా రచింపఁ గలిగి

ఆళ్వారుల దివ్య ప్రబంధములలో కృష్ణ లీలలు క్రమ బద్ధముగ కానరావు కాని, ఆ దివ్య ప్రబంధములలో వర్ణింపబడిన కృష్ణ లీలలను ఒకచోఁ జేర్చి క్రమ బద్ధముగ కూర్చు గావించిన యెడల, ఆ లీల లన్నియు మనకు స్పష్టముగాఁ గన్పట్ట గలవు కనుక, ఆ దను నై రముగ ఆ దివ్య ప్రబంధము లందలి కృష్ణ లీలలను లిలకించి, ఆత్మా నందము నందుదుము గావుత !

కృష్ణ లీలల మూత్ర పాతము - అవతార రహస్యము

విభువు అది శేషునిపై పవళించి యున్నాడు ¹⁴ ఆ భగవానుని పాదే పల్లవములలో శంఖ చక్రములు శోభిల్లుచున్నవి ¹⁵ శ్రీ దేవియు, భూ దేవియు ఆ స్వామి నన్నిధిలో విరాజిల్లుచున్నారు ¹⁶ విభువు యోగ నిద్రలో నున్నాడు ¹⁷ తుంబుర వారదాదులు వాద్యములు వాయించుచున్నారు ¹⁸ ఆ స్వామికి దేవతలు తులసి మాలలు నమర్పించి, ఆ దేవ దేవుని నుతించుచున్నారు ¹⁹ భక్తులు, మహాజ్ఞానులు,

14 'మణ్ణియ నాక త్తజై పేల ర్ మామరై పోర' - పెరియ తిరు మదర్ 2

15 'పదరాశి కడరుపాల పొలిన్దు తోవ' - పెరియ తిరు మొళి 2-10-9

16 తిరు మదనై మదే మదనై యరుపాణమ్ తిగళ' - ,, 8-17-1

17 ఉన్నియ యోశత్తుత్కమ్ తరై కొల్లొ' - పెరియ తిరు మదర్ 8

18 'మమ్మరువుం వారదనం ఇత్తెళ్ళయే త్త' - పెరుమాళ్ తిరు మొళి 1-5

19 కొన్దలరీన్ద నఱున్దుగాయ్ కాన్దమి టావమ్' - పెరియ తిరు మొళి 2-10-2

యతులు, వేదాధ్యయన తత్పరు లగు మహర్షులు, సిద్ధులు మున్నగు వారు - ఆ జగన్నాథునకు పొంజులి బంధముగ సమన్వరించు చున్నారు ²⁰ దేవత లపుడు శ్రీ మహా విష్ణువును ప్రార్థింప, ఆ దేవాది దేవుడు భూ మండలమున కృష్ణుడుగా నవతరించెను ఇట్లవత, రించుటకు ఆనేక కాశములను తమ దివ్య ప్రబంధములలో అశ్వా రులు పేర్కొనియున్నారు

కృష్ణ జననము -

దేవతల మనో వేదనను తొలగించుటకును, ²¹ భూ మండల మును - ఆ భూ మండలము నందలి మానవులను ఉద్ధరించుటకు, ²² భూ భారము తగ్గించుటకు, ²³ భూదేవి యొక్క మనోవ్యధను నివారించుటకు, ²⁴ బ్రహ్మాది దేవతల ప్రార్థనను మన్నింపుటకు, ²⁵ బంధువులను బాధించు కంసుని వధించుటకు, ²⁶ దేవకీదేవి గావించిన ప్రతిమనకు తగిన ఫలితము నొసంగుటకు, ²⁷ వసుదేవుని కాలి నంకెలలను వదలించుటకు, ²⁸ పూర్వము గల్గిన పుత్రుల వార్తలను బండ

-
- 20 'వత్త దగవమ్ వగవర్ గవమ్' - పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 4-9-8
 21 'విణ్ణో శమరిక్కో వేదనై తిర' ,, 1-9-18
 22 'మణ్ణయ్య మణ్ణులిగిర్ మవిళరుయ్య' - పెరుమాళ్ తిరుమొళి 1-16
 23 'పొళేణ పెరుమ్మ బారమ్మ తిర' - పెరియ తిరుమొళి 2-10-9
 24 'తువరిక్క వివాయ్ విల ముడై తుయర్ తీర్ స్వయ్య' ,, 8-8-6
 25 'వేదైరై వరిరిక్క-వత్త పిణ్ణత్తమ్' - తిరు వాయ్ మొళి 8-4-6
 26 'కాడు శవత్తై నవియమ్ శజ్జవై బ్బాడిప్పకణ్కు' ,, 3-6-1
 27 'ఎన్నవోన్సు నోర్తొ కొరొ' - పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి 7-6-9
 28 'కన్దై కారిర్ పెరువిల్లై తాళ విళ' - పెరియ తిరు మొళి 7-6-1

రాళ్ళపైఁ గొట్టి కంఠుఁడు చంపఁగా - ఆ పుత్రులనుగూర్చి దూఖించు దేవకీదేవి గర్భమును నఫలము గావించుటకును ²⁹

“ఏష వాయుః శ్రీమాన్ కీరాకవ విశేషః

జాగ వర్జితః మత్స్యః పశ్యగతో మధురా షరీష్”

అనునట్లు, క్షీర సాగర కయనుఁ డగు ఆ మహా విష్ణువు - శేష పర్వంకమును వీడి, పురాతన మగు ఉత్తర మధురలో³⁰ - వనుదేవుని సహధర్మచారిణి యగు దేవకీదేవి యొక్క పవిత్ర గర్భమునుండి,³¹ హస్తా నక్షత్రమునకు పదియవ నక్షత్రమున, కృష్ణుఁడుగా అవతరించెను ³²

(ఇచట మన కొక ధర్మ నందేహము కలుగవచ్చును ఏ మన ‘హస్తా నక్షత్రమునకు పదియవ నక్షత్రము శ్రవణము గదా ! రోహిణి నక్షత్రమందవతరించిన కృష్ణుని, శ్రవణా నక్షత్రమున నవతరించె నని చెప్ప నగునా ?’ యని ఈ సంశయమునకు సమాధాన మిది - ‘శ్రోతా నక్షత్రం విష్ణు ర్దేవతా’ అను ప్రమాణానుసారము - శ్రవణా నక్షత్రమునకు విచిత్ర అధిదేవత కనుక, అట్టి ‘విచిత్రే’ కృష్ణుఁడుగా నవతరించె ననియు, నక్షత్రము లన్నియు విచిత్ర

29 ‘మత్స్య-ఋషయై కౌర్మిరై మోకర్షిషవో కన్’ -

పెరియార్వార్ తిరు మొళి 6-9-1

30 ‘మర్త్యే మూతుర్ జత మదురై ఎప్పిళవన్’ - తిరు వాయ్ మొళి 9-1-8

31 ‘రామై కృందర్ విక్కమ్ కెయిడ’ - తిరుప్పావై 6

32 ‘వసుదేవర్ తమ్ముడై శక్తమ్ ఎరియాద’
దేవీ శన్ వయి తిర్’ } - పెరియార్వార్ తిరు మొళి 1-1-1

యొక్క అంశలే గావున, నక్షత్రము లన్నియు క్రవణా నక్షత్రాంశలే
యనియు అశ్వారుల యభిప్రాయ మైనటును హస్తా నక్షత్రము వెనుక
పదియవ నక్షత్రము రోహిణి యని సమన్వయింపవచ్చు ననియు దివ్య
ప్రబంధ వ్యాఖ్యాన కారులు తెలిపి యున్నారు)

కృష్ణుఁ డవగరించినపుడు, తీవ్ర మైన కిరణ కాంతులు గల
సూర్యు లనేకులు ఏకమై ప్రకాశించిన ట్లుండెను ⁸³ తమ తనయుని
వధించుటకు వన్ని న కంసుని మాయోపాయములనుండి వనుదేవుఁడు
రక్షించి, అంధకారము దట్టముగా వ్యాపించి యున్న అర్థ రాత్రము
నందు నంద గోవుని మందరమునకు కృష్ణుని తీసికొని వచ్చెను ⁸⁴ అపు
రా కృష్ణుఁడు యశోదా తనయుఁడుగా ⁸⁵ - బలరామానుజుఁడుగా ⁸⁶
వలన నాయక మణిగా ⁸⁷ గోపకుల దీపకుఁడు విలసిల్లెను ⁸⁸

కృష్ణ జన్మోత్సవము -

కృష్ణుఁడు జన్మించుటచే, గోకులమున హగ్విల్లాసములు చెలరేగెను
గోప బంధువులు శిశువునుజూచుటకు పరుగిడుచున్నారు తత్తరపాటు
వలన మరదలో కాళ్ళు తడబడచు కొందఱు పడిపోవుచున్నారు

83 'కతిరాయర మిరవి కుల నైతార్ క
పిత ముడియన్' } పెరియార్వార్ తిరుమొరి 1.1.1

84 'కణ్ణన్ వలై వైత్త వస్తు కా రిరు క్కెల్లర్ ప్పైత్తు' - నాద్రియార్ తిరుమొరి 8.9

85 'అళిదై క్కు ప్పొత్తన్ద వేదై క్కుళవ' - పెరియార్వార్ తిరు మొరి 1.2.1

86 'వల దేవక్కొర్ క్కొ క్కున్దాయ' - నాద్రియార్ తిరుమొరి 3.8

87 'అయర్ కళ నాయకన్' - పెరియార్వార్ తిరుమొరి 1.5.11

88 'అయర్ పాడి క్కుళి విళక్కె' ,, 2.2.6

ప్రేమాతిశయముచే కొందఱు కలకలము చేయుచున్నారు పుట్టిన బిడ్డ ఎ ట్లండి నని ఒకరి నొకరు ప్రశ్నించుకొనుచున్నారు 'త మద్భుతం బాలక మంబుజేక్షణమ్' అనునట్లు, మహాత్మాహముతో - వీదియో యొక యద్భుతమును చూచుటకొ యన, నందగోపుని స్వహమునకు ప్రజలు తండ్రోపతండ్రములుగా వచ్చుచున్నారు మఱికొందఱు-తమ అనందమును మాటలతోఁ గాక, శిచ్చై స్వరముతో పాటలఁ జాడుచు, చాటుచున్నారు మఱి కొందఱు నృత్యముఁ చేయుచు, తమ సంతోషమును వెల్లడించుచున్నారు³⁹ కృష్ణుఁ డవతరించుట వలన గల్గిన సంతోషాతిరేకముచే గోపిక లనేకులు - పాలు, పెరుగు, నేయి అంతయుఁ దీసికొని వచ్చి, పాటి వారలకు పంచి యిచ్చుటే, గాక, 'భాగీ, అయిన కుండలపై నృత్యముఁ గావించుచు ఎగురు చున్నారు గోకుల మందుఁ గల గోపకు లెల్లఱును అవందాబ్ధిలో మునిఁగి లేలుచు, తమను రాము మరచియున్నారు⁴⁰ జాతికిఁ దగినట్లు, కావడి యుట్టిని చేతఁ బట్టుకొని, కొడవలి మున్నగు ఆయుధములనుఁ దీసికొని, కఱులతో - తాటి యాకు చాపలతో కొందఱు గోపకులు బయలుదేరి, గుంపులు గుంపులుగా గుమి గూడి, పక పక నవ్వుచు, ఘృత నృత్యము చేయు

39 'క పవార్ విరువార్ శిలేన్దరిప్పార్
వాడువార్ వమ్మిశాన్ ఎలతానెవ్నార్
పాడువార్ కళమ్ వర్ వత్తై కొట్టవిష్టు
అడువార్ కళమ్ అయిర్తాయ్ ప్పొడియే '

- పెరియార్వార్ తిరుమొళి 1.1.3

40 శిలేయై ముత్తరు శిరుట్టి విన్దాడువార్
వణు వెయ్ పార్ తయర్ వన్దక త్తూవువార్
కెణుమె నూన్దర్ అవిత్తైత్త ఎలమ్
అవిన్దనర్ అయిర్పొడి యాణురే

- పెరియార్వార్ తిరు మొళి 1.1.4

చున్నారు ⁴¹ (స్వత స్వత్య మనఃగా - శరీర మంతయు నేయి పులుము కొని, ఒకరి నొకరు ఆలింగనము గావించుకొని, ఆనందముతో నాడు తాండవము) అవతరించిన వెంటనే తలి దండ్రుల కోరికను నఫలము గావించినందున, కృష్ణుడు నదుల సంపన్నుఁ డని కొనియాడఁబడెను విష్ణువు తన వైభవమును మఱుగు పఱచుకొని, గోకులమున కృష్ణుఁ డుగా నవతరింప, ఆ కృష్ణునిఁ జూచుట కుత్సాహముతో లోపల కనేకు లేగుచున్నారు

ఇతఁడు పొటి లేని మేటి పురుషుఁ డగుటచే, సర్వ ప్రపంచ మును పరిపాలింప నశక్తుఁడు కాఁగలఁ డని సామూద్రిక శాస్త్ర వేత్త లనుకొనుచున్నారు ⁴² కృష్ణునకు స్నానముఁ జేయించు తల్లి యగు యశోద - శిశువు హస్తములను, పాదములను భాండములో నుండు నీటిచే శుభ్ర పఱచి, పనుపు పొడిచే శిశువు నాలుకను శుద్ధి గావించుట కుద్యుక్తురాలయినపుడు శిశువు నోటి యందు నవ్త నముద్రములను

41 'కొండానతి కొంకొడుమట

తల్లివర్ పటియైచ్చయనవర్

విద్వామలై యరుమ్మన్న వర్తివర్

అర్దార్ మిట్టవ్వుకన్డ వెయ్యడినార్ '

.. పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి , 1.1.1

42 "వేణప్పయలై ప్పిళ్ళై విఱ్ఱినిర్

కాఱ్తామ ప్పటవార్ ప్పక్కన్నోడువార్

అఱప్పార్ ఇవన్ నేరిలై కాణ్ తిరు

వోఱార్ తిరుకాన మెన్నార్కే'

.. పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి , 1.1.2

యశోద నమాలోకించెను.⁴³

నామ కరణము -

అనంతరము పది దినములకు నామ సంస్కార నమయము రాగా, గోకుల వాన్ లెల్లరును తమ తమ గృహములను తోరణము లతో నలంకరించిరి⁴⁴ కృష్ణుఁ డవతరించిన పండ్లదేవ దినమున,⁴⁵ వేద పండితులు⁴⁶ 'మధుర మగు అమృతము వలె భోగ్యమైనవాఁడా' మేఘక్యామా⁴⁷ కృష్ణా⁴⁸ మొదలగు నామములతోఁ బిలుచుచు, శిశువునకు నామ కరణ సంస్కారముఁ గావించిరి

కృష్ణ లీలలు -

౧ పూతనాసుర సంహారము⁴⁹

43 "కై యమ్ కాణమ్ నిమిర్తుక్కుడారపేర్
సెయ్యవట్ట పరుమ్ శిశువుజ్జాల్
నియనవశ్శ్రావణ్ శృంగ్గొద్ద
వైయమేరుమ్ కణ్ణన్ పిల్ల వాయునే

- పెరియార్వార్ తిరు మొగి 1-1-9

44 తిరునెరు వ్విల్వళమ్ 3

45 "కిడక్కిర్ కొట్టర్ కియివుడైత్తిరుమ్
పరుత్తిక్కొక్కీర్మమణుడై యరుత్తిరుమ్'

- పెరియార్వార్ తిరు మొగి 1-1-9

46 'వేదమ్ పల్లార్ కైక్కొణ్ణ విణ్ణోర్' - తిరు వాయ మొగి 4-8-8

47 'శన్నరేయముదే శాయ్కీరే యోన్ కణ్ణా' - 3-7

48 పెరియ తిరు మొగి 3-10-7, 3-17, 10-4-7, ఇరవ్వామ్ తిరువ్వది 3

- ౨ శలేటానుర వధ⁴⁹
- ౩ మోకాళ్ళ బలముతో - చేతుల బలముతో దోగారుట ⁵⁰
౪. కాలి వ్రేళ్ళను నోటిలోనికి జొన్పికొని, ముద్దిడుకొనుట ⁵¹
- ౫ బంగారు గజెలు ఘల్లు ఘల్లు మని ధ్వనించునట్లు మట్టిలో దోగారుట ⁵²
- ౬ ఎఱ్ఱని కాంతితోఁ గూడిన అశవమునందు జాలచంద్రుడు వృక్షాగ్రమున ప్రకాశించునట్లు, ఎఱ్ఱని ఆధరము ప్రక్కన తెల్లని దంకాంతురములు ప్రకాశింప ఎరునవ్వు నవ్వుట ⁵³
- ౭ మోకాళ్ళ సహాయముతో తప్ప తుడుగులువేయుట ⁵⁴
- ౮ ముందు వెనుకల కూగుడు (నాట్యము చేయుడు) వచ్చి తల్లికి ముద్దిడుట ⁵⁵
- ౯ నూనె కుండలను నీలపై దొరలించుట ⁵⁶
- ౧౦ అవు దూడల తోకలనుఁ బట్టుకొని నలు వైపులఁ ద్రిప్పుట ⁵⁷

49 శిరు వాయ మొ? 2-1.8

50 పెరియార్వాన్ శిరు మొ? 1-4.1

51 ,, 1-2.1

52 ,, 1-8.9

53 ,, 1-7.3

54 ,, 1-7.4

55 ,, 1-5.3

56 ,, 2-4.8

57 ,, 2-4.8

- ౧౧ అవు దూడల చెవులలో చీమలు వేసి, చానిని భయపెట్టుట ⁵⁸
- ౧౨ పాలు పితుకని సమయమునఁ గూడ, దూడలను వదలి వేయుట ⁵⁹
- ౧౩ కుండలలో నుండు పెణుగును కడుపు నిండుగ జూట్టి వేయుట ⁶⁰
- ౧౪ తెలిసియు తెలియని (వచ్చియు రాని) మాటలు పలుకుట ⁶¹
- ౧౫ చంద్రుని పట్టి తెమ్మని తల్లిని కోరుట ⁶²
- ౧౬ వృత్తికమ భక్షించుట ⁶³
- ౧౭ తల్లి యగు యశోదకు తన నోటిలో బ్రహ్మాండములు జూపుట ⁶⁴
- ౧౮ యశోదకు ఋచినిఁ జూపుట ⁶⁵
- ౧౯ స్తన్య పానమునకు హరము వేసి, పేమతో తల్లినిఁ బిలుచుట ⁶⁶
- ౨౦ స్నానమునకు రమ్మని యశోద కృష్ణుని పిలుచుట ⁶⁷

58	పెరియార్వార్ తిరు మొ?	2.4.2
59	"	2.4.7
60	"	2.7.1
61	"	1.8.4
62	"	1.4.8
63	"	2.2.8
64	"	1.2.18, 1.1.8
65	"	2.1.2
66	"	2.2.8
67	"	2.4.2

- ౨౧ కర్ణ వేధ సంస్కారము ⁶⁸
- ౨౨ దృష్టి దోష పరిహారార్థమై, కృష్ణుని చేతులకు కంకణము గట్టుట ⁶⁹
- ౨౩ చోరగిలఁ బడియున్న తోటిపై వెక్కి నిలబడి, వెన్న దొంగి లించుట ⁷⁰
- ౨౪ ఉలూఖల బంధనము ⁷¹
- ౨౫ యమశాసన భంజనము ⁷²
- ౨౬ గోప బాలికల బంగారు కప కరకణములను తన్నురించి, చానితో నేరేడు పండ్లు కొనుట ⁷³
- ౨౭ కృష్ణుని యాగడములను నహించి బాలక, గోపకలు యశో దతో మొర పెట్టు కొనుట ⁷⁴
- ౨౮ కృష్ణుడు బలరాముని తోడను, ఇతర బాలకుల తోడనుఁ గలిసి, అపు దూడలను మేపుకొని వచ్చుటకు బయలుదేరుట ⁷⁵

68	పెరియార్వాల్ తరు మొ?	౭.౭.8
69	"	2.8.6
70	"	1.10.7
71	"	1.2.10
72	"	౪.౩.8
73	"	2.9.9
74	"	2.10.1
75	"	1.2.20, 1.8.5, 2.1.1

- ౨౯ కుండలలో నుండు వెన్నను దొంగిరించి తిని, 'భాగీ' యైన
ఆ కుండలను తేలపై పెట్టగొట్టి, నాన ధ్వనివి విని, పక చక
నవ్వులు ⁷⁰
- ౩౦ ఆవు దూడలను మేపుకొని వచ్చుటకు పెరిట సారంగా వెనమున
కెగలుట తల్లి వి పి చుట ⁷¹
- ౩౧ శేణు గానము ⁷²
- ౩౨ విపథము 1౦ శృంగార పన్నపులను అలంకరించుకొని, వివిన
మున విహరించుట ⁷³
- ౩౩ వత్సాసుర వధ ^{౭౪}
- ౩౪ బకాసుర వధ ^{౭౫}
- ౩౫ ధేనుకాసుర వధ ^{౭౬}
- ౩౬ కాళియుని పడిగపై నాట్యము గేయుట ^{౭౭}
- ౩౭, కాళియ మర్దనము ^{౭౮}
- ౩౮ ప్రలంబాసుర వధ ^{౭౯}

76	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	౧.౭
77	"	౨.౨, ౧.౧౭
78	"	౧.౧౧, మండి 10 వాడు
79	నాచ్చియార్ తిరు మొళి	14.1౭
80	పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి	1.౧.4
81	"	2.5.4
82	తిరుప్పవ్వు విరుత్తమ	80
83	నాచ్చియార్ తిరు మొళి	12.7, పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి 2.10.౩
84	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	39.7, 3.౭.8
85	"	4.8.2

౩౯ దాచానల పానము ౩౯

౪౦ వన భోజనము ౪౦

౪౧ సీమాలిడు దను మ్మితునకు మోక్ష మొనంగుట ౪౧

(కృష్ణునకు మాలికుఁ దను మ్మితుఁ దొక్కఁడు కలఁడు అతఁడు కృష్ణుని యందు మిక్కిలి స్నేహ భావము గల వాఁడై, అనేక విధము లగు అస్త్ర విద్యలతో నై పుజ్యమును సంపాదించి, కాల క్రమమున గర్వాంధుడై, భక్తుల నెల్ల అను అవమానపఱచుచుండెను కృష్ణుఁ డాతని దుశ్చేష్టకు దూరము గావించ నెంచి, అతని కనేక విధములుగా హితమును వోధించెను కాని, అది యాతయు వ్యర్థము కాఁగా - ఇతఁ డానిని వధించుటయే కర్తవ్య మని కృష్ణుఁడు నిశ్చయించుకొని, అట్టి సమయమునకై వేచియుండెను ఒకనాఁడు కృష్ణుఁడు మాలికుని కడకు వచ్చి, 'మిత్రమా! మాలికా! ఈ విద్యలో నెంతటి కష్ట మున్నదో చూడుము' అని పలికి, తన సుదర్శనాయుధమును గగనమున నెగురునట్లు ప్రేరేపించి, 'వేగముగ క్రిందకి దిగి' వచ్చుచున్న ఆ యాయుధమును తన చేతి వ్రేల నవలీలగా ధరించెను ఆ ద్దానిని చూచుచున్న మాలికుఁడు - 'నా కిందు శ్రమ యే మున్నది?' అని, గర్వముతో ఆ చక్రాయుధమును అకనమున కెగురునట్లు ప్రేరేపింపవలసిన దని కృష్ణుని కోరగా, కృష్ణుఁ డట్లే చేసెను అప్పుడు క్రిందకు దిగి వచ్చు చక్రాయుధమును మాలికుఁడు తన వ్రేలఁ దాల్చి నెంచి, ఫలితముఁ గానక, ఆ చక్రముచే తల దుగ్గింపబడి మరణించెను ఆ మాలికుఁడు కృష్ణునకు మిత్రుఁడు కావున, తుదకు మోక్షమును పొందెను)

౩౯ పెరియ తిరు మొ? 11.౬.7, తిరునామ మొ? ౨.౬.౬

౪౦ నాచ్చియార్ తిరుమొ? 12.౪

౪౧ పెరియార్ తిరు మొ? 2.7.౩

- ౪౨ ఏడు వృషభములను వశముఁ గావించుకొని, కృష్ణుడు నప్పిన్నను కన్యా కుల్కముగ పొందుట ^{౪౨}
- ౪౩ వేణు గాన మాధుర్యము ^{౪౩}
- ౪౪ గోపికా వస్త్రావహరణము ^{౪౪}
- ౪౫ గోపికలతోఁ గలిసి, కృష్ణుడు నృత్యము చేయుట ^{౪౫}
(రాన లీల)
- ౪౬ ఇంద్రుని యజ్ఞ భంగము ^{౪౬}
- ౪౭ గోవర్ధనోద్ధరణము ^{౪౭}
- ౪౮ శక్తి వధ ^{౪౮}
- ౪౯ మధురాగమనము ^{౪౯}
- ౫౦ కుబ్జుపై తనుగ్రహముఁ జూపుట ^{౫౦}
- ౫౧ కువలయాపిడ వధ ^{౫౧}

88	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	2-7-8
89	"	2-8-8
90	నార్మయార్ తిరుమొళి	2-1, పెరియ తిరుమొళి 10-7 1
91	తిరు వాయ్ మొళి	2-8-3
92	పెరియ తిరు మొళి	2-8-4, 4-2-3
93	పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి	2-5-8, తిరునాడు వాణకమ్ 18
94	పెరియ తిరు మొళి	2-2-8
95	"	2-7-5
96	పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి	1-8-4
97	"	4-7-7 తిరు మాలై 45
98	"	పెరియ తిరు మొళి 2-2 8

౨౯౨ పుల్ల యుద్ధము ⁹⁹

౨౯౩ శంస వధ ¹⁰⁰

౨౯౪ గురు వగు సాందీపుని, అతని భవంబులగు తిరిగి తీసికొని వచ్చుట ¹⁰¹

(విద్యాభ్యాసము పూర్తి యైన పిమ్మట, గురు దక్షిణను నగు ర్వింశతి నమయమన, ఆ గురు పుత్రులలో నొకఁడు నముద్రమున పఠింపఁ జేత్రములో మునిగి మరణింపఁగా - వానినిఁ దీ.కొని వచ్చుట కృష్ణుడు - నమద) ఇలమున నివసించి యుండు శంఖ పత్ర రూప ధారి యగు నొక యనుగుని గుర్తించి, వానిని చంపి వైచెను అటు పిమ్మట, 'సంయమని' యను పురమున కేగి, యమధర్మరాజును మెప్పించి, గురు పుత్రునిఁ గైకొని వచ్చి, వానిని గురు వగు సాందీపుని పుత్రులతోఁ బంపి వైచెను)

౨౯౫ రుక్మిణీ వరణము ¹⁰²

౨౯౬ సరళానర వధ ¹⁰³

౨౯౭ ద్వారకా నగర నిర్మాణము ¹⁰⁴

౨౯౮ పారిజాతావహరణము ¹⁰⁵

99	పెరియాళ్వార్ తరు మొళి	2.2.5, 2.7.8	పెరియ తరువ్వాది	1
100	తరు ప్పావై	26	పెరియ తరు మొళి	2.18.9
101	పెరియాళ్వార్ తరు మొళి	4.8.1		
102	"	3.9.3, తరువాయి మొళి	7.10.8	
103	"	4 8.3		
104	"	4.9.4		
105	"	3.9.1, 2.1.9		

౮౫ బాబానుర వధ ¹⁰⁶

౮౬ పాండ్యక వధ ¹⁰⁷

౮౭ శిశుపాల వధ ¹⁰⁸

౮౮ దంత వక్త్ర వధ ¹⁰⁹

౮౯ ద్రౌపది కృష్ణుని శరణంచుట ¹¹⁰

౯౦ శ్రీకృష్ణ రాయబారము ¹¹¹

౯౧ పార్థసారథిగా కృష్ణుడు పయనమై వెడలుట ¹¹²

౯౨ కృష్ణుని పాదములయం దర్పింపఁబడిన పుష్పములను శివుడు తన శిరస్సుపై ధరించుట ¹¹³

(మహా భారత యుద్ధ పర్యాయమున అర్జునునకు శివుని పాశుపతాస్త్ర మానశ్శక్తి మయ్యెను అందువలన, ఆ అర్జునుడు శివుని పూజింప నారంభించెను కృష్ణుడు డ్రువు అర్జునునకు తన పాదములనుఁ బాపి, ఆ పాదములందు పుష్పములను సమర్పించవలసిన దని ద్రౌపదు అర్జునుఁ డ్రువు చేసెను ఆ నాటి రాత్రి శివుని శిరస్సుపై ఆ పుష్పములను అర్జునుడు చూచెను శివుఁ డేతెంచి, పాశుపతాస్త్ర మొనఁగెను)

౯౩ గీతావదేశము ¹¹⁴

106 పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 4.౧.౧, తిరు వాయ్ మొళి ౧.10.4

107 పెరియ తిరు మొళి 2.4.7, తిరువచ్చన విరుత్తమ్ : 107

108 తిరు వాయ్ మొళి 7.6.౧ 7.6.10

109 మూర్తి తిరువనాది 21

110 పెరియ తిరు మొళి 2.9.8

111 " ౧.1.8

112 " 2.9.1

113 తిరువాయ్మొళి 7.8.8

114 " 4.8.8, ౧.౧.7

ఇట్లొకను అశ్వారుల దివ్య ప్రబంధములలో - కృష్ణ లీల లనేకములు వర్ణింపబడినవి ఈ లీలలను పరిశీలించినచో - దివ్య ప్రబంధములలో - భాగవతము నందలి కృష్ణ లీలలు చాలవఱకు వర్ణింపబడినట్లును, భాగవతమునందు లేని కొన్ని లీలలు కూడ ఈ దివ్య ప్రబంధములలో వర్ణింపబడినట్లును తెలియఁ గలదు

దివ్య ప్రబంధములలో వర్ణింపబడిన కృష్ణ లీలలను జాగుగా పరిశీలించినచో, మధురా లీలలనుఁ గా, ద్వారకా లీలలనుఁ గాని అశ్వారులు విశేషముగ వర్ణించియుండలే దని విశదము కాఁగలదు అయినను, అశ్వారులు వర్ణించిన కృష్ణుని బాల లీల లన్నియు - భక్తుల హృదయములలో భగవ ద్భక్తిని ఉద్దీపింపఁజేయఁగల ననుట నిశ్చయము

మధ్య యుగమునకుఁ జెందిన కృష్ణ భక్త కవులు - అశ్వారేచే వర్ణింపఁబడిన బాల లీలలచే అత్యంతము ప్రభావితులై, తమ తమ కావ్యములలో - అశ్వారులకు సంబంధించిన ఈ ప్రక్రియ ననుసరించుచు, బాల లీలలను వర్ణించి ప్రశస్తి గాంచియున్నారు

భగవద్ లీలలలో అశ్వారులు తన్మయత్వము

అశ్వారులు భగవద్ లీలలను కథల రూపమున వర్ణింపక, మన కన్నుల యెదుట ప్రత్యక్షముగ జరుగుచున్నట్లు వర్ణించుటలో - ఒక విచిత్ర ప్రక్రియ ననుసరించి యున్నారు ఇందువలన, బాల కృష్ణునితో తమకుఁ గల ప్రత్యక్ష సంబంధమును ప్రస్ఫుటంపఁ జేసినట్లు స్పష్టమగును ఉదాహరణకు - పెరియాశ్వారుల బాల లీలా వర్ణనములనే మన మాలోకింపవచ్చును

పెరియాశ్వారులు తమ్ము యశోదగాఁ దలఁచుకొని, బాల కృష్ణుని తమ తనయునిగా భావించి, ఆ బాల కృష్ణుని సౌందర్యమును తనవి తీర ఇట్లువర్ణించుచున్నారు -

‘నముగ్ని’ అలలో నుద్భవించిన ‘ప్రతి’ కునక దగు గావో లక్ష్మి
వంటి వసుదేవ వర్తి యిగు రేసికి, శ్రీష్టయిత ఎలంగుంపలైన
తెగములు గల నది, ఈ శివము (క్రీస్తుని) ఎంను ఎప్పు డీ
బిడ్డలకు - అన కిరారవి గుముచే వల రివిడము నెల్ల, ముఖాంబు
మున బెట్టుకొని, ఆ రగము ననుప చుగున్నాంబు చెలలర !
చూడుడు శగడమును దోలిన యధరమఁ గలనరా ! ఎల
లించుడు ¹¹¹⁸

‘దేవతల బాదలను వివరించుటకు భూ మండలము న వసుదేవ
నలుడుగా నవతరించి, బలకంతు లగు రాక్షసులను సంహరించి
ఎరిల్లు మధుర దనువి నేర్చి సాందర్యమునఁ గగములను బాగు
కింకణములను ఎందుఁ ధరించిన చేరుల గల చెలలరా ! తల
లించుడు ¹¹¹⁹

ఈ రీతిగా - పాశురములలో - మరి యొకరిని పిలిచి, తమ
తనయుని (కృష్ణుని) సాందర్యమును చూప నెంచు ఆదియుఁ
గాక, కృష్ణుని ఎదగి పుచ్చుటకు ఊయెలలో ఎరుండవెల్లె లు శోద
తోలపాటు పాడు నందగ్గులున, పెరియాళ్వారులు స్వయంగా కృష్ణ

110 “శివకృష్ణ శ్రీమదస్త్ర దేవత
శోదై క్కుళలార్ అశోదైవీత్తనై
శోదై క్కుళవి ఎరుత్తుత్తరైరుణ్ణువై
పాద కృ మలన్ శోదోరే వవళవయ్ వస్తు కాదోరే”
- పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి 1.2.1

111 విష్ణోశమరరకకే వేదినై తిల మున్
మణ్ణోళ వళుదేవర్ తమ్మగనాయ్ వస్తు
తిగ్గోళమరరై వ్రేయవళర్ కిణ్ణవ్
కణ్ణోళవస్తా కదై శవవళైయార్ వస్తు కాదోరే”
- పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1.2.10

లిలలను స్మరించి, అతని ప్రతించుచు, వానిని నగ్ర బుచ్చుటకు జోలపాటు పాడును చంద్రుని బిలుచు సందర్భమున, తాము యశోదగా పెరియాళ్వారు లిట్లనుచున్నారు

“ఓ చంద్రుడా ! చక్రపాణి యగు ఈ కృష్ణుడు - నా నడుముపై గూర్చుండి, తన దివ్య చక్రపులను ఎస్ఫారితి మొనర్చి, నెన్నేమాటి మాటికి చూపించుచున్నాడు నీవు ఉచితక్షణ వగుదు వేని, సంతానము లేని ఎర్బాగ్గుడవు కా వేని, కివట స్వభావమును వీడి వెంటనే రమ్మ”¹¹⁷

పెరియాళ్వారులు తమ దివ్య ప్రబంధమున పలు తావులందు కృష్ణ లీలలను కథా రూపమున వర్ణింపకుండఁగలే - కామును వాని లీలలో భాగమును పంగుకొని, ఉండుటయే కారణము మిగిలుగా - కృష్ణునికు స్రవ్య పానము కలెయించుట, కృష్ణుడు కానకములో గోవులను మేపుట, కృష్ణుడు మొదలగు నవ యములందు పెరియాళ్వారులు తాము యశోదగా దలంపకొని, ఆ కృష్ణునిపై మమకారమును, ఆత్మీయతను విశేషముగా వెల్లడించి యున్నారు ఈ కారణములను, దివ్య ప్రబంధములలో పలు తావు లందు - వివిధ సంఘటన, వివిధ సన్నివేశములు స్రవ్యరూప జరుగఁచున్నట్లు, నవీనము లగు వర్ణనలు కాన పచ్చును ఇట్టి వర్ణనలలో పెరియాళ్వారుల తిస్మయకీర్తియు సైతము బాగుగా గన్పట్టును పెరియాళ్వారులు సృష్టించిన ఈ ప్రక్రియ

117 'శక్కురిత్తెయన్ శడకాల్ మంరవిల్లు
అక్కరై మేళిరుప్ప ఉప్పయే కుళ్ళిక్కాట్టువ్వాడే
తక్కతజుయేర్ శనిరా శలన్ శెయ్యవే
మక్కో పెడద మలద, రై యేర్ వాకడాదు

ననునరించుచు, తరుణుల కప్పులు - పురాణ కథలను, సైలినీ వదలి,
భగవంతుని భావనా బలముతో - కృష్ణ లీలను మనోహరముగా వర్ణించి
యున్నాడు

కృష్ణుని ఘనమైన మోహన సౌందర్యము

కృష్ణ లీలను వర్ణించిన భక్త కవులెల్లఱును, ఆరని ఘనమైన
మోహన సౌందర్యమునకు ముగ్ధులై యున్నారు. వారి కావ్యములలో -
కృష్ణుని రూప సౌందర్యమును వర్ణించు ఎట్టు లనేకములు గన్పట్టినవి
అట్టి పట్టులలో - వారికి గల సహజ మగు చిత్త వృత్తి స్పష్టముగా
మనకు గానవచ్చును

శ్రీ శ్యామ లిందఱును కృష్ణుని ఘనమైన మోహన సౌందర్యమునకు
ముగ్ధులై వారే వారికి కొందఱు - కృష్ణ చరితమున, లీలలను రసవ
త్తురముగా వర్ణించుచు, ఆ కృష్ణుని యందు పెనికి గల అపరచల
మగు ప్రేమ భావమును ఎక్కికరించి యున్నారు. వారు కృష్ణుని
రూప సౌందర్యమును వర్ణించుచు, ఒకప్పుడు తామును ముగ్ధులగు
యందెరివారు మరి యొకప్పుడు, ఏ గోపిక చేతనో ఆ కృష్ణుని రూప
ల వలనములను వర్ణింపఁ జేసి, బద్ధులై - తాము ఆత్మానందము
నందుకొందెరివారు శ్యామరులు ముఖ్యముగా - బాల రూప సౌందర్య
హను, కరకు సౌందర్యమును వర్ణించుటలో ఎక్కువ మహిమ
లే పి నట్లు, వారి దివ్య ప్రబాధముల మూలమైన కృష్ణ మగును

కృష్ణుని బాల రూప సౌందర్యము -

కృష్ణుని బాల రూప సౌందర్యమునకు విశేషముగ ముగ్ధులై
ఆశ్వాదులలో - పెరియశ్వాదులు అగ్రగణ్యులు ఇరువది పాదు
రములలో పేరు - బాల కృష్ణుని రూప సౌందర్యమును సఖ శిఖి పర్యం

శము నర్జించు నన్నరు ౧౯ కృష్ణ పామల ౧౮ కృష్ణ
 ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦ ౧౯౦౦౦

“కృష్ణుని గారంబులు - విడిచిదివిన కృష్ణుల వలె నుండరి
 మైనవి” 118

‘౧ గంగములలో - మేలమి బంగారుకుండు పొడగఁబడిన
 ముల్లముల వలెను, రత్నముల వలెను, వలెలుల వలెను వేళ్ళు
 నొప్పుచున్నవి’ 119

‘నీల కర్ణము గల దివ్యాధరముల చుట్టూ భాగమున ప్రకా
 శ చు దగ్గరంబు వలె, దూలములు నిండుకొలుపు’ 120

‘కీర్తి దళముల నడుచు నెదురు గొగ్గె భవరముల నె
 క్కొన్న నుడువై, అంద మైన చుంగులును వేలాడుచున్నవి’ 121

118 ‘౧ కృష్ణులందఱు కలఁగి, వసుదాయార్ కలఁగి

- పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-౧-1

119 ‘మల్లకొండ వలెను మి వయిరము వన్నెము

తల్ల కున్నై తల్ల పెద్దదొడల్పల్ ౧

వలె నగలన్ మణివల్లన్ పాదల్

తల్ల పురుషన్ కలఁగి కిట్టాదితీర్ ను కలఁగె,

- పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-2-2

120 ‘కొలవలను పోవెనవర వాయువై

కొమలవక్త్రమునై పోల్ కల వల్లెత”

- పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-3-3

121 ‘శివుల వ్యాధిల శేషులై వజ్ర బీజ

వక్త్ర వక్త్ర ఉన్ వవవాయ మొయ్య”

- పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-3-3

ఓం కృష్ణస్థాని రాఖాంబింగే నామ చంద్ర బింబగుల్ ఎంబ్బెర,
నియత స్థలం ల్ల సుమనూరు -

ఓ బాగ్యిణి 'నే నొకడనే లండమైవవాడ' నని నీవు
ఎన్న పీఠాన్ని నీ వెంటటి కంటి గలవాడ వైన , నీ సుమనూరు
(కృష్ణుని) 'రాఖాంబింగే' నీవు పాటి రాజ్యము '1--

'నీ బాగ్యిణి కళ్యాణం గండి ఆధ్యాత్మ భిక్షువులను సుఖంప
ల' కుమారాణా నా కుమారుల గు కృష్ణుడు '1--

కృష్ణుని బాగ్యిణి - పెరియార్వాలకు నీ బాగ్యములాటి
బంగళా కి బంగళా వస్త్ర పానము చేయించుట, చంద్రుని పెరియార్వాలకు,
గోదాదేవి ధర్మం గా గాని (కృష్ణుని కొద్ది) చీలు వస్త్ర వస్త్రములు,
పెరియార్వాల కి గాని గాని గాని గాని గాని, (పరిచయము కల గాని
గాని గాని) గాని వగు చిన్న పాద బుర్రు అచ్చు బుర్రులు వేయించు
గాని గాని పెరియార్వాలకు గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని
గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని
గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని

112 "అర్చనా కి పట్టమే భూకర్మ వరివర్తె
అర్చనా పెరియార్వాల వస్త్రాభిషేకం వే లొవ్వడం
విష్ణుకన్ వే బాన్ బస్త్ర విష్ణుకన్
గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని గాని

- పెరియార్వాల రియ మెంట్ 1.4.3

113 "శరద వస్త్రావలం వామ నాకే స్పృహకరి , బాగ్యిణి
బాగ్యిణి పెరియార్వాల రియ మెంట్ బాగ్యిణి
రక్షణకర్మల మోక్షార్థం పోర బస్త్ర మోక్షకర్మ
రక్షణకర్మల శరదావలం వామ నాకే వస్త్ర వస్త్రం

- పెరియార్వాల రియ మెంట్ , 1.7.7

వేష భూషణములు -

బాల కృష్ణుని వేష భూషణములను పెరియార్వారులు బహు
వనోహరముగా వర్ణించి యున్నారు ఎన్నియో భూషణములను
గల్పించి, వాని నన్నింటితో కృష్ణుని నలంకరించిరి ఎన్నియో పుష్ప
ముల పేర్లను పేర్కొనుచు, వాని నన్నింటితో కృష్ణుని డలంకరింపఁ
బడి, ట్లు వర్ణించిరి

నీల వేష కృష్ణుఁ డగు కృష్ణునకు, మెరుపు తీగ వలె కాంతి
వంతమైన పీతాంబరమును కట్టు బెట్టిరి ¹²⁴ ఎఱ్ఱని కనులము వంటి
పాదములలో తందెలు, చికిసిందిన పద్మ పత్రముల వలె శోభిల్లు కాలి
వేళ్ళలో ఉంగరముల, నమమునకు ఘల్లు ఘల్లు మోయు గజ్జి
లతోఁ గూడిన బంగారు మొస తాగ్రదు, చేతి వేళ్ళలో - వజ్రములతో,
హుత్కములతో పొడగఁబడిన బంగారు ఉంగరములు, చెవులలో మకర
కుండములు, తలపై నొక భూషణ విశేష మగు 'చట్టి' మున్నగు
వివిధ భూషణములతో కృష్ణుఁ డలంకరింపఁబడెను ¹²⁵

124 ఎన్నుక్కూడియమోర్ పెద తిట్టవ మో వరిసేదమనూయ్
పిన్నర్ తులమరళైయమ్ పితకచ్చిత్తై యొడున్
మిచ్చిర్ పొరిన్ తోర్ కాడుకిరపొం కల త్తివిర్ కాతైయొడున్
తన్నిర్ పొరిన్ పిడడి తేళన్ తోర్ వరై వడవనో

- పెరియార్వార్ తిరుమొళి 1.7.8

125 "శైవమతక్కళిర్ శివపొలివిరిర్ తెరరికళాంబమ్
శివ్యో యమతరై యర్
తణ్ణియపొన్ వడమమ్ కాళవన్నాడురై యన్ వూరు పొన్నతయమ్
మొదిరమమమ్ శివయమ్
మణ్ణలవై మురైయమ్ తోళ్ళై యొక్కయమ్ మకరమమ్ నాళకమ్
తుణ్ణయ మొత్తిలక
ఎన్ తుడిక్కరళే యాడుక శివరై పిలలకుమరై యా యాడుక
వరుకనే"

- పెరియార్వార్ తిరు మొళి : 1.5-10

కృష్ణుడు వడచుచున్న గజైలు ఘల్లు ఘల్లు మని ధ్వనిగాను
చున్నవి ¹¹⁶ లమృతముతో నిండిన నోటితో కృష్ణుడు దీనిపట్ల నచ్చె
నపుడు కల్గెను భృసి, చెఱుకు రసము నిండుగాఁ గల యాద్యమునకు
రంద్రము వేసినచో - అందరి రసము వెలుపలకు ప్రసరింపఁ గలు
గఁగల భృసి వలె నున్నది ¹¹⁷

కృష్ణుని క్రిశోర రూప సౌందర్యము -

గోపమున గోపికలను ముగ్ధులఁ గావించు కృష్ణుని హాసన
లప మున లోకములు మఱి తావులలో పర్వించి యున్నారు క్రిశోర
క్రిశోర రూప సౌందర్యమును గోపికలచే పెరియాళ్వారులు పిమ్మన గ
అస్వాది పఱచిరి అపులను మేపుకొని, బలమునల - యెరి
నకాదరలతో తిరిగి వచ్చు కృష్ణుని అలౌకిక సౌందర్యమునఁ గాంచి,
గోపికలు అన్యాయభవము నందిరి

నంద టుచుఁ డగు కృష్ణుడు - కల్ప లక్ష్మి యు యి - యు
వగు భక్త్యుని వంటి వత్త్రునును ధరించి, వడువనిన గొదమైన యి
వత్త్రునును బిగువుగాఁ గట్టి, క రమున - మిగిలరహులు, ముగింధ
య కములు నగు మమ దామములను ధరించి, వెల్లపై వెలుగి పి - పు
నలంకరి చుకొని, సంధ్యా సమయమున ఇతర బాలకు లోఁ గూడి,

116 “తాదర్ శక్తిశ్చ శరార్ ఎవారెవ్వు

యా పాస్యతే యోగిన్ - పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-7-1

127 కన్నెల్ గుడమ లి మ్మార్ ప్పాళి

కలక శిరియి ఉగ్గు - పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి 1-7-4

వనము నుండి తిరిగి వచ్చుచున్నాఁడు¹ సౌల ౩ గ ౧౧ న ౧౬ ౫౦
 లిలకయు వోభిల్లుచున్నది ఇతర సహచరూ లో గూ డి స్వప్నము ల్గు
 నపుడు - మేము యిలు గర్జించునట్లు భ్రష్టమగుచున్నది ౧౧ ౧౧ ఎరె
 నుండు అధరములను, ఆ యాధర ౧౧ ౧౨ చిరుల గు మధుర వైన
 మంద హాసమునఁ గాచియు, వేణు గాఢముతోఁ బాటించు లన స
 చరులతోఁ గూడి స్వప్నముఁ జేయుచు ముచ్చుచు దు స్రవన గాఢ నీలఁ
 జూచియు తన్మయత్వము నందినది తల్లి

మూరధిని మోయించునపుడు కృష్ణుని ఆపార సౌందర్యమును
 అభ్యాసలు మిగుల సునోహముగా వర్ణించెను ౧౧ ౧౧ ౧౧ ౧౧ ౧౧ ౧౧
 అగ్రమిదము నగు కృష్ణుని భువన మెవ న సౌందర్యమును 'ర్జిలచు
 పట్టులలో' - కక్ష కివులు తమ చైతన్యమును వీడిరి యెప్పజాళవలయులు
 తమ వీక్షైక రచన లగు 'అమలనాది పిరాస' అను గిర్మ ప్రబంధమున

128 'వల్లి మల్లకపూదె కొల్లొక్కై యులైరుకరె విరులురుల్లు
 ఎల్లనుల వల్లకవడై పొకొర్తివల్లెక్కి జున్దిన్దిలరై నెలసె
 మునె నెన్నుటమలరే వేనె మలరణ్ణు పల్లాయరే బుకానరువే
 ఎల్లయెల్లరాక ఎల్లెక్కడను ఎదిరే విల్లెనవల్లె యిలరేమ్మివే
 - పెరియార్వార్ తిరు మొళి ౧.4.2

129 'విల్లిరి మల్ల కర్పిదు నెత్తిమేరే
 తిరుత్తియ కోయ్యుమ్ తిరుక్కోయమ్
 - పెరియార్వార్ తిరు మొళి ౧.4.3

130 "కలవ్వరే విరెప్పన్నే తల్లెక్కావినేకీ తన తిరుమేని విల్లెలి తిక్క
 పీలిసన్నులుమ్ బుచ్చనెత్తిరతాణ్ణు పల్లాయరే బుకానరువే
 - పెరియార్వార్ తిరు మొళి ౧.4.7

భగవంతుని దివ్య సౌందర్యమును నలు శిఖ పర్యంతము వర్ణన ॥
ప్రస్తుతించిరి తావ్రత కవులు, తృప్తిని లభించిరి దివ్యము ॥
చంబంధించిన ఈ చిత్రములచే ఎక్కిల ప్రహలదు ధైర్యముగ మునకుఁ జొదవ నైష్ఠ్య పక్షి దివ్యమును - ॥ ౧౦ ॥ మ ౯
తృప్తిని ఆకౌకిక రూప సౌందర్యమున నున్నానో సుముగ ॥ ౧౧ ॥

కృష్ణుని పరమాత్మ కృత్యము

లిలా మానవ విగమల దగు కృష్ణుని సున నుప
సాందర్యమును పల్కార్థముగ వర్ణించుచున్నను, కాలక్రమ
సాగర బలంగముల కాలనర లిడచున్నను, కృష్ణుని కృష్ణ
స్వరూపుడగు సుమంగళువు యొక్క అపార ఎనియె
లంతును సంభాగించి వారు తమ దివ్యరూప
కృష్ణుని ఎరమాతృ రత్నమును సర్పించియే చూపారు చేకూ
నుద్ధరించుచు, భూ మండలమన ఆర్యమన న్యూపావళి
శ్చిపా నమదుర్గదగు వగవానదు అన కయ ను
రించుకును భూ మండలముగ నవతరించుచు నయ
తుంచిరి అమ దివ్య ప్రబంధములలో అటు నటు విష్ణు
ఇతర అవతారములకు సంబంధించిన గీతలను గు
క్తిర్తించిరి అశ్వాల కాలములో - కయ ను
ధించిన కథలు వివేకముగ ప్రవచిత మగునై చున్న
గాక, విష్ణు భగవానుని భక్త వర్ణనలుగా - కరుణా నమ
దుగా - సత్య సంకల్పదుగా ప్రజలు సంభావించెదవారు లం
వలన అ కాలములో - జన సామాన్యమున భక్తి ఎగిరెము
సాధ్య మయ్యెను

అభ్యుదయ దిన పరిపాలనలు - విముక్తి యుక్త యుగ
తారవారు, ఆ యుగవారు సుఖము సంపాదించిన గ్రామ నిర్మాణముగ

వర్ణింపఁబడినవి వివిధము లగు అట్టి యవతారములను వర్ణించు పట్టులలో ఆశ్వాతులు - ఏ విధమైన భేద భావమును చూపియుండ లేదు ఈ యవతారముల నన్నింటిని పరబ్రహ్మ యగు విష్ణువు యొక్క వివిధ రూపము లనియే వారు భావించిరి కాని, విగిరిన యవతారములందుకంటెను కృష్ణావతారమునందే వారి మనస్సు విశేషము గ విహరించెను

కృష్ణుని లీలలను - చేష్టలను వర్ణించు నమయములందును, కృష్ణుని ఆలోకిత శక్తిని వ్యక్తీకరింపఁ నందర్భము లందును అతి మానుష మగు (Super human) అతని అద్భుత కృత్యములను మనకు ఆశ్వాదులు దర్శింపజేసిరి కృష్ణుడు పరబ్రహ్మ యగు విష్ణువు యొక్క అవతార మనియు, అతఁ డింతకు మున్ను అనేకము లగు అవతారము లనెను కృష్ణులకు కృష్ణావతారము కొలికి (Link) వంటి దనియు ఆశ్వాదులు విల్లించిరి ఇట్లు వర్ణించుటలో - కృష్ణుని పరమాత్మ తత్త్వమును స్థాపించుటయే ఆశ్వాదుల ముఖ్యోద్దేశ్యమై యున్నట్లు స్పష్టమగును ఒకే నందర్భమున వారు - కృష్ణావతారముతోఁ జూతు ఇతర అవతారముల (గూడ వర్ణించుటలో - కృష్ణుడు సామాన్యుఁడు కాఁ డనియు, పరబ్రహ్మ స్వరూపుఁ డనియు సంభావించి, పూతన సంహారము, శిశునూర భంజనము, కాళియ మర్దనము, గోపగనోద్ధరణము మొదలగు అతి మానుష కృత్యములను ప్రస్తుతించఁ దలచునయే తారణము ఇయే అందలి యాంతర్యము ఇతర నందర్భములందు సైకము - కృష్ణుని విభిన్న లీలలను, బాల్య చేష్టలను వర్ణించునపుడును ఆశ్వాదులు - ఆ కృష్ణుని అతి మానుష కృత్యములను ఆభివర్ణించిరి ఉవాహరణము - 'సిలాకాశమునఁ గల చంద్రునిదా / బాబుఁడు గదా యని ఈతని తిరస్కరింపకుము. పూర్వము పుట్టి యాకుపై పవనించిన దిశఁదే యని తెలిసి కొనుము వీని యెడల నీవు ఉదాసీనుఁడవై

యుంటి వేని, దానిని సోంపజాలక, ఎగిరి గతులిడి, వెంటనే నిన్ను పట్టుకొనఁగలదు కనుక, ఈ పురుషోత్తముని ఆనాదరింపక వెంటనే రమ్ము * 181

‘ఓ చంద్రుడా ! కృష్ణుఁడనుపేరు గల ఈ నా సేవ ౪౬౬ మును బాలుఁడని యనాదరింతుము ఈతని పృథ్వింతమును తెలిసి కొనఁ దలచితి వేని, బలి చక్కవర్తి వద్దకు బోయి, వాని నడిగి తెలిసి కొనుము వీనికి దానుఁడ వగుము సర్వేశ్వరఁడగు కృష్ణుఁడు నిన్ను పిలుచుచున్నాఁడు వేగముగ రమ్ము * 182

ఈ పలుకుల మూలమున ఆశ్చర్యము కృష్ణుని పరమాగ్ని ఉత్తమును నిర్దేశింప నెందినట్లు వ్యక్త మగును

కృష్ణునిపై గోపికల ప్రేమ ప్రభావము -

భగవద్భక్తి మార్గములు - ఆశ్చర్యల దివ్య ప్రబంధములలో వివరింపఁబడినంత విస్తారముగ మఱి గ్రంథ మందును కాఁరాదు

181 ‘పాణశనెస్తు పరివహన్ శయ్యేర్ వణ్ణదనాన్
ఆరివిలై పళన్ద శిణక్కపవనివన్
మేవెప్పాయ్దు ఎరుత్తుక్కొళ్ళున్ వెగుపిపేర్
మాలై మదియాదే మామదీః మళి న్నోడినా

- పెరియార్కాద తిరు మొళి : 1-4-1

182 “శివీయ నెస్తు ఎన్నికళ్ళిన్దై శిశేర్ కణ్ణాయ్
శియిపియన్ వార్తెయై మావరియై చెప్పకే
తిరుప్పెళ్ళై కొళ్ళిర్ నియమన్ తేవైక్కరియైవాడ
విత్తై మదినెరుమాల్ విత్తెప్పన్నై మ్మొప్ప కిన్దాన్”

- పెరియార్కాద తిరు మొళి : 1-4-2

వివిధము లగు అట్టి మార్గములలో కృష్ణ గోపికల స్త్రీమ భావము కృష్ణ భక్తి వాక్యంబు శౌంధాగాంపవ కును మనుటాయమాన మైనది ఇయ్యది భక్తి వాక్యమను నందు ఈ కృష్ణ గోపికల భక్తి భావము నకు ప్రముఖ స్థానము లభించినది అందువలననే ఆ వాక్యమునునకు అంతటి ప్రాచుర్యము లభింపగల్గెను

అతి స్వల్పము నుండి యింత భావము గావించు గ్రంథములలో - నారద భక్తి సూత్రములు, కాండిల్య భక్తి సూత్రములు అనునవి రెండును అగ్ర గణ్యము లైనవి అందు నారద భక్తి సూత్రములు - 'యథా వ్రజ గోపికానామ అనియి, కాండిల్య భక్తి సూత్రములు - 'అత ఏత దభావ ద్వల్లవినాన్' అనియు, గోపికలకు కృష్ణుని యందుఁ గల ప్రేమ భావమే భక్తి యని, భక్తి స్వరూపమును నిర్వచించెను, ఈ సర్వవనానుసారము, అశ్వాదులు ఆరు దివ్య ప్రబంధములలో కృష్ణ పై గోపికలకు ప్రగాఢముగాఁ గల చిత్త వృత్తిని, ప్రేమ భావమును వాల్మీకి భావములు నిట్లు వివరించి యున్నారు -

- | | |
|---------------|-----------------|
| ౧ దాస్య భావము | ౩ హత్సల్య భావము |
| ౨ నన్య భావము | ౪ మధుర భావము |

ఈ నాల్గింటిలో దాస్య నన్య భావముల కంటెను, హత్సల్య గుఢుర భావము లంటి లశ్వరులు ఎక్కువ ముక్కువఁ జూపింక వారి దివ్య వ్రజ యముల మాలమున వ్యక్త మగును

హత్సల్య భావము -

కృష్ణ భక్త కవులు హత్సల్య భావమును ఒక ప్రధాన త ముగా పరిగ్రహించినట్లు, వారి కావ్యములలో కానవచ్చును ఆ రులు గావించిన బాల భావ గాప చిత్రణను న, హత్సల్య భావము,

సాటి లేని మేటి సొందర్య రూపము లభించినది. పెరి మీశ్వరుల యశోద, కృష్ణనిపై జూపిన వాత్సల్య భావము అపూర్వమైనది ఈ వాత్సల్య భావము - నిష్కామముతో గూడినది శర్యుతి - ఇతర భావముల కంటెను ఉత్తమ మైనదిగా పరిగణింపబడటమైనది

తమ సంకతిపై తరి దంగులకు వాత్సల్య భావ ముందుట సహజము అది విరుద్ధముగను, నిష్కమము గను, నిష్కామముగను ఉండును అందునను - మాతృప్రేమ అనుసమాన మైనది శైవ వాన్తయందు గల కుమారుని మధుర భాషణములను, అన్వష్ట వచనము లను వినుట యందును, అతని యాటలను, వివిధ చేష్టలను విలోకించుటయందు సైతము మాతృ హృదయము పొందినంత అనందమును, తన్మయత్వమును, తృప్తిని పితృ హృదయము పొందజాలదు

మాతృ రూపమునకు యశోదను ఒక ప్రతీకగా మనము తలంపవచ్చును ఈ యశోదయొక్క మహా భాగ్యమును భరణేనరు లగు ఆధ్వర్యులు బహు భంగులుగా ప్రకంసించుచు, దేశల ౪, ౬౦ము, మునులు మున్నగువా రయినను - యోగముచే గాని, భక్తిచే గాని అంతటి మహా భాగ్యమును పొందజాల రని వక్కాటింపిరి

కృష్ణుని శైవ వచనయందును, చాల్య దేశయందును, కిశోర దేశయందును మాతృ హృదయము విశేషముగ వికసించినట్లు పెరియార్ శార్వరుల దివ్య ప్రబంధమున వర్ణింపబడినది బాలోచితములగు అన్వష్ట వచనములు సహజ సుందరముగా వర్ణింపబడినవి చాలక్కని మాతృ రూపము మొదలు, కిశోర కృష్ణుని మాతృ రూపము పెరిగి - వివిధ రూపములు విరుపమానముగ వర్ణింపబడినవి ఈ వాత్సల్య భావము, సంయోగ - వియోగములుగా రెండు విధములు అట్టి సంయోగ వియోగములతో గూడిన వాత్సల్య భావమును పెరియార్వారులు

తమ దివ్య ప్రబంధమున అద్భుతముగా ఆభివర్ణించిరి పెరియాళ్వారు లచే సూత్రముగా న్నృసింహబడిన ఈ వాక్సల్య భావము - అనంతర కవులను మిక్కిలి ప్రభావితములఁ గావించి, వాత్సల్య భక్తికి సైతము ప్రాధాన్యమును చేకూర్చినది

మధుర భావము :-

భక్తునకును, భగవంతునకును నడుమ, స్త్రీ పురుష సంబంధ మును ప్రతిపాదించు పాశురములు - ఆళ్వారుల దివ్య ప్రబంధములలో అధికముగ గానవచ్చును. లోకమున ప్రచలిత మగు పేర్నిమ భావము లన్నింటిని ఆళ్వారులు పరమాత్మ వైపుకు మఱియిరి ఇట్లు మఱియిన వారిలో - నమ్మాళ్వారులు, తిరుమంగై యాళ్వారులు ముఖ్యులు

కృష్ణ భక్తి విషయము న నమము పరిగణించు శృంగారి రసమే భక్తి విషయమున మధుర భావ మని తెలియ నగును. కృష్ణ భక్తికి సంబంధించిన అట్టి మధుర భావమునకు గోపికలు - 97 ధ్రువుగాఁ గానవచ్చును. ఆ గోపికలు - ఆ మి రూపముగాఁ గాఁ జెప్పఁ దియు నిష్కామమే యక్షనంతిగా కృష్ణునిలో లీన మైరి కాఁ గ, సుయోగ - వియోగము లనఁబడు రెండు అవస్థల యందును గోపికల చిత్త వృత్తులు ఏరాకాష్ట నందుకొన్నట్లు మనము గ్రహింప నగును

భక్తునకును, భగవంతునకునుఁ గల నవ విధ సంబంధములలో - నాయకి నాయక సంబంధము అద్వితీయ మైనది ఈ సంబంధములను నిరూపించి స్థాపించిన మహనీయులు ఆళ్వారులే ఇది మిక్కిలి మహత్తర మైనది ఈ మధుర భావమును కావ్యరూపుగా మలచుటకు లోకీక మగు శృంగార కావ్యములలోఁ గల ప్రక్రియ లన్నింటిని ఆళ్వారులు అలంబనముగాఁ గొని, భక్తునకును, భగవంతునకును నడుమ - లోకీక మగు పేర్నిమ భావమును గల్పించిరి ఇయ్యది - అనంతర

కృష్ణ భక్తులకును, భక్త కవులకును మార్గ దర్శకమై, మహానందమును ప్రసాదించినది

సహజ సిద్ధ మగు ఆండాళ్ మధుర భావము -

భగవంతునియందు తమకుఁ గల మధుర భావమును ఎక్కడను గావి చుటకు ఆశ్వాదులు - తాము స్త్రీ శ్రమ నారోపించుకొనఁ గుఱు అవశ్యక మయ్యెను కాని, ఆండాళ్ నహముగ స్త్రీ యగుటచే, ఆమెకు అట్టి యవసరము కలుగలేదు ఇంగువలన, పుష్పములను భగవంతుని ప్రేమించుట ఆమెకు సులభ పార్థమియ్యెను

బాల్యదశి యందే ఆమె మనస్సు మురళీ మౌనువిచ్చి లగ్న మయ్యెను కాలక్రమమున ఆమె ప్రేమ భావము వృద్ధిఁ జెందఁగా, కృష్ణుని సంయోగమునకై పరితపించు గోపిక వలె ఆమె పరిస్థితి పరిణ మింబెను తన నంకల్ప సిద్ధికై తా వొక గోపికగాఁ దలంగుకొని, మార్గభీ మానమున, పభీ జనముతోఁ గూడి, నియమ నిష్ఠలతో వ్రత మాచరించెను త కృత్రిమముగా - ఆమె వచోరథ మీడెరి, స్త్రీరంగ రాజేశ్వరియై విరాజితైను

ఆండాళ్ రచించిన 'తిరుప్పావై' 'నాచ్చియార్ తిరుమొళి' లను దివ్య ప్రబంధములు రెండును - మధుర భక్తి మకుటాయమానిములు ఇవి - భారతీయ భక్తి సాహితీ మహాద్యానమున విరిసిన సుగంధ సుమ రాజములు ఇవి - అనంతర భక్త కవులను విశేషముగ ముగ్ధులఁ గాఠించి వైచినవి

ఆండాళ్ దివ్య ప్రబంధములలో - గోపికల ప్రేమ భావమును ప్రస్ఫుటింపఁజేయుపాకురము లనేకములున్నవి. అనేక రూపములుగాఁగల

అట్టి గోపికల ప్రేమ భావ వరచరలు - ఈ క్రింద పేర్కొనబడు
నాలుగు ఘట్టములలో మనకు స్పష్టముగా గన్పట్టును

- ౧ వేణు మాధుర్యము ౩ రాధా (నప్పిన్న) కృష్ణుల
ప్రేమ కలాపములు
౨ రాన లీల ౪ భగిమర గీతములు

వేణు మాధుర్యము - ౧ ప్రభావము

గోపికలకు కృష్ణునిపై గల్గిన ప్రేమ భావమునకు - కృష్ణుని
మురళి నాద ప్రభావము గూడ నొక ముఖ్య కారణము అని -
నకల చరాచర జగత్తును ఆకర్షించు శక్తి గలది అట్టి వేణు గాన
మాధుర్యము ఆశ్వాదుల దివ్య ప్రబంధములలో మనోజ్ఞముగ వర్ణింపఁ
బడినది అనంతర భక్త కవులు - దీనిచే మిక్కిలి ప్రభావితు లగుటయే
గాక, దివ్య ప్రబంధములందలి విశేషాంశములను పైతము స్మరించి,
తావ్యములను సంతరించిరి

కృష్ణుని మురళి రవళి - నకల జీవ రాసులను నమ్మకొనఁ
జేయు మహత్తర ప్రభావము గలది దాని ప్రభావము - మిగిలిన
వానిపై కంటెను, గోపికల హృదయము లపై విశేషముగ ప్రసరించెను
'పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి' దివ్య ప్రబంధములో - మూడవ తరగము
నందలి అరవ దశకమున, మురళీమాధుర్యము, దాని ప్రభావము
సహజ నుండరముగా వర్ణింపఁబడినది మచ్చుక క వర్తన -

'కృష్ణుడు సవిత్రి మగు తన యధరమున మురళి నుంచి
వాయించెను ఎంతటి యాశ్చర్యము । త ద్వనిని వినినంతనే

కుతూహల పూరితము లగు స్త్రీగములు గల గోప కన్యల కోమల శరీరములు పులకించెను ఆ మురళీ నాద ప్రభావమునై, తత్తవ పుల ప్రతిబంధము లనఁ గూడ ఆ గోప కన్యలు లెక్క సేయక వెలుపలు శేతించి, దా రములో గుర్తివ్వబడిన పూల వలె, ఒక తాపుకు వరుసగా వచ్చి ఎలచిరి¹⁸³ కృష్ణుడు వేణువును తగ పెదవిపై బెట్టి, ఎడమ భుజమును వంచి, రెండు చేతులను ఆ వేణువుపై నుంచి, కను బొమలను ముడిచి, గాలి వింపి, క్రింది పెదవిని ముంచి, వేణువును వాయిచెను, అపుడు - గోప కన్యల కేశ బంధములు విడిపోయెను లస్తవ్యస్తము లగు తమ అస్త్రములను ఆ కన్నీయం తమ హస్తము లతో నవరించుకొనెను, కృష్ణుని వైపు చూచుచుండిరి¹⁸⁴

రా స లీ ల

(ఆశ్వాతల 'కురపై హత్తు')

ఆశ్వాతల దివ్య ప్రబంధములలో ఎన్నకును 'రాస లీల' అ ప్రయోగము కానరాదు కాని, అయ్యది - ఆశ్వాతల దివ్య ప్రబంధ

183) 'నావలమ్ పెరియ తిరివిల్ నావమ్ నక్కెమిల్ ఇదోరయ్యదమ్ కేరి'

తూవలమ్ పురియదెయ్ తిరుమాల్ తూయనాయల్ కేరి' పై వక్యం

కోవలర్ తిరుమయిల్ ఇక్కడకులిప్ప ఉదయ విక్రమం పల్లెమ్

కావలమ్ కరున్ద కయిరుమాల్ యాగి వనకవిక్రమ విత్తవళి

- పెరియార్ తిరు మొగి కి-1

184) ఇదవలె యదర్శనాదురు ఇరుత్త కూర్వరువమ్ వెరియ

కురవయిరుగదనాయ్ కదై కూడ కోవిక్రమ కుళల్ కోమాడినపోదు

మదమయిల్ కిరొడుమాన్ ఎడైపోలే మదై ముర్తి మలర్ కూర్పిరివిళ

ఉదై నెగ్గి మర్ ముగిల్ వత్తి బియోచిక్కిపోద వత్తవళి

- పెరియార్ తిరు మొగి కి-2

ములలో - 'కురవై కూర్తు' అను పేర లభింపబడినది తమిళ
సృష్టికాలమున వ్రాసినది. మగు కొన్ని కథలలో శృంగార గోపికలలో
గౌరవన వివిధ నృత్యములు గన్పట్టును ఈ 'కురవై కూర్తు'కు
సాగిదీన రుత శాస్త్రమును నొక నిశ్చయ స్థానమున్నది
శృంగార భావమునఁ జెప్పిన 'లిలప్పదికారము'లో - ఈ కురవై
కూర్తు నృత్యము వర్ణింపబడినది ఇయ్యది - 'రాన లీల' కుర
మండను¹³⁵ ఇందులన, 'కురవై కూర్తు' అను పేర రాన లీలను
అభ్యాయమునకు వ్రాసిన వ్రాసినది. లిలప్పదికారమునకు
చున్నది యిది రాన లీల వ్రాసినమును మన మును చెందుకొరె
లింకము -

"మందరము - మగంధ శరీత'ను మగు వన మాల - శృంగార
కరమున కిట్లుచున్నది వెనుది పింఛులలో గూడిన కిరీటును
లిలప్పదికారమున, మంద మగు పెద్దని వస్త్రమును నడుమున బిగించి,
చెవులలో పూల గుర్తుల నుంచుకొని, మచ నలతో గూడిన పుష్పము
లదే విలసిల్లు కేసులు గల గోప కన్యకల నడుమ వేణువును
వాయిండుచు,¹³⁶ వరిని మోహించుచు, చారి చేతును తన

135 "This kuraval kuttu, We proceed to identify with Rasa
Lila which is described in Bhagavata (x ch 33) Accord
ing to a description in the Silappadhikaram, the celebra
ted Tamil Classic of 2nd Century A D., Seven or nine
Cowher dressed on stage in the each joining her hands to
those of Another This dance her hands to those of
Another This danced by Krishna with Cowherdesses"

- 'Krishna in early Tamil Literature' article by V R R
Dikshitar in 'Indian Culture' vol IV (37-39), pp 267-70

చేతులతోఁ దీసికొని¹³⁷ నృత్యముఁ గావించుచు,¹³⁸ బారిని అనందింపఁ జేయుచు,¹³⁹ కృష్ణుఁడు - ఎవ యౌవన లగు ఆ గోప కన్యలలో రదుగు నాడుచు, ప్రేమ ప్రణామానుని ప్రణామ పఁ జేపెను¹⁴⁰

రాధ (గోపిన్సు) కృష్ణుల ప్రాణయ కలాపవలం

ఎవఁ భారతము, హరి వంశము, బ్రహ్మ వైవర్తము, విష్ణు పురాణము మొన్నగు పొడిసిన పెండ్లపుత గ్రంథములలో - రాధ ప్రసావన కానరాదు పొడిసిన గ్రంథములలో - కృష్ణుని ప్రేమ లీలలు వర్ణించబడినవి గోపికల వర్ణన గున్నది కాని, 'రాధ' ఎందును స్త్రీలెఱుఁగబడలేదు భానుని నాటకములలో - కృష్ణుని ఘట్టములం దైనను 'రాధ' పేరు కానరాదు భాగవత పురాణములో - కృష్ణ చరితమున, విశిష్టత గల ఒక గోపికను గుఱిచి ప్రస్తావింపబడినది¹⁴¹ కాని, ఆ గోపిక పేరు 'రాధ' యని, స్పష్టముగా నుల్లేఖించబడి యుండలేదు కాని, కాంక్షామయున అమెయే రాధ' యని పేర ఎగ్గిసిద్ధి పొంది యుండ వచ్చును

ఈ రాధా వృత్తాంతము తొలుత హామి గాథా నైపు కథలోఁ గానవచ్చును అనంతర కాలములో వెలువడిన సంస్కృత వాఙ్మయము

137 తిరు వాయ్ మొళి 4.9.2

138 తిరువెయ్ నాళకమ్ 16

139 తిరు వాయ్ మొళి 8.8.4

140 పెరియ తిరు మొళి 8.8.8

141 'అవతారావతారిక' మానం భగవాన్ నారి శిష్యుః
యన్నో విహాయ గోవిందః సీతోయానునయదహా" (18.90-28)

నందు - రాధను గుఱించి విశేషవ గా వ్యభిచింపఁబడినది అటు
పిమ్మట, ఇయదేవుఁడు సంస్కృత భాషలో రచించిన 'గీత గోవిందము'
నందు, రాధా కృష్ణుల ప్రణయ కలాపములను అత్యంత మనోహర
ముగ అభివర్ణించెను. అనంతరము - విద్యావతి, చందీ దాసు, నూర
దాసు మున్నగువారి కావ్యములు శేవలము రాధా పరములుగనే
మొసినవి ఇందువలన, 'అనలు' ఈ రాధ ఎవరో మన మిప్పుడు
తెలిసికొన వలసి యున్నది :-

పురుషుఁడు - పురుషోత్తముఁడు సగు మహా విష్ణువునకు
శ్రీదేవి, భూ దేవి నీళా దేవి కాను మువ్వురు దేవేరులున్నట్లు వేద
వాఙ్మయము నందును, ఆగమ శాస్త్రము లందును అభివర్ణింపఁ బడినది
మహా విష్ణువును 'పురుష సూక్తము' కీర్తించునట్లే, శ్రీ దేవిని
'శ్రీ సూక్తము', భూ దేవిని 'భూ సూక్తము' నీళా దేవిని 'నీళా
సూక్తము' న్ను ముచ్చివి ఈ నీళా దేవియే కృష్ణావతారమున
'నప్పిన్న' యను పేర ప్రయుక్త లయ్యెను

యశోగ దేవి సోదరుఁ డగు కుంభ గోవునకు - 'ధర్మ దేవత
యకు ధర్మ ఎన్ని యందు నీళా దేవి యంశతో నుద్భవించిన పుత్రా
రత్నమే ఈ నప్పిన్న రుమె వివాహోత్థము న్వయంవర కుల్యముగా
నేర్పరువఁబడిన నస్త వృషభము ను మర్చించి, కృష్ణు డీమెకు వివాహ
మాడెను గోకోత్తర సౌందర్య రాజ యగు ఈ రమణీ మణియే కృష్ణుని
దేవేరులలో ప్రధాన మహిషి, పట్ట మహిషి ఈ వృత్తాంతము భాగవతాదు
లందును, నీళా సుందరీ పరిణయము నందును బహు భంగులుగా
వర్ణింపఁబడినది

సంస్కృత సాహిత్యమున వర్ణింపఁబడి, ఉత్తర దేశీయులచే
ఆరాధింపఁబడి, దాక్షిణాత్యులచే ఆరాధింపఁబడుదున్న రాధయే తమిళ

సాహిత్యమున 'నప్పిన్న' అను పేర వర్ణించబడినది దక్షిణాత్యులచే 'నప్పిన్న పిరాట్టు'గా ప్యవహరింపబడుచున్నది.¹⁴²

ఈ నప్పిన్న - కృష్ణునకు ముఖ్యమైన ప్రియురాలుగా - శిలవృద్ధికారమ్, మణి మేళితై, తీవక చింతామణి - న్నగు తమిళ గ్రంథము లందును, అశ్వారూప దివ్య ప్రబంధము లందును అభివర్ణించబడినది అంది మైన తుంతిలములు గల మయూర శరీరమువలె, నప్పిన్న శరీరము అతి సుకుమార మైనదని పెరియాళ్వారులు వర్ణించిరి అండాళ్ కూడ, తిరుప్పావులలో నొక పాశురమున తనను గోపికగాఁ దలచుకొని, ఇతర గోపికలను విదుర మేల్కొలుపు నందర్భమున, కృష్ణునకు ముఖ్యమైన ప్రియురాలగు 'నప్పిన్న'ను ప్రస్తుతించి యున్నది.¹⁴³

ఈ నప్పిన్న - ఆనందర నంద్యుల సాహిత్యము వందును, మధ్య కాలిన మగు కృష్ణ భక్తి సాహిత్యము వందును 'రాధ' యను పేరవే వర్ణించబడినది

142 'We venture to Conjecture that Nappinn is the Tamil name of Radha.'
- V R. R. Dikshitar, 'Indian Culture' Vol. IV (37-38)
pp. 26770.

143 'మువ్వుత్తు మూవ రమరరక్కమున్ శెన్
కప్పన్ తవిరక్కమ్ శియే తుయిలెగాయ్
శెప్పముదైయాయ్ శిలదయాయ్ శెత్తారక్కమ్
నెప్పన్ కొడుక్కమ్ విమలా తుయిలెగాయ్
శెప్పప్పమెన్ మలై చెప్పాయ్ చ్చిలురురుగ్గన్
నప్పిన్నై న్నాయ్ శిరువే తుయిలెగాయ్
ఉక్కముమ్ శట్టోళియన్ తన్న ఉన్ శుకాళనై
ఇప్పిదే యెమ్మై పిరాట్టై శెప్పువాయ్'

భ్రమర గీతములు
(ఆశ్వాదల భాగము వందేక ౧)

దివ్య ప్రబంధములలో - కృష్ణ వియోగము వలన పరితపించు నాయిక, కృష్ణుని కడకు సంఘమునుఁ బంపు ఘట్టము లనేకము లున్నవి నాయిక - నాయకుని రాకగు నిరీక్షించి వ్యర్థ మైనపుడు, ఆ నాయక - మేఘము మొదలగు పరేగవస్తువులకును స్థల గతులను చెప్పి, దయ రహితము గగు విక్రమింపి కడ నుండేందును గని పోవలసిన దని నేడ కొనుగు నీటిలో - భ్రమర వందేక ఘట్టములను తిరుమంగై య శ్వాదలు, నమ్మళ వ్యసన వర్ణించిరి ¹¹¹

ఈ ఘట్టము లలో - పోవు పీడిత యగు నాయిక (గ పిక), నిర్దయుఁ డగు నాయకుని (కృష్ణుని) కడకు నందేకముఁ బంపును ఈ వందేకము వంగు నాయిక యొక్క దుర్దశ స్థితియ వివరింపఁగా నుండును నాయకుని సర్వయత్నముతో గూడి యుండును ఇట్టి ఘట్టముల ననుసరించి తర్వాత ఉపలు భ్రమర గీత లను పేర కావ్యములను విరివిగా రచించితి

పై యంశములనుఁ బట్టి, ఆశ్వాదులకు శ్రీ రామ కృష్ణావ తారము లందు ప్రగాఢముగాఁ గల భక్తి భావము నప్ప మగును

—*—

111. సెరియ తిరు మొళి, కీ.౧.1 మంది, 10 వఱకు కీ.4.1 మంది 10 వఱకు, మరియు శ తిరు విరు క్తమ్ 64

ఆముక్త మాల్యద పౌర భము

‘వాక్య భాగం వాక్య రత్న’

శ్రీమాన్ రఘునాథుని వేంకట వీరభద్రాచార్యులు, ఎం.ఏ. పి.బి.యస్.

ఈ

‘శ్రీ కృష్ణ సాయంభర పండిత కృష్ణులకు అమల గౌరవతంబునం
బా కాలా గుణాబింబ ముదిరక దోరల నిరసరాత్మరిం
బానితంబులైన ఈ యాంబుల అచ్చుల బైకి దోస వ
స్త్రోతల నందు దోతె నవ శోనిబా వేంకట శర్మ గొల్పెదన్’

ఆముక్త మాల్యద కథా శరీరము

అంగ ప్రవర్త్యంగ సూచిక

వేదసూచారి ప్రతి

ప్రథమాంకము -

పద్య శుక

1	ఇష్ట దేవతా స్తుతి - శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి	౧	1
౧	అది శీషులు ఎ గురుడుడు	౨-౩	2-3
౩	విష్వక్సేనులు	౪	60
౪	పాండవనృము	౫	7
౫	నందకము (భగదము)	౬	8
౬	కౌమోదకి (గద)	౭	9
౭	కార్జుము (భగదము)	౮	1
౮	నుదగ్గనము (చక్రము)	౯	12
2	ద్వాదశ దివ్య నూరులు	౧౦	18
3	శ్రీకాకుళాంభ విష్ణు దర్శనము - రాయల స్వప్న పృథ్వింతము	౧౧-౧౨	14-23
4	స్వప్న భు వ్యాఖ్య	౧౩	28
5	కృప దేవరాయల సంక వర్ణనము	౧౪-౧౫	25-29

6.	పర్యవేక్షకులు	రా.రా. (0-51
7	కథా ప్రారంభము - శ్రీ బలుముద్దుల ప్రశంస	అం ౬2
8	భాగవతులు - విష్ణుదత్తులు	Pf రా 7 -86
9	ఆత్మసాంక పద్యములు , పద్యములు 84 గద్యములు 5 మొత్తము ౪9	రా.రా 81-90

క్ర.సం.	గ్రంథము	పుటలు
1	దక్షిణ మధుర నగర వర్ణనము పుష్ప లావణము వజ్ర యువతులు	౧-౩౮ 91-128 ౧౯-౨౨ 109-115 ౩౦-౩౧ 121-27
2	మత్స్య ధ్వజ పాండ్య ప్రభువు	౩౯-౪౪ 37-44
3	గ్రీష్మ ఋతు వర్ణనము	౪౫-౪౮ 144-72
4	వైదేశిక బ్రాహ్మణుడు	౪౯-౫౪ 173-75
5	మత్స్య ధ్వజుడు (వల్లభ దేవుడు) భోజన కడ గేగుట	౫౫ 175
6	ప్రభువునకు విషయ వైముఖ్యము కలుగుట	౫౬-౫౭ 176-81
7	మౌక్త ప్రదూర దేవ దని నిర్ణయింప విద్యా శుక్రము కట్టుట	౫౮-౫౯ 181-82

2. విష్ణుచిత్తుల మధురా నగర శాస్త్ర చర్చలందుఁ
బొల్గొని, నారాయణ పారమ్యమును
నిర్దేశించిరింపు మని మన్నారు దేవుఁ
డాదేశించుట

౧౮౫౮ 182-88

- 3 విష్ణుచిత్తుడు తన యశక్తినిఁ దెలుప,
మన్నారు దేవుఁ డాతని ననుగ్రహించి,
మధుర కంపుట

౧౮౫౯ 183-88

- 10 ఆశ్వాసాంతము

౧౮ 189 91

పద్యములు 99

గద్యములు 2

మొత్తము 101

తృతీయాశ్వాసము .

పద్య పట

- 1 విష్ణుచిత్తుల - రాజు నభా ప్రవేశము

౧౮౫ 189-94

- 2 విష్ణుచిత్తుల - పర మత ఖండనము

౧౮౫ 195-203

- 3 స్వ మత స్థాపనము

౧౮౫ 203-10

- 4 ఖండిక్య కేశిధ్వజ సంవాదము

౧౮౫౯ 210-60

- 5 ఆశ్వాసాంతము

౧౮౫౯ 261-64

పద్యములు 84

గద్యములు 9

మొత్తము 93

మనీయాశ్వానము :-

పద్య పుట

- 1 విష్ణుదిత్తుని యఖండ విజయము ౩౬౯ 266-78
- 2 శ్రీ మహా విష్ణువు విష్ణుదిత్తునికి సాక్షాత్కరింతుట ౧౦ 278 -
- 3 భక్తిచే మై ముడిచి, విష్ణుదిత్తుడు శ్రీ మహా
విష్ణువును స్తుతించుట ౧౬ 279
- 4 దళావతార స్తవము ౧౩-౩౧ 280 98
౧ మత్స్య కూర్మావతారములు ౧౩-౨౦ 280-84
౨ వరాహ - నృసింహ -
వామనావతారములు ౨౧-౨౪ 284-87
- ౩ పరశురామ - రఘురామ -
బలరామావతారములు ౨౫-౨౮ 287-93
- ౪ శృష్ట - తొడి - కల్యాణావతారములు ౨౯-౩౧ 294-98
- 5 విష్ణుదిత్తులు శ్రీ విలిఖిత్తురునఁ
బ్రవేశించుట ౩౨-౩౩ 298-312
- 6 యామునాచార్యోదంతము ౩౯-౨౮౫ 313-508
- 7 యామునాచార్యులు పొంద్య నభ కరిగి,
(విద్యజ్ఞున కోలాహలాది) మహా శైవ
పండితుల మతమును ఖండించి, స్వ మత
స్థాపన మొనర్చుట ౩౪ - 35
- 8 యామునాచార్యులు రాజ భగినిని పరిణయము
చేసికొని, అర్థ రాజ్యామునకు ప్రభు వగుట ౩౫ 325
- 9 వర్షాకాల వర్ణనము ౩౬-౧౩౬ 386-401

- 10 శరదృతు వర్ణనము ౧౩౭-౨౩ 401-45
- 11 యువరాజు యామునాచార్యుల
దీగ్విజయము ౧౩౮ 445.
- 12 యామునాచార్యులకు, త త్పితామహుని
ప్రశస్తి, డగు శ్రీరామమిత్రుల వల్ల
జ్ఞానోదయ మగుట ౧౪౦-౨౦౨ 44౬-57
- 13 యామున ముని శురీయశ్రమమును
స్వీకరించ నెంచి, కుమారునకు రాజ
సీతని గణపతు ౨౦౪ ౪౪ 457-508
- 14 అశ్వాసోపసంహారము ౨౦౬-౨౦౯ 508-12
- పద్యములు 265
- గద్యములు 24
-
- 29
-

- 1 గోదాదేవి జననము ౨-౬ 515-17
- 2 యువసోదయము - సౌందర్య లావణ్యాదిక
వర్ణన ౭-3౬ 517-36
- 3 పూర్వ జన్మ వేయనీ లగు నాగ
శత్రువు గోదాదేవి తిరుగు పొరుగు
జనించి, యామెకు చెలికత్తె లగుట ౩౭ 526-37

- 4 జుకుడు చతువ్రతకాయకిఁ గట్టిన
పుష్ప మాలికను గోదాదేవి రహస్యముగా
ధరించి, తిరిగి పూల సెట్టిలో పెట్టుచుండుట ౩౮ 537
- 5 అముక్త మాల్యదా విరహ వేదన ౩౯ 539
- 6 వినుచి వివిధావతారముల నామె
యుపాలంబించుట ౪౦-౪౪ 540-50
- 7 విరహ కృత యగు గోదాదేవికిని,
వయస్కులకును జరిగిన సంభాషణ ౪౬-౬౫ 551-57
- 8 గోదాదేవి రాధా కృష్ణాదుల
నుపాలించుచుట ౬౫ ౫౦ 558-61
- 9 గోదాదేవి వయస్కుల పున సంభాషణ ౬౬-౭౩ 561-6౭
- 10 గోదాదేవి తన పూర్వ జన్మ కథను
చెలికత్తెల వలన నెఱుఁగుట ౭౪-౭౫ 562-౬౩
- 11 పూర్వ జన్మ స్మృతి వలన దుర్భర వివేక
యైన యామెకు చెలులు కై త్యోపదారము
లొనరించుట ౭౬-౭౭ 564-65
- 12 స్మృతి రాగా, చెలికత్తెల నామె - మీ
తెవ రని యడుగ, చాతు - కాము
నాగకన్యకల మవి చెప్పుట ౭౮-౭౯ 565
- 13 తిరిగి యామె వివిధ మదనావస్థలకు లో
నయి, పొగ్గి కాగ మొనరింపఁ బోవ,
చెలు లోదార్పుట ౮౦-౮౩ 565-68

14 తిగి యోమె విరహాణి యగుట
తైత్వోపచారము లామె తాపమును
వఱింత తీవ్ర మొనర్చుట ౧౪-౧౫ 568-71

15 అందా శనుదినము వేకువనే స్నానా
ద్యనంతర మలంకరించుకొని, తానే
స్వయముగా గుచ్చిన యెఱ్ఱ కలుప
పూల దండను, పూజా ద్యవ్యము లను
గొని, దేవాలయమున కరిగి, ధూప
దీపాదులతో వటువత్సరము నర్పించి,
పుష్పమాలిక నర్పించి, ఫల తాంబూలముల
నివేదించి, గర్భాలయ ప్రదక్షణము తేసి,
తీర్థ కరకోస నర్మలముల స్వీకరించి,
భగవద్గుణ వైభవమును ద్రావిడ వద్యములతో
కీర్తించు చుండుట ౧౬ 571-76

16 వసంత ఋతు వర్షనము - గోదాదేవి
విరహ వేదన - భగవద్గుణానుసంధానము ౧౭ 576

17 మదన తాప మెఱుంగని విష్ణుచిత్తుడు, తన
తనయ వింత తప మొనరించుచున్న దని
భయపడి, వటువత్సరము వివేదించుట ౧౮-౧౯ 589-90

18 అశ్వాసోపసంహారము ౧౯-౨౦ 591-92

పద్యములు 151

గద్యములు 10

మొత్తము 161

వస్తావాసము ౧.

వద్య పుట

1 మాల దానరి, కుంభజాను వను బిహ్మ
రాక్షసుల యువ కథ ౩-౬౭ 688-70

2 లక్ష్మణ యోగి (= రామానుజులు),
పూర్ణాచార్యులు (= పెరియన బి),
సుందర జామాత (= వరవర ముని -
లేక, మణివాళ మహా ముని), శరణావ
నూరి, వేంకటేశ మనసి (= వేదాంత
దేశికులు) అను మహానీయుల ప్రశంస ౬౬ 670

3. అశ్వాసాంతము

౬౭ ౯ 672-74

వద్యములు 61

గద్యములు 9

మొత్తము 70

వస్తావాసము ౧.

వద్య పుట

1 బ్రహ్మ రాక్షసుని (= సోమ శర్మ)
పూర్వ జన్మ కథ ౩-౨౨ 678-692

2. భాగవత సంసర్గ మహాత్మ్యమున బ్రహ్మ
రాక్షసునకు బ్రహ్మజ్యమే కాక, భాగవత
ప్రియును శరిగి, సోమ శర్మ యను
వైష్ణవుడుగా మారుట ౨౨-౨౪ 698

3	గోదాదేవి శ్రీరంగనాథ పేపార్లమై విష్ణు చిత్తుడు బంగారు పల్లకిలో శ్రీ రంగము నకుఁ గొనిపోవుట	౨౩	695-699
4	నాథు శ్రీరంగ నాథుని సేవించుట	౩౨-౩౯	700-708
5	రంగ నాథుడు గోదాదేవిని సాఖిప్రాయ ముగాఁ జూచి మెచ్చుకొనుట	౪౦-౪౧	709
6	గోదాదేవిని రంగనాథుడు తనయం దైక్యము చేసికొని, యామె స్థానమున మాయా వధూబిని సృష్టించుట	౪౨-౪౩	709
7	తనయము గానక, విష్ణుచిత్తుడు విలపించి, రంగనాథుని నిందించుట	౪౩-౪౪	710-712
8	విష్ణుచిత్తుని యమాయకత్వమునకు నవ్వ కొనుచు, రంగనాథుడు వమాధాన మొనఁగుట	౪౪-౫౦	712-813
9	రంగనాథుడు బ్రహ్మ రుద్రాదులను విష్ణుచిత్తుని కడకు పెండ్లి రాయతార మున కంఠుట	౫౨-౫౩	711
10	గోదాదేవి రంగనాథుల కల్పాశ్రము	౫౪-౫౧	714-728
11	ఆశ్వాసాంతము - ప్రబంధోప సంహారము	౫౨-౫౫	721-728
పద్యములు	61 (7 ఆశ్వాసములకు) మొత్తము పద్యములు		805
గద్యములు	14		గద్యములు 78
మొత్తము	75	పెరిగి మొత్తము	878

ఆంధ్ర సారస్వతము - ప్రబంధావతరణము

ఇంచు మించుగా నవాపర్చి వర్ష జీవి యగు ఆంధ్ర సాహిత్య కల్ప ద్రుమము ప్రాక్షన్నయ యుగమున నంతరించి, నెన్నయాదుల గో దిమున పురాణ సామయి లగు భారత భాగవత రామాయణాదుల రూపమున దిగిర్చి, పుష్పించి, ప్రబంధ రూపమున పరిణత ఫలమున నందినది. పురాణోపాసములు కథా కథన ప్రధానములు నీని యందు ప్రముఖముగా ధర్మ బోధయు, హితోపదేశము, కర్మ జ్ఞాన గ్రామి వైరాగ్యాదిక విచారణయు, అందుల కవతరించు ఆఖ్యానో పాఖ్యాన ప్రాచుర్యమే కాని సగును గాని, కవితా శిల్పాదు లిం దతి విరిశములు పురాణోపాసముల యందు బీజ ప్రాయముగ నున్న పద్య రచనా వైపున, రస లంకార విశేషములు, వ్యంగ్య వైభవము, కావ్య శిల్పము, జోదిత్య స్ఫూర్తి, కవితా చమత్కారములు, కావ్య గుణము యను కర్మముగా ప్రబంధ రూపమున పరిణతి నందినది చాల్మీకి రామాయణ మాపాద యాదము ఛందో బద్ధమై, పార్వ గేయ మధుర మైనది సంస్కృత మహా కావ్యముల కిది యొరపడి యగుటచే, నర్గ బంధము లగు మహా కావ్యము లామూలాగ్రము పద్య మయములు కాదంటరి హర్ష చరితాదులందు కృత్యాదిని, కథా శరీరమునను ఎడ నెడ శ్లోకములున్నను, పద్య వైరళ్యమును, బట్టి, నీనిని మహా కావ్యము లందుఁ జేర్చక, కథాఖ్యాయిక లని, గద్య కావ్యములుగనే పండిత మండలి నిర్ణయించినది సంస్కృత మహా కావ్యమే ఆంధ్రమున ప్రబంధ రూపమున నవతరించినది చక్కగా గూర్చుబడిన (ప్రబద్ధమైన) గ్రంథమే ప్రబంధము ఇది కేవల కల్పనాత్మకము - ఇతి వృత్త ప్రధానము గాక, వర్ణనా ప్రధానము మహా కావ్యమున 18 వర్ణన లుండ, ఇం దభివర్ణనలు 22 కేవల కల్పనా కథలు కృత్రిమ రత్నము లని యెంచి, ఆంధ్ర కవులు పానఁ దీరిన జాతి

రత్నము ఆగు 'సత్కవి కల్పనా విశేషావహ పూర్వ వృత్తముల'నే గ్రహించి, ప్రబంధముల రచింపఁ జొచ్చిరి నన్వయ తిక్కన రచన లలో - బీజ ప్రాయములుగా నున్న ప్రబంధ సాహస్య లక్షణము తెఱచిన కృతు లగు హరివంశ - నృసింహ పురాణాదులలో ప్రస్తుతము లగుటచే, ఈయన ప్రబంధ ఎంమేశ్వరుఁ డను బిరుదును నందెను నాచన సోముని 'ఉత్తర హరి వంశము', నన్నెచోడుని 'కుమార సంభవము', శ్రీరాఘవి రచన, అంగు ముఖ్యముగా - 'శృంగార నైషధము' - వీని యందు ప్రబంధ లక్షణములు మఱియైత ప్రస్తుతము లైనవి శృంగార నైషధము నొరవడిగాఁ గొని, పెద్దన మను చరిత్రమును రచించెను సంస్కృతమున మహా కావ్య మంతయు క్లృక బద్ధ మైనను, దాని నక్షనరించిన యాంధ్ర వ్రాసెందములు మాత్రము గద్య పదవి మయములుగా రచింపఁబడుచుండెను అంధ్ర వాఙ్మయము గద్యక వ్యాకృతముగా నుదయించె ననందగును చంపూ ప్రబంధముల యెడఁ గల యాదరము తెనుఁగు కవులకు కేవల పద్య కావ్యముల యెడఁ గనపట్టదు.

ఆంధ్ర కావ్య పంచకము - ఆముక్త మాల్యద

గీర్వాణ వాఙ్మయ తరంగిణిలో నవగాహ మొనరించుటకు పంచ కావ్యము లను నైదు రేవులను కొన్ని శతాబ్దముల క్రిందటనే నిర్ణయించిరి సాహిత్య మహా నదిలో ప్రవేశించి, విహరించుట కొన్ని వందల యేండ్ల నుండి యాచారముగా నున్నది ఇట్లు పార ప్రవచన మున నున్నవి కాళి దాస కావ్య త్రయము - రఘువంశ, కుమార సంభవ, మేఘ సంగేశములు, ఛత్ర భారవి కృత కిరాతార్జునీయము, ఘంటా మాఘుని శిశుపాల వధ కాళి దాస కావ్య త్రయమునకు 'కాళి దాస త్రియ' మనియు వ్యవహారమ గలదు ఈ మూడు కావ్యములకు 'లఘు త్రియ' యనియు, కిరాతార్జునీయము, శిశుపాల వధ, శ్రీహర్షుని నైషధీయ చరితములకు 'బృహత్ త్రియ' యనియు

బంగాళా దేశమున వ్యవసార ముడు మును, ఆ పొంగిదముల
 ఎంద కావ్యములు గాక, పట్నావ్యములు పరన పారనముల నుడుట
 సంప్రదాయము కావచ్చును అంధా దేశమున గూడ మేఘ సందేశ
 మును వదలి వేసి, తక్కిన కాళి దాన కావ్యములు రంగును, భార్య,
 మాఘ, శ్రీ గర్భల కృతులు మూడును కొన్ని ప్రాంగికములలో పంద
 కావ్యములుగా నెన్నుకొనబడును లందులవలననే, వ్యాఖ్యాత
 చక్రవర్తి యగు గుల్లి నాథ సూరి - యీ కావ్య పట్నమునకు
 చక్కని వ్యాఖ్యల రచించెన

సంస్కృత సంప్రదాయము నననరించి, తెనుగునను పంద
 కావ్య వ్యవస్థ యేర్పడెను ఈ నయమును రామ రాజ భూషణ -
 పింగళి సూరనలకుఁ బిమ్మట వచ్చియుండును అంధ్ర ఎంద కావ్య
 ములు - పెద్దన మను చరిత్రము, రామ రాజ భూషణుని వసు చరిత్ర,
 పింగళి సూరన క్విర రాఘవ గాండవీయము, శ్రీనాథుని శృంగార
 నైషధము, కృష్ణ దేవరాయల 'అపరిక్షమాల్పద' (=విష్ణు చి త్రియము)
 ఉత్తరోత్తర ప్రాధత్యమును బట్టి, యివి యీ క్రమముననే సాధారణ
 ముగ పఠింపఁబడుచుండెను సంస్కృతమున 'జాణు' కాదంబురీ హర్ష
 చరిత్రములు, సూరదేవ కవి 'యశ శిశు చుష్క', మరారి రచి
 చిన 'అనర్ రాఘవ' నాటకము, శ్రీహర్షుని 'నైషధీయ చరిత్రము'ను,
 మహా ప్రాధ కావ్యములై, శాస్త్రీయ విజ్ఞాన సంప్రదాయములకు,
 భారతీయ సంస్కృతికిని విధులుగాఁ బేర్కొనఁబడును మాఘుని
 శిశుపాల వధ యందు నవ సర్గములను పఠించినవాని కిది నవ శబ్దమే
 యుండ దని ప్రతీతి అట్లే, 'జముక్ష మాల్పద'యు - ప్రాధత్యమున
 అంధ్ర కావ్య పంచకమున మిన్న, వేదాంత శాస్త్ర సంప్రదాయము
 లకు గని అంధ్ర సంస్కృతియు, తాత్కాలిక నహా రిస్థితులును
 ఇందు చక్కగా చిత్రింపఁబడెను మాఘ మురారులకు సంస్కృత పద

జల మంతయు జీవ్యగ్రమున నుండె, ననిపించును. రాయల కన్ననో - అంధ) కర్నాట ద్రావిడ భాషల యందలి శబ్ద జాలము నంగును, సంస్కృత ప్రాకృత శబ్ద జాలము వందును కూలంకష వైదవ్య మున్నట్లు స్ఫుటముగాఁ గన్పట్టును మొత్తము మీఁద అనుక్తమున కవితా వైభవాదుల కంటె, వైదుషీ వైభవము హెచ్చుగా గోచరించును న్యాయముగా విద్య త్వరయు - బహు భాషా వేత్తయు నగుటయే కాక, ఒహు కాన్త్ర లోవిడుల తోడను, వివిధ భాషల యందుఁ జెల్లుతులైన విద్య త్వరల తోడను సరంతర విద్యా గోష్ఠియే దినికి కారణము కావచ్చును

రాయల కృతులు

బహు కాన్త్ర వేత్తయు - ఒహు భాషా పండితుడు నగు రాయలు సంస్కృతాంధ్ర భాషల రెంటును ప్రవండ కవి 'అముక్తమమ' నందలి పలికి తుల్యైక్షోపమలు' (1-18) అను పద్యమునుఁ బట్టి, రాయలు సంస్కృతమున -

౧ జ్ఞాన చింతామణి ౪ వకల కథా సార వంగ్రహము

౨ మదాలస చరిత్రము ౫ సత్యా వధూ ప్రీతనము

౩ రస మంజరి (లేక - సత్యభామా సాహిత్యనము)

ఇంక నే నేవియో మధుర కావ్యములు రచించి, సహృదయుల మెప్పు నందినట్లు తెలియుచున్నది పై కృతు లన్నియు నుత్పన్నము లగుట మన యభాగ్యము పై రస మంజరి - సాహిత్య విచారక మగు కృతియో, కాగ్యమో తెలియదు. రాయల యాస్థానమునకుఁ జెందిన విద్య త్వరి యని దృఢముగా విశ్వసించఁ దగిన మైథిల దేశ వాసి యగు భానుకరుడు రచించిన 'రస మంజరి' యను సాహిత్య

గర్వింధము - భారత వర్షమునం దంకటను పృచుర పృథ్వరకు న
నన్నది బహుళః రాయల పోత్తాహమ వల్లనే బాను కవి¹ రస
గుంజరిని నిర్మించె నేమో !

రాయలు ఆముక్తమును రచించిన పిమ్మట, 'జాంబవతీపరిణయ
మను నాటకమును రచించెను అయి దంకములు గల యీ రూపక
మున - స్యమంతక మణి వృత్తాంతము, జాంబవంతుని తనయ యగు
జాంబవతిని కృష్ణుడు పరిణయి మడిచి చిత్రింపబడెను దీని కేతైక
మార్తక - భంజాపూరు నరస్వతీ హూల్ గర్వింధాలయమనఁ గలదు
దీనికి పుత్రికలు - అంధ్ర సాహిత్య ఎరిపత్తు నందు (కాకినాడ),
శ్రీ వేంకటేశ్వర పౌర్ణ్య గవేషణాలయమునను (తిరుపతి) గలవు

రాయ ౨ - ఉషానిరుద్ధుల వివాహమునఁ గూడ, 'ఉషా,
పరిణయ' మను నాటకమున చిత్రించెను ఈ కృతి రత్నము కూడ
నూర్కాలోక భాగ్యము నందలేదు దీని ప్రతివనపర్తి సంస్థానమునఁ
గల దఱు మనోహర మగు ఈ యితవృత్తమును గైకొని, సంస్కృత
కవు లనేకులు - అనేక కృతులు రచించిరి

ఎన్నో సంస్కృత కావ్య నాటకములు రచించిన రాయలు -
అంధ్ర విష్ణు ప్రోత్సాహమునను, ఉద్బోధమునను అంధ్రమున ఆముక్త,
మాల్యద² మ రచించెను సంస్కృత సారస్వత సాగరమున విహరించిన
మాత్రమున నెవరికిని, అంధ్ర వాఙ్మయ తరంగిణిలో చక్కగా ఈదు
లాడనిచో - అంధ్ర ప్రబంధ నిర్మాణ కౌశల మలవడదు కావునఁ

1) 'రామకరుడు - శ్రీకృష్ణదేవరాయలు' (ఈ వేం వీ రామవార్యులు)
'భారతి' ఎడిషన్ 1882 (వైదిక 141 - 44)

రామకరుడే గాక, రాయల యాస్థానమునందలి సంస్కృత కవి - దివాకరు
డును రస గుంజరి యను కృతిని రచించెను

అప్పటికే రాయ లాంధ్ర భాషా వాఙ్మయములందు కఠోర వ్యాసంగ మొనరించి యుండ టచే, భగవ దాజ్ఞను మాలికను వలె తల దాల్చి, పెంటనే అమృత మాల్యదను రచింప నుపక్రమించెను రాయలు సంస్కృతమున రచించిన కావ్య షట్కమున, కృతీత మగు జాలవతీ పరిణయమును, ఆంధ్రమున నిర్మించిన 'అమృత మాల్యదయు' మాత్రమే మనకు దక్కినవి

రాయల విరుదములు - శేషుషీ వైదుష్యములు

'భూపాల మౌళి రంజితాంఘ్రి ద్వయాంబుజఁగు'ను, దక్షిణ భారత చక్రవర్తియు నగు రాయలకు - ఈ క్రింది విరుదము బున్నట్లు కానములనుబట్టి తెలియుచున్నది

'మహా రాజాధిరాజ - రాజ పరమేశ్వర - శ్రీ వీర ప్రకాశ - పరిభూత సురరాజ - యవన రాజ్య స్థాపనాచార్య - మూరు రాయిర గండ - తరి రాయ విభండ - ఆప్త దిక్కు రాయ మనో భయోకర - భాషగె తప్పవ రాయర గండ - పూర్వ దక్షిణ పశ్చిమ సముదాధీశ్వర' శ్రీ శ్రీవైదేవరాయలు వీనిని బట్టి, రాయల ప్రకాశములు సామాజ్య విస్తృతి వైభవాదులు తెలియుచున్నవి

ఇక రాయల వైదిషీ గరిమను గూర్చి యాలోచించినచో, ఈ మహనీయునకు - క్రుతి స్మృత్యుపనిషత్తులు, భాష్య సహిత ప్రస్తాన త్రయము, నాలాయిర ముఖ ద్విక ప్రబంధము, సర్వ దర్శన సార సంగ్రహము, భగవ దాశ్రమాశ్రమాశ్రమాది వైష్ణవ పూర్వాచార్యులు గ్రంథములు, పురాణేతిహాసములు, జ్యోతి సంగీత వైద్య రాజనీతి శాస్త్రములు, కాళిదాస భవభూతుల - మాఘ భారపుల - మర్ద భట్ట బాడాది పూర్వ కవుల సంస్కృత కావ్య నాటకములు - ఇత్యాది పూర్వ

వాఙ్మయమున కూలంకష వైరుష్య మున్నట్లు అయిన గ్రహంధమును బట్టి విదిర పుగును నర్వతోముఖు, తల స్పర్శము నగు నింతటి పండిత్యము - రమారమి నలువదెండ్లు బీసించిన రాయల శెట్లు సక్రమించినదా యని మన కాశ్యర్కయి కిలుగవచ్చును చెల్లిద కాస్త్రాగ్రణ్యములఁ జచ్చుకొనిపోవు నశిర దిషణ పురుషము గల రాయలు - గుగు కుల పాపమునను, నిరతర గగ్గిరథ వ్యాసంగము వల్లను బడసిన వైరుష్యము, నిరంతర కవితా వినోదములఁ బట్టెయు నగులేరి యుండును పార్జన్య సంస్కారము కూడ దీని కెఁ తో తోడ్పడి యుండును

రాయల విద్య తక్కిని పోషణము - అష్ట దిగ్గజములు

మహా రాజుల కీర్తియు, మహా కవి కోడుల యశస్సును పరస్పరాశ్రితములు కాను బడసిన యఖండ దిగ్విజయముల కంటె నిరంతర విగ్ధ త్కవి పోషణము వల్లనే రాయలకు అజరామర మగు కీర్తి లభించెను దీనికి తోడు, రాయలు స్వయముగా మహా కవి, మహా పండితుఁడు, బహు భాషా వేత్త

“కవినా చ విదు ర్విభవా చ కవిః

కవినా విభవా చ విభాతి నభా

మణినా వలయం వలయేన మణి

రృణినా వలయేన విభాతి కరః

ఇత్యాది విషయము లన్నియు నెఱిగిన రాయలు - విద్య త్కవి కోకిల కల్పద్రుమమై విఖ్యాతి నందెను విద్వాంసులకు, కవులకు నన్యూన సమయమున రాయల చేత శిష్యుక లే దఁట, అయిన విరరణము - వీనుఁగు పాడి యఁట

రాయల యాస్థానమునకు 'భువన విజయ'మని పేరు ఆస్థానము నందలి విద్య శృంగులలో నుద్దండల నెనమందుగుర నెంచి, ౫/ని రాయలు - అష్ట దిగ్గజ లిరుదముతో వ్యవహరించుచుండెడి వాఁడు ఈ యష్ట దిగ్గజులలో చేరినవా రెవరు ? వీ రందఱును తొలగ కవులా / లేక, అంద కర్తాట ద్రావిడ కవులా యన్నది కష్ట నమస్య రాయలు కడవ వందలము నందలి తిప్పలూరు' అను గ్రామమును సర్వాగ్రహారముగ 'అష్ట దిగ్గజ కవిశ్వరు'లకు దానము చేసినట్లు, క్రిత క్రింద పద్యమునకు తెలిసిన అప్పలూరి శాసనమునఁ గలగు మఱియు, మైసూరు శాసనమున 'నంది దుర్గ'లో - సోమేంద్రరాయనా నందలి యీ క్రింది శ్లోకమును శ్రీ పృథ్వికర శాస్త్రిగారు పొందుపరిచిరి

'య క్షిప్రీ ద్రువనైక భూషణ మఘా ద్యన్య నృసిధా వ్షకా
నృశ్వే రాజ వమానకా మవగతాః సంపాద్య విత్తిం నిహ
యత్యాకా కౌ దిగ్గజాః వృదు యశో వారా జగ ద్భృతవా
య దావోదక పామ్య సేవ పరితా మాపేతు శిశావలమ్'

ఈ అష్ట దిగ్గజ నగరద్రావ్యము కృష్ణరాయల కాలము నుండి గు వ్యాప్తికి వచ్చిన దనియో, గోల్కొండ సవాలుల యేలు బడిలో నున్న సంస్థానములలో అష్ట దిగ్గజ కవు లుండెడి వ రనియు శ్రీ విదదవోలు వేంకటరావుగారు - 'అష్ట దిగ్గజము' అను వ్యాసమున వాగిసి, పెద్దాపుర సంస్థానము నందును, కార్వేటి నగర సంస్థానము

2 శ్రీ ప్రభాకర శాస్త్రిగారి శాసనమును ముక్త్యాలనుండి ప్రకటింపఁబడు 'నరవృత్తి' యను ముద్ర పత్రికయందు (1 వంపుటము 3 వందెక ౮ పుట) 1921 - ప్ర బంధిరి ఈ శాసనము తిరిగి శ్రీ టి యర్ శాంతారావు గారిచే పరిష్కృత ప్రకటింపఁబడి

నందును కొంత కాలము క్రిందట విలసిల్లిన అష్ట దిగ్గజముల నూచిక
గొనఁగినారు కాని, రాయల కాలము నుండియు అష్ట దిగ్గజ సంప్ర
దాయము వ్యాప్తమైన దను వేంకటరావుగారి యభిప్రాయము
నరియైనది కాదు ఇంతకు పూర్వ కాలముల యందలి సాహిత్య
చరితములను పరిశీలించిన, ఈ యంశము వివర మగును

దాక్షిణాత్య పూర్వాచార్యులగు మణివాళ మహాముని
(= వరవరముని = రమ్యజామాత్య ముని = సౌమ్యజా మాత్య ముని)
శక ౧౨౯౩ (= క్రీ శ 1270) వత్సరమున నవతరించి, శక
౧౩౬౬ (క్రీ శ 1114) లో పరమపదించిది వీరికి పరశ్శత శిష్యులు
గలరు అంటే క్రింది విద్వాంసులు అష్ట దిగ్గజము లని ప్రఖ్యాతి నందిరి

౧ అప్పిళ్ళాన్

౨ అప్పిళ్ళై (యతిరాజు దింశతికి నీ తిరువస్తాదుల వ్యాఖ్యాత)

౩ ఎరుంబి యప్ప (సంస్కృత విద్యార్థి పృథ్వికాండుడు వరవర
ముని దిన చర్య - శతకముల రచయిత)

౪ కోయిల్ - కందాడై - అణ్ణన్

౫ తిరువేంగడ జీయర్

౬ వత్తంగి - పరవస్తు - పట్టరపిరాన్ జీయర్

(అన్ని మోపాయ నిష్ఠపై వ్యాఖ్యాన కర్త)

౭ పృథివాది భయంకర అణ్ణన్

(అష్టశోకి వ్యాఖ్యాత - కాంచీ పురము)

౮ వానమామలై జీయర్

(వాన గ్రామల మర పృథిష్ఠాపకుడు)

ఇంకను వరవర ముని గోష్ఠిలో తొమ్మిదిగురు అచార్య పుర
షులు 'నవ రత్నము' లను బిరుదము నందిరి కాని, వారి నామములు
మాత్రము ప్రశస్తము లభింపలేదు.

“అయో శక్యం వరవరో మని రష్ట్రం వైః
 దిగ్గంఠిః పరిపృత స్తవ పాద వర్షయై
 స్తోత్రం భవాంశర విహంత్య మమంత్య రత్న
 శ్రీమ త్పురాంతుక గురో తవ మహాభావమ్”

విశిష్టాద్వైత మతోద్ధారకు లగు భగవ ద్రామానుజాచార్యుల వారి నన్నిధిని (11 శ , 1017 - 1187) కూడ అష్ట దిగ్గజము లను మహా పండితు లుండెడివా రని తెలియుచున్నది ఇందు ముఖ్యులు రామానుజుల యాస్త శిష్యు లగు అంధ్రీ పూర్వులు (= వసు పూర్వులు)

“Vatupurna is thus assigned a place in the inner circle of Ramanuja's hierarchical institutions, Called the Asta diggajas, or the Eight Elephants of Faith to guard the eight Cardinal points of the Compass 4”

కావున, రామానుజాచార్యుల వారి కాలము (11 - వ శతాబ్ది) నుండియు అష్ట దిగ్గజ వ్యవహార ముప్రకమించి యుండును ప్రవహ్ను శేఖరుఁ డగు రాయలు - ఈ సంవదాయమునే యనుసరించియుండు ననుట న్యప్తము

రాయల యాస్థానమునఁ గల అష్ట దిగ్గజములను గూర్చి చరిత్ర కారులు, కవుల చరిత్రల రచించినవారు, వాఙ్మయ గవేషకు నిరతులు పఠాపురు తప్పి నల్పి, భిన్న మతముల వెలువరించిరి

3 కావ్య విశేష, కాలదా విలాస, సాహిత్య నాచుకతి, నరశుక హృదయాలంకార - సాహిత్య రత్నాకర - సాహిత్య మరాకర - రాక్షర మరథులు శృంగారాచార్యులవారు : (M A, Ph D, M L, M R A S) తిరువతి - లౌకిక సంస్కృత వాఙ్మయ చరిత్ర (1987) పేజి 250 Para 168.

4. A Govindacharya, Life of Ramanuja, P 222 (1906)

అంద్ర వాణ్మయ చరితమును అంగ భాష యందు రచించిన శ్రీ రాజా భుజంగరావు గారు, శ్రీ చెంచయ్య గారును అమృతమంగా వచ్చుచున్న అష్ట దిగ్గజ సామావళి నిఘంటు పెర్కొనిరి -

- | | |
|---------------------|--------------------------|
| ౧ తిమ్మన్న (నంది) | ౫ రామభద్రయ్య (అయ్యలరాజు) |
| ౨ ధూర్జటి | ౬ రామకృష్ణ కవి (తెనాలి) |
| ౩ పెద్దన (అల్లసాని) | ౭ రామరాజభూషణుడు |
| ౪ మల్లన (మాడయ గారి) | ౮ నూరన్న (పింగళి) |

శ్రీకృష్ణ దేవ రాయలు - సమకాలి కాండ్ర కవులు -

1 వల్లభాచార్యులు - కవిలోక దేవేంద్ర వీరుదాంచితుడు, సామాంతరము వల్లభ నూరి, ప్రబోధానందస్వామికి, కుమార కాకా చాక్షులకు శిష్యుడు కృష్ణ రాయలకు, అచ్యుత రాయలకు ముఖ్య శిష్యుడై, వారి మన్నన లందిన బొమ్మలాట కాళయ 'ప్రేరణమున భాస్కరాచార్యుని 'లిలావతి' నుండి 'పాటి గణితము' నాంధ్రీకరించి, కాళయకే యంతింక మొనర్చెను

2. మొల్ల - కులాల సంజాత ప్రఖ్యాత మగు మొల్ల రామాయ ఐమును రచించిన మహిళా కవి

3 ఎఱ్ఱన (ఎడపాటి) - మల్లాది చరిత్రము, కుమార నైషధము అను ప్రబంధములు ఇతని రచనలు

4 న్యసేంహ కవి (నంకుసాల) - వైష్ణవమతానుయాయీ భట్ట పరాశరుల శిష్యుడు, మాంధాత్య చరిత్రను 'కవి కర్ణ రసాయన' మను ప్రబంధముగా రచించి, శ్రీరంగ వాఙ్మవకు కృతి యిచ్చెను.

రాయలకు విద్యత్కవి పోషణము - పైక్కు పితామహ పరిసాదిత వ్యసనము రాయల పితా మహుఁ డగు ఈశ్వర నాయకుఁడు నంది మల్లయ - ఘంట సింగయ యను ఇంట కవుల కవితా కల్ప లత కుపన్నయమానుఁ డయ్యెను రాయల జనకుఁ డగు నరస నాయకుఁడు - 'వర లక్ష్మీ కల్యాణము', 'నరసింహ విజయము' అను కావ్యములను, పైని బేర్కొనిన ఇంట కవులగు మల్లయ సింగయ కవుల 'ప్రబోధ చంద్రోదయ' మను ప్రబంధమును తృతి నందెను ద్విపద నరసింహ పురాణము, పంచన బాల భారతము, సౌభరి చరిత్ర, ఇక్కుల కథ మొదలగు కృతుల నిర్మించిన అష్ట భాషా కవి వర్ణుఁ డగు పోల్లబగంటి చెన్న కౌరివి, రాయల కగ్రజుఁ డగు వీర నరసింహరాయ లగ్రహారముల నిచ్చి నత్కరించెను 'మైరావణ చరిత్ర' మను స్వతంత్ర ప్రబంధ నిర్మాత యగు మాదయ కవియు - వీర నరసింహ రాయల నత్కారముల నందెను ఈ ప్రభువు కాలమున గీర్వాణ కర్తాట భాషలలో - కొన్ని కృతులు రచించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది పితామహుని యందు, జనకుని యందు, అగ్రజు నందు బీజాంకుర పుష్ప ప్రియముగ నున్న కవి పండిత పోషణ నిరతి, నశ్చందయుఁడు, స్వయముగా పండితుఁడే కాక, అంధ్ర సంతకృత పోక్తకృతాది భాషలయందె వేసిన కవి తేజుఁడు నగు రాయల యందు నర్వకోముఖముగ ఫలించినది

కృష్ణదేవరాయలు - అంధ్ర కవి పితామహుఁడు -

భారత వర్ణమున పొగిచిన కాలమునుండియు మహా కవులకు, పౌరధ విద్వాంసులకు - మహా రాజాస్థానము నందును, సార్వభౌమా స్థానముల యందును అఖండ మర్యాదలు లభించుచుండెడివి. మౌక్తిక చామరములు, ముక్తావ శ్యలంకృతము లగు రెండు శ్రేష్ఠ చృత్రములు, దివా ప్రదీపికా ద్వయము, అర్థ సింహాసనము, కాంబూల

ద్వయము, బ్రహ్మ రథ యానము, భద్ర గజయానము, విరుద
ప్రదానము, గండ పెండెరమును దొడుగుట, స్వర్ణ కంకణములు,
రెండు కాశ్మీరాంకవ కంఠములు (కాలువలు), అగ్రహారములు,
రాజ్యాధిపత్యము మొదలగునవి విద్య త్కవి శేఖరులకు మహా రాజాధి
రాజులనుండి లభించుచుండెడి సమ్మానములు పండిత ప్రకాండల
ప్రతిభా వైమన్యములకు, కవి శేఖరుల కవితా కౌశలమునకును ఆలరి,
మహా రాజులు - చారి చారి పాదములకు కవి గండ పెండెర మను
స్వర్ణ మంజీరమును స్వయముగా దొడిగియు, హస్తములకు స్వర్ణ
కంకణముల దొడిగియు, తుదకు ఆ యా విద్వాంసులను, కవులను
ల్లకియం దధిరోహింపజేసి, ప్రభు శేఖరులు స్వయముగా ఆ వల్లకిని
వహించియు, ఆఖండ సమ్మానముల నొనరించుచుండెడివారు.

విష్ణు చిత్తులు మహా విష్ణు పారమ్యమును స్థాపించి, విద్యా
కులమును స్వీకరించిన విష్ణుకు, పాండ్య రాజు - ఆయన యలంక
రించిన వల్లకిని స్వయముగా మోసి, భద్ర గజాధిరూఢు నొనరించి
యూరేగించె నుట

‘చిరుశేఖరు నద్యుత మొం

దను నా విష్ణువతు క్తకో మొక్కి నుతిం

చుటఁ దాను పల్ల కీ మో

దను నేగించెన్ విభూతి కోర్కెఁ బరిష్కా

- (తిమ్మ భూపాలుని నరహ యోగి విలాసము కీ ౭ ౨౦౦ వద్య)

‘మతయు విజ వెతవం వెల్ల మొనె తనడు

పట్ట పేరుంగు మీదటఁ బెట్టి యుతవిఁ

బరియు గలయ నేగింపఁగ హరి ననుక్ష

మరలు గొరువఁ ద ద్వికవంబుఁ జాడ వచ్చె

- (అదే కీ ౭ - ౨౨ వద్య)

శ్రీ పేరక రామకృష్ణ కవుల ప్రకటనము - విరావరము (కీ) ౪ 1812)

పెద్దనామాత్యునకు రాయల వలన అఖండ గౌరవము కలిగినట్లు -

“ఎదు రైవరోఁ దళ మద కరింద్రము విల్పి
 కేదాశ యెవఁగి యెక్కించుకొనియె
 విరుదైన కవి గండ పెండేరమాన కీరె
 కగు కవి కావె పాశమునఁ దొడిగె
 మను పరిత్రంబుండు కొనుమేఁ నార మేగ
 బల్లకిఁ దళ కేల బట్టి యెత్తి
 కోకలు గ్రామా ద్యవేశాగ్రహారంబు
 లరిగిన నీమల యుండు విశ్వె

నాంద్ర కపితా విశాచుహ యెల్లపాని
 పెద్దన కపింద్రో యని విమ్మఁ బిలుచుపట్టి
 కృష్ణ రాయలతో దివి కేగ కేశ
 విశిక్తి యున్నాడె కేశ కృపంబు కగుచు ”

- (పెద్దనాత్యుని కావ్యం)

అను వద్యమున, రాయలు దివంగతుఁ డైనప్పుడు - పెద్దన విలపించు
 టను బట్టి విశద మగును

ఆముక్త మాల్యద - ఇతి పృథ్వ వైశిష్ట్యము

అంధో మహా సామ్రాజ్య చక్రమును దిగ్విప్తి, బహు భాషా
 వేత్తయై, సహృదయ చూడామణియై, స్వయముగా విద్యుత్కవి యైన
 రాయలు నిర్మించిన దగుట వలన, ఆముక్తమనకు వక్తృ వైలక్షణ్యము
 బాగుగా నీడించినది కావ్యమునకు వస్తువు (ఇతివృత్తము) నేర (=
 నాయకుఁడు), రసము, పాత్ర పోషణము (లేక - పాత్రల కీలము
 నకు క్రమోన్మీలనమును) ప్రాణ తుల్యములు, అంతగా ప్రతిభా సంప

న్నుఁడు కాకపోయినను, రచయిత యుదాత్త మగు ఇతి వృత్తముపై కావ్య పౌధమును నిర్మించిన ఘనత కలుగు పన్నిదజాన్వారుల (దివ్య మూరుల) యందు భట్టపాథుఁడు (పెరియార్వారు) మహాత్మ్యమున నర్ప జేయుఁడు

“గురు ముఖ మవధీత్య ప్రాహ పేదా వశేషాన్

కరవతి వరిక్ పం కల్క- మారాతి కామః

శ్వశర మమర వన్యం రంగనాథస్య పాజ్ఞత్

ద్విజ కల తిలకం తం విష్ణుచిత్తం వహామి”

- (నాథ మని)

అపరిత కాన్త గ్రంథ జాత్యంధుఁడు, గురు కులమున అనా ప్రూత విగమ పరిమళుఁడు నగు ఈయన - యెంతటి యచిన్త్య మహా మహిమాన్వితుఁడు కాకపోయిన, ఈయనదే శ్రుతి స్మృతి కాన్త ప్రమాణ పురస్కరముగా నారాయణ పారమ్యమును పట పత్రకాయ సిద్ధాంతీకరింపఁ జేయును ? ద్వంద్వతీతుఁడు, జ్ఞాన వైరాగ్య నంప న్నుఁడు, మాలికా నమర్పణ రూప భగవ త్పురివర్యయే కరమ పురషార్థ మని విశ్వసించినవాఁడు, భగవ న్నిష్ఠ కంటె భాగవత నిష్ఠయే గొప్ప దని నమ్మినవాఁడు, విశ్వమున నెవ్వనికిని తల వంపని శ్రీ రంగనాథునికి శ్వశురుఁ డగుటదే వండ్యుఁ డైనవాఁడు, సీతా దేవి వలె అయోనిజ యగు గోదా దేవికి పితృ స్థానియుఁడు నగు విష్ణు కిత్తుని చరిత్ర, మానవ మాత్మని వివాహ మాడ నని ప్రతిజ్ఞ పట్టి, పరాత్పరుఁ డగు శ్రీ రంగనాథ రూపమున నున్న నారాయణునే పరిచి, వలపించుకొని, త త్సాయుజ్యము నందిన భువనాద్భుత చరిత్ర యగు గోదా వృత్తాంత మును ఉదాత్తము లగుటలో నందెహ మేమి ? దీనినిఁ బట్టి, యీ ప్రబంధమునకు ప్రతిపాద్య వైలక్షణ్యము లభించినది చర్మ చక్షువు లతో భగవ త్సాక్షాత్కారము నందిన మహనీయుఁడు విమచిత్తుఁడు,

భౌతిక దేహముతో శ్రీరంగనాథుని యందు లీన మైన ఉజ్వల ఆలౌకిక మహిళ గోదా దేవి వీ రిరువురకు మోక్ష పొంది కలిగె నని వేఱ నుడువ వలయునా ?

“యది భవతి ముకుతే తత్త్ర రాజ్య తాన్త్రా
వియతతి చరణాభే హేక్ష పాత్రాజ్య తాన్త్రా”

నామోచిత్యము - విలిక్షణత -

రాయలు తన ప్రబంధమునకు 'అముక్త మాల్యద' అని పే రిదెను ద్రవిడమున గోదా దేవికి 'మూడిక్కొడుత్త నాద్వియార్' అని నామాంతరము అనఁగా - (మాల్యమును) తాను ధరించి, (భగవంతునకు) నమర్పించిన మహిళ యని యర్థము ప్రబంధమున ప్రధాన కథ - గోదా దేవి రంగరాజు కల్యాణ వృక్షాంతము ఇందు - నాయకుఁడు రంగ రాజు, నాయిక గోదా దేవి ఈమె భూదేవి కపరావతారము ఇరక తనయ వలెనే ఆయోనిజ యగు లోకోత్తర మహిళా మణి ఈమె యవతరించిన దేశము దక్షిణ భారతవర్షము. ఈమె జననముచే ఈ దేశము సర్వోత్తర మైన దని వేదాంతదేశికుల శ్రీ సూక్తి -

'దిగ్దక్షిణాం పరివక్రిమ వృణ్య తస్మా
సర్వోత్తరా తపతి దేవి, తవావతారాత్
యై రైవ రంగవతివా విహమానపూర్వం
విద్రావనాం వియతం విహితాః కటాక్షాః

- (గోదా స్తుతి : ౧౧)

గోదా దేవికి జనకుఁ డగు భట్టు నాథుఁడు (పెరియాళ్వార్) తాను పొందిన భగవ దనుభవమును 'తిరు వ్పల్లాణ్' (భగవ న్మంగళా

భాననము - 12 ద్వారవిడ పద్యములు) తిరు మొటి (త్రీనూత్తి - 401 పద్యములు) రూపమున దివ్య ప్రబంధ యుగళమును రచించియు, అనచాప్త పూర్వ మైన భగవత్ప్రసాదమును, మహత్తర స్థానమును, గోదా మౌళి గంధ నుభగ మగు మాల నర్పించుట వలనఁ బడిన నటు

“కాక మ్రతే మధురః ప్రతి లేక వక్కాన్
కల్లామృతై స్తతి శక్తి రకవాప్త పూర్వమ్
త్య న్మౌలి గంధ మభగా మవహృత్య మాలాం
లేభే మహత్తర వదామగుణం ప్రసాదమ్”

- (శ్రీ వేదాంక దేశికలు - గోదా ప్రతి ౧౦)

ఇట్టి మహత్తర మహిమాన్విత యగు అముక్త మాల్యద పేరు - కవి ప్రబంధమున కిడుట యెంతయు సముచితము.

ప్రబంధ నామ విలక్షణత -

ప్రాచీన సంస్కృత సారస్వతమున కావ్యములు నాయితా నామాంకితములుగా నుండుట సామాన్యము. నుబంధుని ‘వానవ దత్త’, హర్ష పర్ణనుని ‘రత్నావళి - ప్రియ దర్శిక’లు - భట్ట బాబుని ‘కాదంబరి’, కైమేంద్రుని ‘కనక జానకి’, ఇంతే గాక, కొందఱు సంస్కృత కవి కౌవిదులు తమ రచనలకు తమ ప్రేమాస్పద లగు ప్రియురాలి పేరో, కొమరిత పేరో పెట్టి, తత్త ద్వ్యక్షుల కపరత్వ మును ప్రసాదించిరి, వాదవృత్తి మిత్రుఁడు తన దర్శన భాష్యమునకు - తన ధర్మ దార యగు ‘భామతి’ నామ మొనఁగెను వల్లభాచార్యులు తన భార్య యగు లీలావతి పేర ‘(న్యాయ) లీలావతి’ యను గ్రంథమును రచించెను ఘన శ్యాముఁడు తన ధర్మ క్షత్నులలో నొకరై యగు మందరి పేర ‘అనంద నుందరి’ యను గ్రంథమును

గూర్చెను మైధులుం డగు గోకుల నాథుడు చిన్న వయస్సుననే దుర్మరణము నందిన తనయ యగు 'కాదంబరి' పేర కొన్ని గ్రంథములు రచించె నట రవిపాణి - తన తనయ యగు 'మధుమతి' నామ తో కావ్య ప్రకాశికకు వ్యాఖ్య రచించెను ఇట్లే, కల్యాణ మల్లుడు తన భార్య పేరునఁ గాబోలు - 'మాలతి' యను గ్రంథము ను కూర్చెను

కాని, పార్శ్వినాంధ్ర వాఙ్మయమున నాయికా నామమున వెలసిన ప్రబంధము 'అమృత మాల్యద' యొక్కదియే యని తోచును. అధునాతనాంధ్ర సాహిత్యమున మాత్ర మిట్టి వెన్నియో గలవు

విష్ణు చిత్తీయము - అమృత మాల్యదకు నామాంతరము .-

ప్రబంధమున నెచ్చటను రాయలు దీనిని విష్ణు చిత్తీయ మని వ్యవహరింపలేదు విష్ణు చిత్తుడు కావ్యమున ప్రముఖ పాత్రము ఈయన మాలా సేవా నిరతి, వటువత్రతాయి యాజ్ఞ ననుసరించి పాండ్య దేశాధీశుని వండిత పరిషత్తునఁ బొల్గొని, పర మత వాదములు ఖండించి, స్వ మత స్థాపన మొనర్చి, మోక్ష ప్రదుఁడు శ్రీమ న్నారాయణుఁ డొక్కడే యని నారాయణ పరాత్పరత్వమును నిర్ణయించి, వండిత కులమును గైకొనెను పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కార హేతువు యోగమే యని సిద్ధాంతీకరించెను తన తనయ యగు గోదాదేవి చరిత్రతోఁ బాటు - ఈయన చరిత్రయు ప్రబంధోపసంహారము వఱకు వ్యాప్త మైనది కనుక, 'విష్ణు చిత్తీయ' మను పేరు - రాయల విద్యత్కవి వండిత పరిషత్కాలము నుండియు వ్యవహారమునకు వచ్చిన దేమో యని తోచును

గోదాదేవి - మీరాబాయి :-

గోదాదేవి 'పే రెత్తినంతనే మహా భక్త మండలి యందు ఆర్యా వర్తమునకుఁ జెందిన 'మీరాబాయి' యను హిందీ పనితా రత్నము తలంపునకు వచ్చును ఈ పవిత్ర చరిత్రకును, గోదాదేవిని ఎంతో సామ్యము గలదు కావున, వారిని గూర్చి ఒక్కొక్కముగ విచారించుదును -

గోదాదేవి విష్ణు భక్తి నిరత కాను నమ్మిన దైవము కోడి సాయుజ్యమునకై తపించినోయి, తహ తహ లాడి, కాను రచించిన గోదా శ్రీహక్తి (= సాచ్చియార్ తిరు మొజ్జి) యందు విహంగ కీటకాదుల వెన్నింటినో తన ప్రణయ సందేశమును రంగనాథుని కడకుఁ గొని పొమ్మని పార్థినియను పురుషుల దృష్టి చిత్తములను గూడ నపహరించు దివ్య మంగళ కమనీయ విగ్రహ సౌందర్యము గల పురుషోత్తముడు - శరకోప ముని (నర్మూళ్యాయలు) అను విఖ్యాత దివ్య నూరికి నాయితావస్థనుఁ గల్గింప, సరమ పతివ్రత కుండు అకార త్రియము - 'అనన్యార్థ త్వము, అనన్య భోగ్యత్వము, అనన్య శరణ్య త్వము'ను గల యీ భక్తాగ్రణి - భగవ ద్విశేషమును భరింపఁ జాలక, సారసము - హంస - కోకిల - క్రొంచము, తుకాది పక్షులను, తుమ్మెదలను, వాయువును, మనస్సును తన ప్రణయ వార్త భగవంతునికి నివేదించఁ జొరగించెను

అమె వలెనే ఆర్యావర్త వాసిని యగు మీరాబాయియు అగ్ర భక్త శ్రేణికిఁ జెందును ఎనిమిది పవిత్ర యగు ఈమె యుదంతము నిట నిండుక న్మరింపఁ దగును ఈమె - జోద్దేపుర రాజవంశ కల్పద్రుమ ప్రసూనము జననము - క్రీ. శ 1504 పాఠ్యంతము చిత్తూరు రాజకుమారుఁ డగు భోజరాజును వివాహ మాడెను. ఈమె హృదయ

మును చూచి గొప్ప దైవము గిరి ధర గోపాలుడు. ఈ దైవమును గూర్చి యెడలు తెలియని యామె యార్త వరిపక్క హృదయము నుండి వెల్లి విరిసిన హిందీ గేయములు వందలు, వేలు మీరాబాయి బాల్యము నుండియే గిరిధర గోపాలునికి భక్తురాలు అనుదినము వంసార జీవితమునఁ గూడ, గృహ కృత్యములకుఁ బిమ్మట రాత్రిల యందు, శ్రీ కృష్ణ విగ్రహము నెదుట భజన సంకీర్తనము, నృత్యము చేయుచు తన్మయురాలగుచుండెడిది ఆమె కృష్ణ భక్తున్మౌనము - అత్త గారికి, ఆడు బిడ్డకును, ఇతర స్త్రీలకును విద్వారముగాఁ దోచెను వా రందఱు బతిమాలినను, చెదిరించినను, భక్తి మార్గము నుండి ఆమె తొలఁగలేదు ఆమె యాడ-బిడ్డయు, చెలికత్తెలును రాత్రి లందు దేవాలయమున మీరా విఘ్నతో నరస నల్లవము లాడుచుండు నని భోజరాజుతో కొందెములు చెప్పిరి. అతఁడు వికల చిత్తుడై, ఒకనాటి రాత్రి దేవాలయమున మీరా నృత్యము, సంకీర్తనము చేయుచుండ, దూసిన కత్తితో దేవాలయమున పగిలేశింప, ఆట కృష్ణ విగ్రహము తప్ప, మఱెవ్వరును లేకుండితి ఈమె భక్తున్మౌనమును గూర్చి విని, అగృహ పాదుషాయును, అస్థాన సంగీత విద్వాంసుడు తాన్ సేనును బైరాగి వేషములతో చిత్తూరునకు వచ్చి, నాటి రాత్రి - దేవాలయమున శ్రీవేంకటేశ్వరుని ఆమె సంకీర్తనమును వేర్వేరుముగా ఆమె నృత్యమును కని, విని, ఆమె వలెనే మై మఱిచి చారి కొడలు తెలిసిన తర్వాత, పాదుషా ఆమెకు నమస్కరించి, గిరిధర గోపాలుని కిమ్మని ఒక రత్నహారమును ఆమె కిచ్చి వెడలిపోయెను పగిచ్చున్న వేషముగ వచ్చిన బైరాగి - పాదుషా యని తెలిసిపోయెను మహా దీయుఁ డొకఁడు రాజపుత్ర శ్రీని తిలకించి, దేవాలయమున ప్రవేశించి, రత్నహార మొనఁగుట - రాజస్థాన ప్రతిష్ఠకు భంగ పాతు వని భోజరాజు - 'ఇక నీ మొగము చూడను ఏ నదిలో నైన పది బావుము' అని, మీరాను గెంటి వేసెను విరక్తితో ఆమె ఒక నదిలో

దూకెను గాని, స్మృతి వచ్చునప్పటి కొద్దనఁ బడియుండెను అమె పాదచారిణియై యొన్నాళ్ళకో బృందావనము చేరి, గిరిధర గోపాలు నెదుట నిర్విరామముగా సంకీర్తనమును, నృత్యమును చేయుచుండెను అమె మహిమన విన్న భర్త - బృందావనమున కరిగి, అమెను తన యపచారమునకు మన్నింపు మని వేడెను భర్తతో అమె చిత్తులు నకు వచ్చి, భజనల - నృత్యముల సాగించుదునే యుండెను ఇంతలో భోజరాజు మరణింప, అతని తమ్ముడు రాజాయై, మీరా చర్యల నేవ గించుకొనుచు, ఎత్తైన అమెను చంపవలె నని యెంచి, ఒక పాముల బుట్టలో - పూల హారములున్న వని ఆమెకుఁ బంపెను బుట్టలో మీరా చేయి పెట్టుఁగా - అందు నర్పములకు బదులు పూల హారములే యుండెను వటి యొకసారి రాజా - ఆమృత మని చెప్పి ఆమెకు విష పాత్ర పంప, మీరా కది ఆమృతమే యయ్యెను నాటి నుండి మీరాబాయి లోక పూజ్యయై, యావ ఙ్గీన మిట్లె కృష్ణ సంకీర్తనమున కాలము గడపి, అవసానమున భగవానునిలో బిక్ష్వ వయ్యెను అమె కొలిచిన స్వర్గ గోపాల విగ్రహము నేటికిని జోధ్ పురమున ఇనులు పూజించుచున్నారు

ఇట్లు మహా మహిమాన్విత యగు గోదాదేవికిని, మీరాబాయి కిని అత్యంత సామ్యము కన్పట్టును. గోదాదేవి ఆయోనిజ విష్ణు భక్తురాలు మీరాబాయి కిష్ణ దైవము గిరిధర గోపాలుఁడు, గోదాదేవి శ్రీరంగ నాథుఁడు

గోదాదేవి - నీలాదేవి -

పై ఎక్రకరణమున గోదాదేవికి వ్రతిబింబ మగు మీరాబాయి గూర్చి తెలిసికొంటిమి గోదాదేవికి మఱొక వ్రతిబింబము అఁ గోదాదేవి యనఁ దగు నీలాదేవిని గూర్చియు ఇంచుక తెలిసికొ

జనము పరమ యోగులలో అగ్ర శ్రేణికి చెందిన పుణ్య పురుషులలో నొకరు కులశేఖరాళ్వారు ఈయవకు - 'నీలాంశజ' యను నొక కుమారి రత్నము కలదు ఈ మహనీయ చరిత్ర - సర్వధా గోదా వృత్తాంతమును పోలి యుండును గోదాదేవి వలెనే ఈమెయు శ్రీరంగ నాథునే పరించి, ఆయనకే పత్ని అయ్యెను ఈమె పవిత్ర చరిత్రను విష్ణు భక్తి సుధాకరము (= కులశేఖరాళ్వారు చరిత్రము) అను 9 అశ్వాసముల పౌర్ణి పృథంధమున పూనపాటి విజయ రామరాజు చిత్రించి, శ్రీరామ తీర్థ రఘురామునకు కృతి యిచ్చెను ఈ కృతి కింకమ ముద్రాణ సూర్యలోక భాగ్యములు కలుగలేదు కవిరా ప్రౌఢి యందు ఈ పృథంధము అమృతమునకు పోలి యుండును. నీలాదేవి చరిత్రను తెలిసికొన కుతూహలము కల భక్తులు - సిద్ధరాజు సింగ భూపాల కృత 'పరమ యోగి విలాసము'ను పరిశీలించుదుగాక ! (అశ్వాసము 8 - 93 - 118 వ - పుటలు 97 - 101) 'శవిలా' పత్రిక యందు - 'సీరాధర ముద్రాణము - 1912 - మణియు - శ్రీ బులును' వేంకట రమణయ్యగారు రచించిన 'గజపతి రాజుల తెలుగు సాహిత్య పోషణము' - (పుటలు 186 - 182) అను గ్రంథమును పరిశీలించ వచ్చును (1964) అందు, గ్రంథం విశేషాదులు కాన నగును. ఇంకను శ్రీ 'అరుద్ర' రచించిన 'నమగ్రాంధ్ర సాహిత్యము'న, 12 సంపుటము - పుటలు 279 - 283 కూడ పరిశీలించవచ్చును. శ్రీ విదదవోలు వేంకట రావుగారి 'విజయ నగర సంస్థానము - ఆంధ్ర బాహ్య పోషణ' (1965) అను గ్రంథమున కూడ 'విష్ణుభక్తి సుధాకర' చర్చ కలదు.

రాయల వద జాలము

సంస్కృత బాహ్యమున బాణుని మార్చ చరిత్ర, కాదంబరి యను అపారమైన వద జాలమును, అపూర్వ వద సమూహమును

వృద్ధినిగలదు గీర్వాణ శబ్ద సముదాయ పరిజ్ఞానమున బాణునకు
ప్రార్థన పాండిత్యము గలదు సంస్కృత కవులలో - తాతనితో పోటి
చేయగలవారు - మాకు మురారి కవీంద్రులు మాకుని 'శిశుపాల
వధ' యందు తొమ్మిది సర్గల పరిచయవానికి సంస్కృతమున క్రొత్త
పదమే యుండ దని లోకోక్తి

“వవ వర్గ గత మామే కవ శబ్దోన విద్యతే”

ఇది దిండుక ఆరిశయోక్తి యున్నను, గీర్వాణ శబ్ద సంతతిపై
మాకునకు విశేషమైన యధికారము గల దనుట సత్య దూరము
గాదు. అనర్థ రాఘవ రూపకమును రచించిన 'కాల వాల్మీకి'
మురారికి శబ్ద స్తోమముపై నిట్టి యధికారము గల దని నానుడి

“యే శబ్ద కావ్య విష్టావా యే శీలక నిఘంటవః

తేషా మే వాదికాలో - మురారి శృంగ వాదికే”

పై కవులను బోలినవాడే రాయలును పై కవులకు సంస్కృత
ముననో, సంస్కృత ప్రాకృత భాషలయందో విస్తృత వైదుష్య
మున్నచో, సంస్కృత ప్రాకృతాంధ్ర ద్రావిడ కర్ణాటక భాషలలో
రాయలకు కూలంకష పాండిత్య మున్నట్లు కన్పట్టును

బ్రౌన్ పండితుడు కూర్చిన 'ఆముక్త' పద సూచిక

ప్రాచీన ప్రఖ్యాత రచయిత లొక్కొక్క రచన యందును, తమ
తమ గొంథ జాలము సంతటి యందును ప్రయోగించిన పదముల
సమగ్ర సూచికలను ఆర్థ విశేషాదులతో గూర్చుట ప్రాకృత్య దేశా
చారము పెక్ స్యాయుర్ మహాకవి, మిల్టన్ కవిశేఖరుడు మొదలగు
వారి రచనలకు ప్రత్యేక నిఘంటువులు కూర్చబడినవి ఇట్టి కోశ

ములు భాషా చర్యలకు, భాషా పరిణామ విశేషమునకును ఎంతయో యుపకరిండును ఇట్టి కోశములు భారత దేశీయ భాషలయందు మహాకవి భాతి నందినవారి ప్రధాన గ్రంథముల కై నను కూర్చబడ లేదు కాని, పాశ్చాత్య విద్వాంసులు మాత్రము - కాము పరిష్కరించి ప్రచురించిన సంస్కృత గ్రంథముల కిట్టి పద సూచికలను గూర్చి, ఆ యా గ్రంథముల కనుబంధించి, మహావకార మొనర్చిరి అంధ్ర భాషా వాఙ్మయ గవేషణ వ్యవస్థయై కరోర కృషి నల్పి, అంధ్రము నకు, అంధ్ర సారస్వతమునకును ఎంతయో యమూల్య సేవ యొనర్చి ప్రాతః స్మరణీయుడైన సి పి త్రౌన్ పండితుడు - విద్య కాహార్యమున ఆముక్త మాల్యదను పరిష్కరించి, దాని యందలి పద జాలమునకు అకారా ద్యనకృమణికను సంధానించెను. ఔచిత్య వరకును ఈ పద సూచిక, మద్రాసులో - ప్రభుత్వము వారి ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయమున అనూర్యం పక్క వలె ముఖ్యగ్రంథము యున్నది ఈ సూచికను అశ్వన పద్య సంఖ్యలతో - ఏ వేదము వారి ప్రతినిః బిట్టియో పుట న ఖ్యలనుఁ గూడఁ జేర్చి, పదముల కర్థములనుఁ గూడ వ్రాసి, ప్రచురింపవలెను అట్టి భాగ్య మెన్నటికో !

ఆముక్త మాల్యదపై వ్యాఖ్య

ఇంతవఱకు ఆముక్త మాల్యదపై అయిదు వ్యాఖ్యానములు లభించినవి అందు రెండు మాత్రమే ముద్రింపఁబడినవి తక్కిన మూడును - మద్రాసులో ప్రభుత్వము వారి పాఠశ్రవణ లిఖిత గ్రంథ నిలయమున ఎండ క న్నెఱుగకుండ, అజ్ఞాత వాస ప్రకృతి నవలం

1 శ్రీ 4 1848 - క నందనవరమున పు ర్తిచేయించెను (ఆముక్త మాల్యద పద్య సూచి - 428 - చ వంశ్య గల గ్రంథము మద్రాసు ప్రభుత్వ పాఠశ్రవణ లిఖిత గ్రంథాలయము)

బించి యున్నవి ఈ వ్యాఖ్యలను కూలంకషముగ చర్చించి, కీ శే
 'రాజ చరిత విశారద - రావు సాహెబ్ శ్రీ వి హయ వదన రావు
 గారు రచించిన ఆంగ్ల వ్యాసమున,' విశేషములను కుశూహలము
 గల పాఠకులు విలీకింతురుగాక ! పై వ్యాసమునకు - 'విద్వాన్'
 శ్రీ బులును వేంకటేశ్వరులు (బి యె) గారి అంధ్ర వరివర్తనము -
 శ్రీ వావిళ్ళ వేంకటేశ్వర శాస్త్రి షష్టి పూర్వ్యుత్సవ సన్మాన సంపుటమున
 ప్రకటింపఁబడెను వ్యాఖ్యాన - వ్యాఖ్యాతలను గూర్చి దిబ్బాకర
 నూచిక -

అనుదిగ్రహము ౩

౧ గిట్టుపల్లి శ్రీనివాస కవి 'మహా టీక' (క్రీ శ 1800
 ప్రాంతము)

౨ ఉప్పలపాటి జోగి జగన్నాథరాజు 'బుగ మన స్తోమిణి'
 (క్రీ శ 1818 ప్రాంతము)

౩ గుడిపాటి వేంకట కవి 'కాశ్యప బోధిని' (క్రీ శ 1848
 కంఠము ప్రాంతము)

7 'Amukta Malyada' in English, by the late Raja Charita
 Visarada O Hayavadana Rao, B A, B L, M L C in Bhashod
 dharaka Yavilla Venkateswara Sastrulu Commemoration Volume
 Madras (1941) pp, 89 - 103,

8 మద్రాసు - (1862) - పుటలు 281 - 40 ఈ వ్యాసము - ఆముక్త
 మాళ్యదత్త (వావిళ్ళ వారి ప్రచురణము, కీ ప సంస్కరణము - 1954) అను
 బంధముగా ముద్రణము వందితది (పుటలు 88 - 99)

ముద్రితములు 1

౪ వావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రి, 'గుడి' (క్రి శ 1869)

౫ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రి 'నాజీవని' (క్రి శ 1827)

శ్రీ వావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రిగారు 'గుడి' వ్యాఖ్యానముతో ఈ ప్రబంధమును ప్రకటించుటకు పూర్వమే దీనికి - సమగ్రిములు, అనమగ్రిములు నగు పెక్కు శాఖలు రచించఁబడినవి జెల్లారు - నవాలుపేట వాస్తవ్యులు - శ్రీ వింజమూరి నరసింహాచార్యులు గారు - 'బహు ప్రార్థిత వ్యాఖ్యాన నమాకలన పోయముగా' నొక వ్యాఖ్యను నిర్మించి రామస్వామి శాస్త్రిగారి కొనఁగ, వీరు - 'పెసిదెన్నీ కాలేజీలో' అంధ్ర ప్రదేశ్ లకు శ్రీ చదలవాడ సీతారామ శాస్త్రిగారి తోటాటున ముద్రించి ప్రకటించి నట్లు, సీతారామ శాస్త్రిగారే తమ శిష్య శిఖామణి యగు శ్రీ వేదము వేంకట రాయ చరణులతో వక్కాణించి రఁట ! అముక్త మాల్యదను 'గుడి' వ్యాఖ్యానముతో వావిళ్ళవారు ప్రకటించి నప్పటి నుండి అది కాంచిన ఖ్యాతి - విరుపమానము విద్యార్థి ప్రసంగమున కది కామధేనువుగా విరాజిల్లుచున్నది అంతే కాదు ఇది ఆ నాఁడు ప్రకటించఁబడకయే యున్న, ఏ నాఁడో అముక్త మాల్యద రూప రేఖ లేక, నశించియుండెడి దనుటలో అశ్వర్యము లేదు - అని వేంకట శాస్త్రిగారు వాసియుండి రఁట ! 'గుడి' వ్యాఖ్యానము ప్రార్థిత వ్యాఖ్యలను పరిశీలించి వావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రిగారు రచించి రచి హయవదనరావుగారు వేదము వేంకట రాయశాస్త్రిగారి స్వయముగాఁ జెప్పిన వాక్యములనుఁ బట్టి, వింజమూరి నరసింహాచార్యులవారు రచించిన వ్యాఖ్యను రామస్వామి శాస్త్రిగారు ప్రకటించి నట్లు తెలియుచున్నది ఇందలి సకాశసత్యములను ప్రకృతము నిర్ణయించఁ జాలము

రుచి - సంజీవని వ్యాఖ్యానము -

చావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రి గారు విశేష వ్యయమునకు, కఠోర పరిశ్రమకును లోనై ప్రియమైన రుచి వ్యాఖ్యానము ప్రచుపదార్థముతోఁ గూడి యుండటచే, విద్యార్థి మండలికి అముక్త మాల్యదా కరనమున వెక్కువ తోడ్పడుచున్నది విద్వాంసులకే యుపయోగించు విశేష విశేష విషయము లిం దంతగా లేవు వేదము వేదకట రాయ శాస్త్రిగారి సంజీవని వ్యాఖ్యానము విద్యార్థులకంటె విద్వాంసుల కెక్కు దుపయోగకారి ఇందు విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయ విశేషములు, శాస్త్రి యాంకములు, పూర్వ వ్యాఖ్యానములు లేనివి, విశేషముగా వివరింపఁ బడినవి, కావ్య వ్యాఖ్యాన విధానమునను కూడ ఎది విస్తృతముగా నున్నది కాని, కొన్ని కొన్ని ఘట్టములను పరిశీలించిన, 'ఇది కూడ అముక్తమునకు పర్యామైన వ్యాఖ్య కా దేమో!' అనిపించును అముక్త మాల్యద యందలి గర్భ అద్యములను అకారాది ప్రశీలనము క్రమబద్ధము కూర్చి, తమ వ్యాఖ్యానమున కనుబడించి, పారక లోకమునకు విశిష్టపకారము చేసిన మహానీయులు వేదమువారే వీరి ప్రచురణమునను - వ్యాఖ్యానమునను గల దోషములను, లోపములను శ్రీ దీపాల పిచ్చయ్య శాస్త్రిగారు - 'సాహిత్య సమీక్ష' యందుఁ జూపియున్నారు

అముక్త మాల్యదా ప్రశీలనమునకు 'రుచి' యను ఘంటా పథమును అర్పించిన వారు శ్రీ రామస్వామి శాస్త్రిగారు ఆ ఘంటా పథమును విద్యజ్ఞున సంకరజార్జముగాఁ జేసి, భాయా మృక్షములతో నలంకరించిన మహా మహులు శ్రీ వేంకటరాయ శాస్త్రి చరణులు, ఈ రాజ మార్గమున, ప్రమాద పథమునఁ బడిన శిలా కంటకాదులను కొలగొలచిన నహృదయులు - శ్రీ దీపాల పిచ్చయ్య శాస్త్రిగారు ఈ

పండిత త్రియంశు అమృత మాల్యదా పౌరక లోకమునకు పూజ
నీయము

అమృత మాల్యద మాతృకలు

“ దేవవ్య మహిం దివ్య మాదా గోదా మపావ్యహే

య వ్యతి మాదికాం స్త్రీకా స్త్రీకరోతి వ్యయం పృథుః -

- (శ్రీ వరాహ కట్టర్ శ్రీమాక్తి)

అమృత మాల్యద కువశీవ్యములైన పాత్రికన గ్రంథములను
గూర్చి విచారించుటకు ముం దీ ప్రబంధమునఁగల వివిధ ఘట్టముల
నెన్నఁ దగును -

1 విష్ణుచిత్తుని వృత్తాంతము 2 గోదాదేవి చరిత్ర

3 యాముపాచార్య కథ 4 చండాల బ్రహ్మరక్షి

5 ఖండిక్య కేళధ్వజ సంపాదము స్పందనము

అను బదు ఘట్టము లిందు కానవచ్చును ఇందు ప్రధానములు -
మొదటి రెండు ఘట్టములే. వీని యందలి కథ సంస్కృతమున కవి
వైద్య పురంద 'దును, భగవ ద్రామానుజ గురు వర చరణ కటాక్ష లబ్ధ
విద్యా వైభవదును, శ్రీ రంగరాజ అరోగ్యకాలా వల్లభుడు నగు
గరుడవాహన పండితుడు నిర్మించిన 'దివ్య సూరి చరిత్ర' మను
న స్కృత కావ్య రత్నమునను, ద్రావిడ భాషయందు 'పిన్నళగియ
పెరుమాళ్ జీయర్' అంటితఁడు సంస్కృత ద్రావిడ మిశ్ర మగు
మణిపరాళ భాషలో రచించిన 'గురు ఎరంపరా ప్రభావము'నను
(1 - 92 పుటలు) కన్పట్టుచున్నది పై రెండు గ్రంథములే రాయల
కాదారములు కానోపుదు దివ్య సూరి చరితము క్రి క 11- 12

శతాబ్దముల యందును, గురువరంపరా పరిభాషము క్రి క 14 - వ శతకమునను రచింపఁబడినట్లు చరిత్రలనుఁబట్టి తెలియుచున్నది పై కథలు గల గ్రంథములు గీర్వాణమున అనంతాచార్య వంటిటని 'ప్రసన్నామృత' మను మహా గ్రంథమునను, ప్రశించి భయంకరం అగ్లాన శిష్యుఁ డగు నంటారు శేశవాచార్యుల 'అచార్య నూక్తి ముక్తావళి' యందును కన్పట్టుచున్నా కాని, ఈ గ్రంథ రచనా కాలమునుఁ బట్టి, ఇవి రాయల వాఘారములు కాఁజాల వని నిర్ణయింపఁ దగును వీని తోడిదే శ్రీ వేదాంత దేశికుల కుమారు లగు 'నయనార్ స్వామి' శిష్యులు బ్రహ్మ తంత్రస్వామి మణిప్రవాళ భాషలో నిర్మించిన 'మంచ్చయిరప్పడి' యను విదగతై 'గురువరంపరా పరిభాషము'ను

దివ్య మారి చరితమున నరళ మధురముగా విష్ణుచిత్ర గోదాదేవీ పృథ్వాంతము మహా కావ్య ధోరణిలో చిత్రింపఁబడెను (9- 12, వర్గలు - పుటలు 44 - 96) మొత్తము 446 శ్లోకములలో ఇర్వరి చరిత్రమును నిహ మనోహరముగా నిండు చిత్రింపఁ బడెను. ఈ శ్లోకములనే యాధారముగా గొని రాయలు తన ప్రబంధమును నిర్మించి యుండి నచో మిగుల హృదయ వరకముగ నుండెడిది పై గ్రంథమునందలి మూల కథ, దానికి రాయ లొనరించిన కూర్పులు మూర్ఖులనుఁ గూర్చి శ్రీ వేదేపల్లి వేఁకట రమణాచార్యులవారి 'అముక్త మాల్యదా భూమిక' యందును, శ్రీ వెల్దండ ప్రభాకర రావు గారి పర్యాలోకము నను, గన నగున ఆ యా మూలానుకరణముల వ్యత్యాసముల సాక్షాత్కమే గా గూర్చియు ఆట పరిశీలింప నగును యామునాచార్య కథ కూడ, 'దివ్య మారి చరితము' నందగిదే అమృతమున వీరి చరిత్ర తెట్టి ప్రసక్తియు లేదు కాని, రాయ తెట్లలో యామునాచార్య కథను ప్రధాన కథతో మడి పెట్టెను చందాల బ్రహ్మ రక్ష స్సంవాదము వరాహ పురాణాంతర్గమ శ్రీ వరాహ భూ దేవీ సంవాదమున భగవ

ద్దాన మహిమను ప్రతిపాదించు నలువది నాల్గవ స్థగ్గలో ఈ వృత్తాంతము గాదు ప్రబంధము నందలి ప్రధానేతివృత్తమునకును, మాతంగ బ్రహ్మ రక్ష స్వంచాదమునకును సంబంధ మేమియు లేకపోయినను, రాయ లేదో యొక విధమున బదరీ బాదరాయణ సంబంధమునుఁ గల్పించి, కొన్ని మార్పు లొనరించి, దీనియందు విశిష్టాద్వైత మత సంప్రదాయమును, యుక్తి చాతుర్యమును జ్ఞాన పరిణతిని విశదీకరించెను

ఖండిక్య శేషిధ్వజ సంవాదమును సరాశర నిర్మిత 'శ్రీనిష్ఠ పురాణము' నందలి షష్ఠాంశములో - షష్ఠ సప్తమాధ్యాయములలో - సరాశరునిచే మైత్రేయ ఋషికి వివరింపఁజేయఁబడెను ఈ కథ శ్రీమద్భాగవతము నందలి నవమ స్కంధమున క్రయోదకాధ్యాయములో నిందుక నూచింపఁబడినది యామునాచార్య చరిత్రమున మూల కథా వ్యుత్పత్తియములు, కాని సమంజసత్వమున, అమృత భూమికా - పర్యాయలోకములఁ గనవచ్చును కాని, ఖండిక్య శేషిధ్వజ సంవాదమున రాయ లేట్టి మార్పును చేయలేదు

రాయల వైష్ణవ మతాభివేషము - దశావతారి వర్ణనము

రాయలు పరమ పరివన్న శిరోమణి వంద మత భంజన నిర్మాణమున విశేష విఖ్యాతి వందిన శ్రీ తిరుమల కాకాచార్యులవారి శిష్య చూడామణి రాయల కాచార్య నిష్ఠ మెండు పర మత భంగము నకు, స్వ మత స్థాపనకు రాయలు - అమృతమును నిర్మించెను ఆంధ్ర ఎల్లభరాయని యాదేశమున, ఈ ప్రబంధమును శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామికి కృతిగా వర్ణించెను వేంకటేశ్వర స్వామికి పరమ భక్తుఁ డగు తియన - తన విగ్రహమును, దేవేరు లగు తిరుమలదేవి - చిన్నా

గేవుల శిలా విగ్రహములను నిర్మింపజేసి, లిరుసులలో - దేవాలయ ప్రాంగణముననే స్వామి కథిముఖముగా వానిని స్థాపించెను కృష్ణ రాయలు కాంచీ పురము నందలి నరదరాజస్వామి దర్శనమున కప్పు డప్పుడు వెళ్ళుచుండెడివాఁడు అయిన పట్టసహపితో నొక సారి స్వామి దర్శనమున కరుగగా - అప్పుయ్య దీక్షితుల పూర్వ పురుషుఁ డగు అబ్బాన్ దీక్షితుఁ డీ క్రింది స్లోకము నాశువుగాఁ జెప్పె నట -

కలదిక కాంచన గోరాంగీం పీఠ్య పాణి దివ క్రియమ్

పరదః సంకయావస్థః పక్షః పుట మైక్షిక

యామునాచార్య వృత్తాంతము ప్రబంధమున అప్పిన క్తమైనను, పర మత నిరసనము - న్య మత స్థాపనమునకే రాయలు తన కృతి యిందు బాసనఁ జేర్చెను లక్ష్మీ, హతంగ బ్రహ్మరక్ష స్సంవాదమును, వైషవ మతోత్పన్ను స్థాపన, కవి - ప్రబంధమునఁ జేర్చెను కల్లే, బిడ్డి, కిర్వాణ సంవాదముకూడి ఎళిష్టాద్వైత మత సంప్రదాయ మును విపులముగా విరిచుచున్నది దీనికిని, గోదా కల్యాణముల కును వ్రసిన క్తి యేమియుఁ గన్పట్టదు. రాయలు - ఇతర కవి లక్షణ ముగా తన ప్రబంధమున కృత్యాగిని రచించెను మొదటి పద్యమున వేంకటేశ్వర స్వామినిఁ గొలిచి, పిమ్మట, అనంత - గరుడ - విష్ణు శ్లేషులను, శ్రీ మహా విష్ణు పంచాయుధములను, తదుపరి, అశ్వారు లనఁబడు ద్వాదశ దివ్య సూరులను స్తుతించెను శ్రీకాకుళ క్షేత్రమున అంధర్వి విష్ణువును దర్శించి, హరివాసరోపచానము జేసి, వాటి రాత్రి ఆ దేవుని నవ్వుచుండు దర్శించి, త న్నిదేశము ననుసరించి, గోదా దేవి - కాసు ధరించిన మాలను రంగనాథున కర్పించి, తదనుగ్రహ ముచే తత్సాయుజ్యము నందిన యితి వృత్తమును రాయలు ప్రబంధిక రించెను విష్ణు కీర్తుడు పర మతములను ఖండించి, విళిష్టాద్వై తమును స్థాపించి, విద్యా కుక్కుమును స్వీకరించు నవనరమున, పాండ్య రాజు - ఆ మహనీయునికి గజారోహణ మహోత్సవమును

జగుపునుండఁగా - శ్రీమ న్నారాయణుఁడే న్యయముగా విష్ణు చిత్తునకు పృత్యక్ష మయ్యెను ఇట్లు విష్ణు సాక్షాత్కార మను లోకోత్తర భాగ్యము నందిన పెరియాళ్వారు మై మరచి, తా నధిరోపించిన భద్ర గజమునకుఁ గట్టిన గంటలనే చేకొని, ఎ దన మొనరించుచు, భగవం తునికి దృష్టి దోషము తగులకుండునట్లు, 'పల్లాండ్' అను ద్రవిడ భాషా లఘు కృతి రూప మగు మంగళాశాసన మొనర్చెను ఈ ఘట్టముననే అముక్త మాల్యద యందు విష్ణు చిత్తునిచే రాయలు దళావతార స్మృతిము నుద్ఘోషపఱచెను అముక్తమున ఈ క్రింది కంద పద్యమున దళావతారములును పేర్కొనఁబడినవి -

జల వర కిది హర వటు శృంగు
జల రఘు నుల నీరి బుద్ధ హెట ప్రముఖో
జ్వల జపి కృత జప రజ
యలపె ల్మంగాభిదేందిరాలయ వజ !"

- (అముక్త మాల్యద , 1 - 87)

అముక్త మాల్యద - ఐతిహాసిక - రాజనైతిక ప్రామాణ్యము

రాయల ప్రబంధమున, త త్పరిపాలనా వైభవము వ్యంగ్య ముగా నూచింపఁబడినది ఆయన దిగ్విజయములు, ఆయన యనున రించిన రాజ సీతి విధానము, అర్థ శాస్త్రీయాంశములును ఇందు వివరింపఁబడినవి ఆయన రాజ్య పాలనమునుఁ గూర్చి శాసనాదులు, వైదేశికు లగు సమకాలికులు రచించిన చరిత్రాత్మక గ్రంథముల వలనఁ దిలకిన యంశములను అముక్త మాల్యద ధృవపఱచు చున్నది

అముక్త మాల్యద యందలి చారిత్రకాంశములకు - మను చరిత్ర, పారిజాతాపహరణము, శృష్టరాయ విజయము అను ప్రబంధ ములందును, రాయ వాచకము నందును, న్యూనిజ్ మొదలగు విదేశ

యాత్రికుల చరిత్రముల యందును ప్రమాదాంతరములు లభింప
చున్నవి.

దివ్య సూరి చరణ చామరము - దివ్య ప్రబంధ దీపిక

"శ్రద్ధల కరారి ముఖ తత్త ఇవన్య తత్త

దివ్య ప్రబంధ వివహన్య చ దోష శోక

ముత్తవ్య దేశిక ఇవన్య త దుత్తి రాశే

దిట్టివన్య ఇగణం త వా తన్య వేదై."

- (అవిరామవర కవి - ఉపదేశ రత్న మాల - శ్లోకము 8)

దాగివిడ దేశమున కీర్తి శ దశమ శతాబ్దికి పూర్వమున,
ద్వాదశాశ్రిమత వలె, భావనార్జున ఇనక మగు మహా వైభవముతో -
బహుశః దివ్య సూరులు (పన్నిద్దరాళ్వారులు) అవతరించిరి తమ
దివ్య ప్రబంధ గానము చేతను, పరపి పవిత్ర చరిత్ర చేతను, దేశ
మును భక్తి రస సాగరమున ముంచెత్తి, వివిధ వర్ణములకుఁ జెందిన
ఈ మహామహులు - భగవత్ సాక్షాత్కారము కొఱకై తన తన
లాడి, మై మఱచి, దాగివిడ భాషలో గానము చేసిన భగవత్ స్తోత్ర
త్పిక రచనలే 'దివ్య ప్రబంధము' లని విఖ్యాతి నందినవి దాక్షిణ్య
వైష్ణవాలయములలో - ఈ ప్రబంధములను గానము చేయనిదే
శిలా విగ్రహములను ప్రతిష్ఠించి పూజింపనిదే దేవాలయముల--
దివ్య స్థల మను మహా గౌరవము రాఁజాలదు దివ్య ప్రబంధము
లకు దాక్షిణ్య శ్రీ వైష్ణవులు వేద సామాన్యము నొసఁగెడు వ్య
ప్రబంధములు ౨౪ వీనియందలి పాతురములఁ దాగివిడ (౧, ౨, ౩, ౪)
నంబు ౪౦౦౦ అందువలననే వీనికి - 'సాలాయిర దివ్య ప్ర బంధము'
(చతు స్సాహస్ర) అను వ్యవహారము కల్గెను

దీని ప్రబంధము లందరి వారును నేల పద్యములలో -
 అరుదుగా గానాల్సిన సమయము చేసిన (పద్య సంఖ్య 1861) ప్రబంధ
 పట్టిక - గ్రంథ వైపులమును బట్టి ప్రథమ గద్యము గ్రంథ
 విస్తృతమును బట్టి ద్వితీయ స్థానము నున్నది. వీరు రచించిన
 ప్రబంధ పట్టికము నందలి పద్య సంఖ్య 1296 కృతీయ స్థానమున
 నలంకరించుచున్న పెరియాళ్వార్ వీరి ప్రబంధ యుగము నందలి
 పద్యములు 47% తుల్యము తిరుమలై యాళ్వారులకు
 జెందును వీరి ప్రబంధ యగ్రము నందలి పాఠములు 21% గోదా
 దేవయ్య ద్వితీయ మందలియు దేవైక వహిళా మణి ఈమె గానము
 చేసిన ప్రబంధ పద్యముల నందలి పద్యములు 17% తుల్యములు
 కృత విబంధము నందలి పద్యములు 10% ఈ భక్తాగ్రణి రచించిన
 'ముకుంద మాల' యను గీర్వాణ ముత్యము - విశ్వ విఖ్యాతమే దీని
 నూరి చరితము నందలి మొదటి మువ్వరులు (పొయ్యిగ, పూదత్త,
 పేయాళ్వారులు) ఒక్కొక్క కవితమును 'అన్నాది' చమత్కారముతో
 నిర్మించిరి. 'అంతాతి' యనగా - పూర్వ పద్యము నందలి అంత్యా
 క్షరము, తరువాతి పద్యమునకు అద్యక్షర మగు చిక్షణ చమత్కారము.
 ఇట్టి అన్నాది కావ్యములు ద్రావిడ వాఙ్మయమున వెన్నియో కలవు
 క్రొందరదీప్తియాళ్వారు రచించిన యేదైక ప్రబంధము నందలి
 పద్యములు 11 హరిజన తులమున నవతరించిన తిరుప్పావ్యాళ్వారు
 రచించిన ఒక్క ప్రబంధము నందలి పద్యములు పది (మొత్తము
 పుస్తకము 12 గురు, ప్రబంధములు 21, పద్యములు 4000)

న పై నాలయర దీని ప్రబంధమునకు మంగళపద మైన
 సుగుణపనహారము 'ప్రపన్న గాయత్రి' యని పరిభాషితుల నందీన 'ఇలా
 న మునుక మాతాదాది' (కావ్యవిత్త పద్యములు) దీనిని రచించిన
 కృష్ణప్రపన్న చూడామణి న ద్రావిడమున శిష్యాగ్రణియు, శ్రీరంగ
 శిష్యాగ్రణియు నగు 'అముదనార్' శ్రీవైష్ణవులు - ఈ ప్రపన్న

గాయత్రికి దివ్య ప్రబంధము కంటె వెక్కువ పొముఖ్యము నొనఁగెదరు ఇందలి విషయము రామానుజ శరణాగతి

దివ్య క్షేత్రములలో మహా క్షేత్రము లగు తిరువతి, కాంచీ పురము, శ్రీరంగము, తిరునారాయణ పురముల యందలి ఆలయములలో - నాలాయిరము పారాయణము చేయుటకు చుండును పుస్తకాపేక్ష లేకుండ నాలాయిరమును పఠింపఁగల పండితులు - 'నాలాయిరాధ్యాపకు' లని విశిష్ట గౌరవముతోఁ జూడఁబడుచుందురు. ద్రావిడ వేదమును సంస్కృత వేద సార మనియు, నహ్వాన్వారించిన నాలుగు ప్రబంధములును చతుర్వేద సార మనియు, తిరుమంగై యాన్వార్ విధించిన ప్రబంధ పట్టము సంస్కృత వేదాంగము వలె ద్రావిడ వేద పదంగము లనియు పొందిన సంప్రదాయ వేత్తలు వదిలెదరు

ఆముక్తము భారతీయ వి న సంస్కృతులకు గవి

ఆముక్తము నొందవ విజ్ఞాన సంస్కృతులకు గవి ఇందు - వివిధ శాస్త్రీయ సంప్రదాయము లెన్నియో యెడ నెడఁ జూపఁబడి యున్నవి ఈ ప్రబంధమును పఠింతుచో - ఎన్నియో కవి నమయ విశేషములు, లవ లేకములతోడి వివిధాలంకార రహస్యములు మొదలగున వెన్నియో విశద మగును జాతీయ సంప్రదాయాదులక నూచికయం దిట్టి వెన్నియో నూచింపఁబడినవి

నమ నమయ సామాజిక స్వరూపము - ఈ ప్రబంధమున చిత్రింపఁబడినట్లు, ఏ యాంధ్ర ప్రబంధమునందును చిత్రింపఁబడలేదని విమర్శకాగ్రేసరుల యభిప్రాయము రాయల ప్రబంధమును ఆమూల చూడముగాఁ బరిశీలించినచో, తాత్కాలిక సామాజిక వ్యవస్థ, ప్రజల ఆరాత వ్యవహారముల, రాయల లగునరించిన రాజనీతి విధానము మున్నగునవి విపులముగా బోధపడగలవు

కవి పండిత పరిచయము

శ్రీమాన్ వేముగంటి నరసింహాచార్యులు



జననము 27 - 7 - 1920

జన్మ స్థానము సిద్దిపేట జనని
జనకులు - రామక్క, రంగా
చార్యులు ఆభ్యసించిన భాషలు -
సంస్కృతము, తెలుగు, హిందీ
ఆభ్యసించినవిద్యలు-వ్యాకరణము,
తర్కము కొంత వజుకు విద్యా
గురువులు - బ్రహ్మశ్రీ జయంతి

భాస్కరశాస్త్రిగారు, శ్రీమాన్ ఆ చి నరసింహాచార్యులుగారు, వంక
విశ్వనాథశాస్త్రిగారు ద్రిగ్రీలు చి వా యల్ (తెలుగు) హాదాలు -
మెదక్ జిల్లా రఘువంశుల నంధుమునకు, సిద్దిపేట - సాహితీ వికాస
మండలికి అధ్యక్షులు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీలోను,
ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు (హైదరాబాదు)లోను, మెదక్ జిల్లా
గ్రంథాలయ సంస్థలోను సభ్యులు తిరుదమ్మలు గద్య త్కవ, కవి
కోకిల ఉద్యోగము ప్రభుత్వోన్నత పాఠశాల (సిద్దిపేట, లో -
ప్రధానాంధ్ర పండితులు నమ్మనములు 1-7-1978 లో - సిద్దిపేట
పుర కమలచే ఘన సమ్మానము 1980 లో - ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రజతోత్సవ
సందర్భమున హైదరాబాదు రవీంద్ర భారతిలో ప్రభుత్వము వారిచే
ఘన సమ్మానము. ఇంకను అనేక మండలములలో - వివిధ సంస్థలచే
సత్కారము రచనలు 1) ప్రబోధము 2) అమర జీవి చాపూడి
3) కవిశాంజలి 4) నవ చారిక 5) తిక్కన 6) మణికి రింకిడి
7) వీర పూజ 8) శ్రీ వేంకటేశ్వర విమల 9) శ్రీ వేంకటేశ్వర

దాహరణము 10) తెలుగు బాల పీఠి 11) బాల గేయాలు
12) శ్రీ గోపాలకృష్ణ సుప్రభాతమ్ 13) కవితా కావ్య 14) ఆంధ్ర
విప్లువు 15) మంజీర నాదాలు 16) జీవన స్వరాలు 17) కవితా
సిందూరం. ఇంకను బాలల కొఱకు వ్యాకరణము విశేషాంశములు
పలు మారులు ఆశాశపాణి నుండి వీరి కవితలు, వసంగములు ప్రసా
దితములు భారతి, ఆంధ్ర పత్రిక, కృష్ణా పత్రిక, ఆంధ్ర ప్రభ, ఆంధ్ర
భూమి, ఆంధ్ర జ్యోతి, నవంతి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మన్నన వివిధ పత్రి
కలలో వీరి కవితలు, వ్యాసములు ప్రచురితములు అనేక గ్రంథము
లకు వీరు పీఠికలు వ్రాసిరి

శ్రీమాన్ కొమండూరు రామానుజాచార్యులు



కలం పేరు 'మధుశ్రీ' జననము,
6-7-1828 జన్మస్థానము తక్కిళ్ళ
పాడు ఆగ్రహారము అద్దంకి
తాలూకా ప్రకాశం జిల్లా జనన
జనకులు కంచప్ప, శ్రీరంగా
చార్యులు. విద్యాభ్యాసము శ్రీ
భావనారాయణస్వామి సంస్కృత
కళాశాల - పొన్నూరు, ప్రభుత్వ
బోధనాభ్యసన కళాశాల - కర్నూలు

విద్యా గురువు. శ్రీమాన్ అద్దంకి తాతాచార్యులవారు, బ్రహ్మశ్రీ -
చల్లా నరసాచార్యులు కాశీగారు ఆభ్యసించిన భాషలు తెలుగు,
సంస్కృతము, అరవము. ఆభ్యసించిన విద్యలు సాహిత్య - ఆలంకార
కాశ్రములు, దీగ్గిలు భాషావేదిక, వందిత శిక్షణ, డి. కె. L. C వీరు

దులు : విమర్శక విద్యా స్వతంత్ర. ఉద్యోగము : కావలి, కందుకూరు
 Z. P. ఉన్నత పాఠశాలలో ఆంధ్ర ప్రధాన పండితులు. ప్రస్తుత
 నివాసము కందుకూరు. పదవులు : కందుకూరు తాలూకా రచయితల
 సంఘాధ్యక్షులు. సమ్మానములు : కందుకూరు తాలూకా రచయితల
 సంఘమువారు ఎఱ్ఱన జయంతికి సన్మానము. నెల్లూరు, కవిగిరి,
 గుంటూరు పట్టణములలో గల వర్తమాన సాహిత్య సంస్థలచే సమ్మా
 నములు. అభిరుచులు: సాహిత్య సంస్థలచే సమ్మానములు. అభిరుచులు
 సాహిత్యము, చరిత్ర పరిశీలన, కావ్య పఠనము ఇత్యాదులు. రచనలు :
 1) మధుర స్తుతి 2) మణి హారము 3) శ్రీ స్తుతి 4) ప్రకాశం జిల్లా
 సాహిత్య ప్రకాశిక 5) మాల్వాద్రి వైభవము 6) స్త్రీల పాతి
 ఖాతము 7) వెలుగొండస్వామి చరిత్ర 8) శ్రీలైలాధంకి విద్యా
 భూషణ సింగరాచార్యులచారి చరిత్ర 9) కవి సార్వభౌముడు
 10) అజ్ఞాతాంధ్ర కవులు 11) శ్రీ వేంకటేశ్వర కరావలంబ స్తోత్రము
 12) శ్రీ కోదండరామ నృపభాతము 13) కందుకూరు సీమ చరిత్ర
 మున్నగునవి. భారతి, ఆరాధన, సప్తగిరి, సనన్తి, సమాలోచన వంటి
 అనేక పత్రికలలో పద్య గద్య విమర్శలు, కాళ వృత్త గ్రంథ సమీక్షలు
 ప్రచురితములు. విశేషాంశములు : అనేక సాహిత్య సదస్సులలో -
 సాహిత్య, అధ్యాత్మిక విషయములపై ఉపన్యాసములు. ప్రకృతము
 శ్రీనాథుని జన్మస్థాన విషయ పరిశోధన. అకాశవాణిలో ప్రసంగములు
 ప్రసారితములు.

శ్రీమాన్ టి. కె. ఎన్. సుదర్శనాచార్యులు.



వీరి పూర్తి పేరు - తిరుమల
కుమార వేంకట సరసింహ సుదర్శ
నాచార్యులు తెలుగు, సంస్కృ
తము, ప్రాకృతము, తమిళము,
కన్నడము, మలయాళము, హిందీ,
అంగ్లము మున్నగు భాషలను వీరు
అభ్యసించిరి. 'సాహిత్య శిరోమణి'
'న్యాయ శిరోమణి', 'తర్క శిరో
మణి', ఉభయ వేదాంత విద్వాన్'
అను డిగ్రీలు పొందిరి సంస్కృ

తాంధ్ర సాహిత్యము లందును, ద్రవిడ సాహిత్యము నందును,
ఉభయ వేదాంతము లందును ఉద్దండ పండితులుగా ప్రసిద్ధి పహించి,
'దర్శన సార్వభౌమ', 'మహాపాఠ్యాయ' మున్నగు బిరుదులను
న పొందిరి

వీరు వివిధ భాషలలో - వివిధ శాస్త్ర విషయములపై అనేక
గ్రంథములు రచించిరి అశ్వారాచార్యులచే రచింపబడి, ప్రపన్న
పారిజాతముగా పేరు గాంచిన 'విశ్వాను సంధానము'నకు - ప్రతిపద
తీకా ఆ త్పర్యములతోబాటు, 'పరిమళోల్లాస' మను పేర, సులభ
సుందర మగు శైలిలో - విపుల మగు నొక టీకను సుధా మధురముగ
విరచించి, విఖ్యాతి గాంచిరి

వివిధ విషయములపై వివిధ భాషలలో వీరిచే వ్రాయబడిన
వ్యాసము లనేకములు ప్రముఖ వ్రాఁకలలో ప్రకటింపబడినవి అనేక
గ్రంథములకు వీరు పీఠికలు వ్రాసి, ఆ గ్రంథముల విలువలను ఇమ

డింప, జేసిరి అనేక మహా సభలలో వివిధ విషయములపై మహా పన్యాసము లొనంగి, ఘన సన్మానము లందిరి

ప్రతి సంవత్సరము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల పక్షమున వేసవిలో నాల్గు వారములపాటు జరుగు శ్రీ వేంకటేశ్వర హిందూ వేదాంత వసంత పారలను దాదాపు మూడు దశాబ్దముల వరకు ఎంతో సమర్థముగ నిర్వహించి, శ్లాఘింపఁబడిరి

శ్రీమాన్ ఉదర్బనాచార్యులవారు తిరుపతిలో - శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయమున 1919 ప్రాంతములో - శ్రీ వైష్ణవ గ్రంథమాలా సహాయ సంపాదకులుగా - సంపాదకులుగా పదవుల నధిష్టించి, సామ్రాజ్య రహస్యముల వెన్నెంటిలో వెలువరించి, శ్రీ వైష్ణవ లోకమునకు మహాపరమము గావించిరి

తిరుపతి - శ్రీవేంకటేశ్వర ప్రాచ్య విద్యాలయమున వీరు వివిధ శాఖలలో చిర కాలము ఉపన్యాసకులుగా పని చేసి, విద్యార్థుల కనేకులకు విద్యా దానము గావించి విజ్ఞాన భిక్ష పెట్టిరి కడకు - ఆ సంస్కృత శిశువులకు ఆధ్యక్షులై, కొంత కాలము ఆ వదలిని నిర్వహించి, అనంతరము ఉద్యోగ విరమణ గావించి, మరి కొన్నాళ్ళకు ఇటీవలనే పరమపదించిరి

ఈ మహాసీయులు మా అభ్యర్థనను మన్నించి, 'శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది' - 'శ్రీ సమ్మశ్చారుల వైభవము', 'శ్రీమద్రామానుజులు - శ్రీవేంకటాచలము'లను రెండు అమూల్య వ్యాసములను ప్రసాదించి, మా కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి ఆ రెంటిలో మొదటి వ్యాసము చరిత్ర కళ యగు ఈ గ్రంథమునందే ప్రకటింపఁబడినది ఇక రెండవ వ్యాసము మున్ముందు రానున్న కళలలో శొక భాగమున ప్రచురితము కాగలదు

శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు



జననము రుధిరోద్గారి భాద్ర
పద శుద్ధ పంచమి (17-1924)
జన్మ స్థానము కృష్ణాజిల్లా -
జగ్గయ్యపేట ప్రస్తుత నివాసము
విజయవాడ జనని జనకులు
వెంకట రమణమ్మ, తిరుమల
నల్లాన్ చక్రవర్తి సంపత్కుమార
జగన్నాథ తిరువేంకటాచార్యులు

గారు ఆధ్యునిన భాషలు సంస్కృతాంధ్ర ద్రావిడములు ఆర్య
సంచిన విద్యలు; తర్కము, వ్యాకరణము, అలంకార శాస్త్రము,
సంగీత శాస్త్రము, ద్రావిడ సంప్రదాయ గ్రంథములు విద్యాగురు
వులు భాషా శాస్త్రములు తండ్రిగారి వద్ద సంగీతము, శ్రీమాన్
చిలకపట్టి కందాళ కేశవాచార్యులుగారివద్దను, 'గాయక సార్వభౌమ'
కీర్తి పొరువల్లి రామకృష్ణయ్యగారి వద్దను తిరుదు సంగీత
సాహిత్య కళాధి శిష్యుగము విజయవాడ ఆకాశవాణి నిలయ
సంగీత విద్వాంసులు ప్రధానము - వాయలీన వాదనము సమ్మా
నములు 9-12-1972 తేదీన విజయవాడ ప్రభుత్వ సంగీత కళా
శాలలో - త్యాగరాజు పంచరత్నములపై మహాపన్యాస మియగా,
అలిండియా రేడియో థిల్లి స్టేషన్ రిఫైర్డ్ డైరెక్టర్ S N మూర్తిగారి
ఆధ్యక్షతన, అప్పటి సంగీత కళాశాల ప్రెసిసిపాల్ - మాకల చిన
సత్యవారాయణగారి పర్యవేక్షణమనమన సమ్మానము మణి యొకటి
9-11-1978 తేదీన విజయవాడలో - తనకడుర్ల గాన కళా సమితి,
నర్దురు సంగీత సభ, త్యాగరాజు గాన కళా సమితి, గాన ప్రియ
సభలు, ఆ సభలలోని విద్యార్థులు - శ్రీ పాటిబండ్ల మందరరావుగారి

అధ్యక్షతన, ద్వారా S N మూర్తిగారి సభాధిపత్యమున, ద్వారం వెంకటస్వామి నా ముడుగారి కుమారుడు - ఆప్పటి సంగీత కళాకాల ప్రిన్సిపాల్ అయిన ద్వారం భావనారాయణ గారి పర్యవేక్షణలో ఘన సన్మానము, రచనలు, ఆంధ్ర పద్య కావ్యములు - ముద్రితములు, త్యాగరాజు చరిత్రము, నారాయణ శతకము, బిడాల మోక్షము మొదలగునవి అముద్రితములు, క్షేపేందుర్నిని కళా విలాసమున కనువాదము. వేదాంత దేశికుల యుగరాజు సీతా కనువాదము, సంస్కృత కావ్యములు - ముద్రితములు భూ ప్రకంస, దండ్ర కళా దోషశి ద్వయి, నౌక దరితమ్, రామాయణ కథాయాం వ్యవధేయ మొదలైనవి అముద్రితములు, సింహాసనోత్సవ హరికథ - ముద్రితము, సరసిహా కావ్యము అముద్రితములు, శ్రీరామ కల్యాణము, రామకృష్ణ పరమహంస, పరబ్రాహ్మణ్యము మొదలయినవి. యక్షగానము, విప్రనారాయణ (వేదాంతం సత్యనారాయణశర్మ గారు ప్రచురించినది) విశేషాంశములు, నాట్య కళ, గాన కళ మొదలగు పెక్కు సంగీతకళలో అమూల్య సంగీత సాహిత్య వ్యాసములు ప్రచురించినవి. త్యాగరాజు, రామ దాసు, గోదాదేవి మొదలగు హరి కళా కాలక్షేపములు గానించి పండిత ప్రకంసలు పొందబడినవి ఫిడెలు వాద్యముతో అనేకుల కీతావలము పెద్ద పెద్ద సభలలో వక్క వాద్యము, పోలోలు జరిగినవి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంగీత అకాడమీ పక్షమున పెక్కుచోట్ల సంగీతమునుగూర్చి ఉపన్యాసము లొసంగిరి 1952 డిసెంబరులో - మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమీలో - సంగీతోత్సవమున, విద్య త్పరిషత్తులో - సంగీతమును గురించి కమిషనులో ప్రసంగించి, శ్రోతల మన్ననలను బడసి, ఘనముగా సత్కరింపబడిరి

శ్రీమాను యోగి వేంకట వీరరాఘవాచార్యులు



జననము 1802 విజయ నగర
మున గల మహారాజా వారి కళా
శాలలో బి వి ఆభ్యసించిరి 1838
లో - సంస్కృతములో ఎం ఏ
పట్టమును పొందిరి కాకినాడలో
గల ప్రభుత్వ పి ఆర్ కళాశాలలో
ప్రొఫెసోపన్యాసకులుగా, భార
తీయ భాషా కళా ధ్యక్షులుగా,
1883 నుండి 1895 వఱకు పని

చేసిరి ఆట పిమ్మట అచటినుండి రాజమండ్రిలో గల ప్రభుత్వ
కళాశాలకు బదిలీ అయి, 1919 వఱకు పని చేసి, అనంతరము ఉద్యోగ
విరమణ చేసిరి. ఆట పిమ్మట, కొవ్వూరు సంస్కృత కళాశాలలో
సంస్కృతోపన్యాసక బుగా మూడు సంవత్సరములు పని చేసిరి 1932లో
'విద్యా రత్న' బిరుద విభూషితు లైరి భారత దేశమునందలి విశ్వ
విద్యాలయములలో జరిగిన జవీల భారత ప్రాచ్య భాషా సమ్మేళనము
లలో - వరుసగా పదునైదు సభలలో పాల్గొని, వివిధ ఎషయములపై
కాము రచించిన సాహిత్య వ్యాసములను చదివి, విస్మించి, నమర్పించి,
గున నన్యానములను పొందిరి ఆ వ్యాసము లన్నియు ముద్రాణ
భాగ్యమును పొంది, వీరి బహు పాండిత్యమును వేనోళ్ళ చాటు
చున్నవి వీరి సాహిత్య వ్యాసము లనేకములు 'భారతి' పత్రికలో
ప్రచురింపబడి, వీరికి పారిజోషికములను సంపాదించి యిచ్చినవి శ్రీ
వైష్ణవ పత్రిక, రామకృష్ణ పత్రిక, ప్రపన్న సుధ వంటి భార్యిక మాస
పత్రికలలో వీరి వ్యాసములు పెక్కు ప్రకటింపబడినవి వీరు 1931
అక్టోబరులో - అనంతరపురమున అస్తమించిరి

స ప ర ఐ ప ట్టి త

ఎట	సం క్రి	తప్పు	ఒప్పు
6	10	దిత్య	దైత్య
7	18	స్పృశిత	స్పృశిత
8	17	వంది పద	వందిత పద
22	11	మండినార	మండనాయ
24	9	తిరు,తిప్పు	తిరుప్పతి
41	1	శ్రేష్ఠే	శ్రేష్ఠే
63	28	హ ద్వీధిం	హద్వీధిం
72	1	ఘృతాచి	ఘృతాచి
73	8	లిల	లిలా
81	7	భిందిపె లముల్	భిందిపాలముల్
85	82	నిర్జితమై పరు	నిర్జితమై
88	7	రాజ్యనురక్తి	రాజ్యానురక్తి
93	10	భీత లెల్ల	లెల్ల భీత
95	10	డక	డయ్య
96	7	పదం మచున్	పదమంచున్
98	10	నాళ్ళు	నాళ్ళు,
101	23	నిక	నిక
110	19	చలిర్ప	దలిర్ప
112	16	విక భా	విశిభా
114	12	సంశత	సంశిత
121	2	ప్రబంధము లో	ప్రబంధములలో
123	12	రన	రన

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఓప్పు
124	6	కాచేలో	కాశేలో
"	10	కాచేలో	కాశేలో
"	20	లకలో	లంకలో
126	20	పులకింత	పులకిత
127	15	నీవెక్కు	నీవు
128	12	రచినలలో	రచనలలో
"	15	జేతల	విజేతల
"	23	మాటలలో	మాటలలో
133	9	యాల్వారులు	యాల్వారులు
137	7	కృష్ణ	కృష్ణ
"	8	లిల	లిల
"	17	విమవు	విష్ణువు
"	19	నులిందు	స్తుతించు
139	16	విమవు	విష్ణువు
"	16	విమవే	విమవే
"	17	కృష్ణుడుగా	కృష్ణుడుగా
"	17	విమవు	విష్ణువు
140	14	జ్ఞుంచు	జ్ఞుంచు
141	7	ఉచ్చైర్వరముతో	ఉచ్చైర్వరముతో
144	2	శతామర వధ	శకతామర వధ
145	12	రము	హరము
"	12	చే	చేసి,
146	9	కంకర కణములను	శర కంకణములను
148	10	య తయు	యంతయు
"	22	మితరు	మిత్రుడు

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఓప్పు
148	22	పొ దెను	గాదిను
150	1	లందఱును	లందఱును
"	13	కృమని	కృష్ణుని
155	19	సౌందర్య	సౌందర్య
"	"	వర్ణితు	వర్ణించు
"	21	కృమని	కృష్ణుని
"	24	కృమని	కృష్ణుని
157	5	వీచున్నావు	వీచుచున్నావు
"	6	కృమని	కృష్ణుని
158	15	కృమ	కృష్ణు
159	7	కృమని	కృష్ణుని
161	19	కిరించిరి	కిరిందిరి
162	16	మగుడు	మగుడు
"	22	కృమని	కృష్ణుని
164	"	కృమని	కృష్ణుని
171	7	గంధము	గంధము
"	12	గుఱిచి	గుఱించి
172	13	మొలచు	మొలచు
"	19	కృష్ణభూమి	కృష్ణభూమి
175	14	౪ - 10	౪ - ౬
"	18	౪ - 1	౪ - 10
"	23	కృష్ణదేవ	కృష్ణదేవ
176	15	7 - 88	75 - 88
"	19	౨౩ - ౪౪	౩౬ - ౪౦

పుట	సం_క్తి	ఆవృ	ఒవృ
178	13	విమచిత్తులు	విమచిత్తులు
179	14	2 8	288
180	6	గుణ	విమచి
86	11	తనయము	తనయము
'84	18	శివల	శివల
'85	11	మెనసు	మైనసు
"	14	గద్యము	గద్యము
"	11	నైషధీయ	నైషధీయ
187	7	నుండె,	నుండె
192	1	కౌము	కౌముది
18	23	భువనాద్భుత	భువనాద్భుత
"	26	విమచిత్తుడు	విమచిత్తుడు
197	16	సఖ్యలను	సఖ్యలను
111	19	సన్మిత	సన్మిత
118	1	సజ్జాన	సజ్జాన
1	23	మణికి కింకిణి	మణికింకిణి
111	10	అభిరుదులు	—
117	10	వేదాంత	వేదాంత
1	4	వేంకటేశ్వర	వేంకటేశ్వర
111	10	అముద్రితములు	అముద్రితములు
"	20	లో నంగిరి	లోనంగిరి
"	1	శ్రీమాన్	శ్రీమాన్
"	1	ఈయన్	ఈయన్
"	"	విద్యారత్న	విద్యారత్న
"	"	బహు	బహుముఖ

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఐదవ భాగముతో

రాసున్న రచనలు

*

౧. శ్రీ వేంకటేశ స్తుతి
శ్రీ వంగవోలు అది శేష కావ్యము
౨. ఆళ్వారుల విశిష్ట భావములు
శ్రీమాన్ ధనకుధరం వరదాచార్యులు
౩. శ్రీ కులశేఖర వైభవము
శ్రీమాన్ చిలకపాటి విజయ రాఘవాచార్యులు
౪. ముకుంద మాల
శ్రీమాన్ శ్రీభాష్యం అప్పలాచార్యులు
౫. వైజయంతీ వైభవము
శ్రీమాన్ కొమాండూరు గోపాలకృష్ణమాచార్యులు
౬. శ్రీ నాథ మునుల వైభవము
శ్రీమాన్ నల్లన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు
౭. శ్రీ యామునాచార్య వైభవము
శ్రీమాన్ కె. వి. వి. యల్. నరసింహాచార్యులు
౮. విష్ణు చిత్తీయము - వైష్ణవ మతము
డాక్టర్ : దివాకర్ల వేంకటావధాని



భు భా కౌ ం క్ష

శ్రీరామోపమ వేంకటేశు త్వప వర్తింపంగ భక్తాశీసిన్
 బారంపర్య భవ న్యధాగ్ని శమనోపాయమ్ము సేకూర్చుచున్
 సారోద్భాసిత లోక సంగ్రహ మనీషా నన్య సంపత్తితో
 'శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది' యవిచ్ఛిన్నంబుగా సాగుతన్ |

— ప్రతివాది భయంకర వేదాంతాచార్యులు